

Bulletin advokacie
1956-2016

držitel prestižního ocenění
Právníký časopis ČR
2014, 2015 a 2016

od 2014
RECENZOVANÝ
ČASOPIS

11 2016

Bulletin advokacie

Generální klauzule nekalých obchodních praktik • Právo akcionářů na dorovnání – soudní judikatura ve světle nové právní úpravy • Rozhodování o udělení a odvolání prokury • Dohodnutý trest aneb chybějící právní úprava sankcí v řízení o dohodě o vině a trestu • Dva speciální pojistné produkty pro advokáty •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

Bulletin advokacie slavil

– podrobnosti, fotografie a související příspěvky najdete na str. 6 až 18.

VSTUPENKY
NA GALAVEČER
PRÁVNÍKA
ROKU IHNEDE
ROZEBRÁNY!

Komentáře Wolters Kluwer

Nejrozsáhlejší komentářová řada

K dispozici také jako knihovna v systému ASPI

NOVINKA

Zákon o bankách Komentář

Petr Liška, Karel Dřevínek, Štefan Elek, Petr Kotáb, Tomáš Rýdl

Nejnovější komentář zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, přináší výklad tohoto základního předpisu regulujícího činnost bank z pera erudovaných autorů, kteří v textu zúročili své bohaté praktické zkušenosti s aplikací zákona.

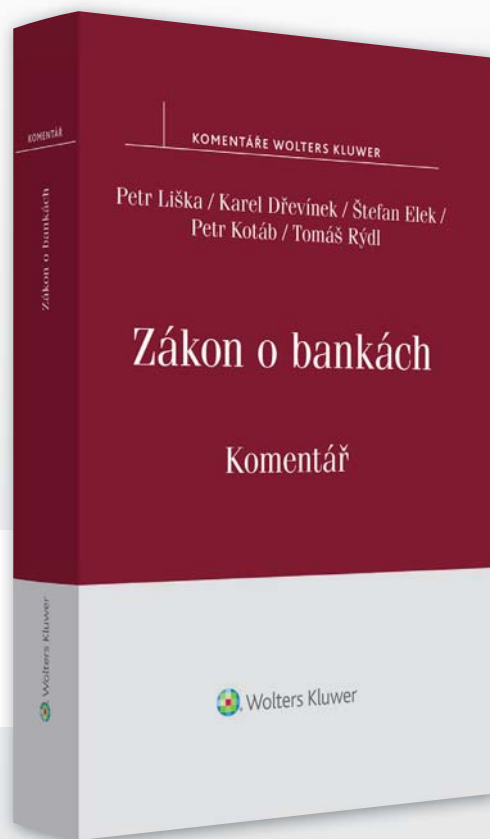
Komentář přináší podrobný výklad všech ustanovení, a to i v kontextu práva Evropské unie, jejíž regulační tlak v poslední době (po prodělaných finančních krizích) významně posiluje. V knize je shrnuta nej důležitější dosavadní judikatura, neméně podstatným výkladovým pramenem jsou metodické materiály České národní banky a Evropského orgánu pro bankovníctví.

Komentář je zpracován podle právního stavu k 1. 12. 2016, obsahuje tedy jak poslední velkou novelu zákona o bankách, provedenou zákonem č. 375/2015 Sb., tak i zatím poslední novelu provedenou zákonem č. 301/2016 Sb.

Celý komentář bude
k dispozici také v ASPI

Objednávejte na
www.wolterskluwer.cz/obchod

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie vydává Česká advokátní komora v Praze (IČ 66 000 777) v agentuře **impax**, spol. s r. o. www.impax.cz

Časopis zapsaný do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik ČR. Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla (1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16, 110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011, fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz, www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman, LL.M.
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonné redaktorky: PhDr. Ivana Cihlářová,
JUDr. Hana Rýdlová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. Dr. Alexander Bělohávek,
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.,
JUDr. Vojen Güttler,
JUDr. Vladimír Jirousek,
JUDr. Ladislav Krym,
doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
Mgr. Robert Němec, LL.M.,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
JUDr. Michal Žižlavský

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:

ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč kromě
poštovného, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamací při problémech s distribucí
se obračejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura

IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 244 404 555 nebo
na 606 404 953. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 18. 11. 2016 v nákladu
16 700 výtisků.

Obálka: oslavy 60 let BA
– foto Jakub Stadler

Tisk: Impax, spol. s r. o.

MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348 (print)
ISSN 1805-8280 (online)

Úvodník

Jan Luhan: **Novela zákona o advokacii a návrh nového zkušebního řádu** 3

Aktuality

Může předseda soudu svévolně obcházet zákon? Michal Žižlavský 4
Bulletin advokacie oslavil šedesátiny Ivana Cihlářová 6
Šestdesiat rokov Bulletinu advokacie a slovenskí advokáti
Peter Kerecman 13
Mandákův Bulletin advokacie a jeho souputníci v letech 1990-2007
Stanislav Balík 17
Galavečer Právnicka roku 2016: Vstupenky zcela rozebrány během půlky pracovního dne! icha 19
Informace o povinných platbách advokátů na rok 2017 20
Třetí ročník Evropského dne advokátů Lenka Vojířová 23
Aktuálně v právu Hana Rýdlová 24

z právní teorie a praxe

Články

Generální klauzule nekalých obchodních praktik Dana Ondřejová 25
Právo akcionářů na dorovnání – soudní judikatura ve světle nové právní úpravy Alena Bányaiová 30
Rozhodování o udělení a odvolání prokury Zdeněk Rosický 36
Dohodnutý trest aneb chybějící právní úprava sankcí v řízení o dohodě o vině a trestu Petra Zaoralová 38
Zamyšlení nad novelou zákona o trestní odpovědnosti právnických osob Filip Gvozdek 42

Z judikatury

Odčinění újmy na zdraví 46
K otázce vzájemného návrhu účastníka řízení 49
Odměna advokáta za dobu před podáním návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu 52
Odměna advokáta – osvobození od soudních poplatků 55

Z odborné literatury

Václav Filip, David Fyrbach: **Společnost s ručením omezeným** (Štěpán Holub) 57
Michal Králík: **Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy** (Eva Dobrovolná) 57

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Žížala v síni slávy 59

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 60
Dva speciální pojistné produkty pro advokáty Zdeněk Turek 62
Delegace ústavněprávního výboru Národní rady SR jednala s vedením ČAK Hana Rýdlová 63

Z jednání představenstva ČAK ichta	64
Tenisový turnaj advokátů 2016 Ladislav Jirásek	65
19. ročník golfového turnaje české advokacie Jan Myška	65
Pozvánka na 3. ročník tenisového turnaje ve čtyřhře „O vánoční pohár české a slovenské advokacie“	66

Z Evropy

Stálé zastoupení ČAK v Bruselu informuje	67
Výroční kongres AIJA 2016 v Mnichově Denisa Molnár, Eva Indruchová, Eva Ropková	69

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	71
Pozvánka na brněnský seminář „Aktuální otázky insolvenčního řízení“	72
„Aktuální trendy v odškodňování újmy na zdraví“ – zpráva z konference Klára Kořínková	73
Advokátní stáž v Německu Michaela Hájková	74
Pozvánka na XXI. turnaj advokátů a advokátních koncipientů ve squashu & XVI. turnaj advokátů a advokátních koncipientů v bowlingu	76
Pozvánka na Krakonošův pohár 2017	77
Pozvánka na XVI. reprezentační ples Městského soudu v Praze	77

Z právnické společnosti

JUDr. Václav Král slaví devadesátiny Karel Čermák	78
---	----

Nakonec

Právníkovy zápisky Petr Hajn	79
Kresba Lubomíra Lichého	80
Víte, že... Stanislav Balík	80

Inhaltsverzeichnis	81
Zusammenfassung/Summary	82
Table of Contents	83

ZIZLAVSKY

Insolvenční správci se zvláštním povolením

Testy insolvence

» příležitost ke spolupráci «

www.zizlavsky.cz

michal@zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasláných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládáte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH
- sdělení, zda chcete zaslat po zlomu korektury

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Novela zákona o advokacii

a návrh nového zkušebního řádu

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR projednává v současné době návrh novely zákona o advokacii (zák. č. 85/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Jedná se sice o poslanecký návrh, avšak jeho iniciátorem byla Česká advokátní komora. Návrh byl projednáván se současným i minulým vedením Ministerstva spravedlnosti, zrod novely trvá o dost déle, než jsme si původně představovali a přáli.

Novela se dotýká řady ustanovení platného zákona, za podstatné můžeme považovat změny v organizaci a způsobu provádění advokátních zkoušek, změny týkající se výchovy advokátních koncipientů (a také zavedení nových druhů kárných opatření).

Změny týkající se advokátních zkoušek a výchovy advokátních koncipientů byly inspirovány obdobnými úpravami ve Slovenské republice, kde již několik let platí. Se Slovenskou advokátní komorou (SAK) má naše Komora dlouhou dobu velmi úzké vztahy a se slovenskými kolegy sdílíme zkušenosti v různých oblastech života a působení advokacie. I když byla slovenská úprava pro naše návrhy inspirací, nemohla být slepě převzatým vzorem, mimo jiné též proto, že na Slovensku je advokátní zkušební řád stavovským předpisem, kdežto u nás jej vydává Ministerstvo spravedlnosti formou vyhlášky.

Vlastní advokátní zkoušce bude předcházet složení písemného testu, který ověří obecnou úroveň znalostí tak, aby si i koncipient sám mohl ověřit, zda má dostatečnou úroveň znalostí pro složení advokátní zkoušky. Test bude generován elektronicky v den konání testu ze souboru předem zveřejněných otázek. S tím bude souviset i rozdělení poplatku za zkoušku na poplatek za test a za zkoušku samotnou.

Vlastní advokátní zkouška by měla být daleko více zaměřena na prověření celkové připravenosti uchazeče k výkonu povolání advokáta, tedy zejména na jeho praktické znalosti a schopnosti právně argumentovat.

Písemná část zkoušky bude konána v den předcházející konání ústní části, a to v jednom dni ze všech tří předmětů, vždy maximálně po dvou hodinách. Skončí tedy dosavadní tři osmihodinové „maratony“, které vyčerpávají zkušební komisaře i kandidáty. Je zřejmé, že v novém pojetí bude důležité to, jak uchazeč bude reagovat na předložený právní problém, jak se k němu prakticky postaví. Je jasné, že nelze očekávat ani vyžadovat brilantní a komplexní řešení daného právního problému.

Hodnocení obou částí zkoušky (písemné i ústní) bude společné.

Očekává se, že po přijetí novely zákona o advokacii vydá ministr spravedlnosti nový zkušební řád pro advokátní zkoušky (včetně zkoušek způsobilosti a zkoušek uznávacích).

Počet koncipientů, kteří žádají o vykonání advokátní zkoušky, neustále narůstá (v posledních letech se hlásí každoročně více než tisíc uchazečů). Bohužel, totéž nelze říci o úrovni jejich znalostí – zkušební komisaři se setkávají jak s vynikajícími a výborně připravenými uchazeči, tak naopak i s uchazeči zcela nepřipravenými. To souvisí zejména s výchovou v advokacii. Zcela zásadní význam má pro koncipienta osoba jeho školitele – tedy advokáta, zodpovědného za jeho profesní praktickou přípravu. Funkce školitele se do zákona znovu zavádí. Zároveň dochází k omezení počtu advokátních koncipientů na jednoho školitele. Dle stavu v roce 2014, kdy byly tyto údaje statisticky zpracovány, zaměstnával často jeden advokát pět i více koncipientů (rekord byl 19!). Je zcela zřejmé, že při tak vysokém počtu koncipientů již není ani možné plnit funkci školitele odpovědně a řádně. Zároveň by mělo být zajištěno, aby advokát měl alespoň tříletou advokátní praxi, než začne sám koncipienta vychovávat.

Současných koncipientů se změny v oblasti výchovy prakticky nedotknou, protože právní poměry koncipientů zapsaných před účinností zákona o advokacii se budou řídit dosavadními předpisy.

JUDr. JAN LUHAN, předseda zkušební komise ČAK

Může předseda soudu svévolně obcházet zákon?

VE DNECH 10. A 11. ŘÍJNA 2016 SE KONALA TŘICÁTÁ DRUHÁ SCHŮZE PŘEDSTAVENSTVA ČAK. PŘEDSTAVENSTVO SE ZABÝVALO MIMO JINÉ NÁLEZEM, VE KTERÉM ÚSTAVNÍ SOUD OZNAČIL ZA SVÉVOLI, OBCHÁZENÍ ZÁKONA A INSOLVENČNÍ INŽENÝRSTVÍ POSTUP PŘEDSEDKYNĚ KRAJSKÉHO SOUDU V OSTRAVĚ PŘI PŘIDĚLOVÁNÍ VĚCÍ INSOLVENČNÍM SPRÁVCŮM.

Jde o věc, kterou jsme na představenstvu diskutovali poprvé před dvěma lety, v září 2014. Šlo o to, že předsedkyně Krajského soudu v Ostravě ustanovovala insolvenční správce jinak než předsedové ostatních soudů. Využívala výjimky a fakticky porušovala objektivní „kolečko“ pro určování správců, které zavedla novela insolvenčního zákona. Věc tehdy vzbudila na představenstvu rozsáhlou diskuzi. Zazněla zde kritika. Nakonec ale zvítězil většinový názor: „Nedělat s tím za Českou advokátní komoru nic.“

Měl jsem s tím tehdy docela problém. Komora se podle mne má vyjadřovat k nestandardním postupům orgánů veřejné moci, ať již jde o netransparentní přidělování trestních případů ex offio, nedůstojné prohlídky advokátů u bezpečnostních rámců, nebo o svévolné ustanovování insolvenčních správců. Měl jsem silný pocit, že jsme jen naprázdno otevírali ústa a nakonec nic neřekli. Emoce mne dovedly tak daleko, že jsem porušil loajalitu a napsal o nás do Bulletinu advokacie č. 11/2014 úvodník s názvem „Ten kdo mluví nahlas a nic neřekne“. Vzbudilo to zlou krev. Musím ale přiznat, že toho dodnes nelituji.

Odhadoval jsem, že se problém vyřeší i bez naší aktivity „do roka a do dne“, neboť šlo o evidentní svévoli. Jsem rád, že jsem se nemýlil, i když to nakonec byly roky dva. Věci se nyní zabýval Ústavní soud, který vydal dne 6. září 2016 náleze IV. ÚS 3141/15, kde celou věc zhodnotil takto (citace z bodu 26. odůvodnění):

„Aktivity předsedkyně Krajského soudu v Ostravě, spočívající v plošném a dlouhodobém popírání zákonných pravidel

a přidělování insolvenčních věcí podle vlastní – svévolné úvahy, vykazují rysy obcházení zákona ve značném měřítku; jejich projevy lze nazvat insolvenčním inženýrstvím a u dotčených subjektů logicky podněcují úvahy o záměrně budovaném klientelistickém, neřkuli korupčním prostředí. Zavedená praxe popírá rotační systém ustanovování insolvenčních správců, na kterém koncepčně staví insolvenční zákon ve znění novely č. 294/2013 Sb., s účinností od 1. 1. 2014. Fakticky je udržován status quo nominačního systému, který byl uplatňován podle právní úpravy dřívější a na základě dobrých důvodů opuštěn.“

Závěr, který mi z toho plyne – kromě toho, že „kolečko není elipsa“ (jak se trefně vyjádřil jeden kolega) – je ten, že i předseda soudu musí dodržovat zákon. Nález k tomu ještě říká (citace z bodu 28. odůvodnění): „Soudní funkcionáři, tím spíše, sloužili jejich úkony podpůrně výkonu nezávislé rozhodovací činnosti soudců, do které tím současně zasahují, musí být nadměru citliví na projevy svévole – tím spíše nesmí činit pravý opak či jen vzbuzovat svými aktivitami takový dojem.“

Když krátce odbočím jinam, nález (mimo jiné) znovu nastoluje otázku, zda předsedové soudů postupují správně ve věci zmíněných prohlídek advokátů u bezpečnostních rámců. Připravuji návrh, aby se představenstvo z tohoto pohledu nálezem zabývalo. Připomínám, že z ustanovení § 7 odst. 2 zákona o sudech a soudcích plyne, že povinnost podrobit se prohlídce se *nevztahuje* na státní zástupce, advokáty, notáře a soudní exekutory, *nestanoví-li předseda příslušného soudu jinak*. Kdy může stanovit jinak? Kdy je přípustná výjimka z pravidla, že advokáti nemají povinnost podrobovat se prohlídkám? Může být tato výjimka trvalá? Může se týkat celé jedné vyjmenované profesní skupiny (advokátů) a vůbec se netýkat druhé vyjmenované profesní skupiny (státních zástupců)? Není to diskriminace? Neporušuje se tím rovnost stran? Není to svévole?

S ohledem na zásadní význam nálezů připravila Česká advokátní komora ve spolupráci s Asociací insolvenčních správců seminář, který proběhne 16. prosince 2016 na půdě Justiční akademie v Praze. Vystoupí zde i JUDr. Jaromír Jirsa, předseda senátu, který o věci rozhodoval.

✦ JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ, člen představenstva ČAK

asociace insolvenčních správců

Česká advokátní komora ve spolupráci s Asociací insolvenčních správců vás zve na vánoční seminář s číší vína na téma:

CO HÝBE SVĚTEM INSOLVENČNÍHO PRÁVA?

- Co vlastně říká nález Ústavního soudu k porušování „kolečka“ při přidělování insolvenčních věcí?
- Jaký je aktuální stav velké novely insolvenčního zákona a kdy bude účinná?
- Co přináší novela v oblasti úpadku korporací?

Přednáší: JUDr. Jaromír Jirsa, předseda senátu ÚS ČR, který vydal nález IV. ÚS 3141/15
JUDr. Jan Chvojka, poslanec PSP ČR a člen ÚPV, zpravodaj velké novely insolvenčního zákona
JUDr. Michal Žižlavský, člen představenstva ČAK a předseda Rady expertů ASIS

Kdy a kde: 16. prosince 2016 od 10 do 14 hodin, Justiční akademie, Hyberská 18, Praha 1

Cena: 2 000 Kč, advokáti: 1 000 Kč (**SLEVA PRO ADVOKÁTY 50 %**), členové ASIS: zdarma (v ceně je zahrnuto občerstvení a 21 % DPH)

Zájemci o účast zašlou přihlášku e-mailem na adresu seminare@asis.cz do 13. 12. 2016.

BMW EFFICIENT DYNAMICS.
NÍŽŠÍ SPOTŘEBA. VÍCE RADOSTI Z JÍZDY.

BMW řady 7

www.cartecpraha.cz

Radost z jízdy

SPECIÁLNÍ VÁNOČNÍ AKCE PRO ČLENY ADVOKÁTNÍ KOMORY.

**BMW ŘADY 7 S INTELIGENTNÍM
POHONEM VŠECH KOL BMW xDRIVE.**

Kontaktujte našeho prodejce:

Tomáš Kuba

GSM: 775 664 722

E-mail: kuba@cartecpraha.cz

CarTec Praha s.r.o., Průběžná 80, 100 00, Praha 10, Tel.: +420 226 889 011, www.cartecpraha.cz

Kombinovaná spotřeba paliva a emise CO₂ BMW řady 7: 4,7–8,3 l/100 km, 124–193 g/km.

Bulletin advokacie
1956-2016

Bulletin advokacie oslavil šedesátiny

DNE 19. ŘÍJNA 2016 SE V BAROKNÍM REFektÁŘI KLÁŠTERA SVATÉHO JILJÍ V CENTRU PRAHY KONAL SLAVNOSTNÍ VEČER U PŘÍLEŽITOSTI OSLAV ŠEDESÁTIN ODBORNÉHO A STAVOVSKÉHO ČASOPISU ČESKÉ (A DLOUHÁ LÉTA I SLOVENSKÉ) ADVOKACIE. ČASOPIS ZAČAL VYCHÁZET JAKO TIŠTĚNÉ PERIODIKUM JIŽ V ROCE 1956 POD JMÉNEM ZPRÁVY ADVOKACIE A OD ROKU 1971 AŽ DODNES NESE JMÉNO BULLETIN ADVOKACIE.

slavy zahájila advokátní hymna v podání Barokního orchestru Pražské konzervatoře pod vedením dirigenta Jakuba Kydlíčka a jeho mladí členové zahráli v průběhu večera ještě několik barokních skladeb, mj. Johana Sebastiana Bacha a Georga Philippa Telemanna, vzniklých stylově ve stejné době jako refektář, v němž večer probíhal.

Jak vysvětlila moderátorka večera, **mluvčí Komory Iva Chaloupková**, Česká advokátní komora podporuje Pražskou konzervatoř již několik let prostřednictvím Jednoty pro zvelebení hudby v Čechách, a na oplátku profesori a studenti konzervatoře vyhledávají a nahrávají dosud neprovedené skladby nestora české advokacie Jana Nepomuka Kaňky. Navíc, když v roce 1811 vznikla Pražská konzervatoř, zahajovala výuku právě v prostorách dominikánského kláštera u svatého Jiljí, takže, slovy mluvčí ČAK, se „pachatel vrátil na místo činu“.

Na komplikace kolem historie oslavence upozornil ve svém vystoupení **předseda redakční rady Bulletinu advokacie Petr Toman**. Především ale ve svém projevu vzpomněl všech těch, kteří v uplynulých šedesáti letech časopis vytvářeli, věnovali mu svůj čas a své schopnosti, ať již jako členové redakční rady, šéfredaktoři či autoři. „*Děkujeme vám! Vážíme si vašeho odkazu a neseme jej dál,*“ řekl.

S krátkou zdravicí jménem Bulletinu slovenskej advokacie, mladšího „brata“ Bulletinu advokacie, který si přede dvěma lety, v listopadu 2014, slavnostně připomněl teprve dvacáté narozeniny, vystoupil předseda jeho redakční rady, **doktor Jozef Brázdil**. (*Příspěvek slovenského advokáta a právního historika Petera Kerecmana, který pečlivě mapuje „slovenskou stopu“ v celé historii Bulletinu advokacie, jenž byl až do roku 1994 časopisem jak českým, tak slovenským, najdete na str. 13-16.*)

Jako třetí vystoupil právní historik, advokát, emeritní ústavní soudce (a člen redakční rady BA), **doktor Stanislav Balík**, aby se s přítomnými podělil o své zkušenosti, nabyté při psaní volné série článků z dějin českého advokátského časopisectví, který vychází v BA od letošního třetího čísla. Některé ročníky starších časopisů se už zachovaly pouze v jediném dostupném exempláři, jiné jsou ve špatném stavu a pomalu se rozpadají. „Je třeba digitalizovat starší právnícké časopisy, aby byly snadněji přístupné, jinak si v nich již zakrátko nebudeme moc číst,“ zdůraznil doktor Balík a ve všem dalším odkázal na „pisemné vyhotovení“, tedy na svůj seriál v BA, který končí v tomto čísle příspěvkem nazvaným *Mandákův Bulletin advokacie a jeho souputníci v letech 1990-2007* (viz str. 17-18).

Součástí slavnostního večera byl i křest knihy *Nestoři české advokacie*, jejímž vydavatelem je ČAK. Při přípravě knihy se spojili dva autoři, advokát a předseda redakční rady *Bulletinu advokacie* Petr Toman a publicista Ondřej Šebesta (na snímku s mikrofonem v ruce, vedle něho Petr Toman).

Kniha přináší osmnáct rozhovorů s *nestory*, tedy advokáty staršími osmdesáti let, kteří velkou část svého profesního života prožili před rokem 1989. Řada z nich byla rovněž mezi hosty večera. Rozhovor se Petrem Tomanem o knize najdete v minulém čísle BA.

Knihu pokřtili předseda České advokátní komory Martin Vychopeň (u mikrofonu) a bývalý místopředseda ČAK a nynější ústavní soudce David Uhlíř (na následujícím snímku zcela vpravo).

Zatímco doktor Uhlíř popřál knize, stejně jako se to přeje při křtu lodím, šťastnou plavbu po rozbouřených vodách a také mnoho vděčných čtenářů, přáním doktora Vychopně bylo, aby knihu četli především advokátní koncipienti a mladí advokáti. „Dlouho jsem přemýšlel, co mají rozhovory společného, a je to humor, laskavost, lidskost,“ řekl. Jako dárek „pro všechny nestory“ pak předseda ČAK oznámil čerstvé rozhodnutí představenstva, osvobodit od placení příspěvků na činnost Komory advokáty nad osmdesát let s nejméně dvacetiletou advokátní praxí a na polovinu snížit příspěvky pro advokáty nad sedmdesát let (také s podmínkou nejméně dvacetileté advokátní praxe).

O knihu, která se po skončení oficiální části večera na místě prodávala s mírnou slevou, byl opravdu velký zájem.

ZÁVAZNÁ OBJEDNÁVKA PUBLIKACE

PŘÍPADNĚ OBJEDNÁVEJTE POŠTOU

Nestoři české advokacie

Objednávám: ks publikace

Jméno objednavatele:

Fakturační adresa:

Adresa pro zaslání knihy:

Telefon a e-mail (nutné pro kurýrní službu):

Cena za 1 ks: 350Kč + 100Kč poštovné a balné (zasíláme na dobírku kurýrní službou DPD), poštovné a balné při objednávce více kusů bude upřesněno na zadaný e-mail.

Vystřižený objednávkový formulář zašlete na adresu: Impax, spol. s r. o., reklamní a komunikační agentura, Vojtova 2000/45, Praha 12, 143 00, tel. 244 404 555.

Podpis

Vedení České advokátní komory, jež je vydavatelem Bulletinu advokacie, se rozhodlo ocenit ty, kteří se zasloužili o rozvoj časopisu. Vybráno bylo těchto šestnáct osobností:

- JUDr. Václav Mandák, CSc.,
in memoriam
- Jana Ponáhlá
- JUDr. PhDr. Stanislav Balík
- prof. Dr. Alexander Bělohávek
- JUDr. Pavel Blanický
- JUDr. Karel Čermák, Dr. h. c.
- prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc.
- JUDr. Vladimír Jirousek
- Ondřej Kafka
- Lubomír Lichý
- doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
- prof. JUDr. Karel Marek, CSc.
- JUDr. Tomáš Sokol
- JUDr. Petr Toman, LL.M.
- doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc.
- PhDr. Iva Chaloupková

Jako první byl *in memoriam* oceněn dlouholetý šéfredaktor Bulletinu advokacie, **doktor Václav Mandák**, který vedl redakci BA od roku 1986 do března 2007. Za jeho éry získal časopis v anketě Karlovarských právnických dnů pětkrát ocenění jako nejlepší právnícký časopis v zemi. Cenu převzala jeho dcera Kateřina Jegerová, hostem večera byla i jeho manželka, paní Heidi Mandáková. Jak již bylo uvedeno výše, Mandákově éře Bulletinu je věnován příspěvek dr. Balíka na str. 17-18.

Ocenění předávali předseda redakční rady Petr Toman a místopředseda ČAK František Smejkal.

Jako druhá je převzala dlouholetá obětavá tajemnice doktora Mandáka, paní **Jana Ponáhlá**. Její vzpomínky na spolupráci s dr. Mandákem najdete rovněž ve výše uvedeném příspěvku dr. Balíka.

A právě **doktor Stanislav Balík**, dlouholetý člen (do roku 2006 i předseda) redakční rady BA a mnohaletý pravidelný příspěvateľ Bulletinu byl dalším oceněným. Advokát, bývalý ústavní soudce (v letech 2004-2014) a bývalý předseda ČAK (v letech 2003-4), hlavní autor knihy *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* již mnoho let připravuje rubriku *Víte, že...* a bez jeho znalosti a erudice se neobejde nic, co se týká dějin práva a advokacie u nás.

Jako další přijal gratulaci doktora Tomana **profesor Alexander Bělohávek**, advokát a rozhodce s mezinárodními zkušenostmi, autor řady rozsáhlých odborných publikací, rovněž dlouholetý člen redakční rady, pravidelný příspěvateľ a zejména jedinečný recenzent článků.

Pan profesor Bělohávek by nemusel nic recenzovat, kdyby nebylo dalšího oceněného, **advokáta Pavla Blanického**, nástupce doktora Mandáka a šéfredaktora Bulletinu od dubna 2007. Za jeho éry BA získal v roce 2014 statut recenzovaného časopisu, neboť dokázal obhájit před Radou pro výzkum, vývoj a inovace vlády ČR, že Bulletin není jen stavovský časopis, ale i respektované odborné médium, které navíc získalo během posledních deseti let dalších pět ocenění jako nejlepší právnícký časopis ČR, tři z nich v posledních třech letech za sebou.

Dalšího oceněného není třeba obsáhle představovat. **Doktor Karel Čermák** přispíval svými odbornými články do časopisu již od šedesátých let, jako předseda ČAK byl autorem mnoha úvodníků a nyní již mnoho let, zejména od té doby, co v roce 2004 odešel z funkce ministra spravedlnosti, píše pro BA své inteligentní a vtipné sloupky. Na snímku s manželkou Věrou, též dlouholetou advokátkou.

Podobně jako Čermákovy sloupky jsou již mnoho let součástí každého čísla BA i vtipné *zápisky* **profesora Petra Hajna**. Jako odborník na právo nekalé soutěže a reklamy ale samozřejmě přispívá i svými odbornými články a recenzemi.

Mezi oceněnými samozřejmě nemohl chybět ani **doktor Vladimír Jirousek**, který se zasloužil o to, že Bulletin vykročil do nového tisíciletí v novém. „Jako tehdejší předseda Komory totiž rozhodl, že je třeba černobílý časopis nestandardního formátu s modrou obálkou inovovat tak, aby se stal pokud možno přitažlivým nejen pro rozum čtenářů, ale i pro jejich oči, a aby si na sebe alespoň z části vydělal,“ uvedla moderátora Iva Chaloupková.

S uvedeným rozhodnutím doktora Jirouska úzce souvisí i jméno dalšího oceněného – **Ondřeje Kafky**, majitele agentury Impax a grafika, který dal Bulletinu advokacie jeho moderní podobu a od roku 2005 se stará nejen o grafiku časopisu, ale i o inzerci, tisk a distribuci (a je i autorem grafické podoby *Nestorů české advokacie*). Do výběrového řízení tehdy přišel s vizí časopisu, která výběrovou komisí uchvátila, protože byla skvělá i levná, ale jeho mládí a nedostatek referencí komisí vyděsilo. Doktor Jirousek se přesto rozhodl svěřit časopis jemu a čas ukázal správnost tohoto jeho rozhodnutí. „To, co pro Bulletin dělá, dávno překročilo rámec běžného smluvního vztahu,“ konstatovala zcela po právu Iva Chaloupková.

Pozvání na pódium viditelně překvapilo (až omráčilo) dalšího oceněného, výtvarníka **Lubomíra Lichého**, jehož kreslené vtipy provázejí již od roku 1999 prakticky každé číslo BA.

Do redakce ho přivedl doktor Mandák a Lichého nápady a kreativita jsou neuvěřitelné, ale souhlasím s moderátorkou večera, že jeho nejlepší právníký vtíp je tento: Stojí Bůh s advokátem v obrovské knihovně, kolem dokola od země až ke stropu samé právnícké knihy. I otočí se Bůh na advokáta a zcela nechápavě se ptá: *A tohle všechno jsou zákony!?* *Dal jsem vám přece desatero, synu!*

Zato následující oceněný, **doktor Tomáš Sokol**, držitel několika ocenění Právník roku volený laickou veřejností, je na přebírání cen jistě již zvyklý. Jako prezident Unie obhájců a zkušený trestní advokát je pro BA neocenitelným recenzentem článků zejména z oboru práva trestního.

Uznání obdržel i spoluautor *Nestorů* a od roku 2006 předseda redakční rady Bulletinu advokacie **Petr Toman**, který stojí vedle redakce za všemi posledními cenami časopisu. Věnuje svůj čas i znalosti kdykoliv je zapotřebí, a je vždy k ruce redakci, potřebuje-li podporu či posouzení optikou zkušeného advokáta.

Jako poslední, ale zcela jistě ne v poslední řadě, převzala ocenění i moderátorka večera **Iva Chaloupková**, jejíž práce a nápady pomohly posunout Bulletin advokacie tam, kde je dnes.

Ocenění získaly ještě další tři osobnosti – dlouholetí členové redakční rady BA, autoři i obětaví recenzenti, kteří se bohužel nemohli ze závažných pracovních či zdravotních důvodů slavnostního večera osobně zúčastnit, a byli oceněni *in absentia*.

OBJEDNÁVEJTE PŘEDNOSTNĚ NA WWW.BULLETIN-ADVOKACIE.CZ/NESTORI ČI NA E-MAILU NESTORI@IMPAX.CZ

Cena: 350 Kč + 100 Kč poštovné a balné
(zasíláme na dobírku kurýrní službou DPD)

Jsou jimi: odbornice na civilní právo **docentka Alena Macková**, specialista na právo obchodní a závazkové **profesor Karel Marek** a odborník na trestní právo **docent Pavel Vantuch**.

Po skončení oficiální části večera se pak u sklenky vína dlouho do noci vzpomínalo i diskutovalo o další budoucnosti Bulletinu advokacie. Mezi přítomnými členy redakční rady BA i členy představenstva ČAK byli i milí hosté ze Slovenska. Kromě již zmiňovaného předsedy redakční rady Bulletinu slovenskej advokácie Jozefa Brázdila přijel i místopředseda redakční rady doktor Peter Kerecman, a samozřejmě i výkonná redaktorka, doktorka Nada Ondrišová.

Za pomoc a za podporu se zajištěním slavnostního večera děkuje Česká advokátní komora pojišťovacímu makléři, společnosti WI-ASS.

♣ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ
♣ Foto JAKUB STADLER

CHYBÍ VÁM NĚKTERÉ DÍLY VELKÉHO KOMENTÁŘE K OBČANSKÉMU ZÁKONÍKU?

Zašlete na beck@beck.cz kopii jakéhokoliv dokladu za nákup alespoň jednoho svazku
a **ZÍSKEJTE 18% SLEVOU**
NA LIBOVOLNÝ ZBÝVAJÍCÍ DÍL

Lavický a kol.

Občanský zákoník I. Obecná část

Komentář • § 1–654

2014, vázané s přebalem, 2 400 stran, cena 2 990 Kč, obj. číslo EVK14

Hrušáková • Králíčková • Westphalová a kol.

Občanský zákoník II. Rodinné právo

Komentář • § 655–975

2014, vázané s přebalem, 1 392 stran, cena 2 490 Kč, obj. číslo EVK11

Spáčil a kol.

Občanský zákoník III. Věcná práva

Komentář • § 976–1474

2013, vázané s přebalem, 1 280 stran, cena 3 290 Kč, obj. číslo EVK12

Fiala • Drápal a kol.

Občanský zákoník IV. Dědické právo

Komentář • § 1475–1720

2015, vázané s přebalem, 648 stran, cena 2 510 Kč, obj. číslo EVK13

Hulmák a kol.

Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část

Komentář • § 1721–2054

2014, vázané s přebalem, 1 344 stran, cena 2 790 Kč, obj. číslo EVK13

Hulmák a kol.

Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část

Komentář • § 2055–3014

2014, vázané s přebalem, 2 080 stran, cena 2 990 Kč, obj. číslo EVK20

Nebo si na www.beck.cz objednejte všech šest svazků a získáte slevu 3 070 Kč.

MANERO PERIPHERAL
AUTOMATIC | CHRONOMETER

CARL F. BUCHERER
LUCERNE 1888

Slovenský advokát a právní historik pro BA a o BA: Šešťdesiat rokov Bulletinu advokácie a slovenskí advokáti

**NA SLÁVNOSTI PRI PRÍLEŽITOSTI
20. VÝROČIA BULLETINU
SLOVENSKEJ ADVOKÁCIE
V PÁLFFYHO PALÁCI V BRATISLAVE
6. NOVEMBRA 2014 V MENE
ČESKÉHO BULLETINU ADVOKACIE
PRESEDA JEHO REDAKČNEJ RADY
JUDR. PETR TOMAN BLAHOŽELAL NÁŠMU
ADVOKÁTSKEMU ČASOPISU AKO „MLADŠIEMU
Z BRATOV“, KTORÝCH SPÁJA TO, ŽE „STOJA
PO BOKU ADVOKÁTOV A ADVOKÁTSKÝCH
KONCIPIENTOV, PRE KTORÝCH TU SÚ
A BEZ KTORÝCH BY NEMOHLI EXISTOVAŤ“.
PRIPOMENUL I SPOLUPRÁCU ČESKÝCH
A SLOVENSÝCH ADVOKÁTOV V REDAKČNEJ
RADE SPOLOČNÉHO BULLETINU ADVOKACIE,
VÝMENU ČLÁNKOV A DISKUSIU K NIM.**

T ohto roku uplynie šesťdesiat rokov od vzniku tejto spolupráce, keďže predchodca dnešných bulletinov advokácie – časopis Zprávy advokacie – začal vychádzať v roku 1956. To je i dôvod **prípomenutí si nie len slovenskú účasť pri vydávaní spoločných advokátskych časopisov v Československu, ale i našich kolegov advokátov, ktorí svojimi článkami prispeli k vytvoreniu tohto časopisu.**¹

Zprávy advokacie (1956-1969)

Na počiatku dnes už šesťdesiatročnej histórie československého advokátskeho časopisu stoja Zprávy advokacie. Po štátnení advokácie, zrušení advokátskych komôr a vzniku advokátskych poradní, začali v roku 1951 niektoré z advokátskych poradní, s cieľom zabezpečiť pre svojich členov informovanie o súdnej praxi i právnej teórii v otázkach advokácie, vydávať cyklostylované „Zprávy“. Tie sa stali predchodcom advokátskeho časopisu.

Všeobecne uznaná účelnosť tejto činnosti viedla po prijatí zák. č. 114/1951 Zb., o advokácii, Ústredie advokátskych poradní v Prahe ku koordinácii týchto aktivít. Počínajúc rokom 1954 začalo Ústredie advokátskych poradní v Prahe v celoštátnom rozsahu a periodicky rozširovať cyklostylované Zprávy advokacie. Ich vydávanie bolo riadené redakčnou radou menovanou Ústredím advokátskych poradní v Prahe.

K zmene došlo v roku 1956 s cieľom vytvoriť stále fórum pre diskusiu o otázkach advokácie a výmenu skúseností – vznikol riadny periodický tlačený časopis Zprávy advokacie, urč-

ný pre internú potrebu pracovníkov československej advokácie.² Po prijatí zák. č. 57/1963 Zb., o advokácii, vo vydávaní Zpráv advokácie, pokračovalo Ústredie československej advokácie v Prahe, ktorého predsedom bol JUDr. Zdeněk Hrazdira.

Drvivá väčšina odborných článkov uverejnených v tomto časopise pochádzala spočiatku z pera českých advokátov, **postupne však aj slovenskí advokáti začali do časopisu pomerne hojne prispievať.**

Už v ročníku 1956 publikovali prví dvaja slovenskí advokáti. **JUDr. Ivan Ottlyk** (AP č. 2 Bratislava) tu uverejnil článok *Pripojenie sa k návrhu na rozvod* a **JUDr. Anton Janečka** (AP Prešov) tu začal sériu článkov približujúcich advokáciu v Poľsku (*Úprava právnych pomerov advokácie v Poľsku*). Nasledujúci ročník (1957) priniesol kolektívne články Advokátskej poradne č. 1 Bratislava (**JUDr. Alexander Šimkovič**) z oblasti rodinného práva, Advokátskej poradne č. 1 v Košiciach (**JUDr. Viľam Molnár**), Advokátskej poradne Nové Mesto nad Váhom (**JUDr. Pavol Vámoš**), ale i články členov Advokátskej poradne Prešov (**JUDr. Anton Janečka**, **JUDr. Eugen Siničák**), kolektívu Advokátskej poradne v Žiline, ale aj **JUDr. Ladislava Kubála**. V roku 1958 pribudli i noví autori – **JUDr. Milan Borszék**, **JUDr. Emil Miňa** a **JUDr. František Znak**, ktorí uverejnili spoločný článok *Neplatnosť závetu podľa § 551 OZ*. Publikovať v tomto časopise začal i **JUDr. Gustáv Ružiak** článkom *Zodpovednosť štátu za vypratane a zaistené veci*, naďalej tu publikoval aj **JUDr. Alexander Šimkovič**.

Tým sa okruh slovenských advokátov – prispievateľov stabilizoval. Pomerne často publikoval najmä JUDr. Gustáv Ru-

1 Toto ohľadnutie z priestorových dôvodov nemôže byť komplexným súpisom všetkých publikovaných textov slovenských advokátov uverejnených na stránkach Bulletinu advokácie, preto nech odpustia kolegovia, ktorých články tu spomenuté nie sú.

2 J. Pacák: Úvodné slovo, Bulletin advokácie, Seznam článků 1956-1979, 1980, str. 1.

žiak a JUDr. Anton Janečka. Niektoré články potom vznikali aj v spoluautorstve českých a slovenských advokátov. V roku 1959 pribudol medzi slovenských autorov **JUDr. Alexander Hajna** o rok neskôr aj **JUDr. Jozef Földes**, ktorý sa stal dlhoročným prispievateľom a neskôr i členom redakčnej rady advokátskeho časopisu. Publikoval tu i **JUDr. Ján Steiner**. V roku 1961 tu uverejnil článok aj **JUDr. Štefan Kaifer** z Košíc, v roku 1963 aj **prom. práv. Ivan Trimaj**, v roku 1965 **JUDr. Vojtech Elan**, v roku 1966 **JUDr. Jiří Schwendt**. V písaní a uverejňovaní článkov pokračovali i JUDr. Anton Janečka, ktorý v ročníku 1965 rozvíjal tému *O advokátskej mlčanlivosti*.

Aj dnes sú zaujímavé niektoré anotácie či upozornenia slovenských advokátov na uverejnené texty tých čias – JUDr. Anton Janečka v ročníku 1959 približuje prácu *Edgara Hansena a Romana Lyczwyeka: Ako hovoriť pred súdom?*, či v ročníku 1964 JUDr. Jozef Földes uverejnil text *Zaujímavá kniha o obhajobe a obhajcovi v trestných veciach*.

V redakčnej rade Zpráv advokacie pôsobil spomedzi Slovákov zrejme iba košícký advokát **dr. Konrád Glatz**.³

Slovenskí advokáti boli i spoluautormi monotematických príloh časopisu, napr. JUDr. Gustáv Ružiak, JUDr. Alexander Ferčák s JUDr. Jozefom Pužmanom a JUDr. Milošom Chrastilom spoločne vytvorili *Poznámky k o. s. ř.* (Príloha I., roč. 1964); JUDr. Jozef Földes, JUDr. Viliam Molnár, JUDr. Ján Steiner, prom. práv. Ivan Trimaj a JUDr. Eduard Göpfer, JUDr. Karel Knap *Vysvetlivky k občianskému zákonníku* (príloha, roč. 1965), v kolektíve spoluautorov publikácie *Vysvetlivky k zákonníku práce* (príloha, roč. 1966) bol i JUDr. Vojtech Elan.

K aktívnym prispievateľom tohto obdobia spomedzi Slovákov tak patrili spočiatku JUDr. Alexander Šimkovič, neskôr však najmä JUDr. Eugen Siničák, JUDr. Antonín Janečka, JUDr. Jozef Földes a JUDr. Gustáv Ružiak, či prom. práv. Ivan Trimaj.

Advokátni praxe (1970)

V roku 1970 po federatívnom usporiadaní advokácie bol názov časopisu zmenený na dvojazyčný názov Advokátni praxe/Advokátska prax. V tom čase už existovalo Ústredie českej advokácie a Ústredie slovenskej advokácie, ktorého predsedom bol od roku 1969 JUDr. Vojtech Telek.

Spomedzi slovenských advokátov tu uverejnili články alebo sa zapojili do prebiehajúcej diskusie **JUDr. Alexander Ferčák**, **JUDr. Jozef Földes** (i dnes zaujímavý článok *Náhrada škody ušlého zárobku počas väzby a výkonu trestu*), **JUDr. Ján Ilončiak** (dva články, medzi nimi i dodnes citovaný článok *Advokátska mlčanlivosť*), publikovali tu ale i **JUDr. Eugen Husár** a **JUDr. Milan Skalník**. V tomto ročníku **JUDr. Vojtech Telek** hodnotil *Dvadsaťpäť rokov advokácie v oslobodenej Republike*.

Po roku bol názov časopisu zmenený na Bulletin advokacie.

Bulletin advokacie (1971-1992)

Bulletin advokacie bol pod týmto názvom vydávaný od roku 1971 spoločne Ústredím českej advokácie a Ústredím slovenskej advokácie na základe ich vzájomnej dohody s tým, že časopis bude redigovaný redakčnou radou, ktorú budú tvoriť členovia českej a slovenskej advokácie.⁴ Časopis bol naďalej určený pre vnútornú potrebu pracovníkov advokácie v celom Československu a rozosielený bol podľa rozdeľovníka. V roku 1971 došlo i k zmene v osobe predsedu výboru Ústredia slovenskej advokácie, keď JUDr. Vojtecha Teleka nahradil JUDr. Štefan Ozimý (predsedom bol až do roku 1986, keď sa ním stal JUDr. Anton Blaha). Bulletin advokácie vychádzal rovnako i po prijatí novej právnej úpravy advokácie na Slovensku zák. č. 133/1975 Zb., o advokácii.

Advokáti mohli s hrdosťou pri príležitosti uplynutia 25 rokov od založenia vlastného časopisu advokácie v Československu v roku 1979 konštatovať, že tento časopis sa stal „*uznávanou pomôckou pre skvalitňovanie úrovne poskytovanej právnej pomoci*“, o čom svedčia „*jednak citácie a odkazy na uverejnené články a diskusie v iných právnických časopisoch a poukazy v súdnych rozhodnutiach, jednak žiadosti štátnych inštitúcií a hospodárskych organizácií o pravidelné zasielanie časopisu*“ a sumarizovať, že v období 1956–1979 v ňom bolo uverejnených spolu 638 odborných článkov, diskusných príspevkov a recenzií zo všetkých odvetví práva so zameraním na advokátsku prax.⁵ V tomto období ako jeho súčasť boli autorskými kolektívami spracované vzory podaní a komentáre k základným kódexom.⁶

V rokoch 1971-1979 spomedzi slovenských advokátov asi najčastejšie publikoval **JUDr. Jozef Földes**, ktorý uverejňoval nielen odborné články (napr. dodnes aktuálny článok *Niektoré problémy zodpovednosti dedičov za dlžoby poručeného* v roku 1971, článok o vydržaní podľa obyčajového práva na Slovensku v roku 1972, o adhéznom konaní v roku 1973, o stavbe na cudzom pozemku v roku 1974), ale otváral i diskusie k súdnym rozhodnutiam, či informoval o zahraničných právnych úpravách.

Systematicky publikoval i **JUDr. Vojtech Elan**, najmä v oblasti rodinného a občianskeho práva (i dnes zaujímavý článok *Zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím na trovách väzby a výkonu trestu* v roku 1973), ale aj trestného práva, či kárneho konania (v roku 1977), ktorý sa zapájal aj do diskusií (článok *Nedotiahnutá právna ochrana* v roku 1979 venovaný strate a zničeniu vkladnej knižky a jej následkom).

Prom. práv. Ivan Trimaj prispel do diskusie o mlčanlivosti advokáta (*Advokátska mlčanlivosť a smrť klienta*) v roku 1971, **JUDr. Alexander Ferčák** uverejnil v roku 1975 článok *K výkladu § 149 O. s. p.* V roku 1976 uverejnil článok v Bulletin advokacie i **JUDr. Ján Čarnogurský** (*Niektoré otázky skončenia pracovného pomeru*), v roku 1978 **JUDr. Oľga Böszörményiová** (*Niektoré úpravy náhrady škody v správnom práve*), v tom istom roku v spoluautorstve s JUDr. Jozefom Földesom svoj zrejme prvý článok pre Bulletin advokacie napísala i **JUDr. Eva Bušová** (*Priemerný zárobok v občianskom zákonníku*), rovnako v roku 1978 aj **JUDr. Ladislav Čendula** (*Vzťah výživného k dávkam sociálneho zabezpečenia a nemocenského poistenia*).

3 S. Balík: Zprávy advokacie v letech 1956 – 1969, Bulletin advokacie, č. 9/2016.

4 J. Pacák, op. cit. sub 2.

5 Ich súpis vyšiel v Bulletin advokácie v roku 1980.

6 Okrem už v texte spomínaných (Vysvetlivky k občianskemu zákonníku – 1965, Vysvetlivky k občianskemu súdnemu poriadku – 1965, Vysvetlivky k zákonníku práce – 1966) aj Vzory návrhov z rodinného práva a vo veciach BSM a spoločného užívania bytu manželmi (1964), Vzory zmlúv a podaní o prevode nehnuteľností (1968), Vzory podaní v trestných veciach (1977) a Petity v občianskoprávnom konaní (1980).

Aj po tom, čo v roku 1977 ustanovili Výbor Ústredia českej advokácie a Výbor Ústredia slovenskej advokácie pre nové funkčné obdobie redakčnú radu časopisu, slovenskí advokáti v nej mali zastúpenie. Redakčná rada pracovala v zložení **JUDr. Jozef Földes**, **JUDr. Eduard Göpfert**, **JUDr. Alois Grumlík**, **JUDr. Ján Helešic**, **JUDr. Ján Hončiak**, **JUDr. Jozef Jankovič**, **JUDr. Rudolf Kvapil**, **JUDr. Jaroslav Radimský**, **JUDr. Milan Skalník**, **JUDr. Karel Šimek**; výkonným redaktorom bol **JUDr. Jan Pacák**.⁷

Vo vzťahu k obdobiu Bulletinu advokacie, najmä po roku 1979, už možno čerpať informácie nielen zo samotných čísel časopisu, ale i zo spomienok kolegov advokátov, ktorí sa na jeho prípravu podieľali.⁸

Na snímku z osláv 60 let BA zprava autor článku **Peter Kerecman**, **ředitelka mezinárodního odboru SAK Katarína Marečková**, **předseda redakční rady BSA Jozef Brázdil** a **výkonná redaktorka BSA Nad'a Ondrišová**.

Ako spomína **JUDr. Jozef Brázdil**, príspevky, ktoré mali byť uverejnené v Bulletinu advokacie, prerokovali najprv odborné sekcie Ústredí advokácie, tak tomu bolo aj v občianskoprávnej sekcii, ktorej bol členom od roku 1975. Členmi tejto sekcie boli v tom čase také osobnosti ako dr. Radimský, dr. Burešová, dr. Göpfert, dr. Földes, dr. Ferčák a ďalší: „*Bolo nás tam 15–20. Stretávali sme sa na rôznych, niekedy celkom romantických miestach v celej republike a boli to úžasné stretnutia. Prejednávali sme jednotlivé články, vypracúvali pripomienky autorom, ale riešili sa aj ostatné výkladové problémy a niekedy sme takto debatovali až do rána. Autori dostávali články s pripomienkami a niektorých sme pozvali aj na zasadnutia, aby svoje názory obhajovali. Tí, ktorí sa osvedčili, boli prizývaní, aby sa zapojili ako noví členovia do práce novej sekcie. Takto fungoval prirodzený výber nových členov, ktorí mali chuť pracovať a publikovať.*“⁹

Podobne to bolo aj v trestnej sekcii. **JUDr. Miroslav Abelovský**, neskorší člen redakčnej rady Bulletinu advokacie, spomína: „*Je to už viac ako tridsať rokov, keď som bol ustanovený do redakčnej rady. Bol som v tom čase členom trestnej sekcie kolégia ÚSA. Slovenská sekcia úzko spolupracovala s českou, absolvovali sme mnoho spoločných zasadnutí, ktoré boli určite prínosom pre každého. JUDr. Blaha presadil nomináciu do redakčnej rady prof. JUDr. Karola Planka a prof. JUDr. Eugena Husára. Bola to jeho osobná zodpovednosť. Je známe, že obaja váže-*

ni páni profesori boli v minulom režime skôr trpení, že nemohli slobodne publikovať a vystupovať. Ich členstvo zvýšilo odbornú úroveň slovenskej účasti v redakčnej rade. Zasadnutia redakčnej rady sa uskutočňovali v sídle ÚČA na Národnej triede. V málo prípadoch sa redakčná rada zišla aj na Slovensku. Zasadnutia viedol JUDr. Václav Mandák, ktorý bol vždy stopercentne pripravený. Do redakčnej rady boli väčšinou predkladané články, ktoré písali advokáti, pričom príspevky boli už vopred ‚zoponované‘ a prakticky pripravené na riadne publikovanie. Pokiaľ boli príspevky od extraneov, o tých sa rokovalo len na redakčnej rade. Pokiaľ boli uverejňované články alebo state funkcionárov, tie redakčná rada neposudzovala, len ich vzala na vedomie. Ku každému článku už existovali v redakčnej rade písomné pripomienky, ktoré vypracovali členovia podľa profesionálneho záujmu. Určitý čas bol členom redakčnej rady aj akademik Knapp, ktorý sa však práce zúčastňoval len korešpondenčne, ja osobne som sa od neho veľa naučil. Úroveň redakčnej rady, ktorú tvorili skutočne právnickí veľikáni, ich systém práce, právnické myslenie a argumentácia ma veľmi obohatili.“

V roku 1980 sa k autorom publikujúcim v Bulletinu advokacie pridal **JUDr. Ladislav Nyitrai** (AP Rimavská Sobota) ako člen autorského kolektívu (spolu aj s Jozefom Földesom z AP Bratislava) článku venovaného zmluvám o prevodoch nehnuteľností s cudzím prvkom. V roku 1981 uverejnil svoj zrejme prvý (ale dodnes inšpiratívny) článok v tomto časopise **JUDr. Jozef Brázdil** (AP Zvolen) pod názvom *Výporiadanie vzájomných práv a povinností podielových spoluvlastníkov nehnuteľnosti z hľadiska premlčania*. V rovnakom roku publikovali i **JUDr. Pavol Peško** (AP Košice), **JUDr. Vladimír Vargic** (AP Nitra), **JUDr. Alžbeta Siničáková** (AP Michalovce) a svojim ďalším článkom prispel aj **JUDr. Alexander Ferčák** (AP Košice) – ide o dodnes argumentačne využiteľný článok *Náhrada škody podľa zák. č. 58/1969 Zb*. V roku 1982 publikovali **JUDr. Drahošlav Sojka** (AP Galanta), **JUDr. Ladislav Korfanta** (AP Rožňava), **JUDr. Štefan Hegediš** (USA), ale aj **JUDr. Pavol Erben** (USA) článok *Možnosti rozvedeného manžela, ktorý nie je užívateľom bytu určeného pre ubytovanie pracovníka organizácie*. V roku 1982 uverejnil **JUDr. Miroslav Lehotský** (AP Liptovský Mikuláš) článok *Prídavky na deti*, na ktorý v nasledujúcom ročníku polemicky reagoval **JUDr. Vladimír Halouzka**. V roku 1983 uverejnila svoj ďalší článok **JUDr. Alžbeta Siničáková** (AP Michalovce), tentokrát venovaný odškodňovaniu straty na zárobku. Od roku 1983 už pravidelne publikovala v Bulletinu advokacie spravidla na témy odmeňovania autorov z využitia vynálezov a zlepšovacích návrhov **JUDr. Eva Bušová** (AP Bratislava). V roku 1983 dvojica autorov **JUDr. Ján Ikrényi** a **JUDr. Dezider Imre** (AP Nové Zámky) uverejnila článok *Uplatnenie spoločenskej záruky ako náhrady za väzbu v prípravnom konaní*. V roku 1984 vyšiel ďalší článok **JUDr. Alexandrovi Ferčákovi**, tentokrát o neoprávnenej stavbe. V roku 1985 začína v Bulletinu advokacie

⁷ Bulletin advokacie, leden/říjen 1977.

⁸ Poďakovanie za podelenie sa so spomienkami a poskytnutie podkladov patrí advokátom Jozefovi Brázdilovi, Miroslavovi Abelovskému, Miroslavovi Lehotskému a Pavlovi Erbenovi.

⁹ J. Brázdil: Dvadsať rokov v redakčnej rade Bulletinu. Mimoriadne číslo Bulletinu slovenskej advokácie pri príležitosti 20. výročia jeho vydávania, október 2014, str. 5.

pravidelne publikovať **JUDr. Ľudovít Šoltýs** (v tom čase pôsobiaci na Ministerstve spravodlivosti) a **JUDr. Ján Mazák** (v tom čase sudca Mestského súdu v Košiciach), ktorý v roku 1986 uverejnil článok *K problémom platenia a náhrady trov občianskeho súdneho konania*. V nasledujúcich rokoch obaja autori publikovali články zaoberajúce sa najmä otázkami občianskeho práva procesného i spoločne. Rok 1986 priniesol i ďalší článok **JUDr. Miroslava Lehotského** pod názvom *Preradenie na inú prácu zo zdravotných dôvodov*. V roku 1988 uverejnila dvojica autorov **JUDr. Miroslav Abelovský** a **JUDr. Ján Gereg** článok *Posledné slovo obhajcu a záverečná reč obžalovaného vo vzťahu k záverečnej reči obhajcu*, **JUDr. Anton Blaha** priniesol zaujímavú informáciu o advokácii na Kube pod názvom *Kuba známa i neznáma* a **JUDr. Ján Ikrényi** článok *Niekoľko otázok k možnostiam obhajoby v štádiu predbežného pojednania obžaloby*.

Na stránkach Bulletinu advokácie sa však lúčili advokáti v nekrológoch i so svojimi kolegami (*Za Tiborom Sojkom* – autor Pavol Erben, uverejnené v roku 1984), ale blahoželali si aj k významným životným jubileám. Takto priniesol Bulletin advokácie v roku 1988 text *JUDr. Jozef Földes 70 ročný*, v ktorom redakcia časopisu blahoželala stále aktívnemu členovi svojej redakčnej rady.

V roku 1989 časopis obohatili ďalšie články **JUDr. Jána Mazáka** (*Úvaha nad § 143 OSP*), **JUDr. Ľudovíta Šoltýsa** pod názvom *Vznik škody zavinením premlčania* (na ktorý v nasledujúcom roku reagoval **JUDr. Roman Hošovský**), či ďalší jeho článok *O čiastkových výberoch pri zmiešaných vkladoch*. Publikovali tu ale aj **JUDr. Alexander Filo** z AP Lučenec (článok *Dočasný užívateľ pozemku ako povinný podľa § 130a OZ*), **JUDr. Peter Koscelanský** z AP Nitra (*Vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na Slovensku za platnosti uhorského obyčajového práva do 31. 12. 1950*), **JUDr. Tomáš Plank** z AP č. 3 Bratislava (*K problematike súbehu právnych dôvodov nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnosti na základe darovacej zmluvy a na základe dedenia*), **JUDr. Stanislav Rojko** z AP Považská Bystrica (*K niektorým problémom nadobudnutia pozemku vydržaním podľa novely občianskeho zákonníka*), či **JUDr. Veronika Kitová** z AP Košice (*K problematike tvorivosti – jednej z podmienok existencie zlepšovacieho návrhu – nad jedným rozhodnutím*). Do časopisu prispievali i **JUDr. Mojmir Mamojka**, CSc., či **JUDr. Bohumil Repík**, CSc.

V redakčnej rade časopisu už v roku 1988 pôsobili zo slovenských advokátov **JUDr. Miroslav Abelovský**, **JUDr. Pavol Erben**, **JUDr. Jozef Földes** a **JUDr. Miroslav Lehotský**. Členmi redakčnej rady boli zo Slovenska aj prof. **JUDr. Eugen Husár**, CSc. a prof. **JUDr. Karol Plank**, DrSc.,¹⁰ ktorí boli v Bulletinu advokácie i publikačne činní (napr. Eugen Husár uverejnil v roku 1988 v časopise i článok *K otázke účasti obhajcu na vyšetrovacích úkonoch*, Karol Plank v rovnakom roku dodnes citovaný článok *Poistenie zodpovednosti advokátskej organizácie a advokátov za škody*). Redakčná rada v takomto zložení pracovala do roku 1990.

V spomienkach slovenských členov ostáva najmä tvorivá atmosféra prípravy časopisu. **JUDr. Miroslav Lehotský** spomína i na starších českých kolegov pôsobiacich v redakčnej rade časopisu ako na výrazné osobnosti – **JUDr. Václav Mandák**, **JUDr. Jaroslav Radimský**, **JUDr. Dagmar Burešová**, **JUDr. Alois Grumlík** či **JUDr. Vladimír Kratochvíl**.

Situáciu v redakčnej rade po novembri 1989 a vzniku advokátskych komôr približuje **JUDr. Miroslav Abelovský**: „Po novembri viacerí členovia redakčnej rady odišli do ústavných funkcií. Výkonní advokáti mali starosti so zakladaním vlastných kancelárií, to všetko ovplyvnilo činnosť redakčnej rady. Články však boli pripravené naďalej vždy najmenej na dve vydania dopredu. Zo slovenského obsadenia bývalého federálneho časopisu ostávame ako pamätníci už len **JUDr. Lehotský** a ja.“

V roku 1991 časopis uverejňoval iba po dva články v čísle, prevažne publikovali najmä českí autori. Časopis mal spočiatku dva úvodníky – od zástupcu Českej advokátskej komory a Slovenskej advokátskej komory (spravidla **JUDr. Štefan Detvai** ako predseda, ale aj **JUDr. Vladimír Vargic** ako podpredseda, **JUDr. Eva Bušová** ako podpredsedníčka). Medzi článkami v rokoch 1991–1992 zo Slovenska nájdeme text **Imricha Feketeho** *Postavenie advokácie a advokátov v Anglicku*, článok **Richarda Rapanta** *O novele zákona č. 229/1990 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde*, či **JUDr. Jána Mazáka** *Marginálie k novele OSP*.

V roku 1991 počet členov redakčnej rady premenovanej na redakčný kruh klesol. Zo Slovenska tu v rokoch 1991–1992 pôsobili iba **JUDr. Miroslav Abelovský** a **JUDr. Jana Javorčíková**.

Na ceste k samostatným advokátskym časopisom

Po rozdelení Československa aj advokátske komory začali žiť predsa len odlišnejšie a účasť slovenských advokátov na spoločnom časopise bola skôr symbolická z rôznych dôvodov, na ktoré českí kolegovia nemali žiaden vplyv.¹¹ Od roku 1994 začal potom pravidelne vychádzať Bulletin slovenskej advokácie (BSA).

JUDr. Miroslav Abelovský dodáva: „Na záver ešte jedna pekná spomienka: na začiatku roku 1993 som bol Predsedníctvom SAK poverený komoru zastupovať na II. konferencii ČAK. Bol som vtedy vo funkcii podpredsedu. Konferencia sa konala v Rudolfíne. Hneď po príchode som bol usadený medzi zahraničné delegácie, čo bolo vzhľadom na zánik federácie prirodzené. Keď som vystúpil s pozdravným prejavom a odovzdal srdečné pozdravy českým kolegom, na záver vystúpenia som zažil skutočný ‚standing ovation‘, čo bolo veľmi emotívne a nikdy na to nezapudnem. Všetci sme si uvedomovali, že niečo definitívne skončilo a pre každého z nás sa začína niečo nové.“

Pred dvoma rokmi sme si pripomenuli dvadsiate výročie od vzniku Bulletinu slovenskej advokácie. V tomto roku oslavuje český Bulletin advokácie svoju šesťdesiatku.

Do ďalších rokov menom slovenských advokátov želáme Bulletinu advokácie veľa kvalitných autorov a ešte viac spokojných čitateľov!

✿ **JUDr. PETER KEREČMAN**, advokát v Košiciach, místopredseda redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie, autor rady kníh o dejinách slovenské advokácie i odborných publikácií

¹⁰ Bulletin advokácie č. 2/1988.

¹¹ A. Blaha: Ako to bolo... Mimoriadne číslo Bulletinu slovenskej advokácie pri príležitosti 20. výročia jeho vydávania, október 2014, str. 2.

Bulletin advokacie
1956-2016

Mandákův Bulletin advokacie a jeho souputníci v letech 1990-2007

Následující a z historikova pohledu závěrečná etapa dějin českého advokátského časopisectví je neodmyslitelně spojena s Bulletinem advokacie a jeho vůdčí osobností, Václavem Mandákem. Počáteční hranici tohoto období představují první polistopadová čísla stavovského časopisu, závěrečný mezník pak samotná hranice historie, od níž je Bulletin advokacie časopisem v té podobě, v jaké jej známe dnes.

Charakteristika vývoje Bulletinu advokacie v letech 1990-2007 se neobejde bez alespoň stručného připomenutí významných událostí, které se odehrály v dějinách československé a české advokacie a které jsou dodnes mnoha pamětníky vnímány jako notoricky známá součást jejich profesního života.

Na jaře 1990 proběhly přípravy a byl přijat zákon o advokacii č. 128/1990 Sb., jímž byla obnovena nezávislá advokacie. Spolu s ním vstoupil dne 1. července 1990 v účinnost zákon č. 209/1990 Sb., o komerčních právnících a právní pomoci jimi poskytované. Po krátkém období rivality obou profesí a jejich stavovských samospráv se na přelomu let 1993-1994 reprezentace obou stavů dohodly na přípravě nového zákona o advokacii, jímž by se obě profese sloučily. Návrh zákona o advokacii však vrátila vláda Václava Klause v dubnu 1995 ministru spravedlnosti Jiřímu Novákovi k dopracování s představou „zrušení povinného členství“. „Slučovací“ zákon o advokacii č. 85/1996 Sb. byl pak nakonec v původně předkládané podobě přijat na základě poslaneckého návrhu poslance Josefa Pavely a ostatních.

Po rozdělení Československa se česká a slovenská advokacie vydaly vlastními cestami, česká advokacie, udržující nadstandardní vztahy s advokací slovenskou, se postupně prosadila na mezinárodním poli a po vstupu České republiky do Evropské unie se stala součástí advokacie evropské.¹

Bulletin advokacie v období transformace právního řádu a popsaného vývoje advokacie prošel postupnou proměnou, která se jeho tehdejšími čtenáři nemusela jevit tak, jak se jeví s odstupem času, tedy proměnou výraznou. Trefně tuto skutečnost popsal v dubnu 2007 odcházející šéfredaktor Václav Mandák:

„Redakce se vždy snažila za ochotné spolupráce mnoha z Vás o to, aby časopis byl skutečnou tribunou české advokacie a užitečným pomocníkem při nelehkém každodenním výkonu právních služeb.

Snad lze bez nadsázky konstatovat, že během doby se Bulletin advokacie z původně čtvrtletně vycházejícího periodika postupně přeměnil v obsáhlý měsíčník, věnovaný širokému spektru právní problematiky, který je čten, uznáván a často citován i mimo advokacii.“²

Bulletin advokacie měl ve sledovaném období i svoje významné souputníky.

Do konce roku 1994 byl Bulletin vydáván Českou advokát-

JUDr. Václav Mandák, CSc.
(*13. 4. 1933 † 8. 7. 2009)

ní komorou a Slovenskou advokátní komorou jako společný časopis. V letech 1990-1994 proto Bulletin advokacie přinášel zprávy o slovenské advokacii, byla zařazována rubrika *Ze slovenské advokacie* či *Zo Slovenskej advokátskej komory*, autorsky do časopisu přispěli slovenští autoři Miroslav Abelovský, Štefan Detvai, Imrich Fekete, Dušan Krivský, Ján Kurička, Ján Mazák a Vladimír Vargic.

Na okolnosti vzniku Bulletinu slovenskej advokácie v roce 1994 pak vzpomínal tehdejší předseda Slovenské advokátní komory Anton Blaha následovně:

„Na vtedajšom predsedníctve sme sa v rokoch 1992-93 bez problémov zjednotili v tom, že je nutnosťou vydávať vlastné periodikum našej stavovskej komory, aby sme dali väčší priestor našim predstavám, advokátom spomedzi nás a správam z predsedníctva SAK. Bolo to pochopiteľné, lebo po pokojnom rozdelení Česko-

1 Podrobněji srov. Stanislav Balík a kol.: Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 2009, str. 226-238.

2 Srov. Václav Mandák – Pavel Blanicový: Šéfredaktoři čtenářům, Bulletin advokacie č. 4/2007, str. 3.

slovenska aj advokátske komory začali žiť predsa len odlišnejšie, na čo bolo treba reagovať, pretože účasť slovenských advokátov na spoločnom časopise bolo skôr symbolická z rôznych dôvodov, na ktoré českí kolegovia nemali žiaden vplyv.“³

Šéfredaktorom Bulletinu slovenskej advokácie se stal Jozef Brázdil. „Bolo to však mimoriadne šťastné riešenie postaviť JUDr. Brázdila na čelo redakcie, o čom svedčí doterajšia prezentácia a vysoká odborná úroveň Bulletinu,“⁴ dodáva Anton Blaha.

Již v roce 1992 zahájila Komora komerčních právníků vydávání časopisu Právní praxe v podnikání. Tento měsíčník si stanovil cíl zaměřit se „především na závažné aktuální otázky právních úprav souvisejících s podnikáním“.⁵ Časopis převzala po nabytí účinnosti zákona č. 85/1996 Sb. Česká advokátní komora, jež byla jeho vydavatelkou až do roku 2000, kdy bylo vydávání časopisu zastaveno. **Vůdci osobností v redakci Právní praxe v podnikání byla nepochybně Lygie Snášelová.**

Konečně na základě usnesení představenstva České advokátní komory ze dne 2. prosince 1996 č. 1/1996 Věstníku, o vyhlášení stavovských předpisů a o Věstníku České advokátní komory, bylo zahájeno vydávání úřední tiskoviny České advokátní komory.⁶

Bulletin advokacie postupne zvyšoval svůj náklad. „Časopis odebírají všichni advokáti a advokátní koncipienti v ČR i v SR. Je dále rozesílán na řadu míst v ČSFR i v zahraničí (justiční orgány, ústřední orgány, knihovny, vybrané osobnosti). Od 2. pololetí t. r. se náklad ještě zvýší, protože časopis bude zasílán též všem komerčním právníkům v ČR,“⁷ uvádělo se opakovaně na vnitřních stranách obálky v textu *Nabízíme inzerce v Bulletinu advokacie*. V polovině roku 1992 měl Bulletin náklad 3 100 výtisků,⁷ o rok později 5 600 výtisků,⁸ v dubnu 2007 pak již 11 800 výtisků.⁹

Složení redakční rady či redakčního kruhu neprocházelo zásadními změnami. Bylo obecně známo, že časopis vede Václav Mandák, a to bez ohledu na to, jakou funkci formálně zastával. V letech 1990-1994 byla vedoucí redaktorkou Jana Doležalová, Václav Mandák byl výkonným redaktorem. Počínaje rokem 1995 byl Václav Mandák vedoucím redaktorem, Stanislav Balík redaktorem, na přelomu tisíciletí se Stanislav Balík stal předsedou redakční rady, Václav Mandák zůstal šéfredaktorem a zástupkyní šéfredaktora se stala bývalá redaktorka Právní praxe v podnikání Lygie Snášelová. Počínaje třetím číslem v roce 2006 se stal předsedou redakční rady Petr Toman, Václav Mandák zůstal šéfredaktorem, výkonnou redaktorkou se stala Ivana Cihlářová.

Bez šéfredaktorova vědomí otiskl Bulletin advokacie v roce 2003 u příležitosti jeho 70. narozenin *Poctu JUDr. Václavu Mandákovi, CSc.*: „Není nadsázkou paralela, že – knihovnickou terminologií řečeno – v posledních metrech Bulletinu advokacie je zcela markantní Mandákův rukopis stejně, jako byl znát rukopis Boučkův v Právnických rozhledech či Tarabrinův a Hendrychův v meziválečné České advokacii. Díky stylu a výsledkům systematické a pečlivé mravenčí šéfredaktorské práce totiž jublant na sebe nemůže jaksi mimochodem ‚neprozradit‘, že patří ke kriminalistům z okruhu žáků profesora Vladimíra Solnaře a že láska k oboru trestního práva jej provází v celé paletě všech jeho povolání a činnosti.“¹⁰

Dlouholetou tajemnicí redakce byla Jana Ponáhlá, jež vzpomíná na spolupráci s Václavem Mandákem takto:

„Ráno býval v práci o šesté hodině. Říkal, že od třech hodin ráno nespí a tak přišel do práce. Já přicházela o půl hodiny později a už jsem měla na stole nachystané magnetofonové pásky do diktafonu. Pracoval a diktoval i v neděli a ve svátky. Dost často doprovázelo diktování štekání jejich Bary, jezevčička... Velmi často pobýval v knihovně Komory. Měl ji taky na starosti a rád tam pracoval. Přinášel si odtud do kanceláře spoustu časopisů a za dva, tři dny byly u mne na stole se spoustou lístečkových záložek a s pokyny co, kam a dokdy přepsat, zaslát, telefonovat... Když odjel na dovolenou, většinou na chatu do Stříbrné Skalice. Volno, na které jsem se těšila, nebylo. Za dva tři dny mi telefonoval z budky na návsí při návratu z nákupu, který absolvoval na kole. Telefonoval, aby dal vědět, že mi poštou posílá rukopis k přepsání, doplněný poznámkami, a kdy mám vše poslat zpět. Takže během svých dovolených opět pracoval...“¹¹

Během let 1990-2007 se v Bulletinu advokacie ustálily zejména rubriky *Úvodník, Články, Diskuse, Z České advokátní komory, Z judikatury, Z kárné praxe, Přečetli jsme za vás, Z odborné literatury, Ze zahraničí, Mezinárodní vztahy*. Postupně vznikaly další rubriky, spojované většinou s jejich hlavním autorem. Karel Čermák tak psal do roku 2002 většinu úvodníků, v roce 2006 vznikla rubrika *Sloupek Karla Čermáka*, od roku 1997 vede Stanislav Balík rubriku *Víte, že ...*, od roku 1999 je zařazován kreslený humor, zprvu jednou od Jana Hrubého, dále již od Lubomíra Lichého. Návazně vznikala samostatná rubrika *Nakonec*, již se od roku 2003 ujal Petr Hajn. Téměř každoročně byla kromě pravidelných čísel vydávána zvláštní čísla se specializovanou tematikou.

Zbývá dodat, že Bulletin advokacie v roce 2002 poprvé a v roce 2005 podruhé zvětšil formát až na stávající A4 a že zaslouženě obdržel opakovaně cenu Karlovarských právnických dnů v letech 1993, 1996-1999 a 2001-2002.

Odchodem Václava Mandáka z redakce sice nebyla přerušena kontinuita, slova stávajícího šéfredaktora Pavla Blanického, že chce „společně s redakcí na dobré tradice časopisu navázat a současně se snažit o to, aby byl ještě zajímavější a aby si každý advokát i při naší hektické práci rád udělal čas na jeho přečtení“,¹² se však naplňují již v současnosti Bulletinu advokacie a tím i českého advokátského časopisectví.

3 Srov. Anton Blaha: *Ako to bolo...*, Bulletin slovenskej advokácie, Mimoriadne číslo pri príležitosti 20. výročia jeho vydávania, 2014, str. 2.

4 Srov. tamtéž.

5 Srov. Slovo redakce, Právní praxe v podnikání č. 1/1992, str. 2. O zahájení vydávání informoval i Bulletin advokacie. Srov. Bulletin advokacie č. 10/1992, str. 39-42.

6 Srov. Věstník České advokátní komory, částka 1, 1996.

7 Srov. Bulletin advokacie č. 6-7/1992, vnitřní strana obálky.

8 Srov. Bulletin advokacie, č. 6-7/1993, str. 87.

9 Srov. Bulletin advokacie č. 4/2007, str. 1.

10 Srov. Stanislav Balík: *Pocta JUDr. Václavu Mandákovi, CSc.*, Bulletin advokacie č. 4/2003, str. 3.

11 Psané vzpomínky, z nichž je citováno, poskytla Jana Ponáhlá autorovi tohoto příspěvku laskavě k dispozici.

12 Srov. op cit. sub 2, str. 3.

GALAVEČER PRÁVNÍKA ROKU 2016

právník roku 2016

**Rekord:
Vstupenky
zcela rozebrány
během půlky
pracovního
dne!**

**PŘESNĚ O PŮLNOCI
Z 30. 10. 2016**

**NA 31. 10. 2016 JSME
SPUSTILI NA WEBU ČAK MOŽNOST
REZEROVAT SI ELEKTRONICKY
VSTUPENKY NA GALAVEČER PRÁVNÍKA
ROKU 2016 (PROBĚHNE 3. 2. 2017 V TOP
HOTELU PRAHA) A ZAČALI JSME PŘIJÍMAT
I PAPIŘOVÉ, POŠTOU DOŠLÉ REZERVACE.**

Během půlky pracovního dne byly všechny vstupenky zcela rozebrány, a to jsou pro advokáty v sále vyhrazeny více než dvě třetiny míst k sezení (o zbytek vstupenek se prostřednictvím svých profesních organizací dělí soudci, státní zástupci, notáři, exekutoři a podnikoví právníci).

Všechny, na které se letos nedostalo, a jsou zklamáni, chceme ujistit:

Systém rezervace vstupenek je, i když se vám to možná nezdá, spravedlivý. Všichni jste měli stejnou šanci, všichni jste se o možnosti rezervovat si vstupenky dozvěděli z Bulletinu advokacie č. 10/2016 po jeho doručení. I letos jsme s elektronickou rezervací přes web vyčkali až do doby, kdy byl tištěný Bulletin s návodem, jak si vstupenky rezervovat, skutečně všem doručen.

Všechny rezervace jsou každoročně pečlivě a spravedlivě znamenávány podle data a času, kdy je obdržíme, a rozhodně si pracovnice ČAK nezaslouží spílání těch, kteří si vzpomněli být jen o chvíli později než druzí.

Věřte, že ani ČAK, ani EPRAVO.CZ jako spolupořadatelé soutěže Právník roku před jedenácti lety neočekávali, že se z galavečera stane tak prestižní společenská událost. A věřte, že ho pořádně v největších sálech, které je možné si v Praze a v Brně pronajmout...

Moc nás to samozřejmě těší, a také zavazuje do budoucna. Věříme, že ti letos neúspěšní na galavečery nezanevrou a uspějí v příštím roce.

✦ icha

Bouda/Fadrný/Franc/Mazel

Zákon o registru smluv Komentář

- publikace provádí novým zákonem a procesem uveřejňování smluv státu, územních samosprávných celků a dalších veřejných institucí v registru smluv
- objasňuje, jaké osoby patří do okruhu povinných subjektů, jaké smlouvy musí být uveřejněny a jak široký je okruh výjimek z povinného uveřejnění smluv v registru
- podrobně popisuje, jak správně uveřejnit smlouvu v registru, zajistit ochranu osobních údajů, obchodního tajemství a duševního vlastnictví

2016, vázané v plátně, 456 stran
cena 1 090 Kč, obj. číslo BK60

Svejkovský, Vojtek, Arnoštová a kol.

Zdravotnictví a právo

Ucelený výklad • Detailní rozbor
Konkrétní případy

- publikace poskytuje podrobný přehled aktuální české legislativy nejen právníkům, ale všem, kdo působí ve zdravotnictví, tedy lékařům, zdravotnickým profesionálům, pracovníkům managementu zdravotnických zařízení a pojišťoven, farmaceutických firem, ale také pacientům a v neposlední řadě i studentům
- věnuje se problematice poskytovatelů zdravotnických služeb, zdravotního pojištění, zdravotnických pracovníků, léčiv, ale také otázky správních deliktů, občanskoprávní a trestní odpovědnosti

2016, vázané, 488 stran
cena 1 290 Kč, obj. číslo VP2

Kocourek/Dobřichovský

Pracovní právo pro praxi

- publikace je zaměřena na přístup k řešení vybraných, nejčastěji se vyskytujících otázek spojených s aplikací zákoníku práce a souvisejících právních předpisů s ohledem na ustálenou judikaturu
- upozorňuje též na základní změny, k nimž došlo v této oblasti v důsledku nabíh účinnosti nového občanského zákoníku

2016, brožovaná, 332 stran
cena 690 Kč, obj. číslo PP105

Sdělení ČAK o povinných platbách a pojistném

- o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) za rok 2017
- o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory za rok 2017
- o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2016
- o výši a splatnosti pojistného pro rok 2016

I. Příspěvek na činnost Komory za rok 2017

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory za rok 2017 činí

- 8 000 Kč,
- 3 000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- 4 000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2017.

Příspěvek je splatný do 20. ledna 2017.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2017, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Tato lhůta platí při změnách v průběhu roku a u všech plateb.

II. Odvod do sociálního fondu Komory za rok 2017

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory za rok 2017 činí

- 500 Kč,
- 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2017,
- odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Odvod je splatný do 20. ledna 2017.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2017, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu.

Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty a advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se **platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen, a pětímístného registračního čísla advokáta.

Příklad: variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2017 je 201704876.

Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí až čtvrtek 8.00–12.00 hod. a 13.00–15.30 hod.; pátek 8.00–13.00 hod.).

III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2016

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropští advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2016 činí

- 3 000 Kč;
- pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru; povinnost platit odvod vzniká dnem zápisu do seznamu advokátních koncipientů;
- pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní

praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;

d) pokud advokátní koncipient přeruší výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu Komory povinen důvod a dobu trvání přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

Odvod je splatný do 20. ledna 2017.

Poměrná částka příspěvku do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů je splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se **platí převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z posledního dvojčíslí roku, za který je odvod placen (16) a pětimístného registračního čísla advokátního koncipienta.

Příklad: Variabilní symbol pro odvod za advokátního koncipienta s registračním číslem 14876 za rok 2016 je 1614876.

Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí až čtvrtek 8.00–12.00 hod. a 13.00–15.30 hod.; pátek 8.00–13.00 hod.).

IV. Pojištění profesní odpovědnosti pro rok 2017

1. Pojištění na základě Rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, ve znění pozdějších dodatků (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generali Pojišťovnou, a. s., a Komorou:

Hromadné pojištění advokátů se i pro rok 2017 vztahuje pouze na odpovědnost advokáta za škodu, kterou způsobí v souvislosti s poskytováním právních služeb on sám, tzn., že hromadné pojištění advokátů se u advokátů vykonávajících advokacii samostatně nebo ve sdružení bude vztahovat na odpovědnost za škodu, za kterou advokát sám odpovídá klientovi podle § 24 odst. 1 zákona o advokacii.

Výše ročního pojistného advokáta prostřednictvím hromadného pojištění činí 6 700 Kč a je splatné do 31. 12. 2016.

Toto pojistné se vztahuje na minimální limit pojistného plnění z pojištění advokátů podle § 24a odst. 1 zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 5 000 000 Kč.

Pojistné se platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje, a pětimístného registračního čísla advokáta.

Příklad: Variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2017 je 201704876.

Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí až pátek 8.00–13.00 hod.).

Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Ti jsou povinni pojistit se individuálně.

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce.

Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku (bez ohledu na to, zda v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsáni další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti vyškrtnuti). Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2017 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období 2. 1. až 30. 6. 2017, aniž budou platit za toto období pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na II. pololetí roku 2017. Advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období 2. 7. až 31. 12. 2017 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2017, aniž budou na toto období platit pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2018. Tzn., že advokáti, kteří jsou zapsaní do seznamu advokátů v období od 2. 1. do 1. 7. 2017, hradí pouze poloviční pojistné ve výši 3 350 Kč. Toto poloviční pojistné je splatné do týdne po zápisu nebo změně ve způsobu výkonu advokacie.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2016 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro rok 2017 individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění nesmí však být užší, než by činil v případě hromadného pojištění advokátů, a minimální limit pojistného plnění nesmí být nikdy nižší, než který stanoví usnesení představenstva č. 4/2009 Věstníku ze dne 15. září 2009, ve znění pozdějších předpisů. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

2. Pojištění individuálními pojistnými smlouvami:

- a) Advokáti vykonávající advokacii ve sdružení, kteří jsou účastni hromadného pojištění advokátů, jak je popsáno v bodě 1., jsou dále i pro rok 2017 povinni být pojištěni samostatně pro případ vzniku závazku, k jehož splnění je advokát podle zvláštních právních předpisů povinen z důvodu solidární odpovědnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako společník sdružení (§ 14 zákona) za újmu, za kterou advokát odpovídá podle § 24 odst. 1 zákona a podle zvláštních právních předpisů z důvodu solidární odpovědnosti, se s účinností od 1. ledna 2017 stanoví částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem všech společníků sdružení, a to u každého společníka sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, se vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky sdružení.

Příklad: U tříčlenného sdružení je povinný minimální limit pojistného plnění pro každého ze společníků sdružení 3 x 3 000 000 Kč, tj. 9 000 000 Kč. Pokud je tento společník sdružení účasten hromadného pojištění s limitem pojistného plnění 5 000 000 Kč, je třeba, aby se dále připojistil do limitu 9 000 000 Kč, tj. zvýšil si limit o další 4 000 000 Kč.

- b) Advokáti vykonávající advokacii jako společníci veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementáři komanditní společnosti i pro rok 2017 nejsou účastni hromadného pojištění, a jsou tedy povinni být pojištěni samostatně, včetně pojištění pro případ vzniku závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a advokát je podle zvláštních předpisů povinen k jeho splnění z důvodu ručení jako její společník.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii ve veřejné obchodní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2017 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem společníků veřejné obchodní společnosti, a to u každého ze společníků společnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako komplementář komanditní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2017 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem komplementářů této společnosti, a to u každého z komplementářů.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení, se vztahuje také i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.

Příklad: Společnost (veřejná obchodní nebo komanditní) se třemi společníky/komplementáři hradí pojistné pro povinný limit pojistného plnění 3 x 3 000 000 Kč, tj. 9 000 000 Kč za každého společníka/komplementáře. Pojistné platí přímo pojistiteli.

- c) Zahraniční advokáti (podle § 5a zákona o advokacii) a evropští usazení advokáti zapsaní do seznamu advokátů – minimální limit pojistného plnění s účinností od 1. 1. 2017 činí 5 000 000 Kč.

- d) Společnost s ručením omezeným a komanditní společnost musejí být od vzniku do dne svého zrušení pojištěny pro případ odpovědnosti za škodu, za kterou klientovi odpovídají podle § 24 odst. 2. Minimální limit pojistného plnění z pojištění společnosti musí činit nejméně 50 000 000 Kč za každého společníka společnosti s ručením omezeným, kterému nebyl pozastaven výkon advokacie, nebo nejméně 10 000 000 Kč za každého komanditistu komanditní společnosti, kterému nebyl pozastaven výkon advokacie.

Individuální pojistné smlouvy sjednané pro pojistné období roku 2017 jsou advokáti povinni předložit Komoře nejpozději do 31. 12. 2016, bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Platné znění usnesení č. 4/2009 Věstníku s účinností od 1. 1. 2016 je k dispozici na webových stránkách Komory: www.cak.cz/Pro_advokáty/Předpisy_o_advokacii/Stavovské_předpisy.

Třetí ročník Evropského dne advokátů

DESÁTÝ PROSINEC JE JIŽ TRADIČNĚ OSLAVOVÁN JAKO DEN LIDSKÝCH PRÁV. V ROCE 2014 SE RADA EVROPSKÝCH ADVOKÁTNÍCH KOMOR (CCBE) ROZHODLA TENTO DEN SPOJIT S TRADICÍ NOVOU, A PODNÍTLA TAK ZALOŽENÍ EVROPSKÉHO DNE ADVOKÁTŮ. CÍLEM TÉTO AKTIVITY JE UPOZORNIT NA NĚKTERÁ AKTUÁLNÍ TÉMATA A ZÁROVEŇ ZDŮRAZNIT ROLI ADVOKÁTNÍ PROFESY.

Program Evropského dne advokátů vytvářejí především jednotlivé advokátní komory a dále například soudy a právnické

fakulty, které mají zájem se podílet na vzdělávání veřejnosti v oblasti právního státu a ochrany práv občanů. Každá členská komora CCBE byla požádána, aby vyzvala své členy k organizaci akcí a publikování vzdělávacích materiálů a/nebo uspořádala další programy, které podpoří informovanost veřejnosti o tématu Evropského dne advokátů. V České republice se opětovně ujmá organizace Česká advokátní komora, která naváže na praxi z předchozích ročníků a pokusí se o širší medializaci.

V loňském roce byla tématem Evropského dne advokátů ochrana problematika svobody projevu, a to projevu ve všech jeho formách.

Letošní ročník se bude věnovat problematice přístupu ke spravedlnosti (Access to Justice) a aktuálnímu vývoji v této oblasti, konkrétně bezplatné právní pomoci a právu na přístup k advokátovi, a to i v návaznosti na implementační lhůtu směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/48 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případech zbavení osobní svobody.

Česká advokátní komora uspořádá u příležitosti Evropského dne advokátů a Dne lidských práv v opravených prostorách podloubí Kaňkova paláce výstavu fotografií s lidskoprávní tematikou pana Jiřího Šibíka, jejíž vernisáž se uskuteční 12. prosince 2016. O problematice přístupu ke spravedlnosti bude v Bulletinu advokacie také publikován na toto téma článek.

Další informace Česká advokátní komora postupně zveřejní prostřednictvím svých webových stránek www.cak.cz a v anglickém jazyce budou zveřejněny na stránkách samotné CCBE – www.ccbe.eu/lawyersday.

❖ Mgr. LENKA VOJÍŘOVÁ, odbor mezinárodních vztahů ČAK

Eva Ondřejová Ochrana osobnosti v common law a českém právu

Tato ojedinělá publikace představuje komplexní úvod do problematiky ochrany osobnosti v systému common law. Věnuje se také úpravě ochrany osobnosti v českém právním řádu jako představiteli kontinentálního systému práva. Výklad vychází z klíčové judikatury.

256 stran, brožovaná vazba, 480 Kč

František Emmert Státní občanství na území České republiky v minulosti a současnosti

Knihy významného právního historika komplexně a přehledně zpracovává vývoj právního institutu státního občanství na území dnešní České republiky od jeho založení až po současnost. Značný prostor je věnován současné právní úpravě – zákonu č. 186/2013 Sb., o státním občanství ČR.

216 stran, brožovaná vazba, 450 Kč

Lukáš Hadamčik V přiměřené lhůtě Odčinění nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem spočívajícím v nepřiměřené délce soudního řízení

Jaká doba trvání soudního řízení je nepřiměřená, za jakých podmínek za to stát odpovídá a jak lze způsobenou újmu odčinit?

160 stran, brožovaná vazba, 290 Kč

Lenka Pítrová (ed.) Aktuální právní aspekty migrace

Monografie zkoumá funkčnost právní regulace migrace, zejména nelegální migrace, na úrovni mezinárodního, unijního a vnitrostátního práva a hodnotí účinnost legislativní reakce na migrační krizi. Autorský tým je složen z předních odborníků na evropské, správní a trestní právo.

176 stran, brožovaná vazba, 280 Kč

www.knihyleges.cz

§ Aktuálně v právu

Z legislativy

Daň z nabytí nemovitosti platí jen kupující

Od 1. listopadu 2016 platí místo prodávajících daň z nabytí nemovitosti kupující. Začala totiž platit novela zákona, která tuto změnu zavádí a která zároveň ruší povinnost ručení za daň. Sazbu daně novela nemění.

Osvojení dítěte u homosexuálních párů

Vláda dne 24. října 2016 schválila návrh novely zákona o registrovaném partnerství, která s tím počítá. O změně, která by poskytla větší právní jistotu dětem v registrovaných partnerstvích, se diskutuje několik let. Obdobný návrh obsahuje poslanecká novela, jejíž projednávání sněmovna po bouřlivé debatě v červenci přerušila.

Vláda nepodpoří poslaneckou novelu k bytovým družstvům

Vláda ve sněmovně nepodpoří novelu občanského zákoníku, která má zjednodušit pravidla fungování společenství vlastníků a bytových družstev. Součástí novely je návrh, aby při převodu vlastnictví bytové nebo jiné jednotky přecházely dluhy na příspěvcích na správu domu ze zákona z převodce na nabyvatele. Podle vládních legislativců řeší předloha jen dílčí problémy a nezbytné změny v právní úpravě bytových družstev si zaslouží souhrnnou úpravu formou vládního návrhu.

Předkupní právo u nemovitosti zpět

Do občanského zákoníku se ale zřejmě vrátí předkupní právo u nemovitosti. Sněmovna to schválila dne 26. října 2016 v rámci technických úprav kodexu, jež navrhovala vláda. Návrh počítá dále s uzákoněním úroků u dlužného výživného na děti nebo prodloužením lhůty pro vyklizení bytu zvláštního určení spolubydlícím v případě úmrtí nájemce. Rovněž se prodloužuje lhůta pro přezkum svéprávnosti ze tří na pět let.

Změny přestupkového práva

Sněmovna podpořila dne 19. října 2016 vládní předlohu, která završuje reformu přestupkové legislativy. Většinu skutkových podstat přestupků převádí do sankčních částí zákonů, které upravují výkon veřejné správy. Normu, která mění zhruba 250 předpisů a čítá víc než 1 400 stran, nyní posoudí ústavněprávní výbor a výbor pro veřejnou správu.

Sloučené řízení u staveb

Sněmovna dne 26. října 2016 dále podpořila vládní novelu stavebního zákona, která má zjednodušit povolovací řízení. Umožní sloučit nyní oddělené územní řízení, stavební řízení i posuzování vlivu na životní prostředí, tzv. EIA. Má ulehčit i drobným stavebníkům. Novela přinese zjednodušení ve všech etapách přípravy a realizace staveb.

Z judikatury

ÚS: Posudek tajných služeb k žádosti o občanství zůstane neveřejný

Ústavní soud dne 24. října 2016 zamítl návrh na zrušení části zákona, podle které se k žádosti o udělení českého státního občanství vyjadřují policie a zpravodajské služby. Pokud jejich negativní stanovisko obsahuje utajované informace, žadatel se k němu nedostane, a v důsledku tak nezjistí přesné důvody, proč občanství nezískal.

ÚS: Námitka promlčení ve sporech o náhradu za regulaci je nemravná

Pokud stát uplatňuje ve sporech o odškodnění majitelů bytů za dřívější regulaci nájemného námitku promlčení, je to v rozporu s dobrými mravy. Podle rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 31. října 2016 to byl právě stát, který vytvořil nepřehlednou a matoucí situaci, v níž pronajímatelé mnohdy nevěděli, kdy a kam se mají obracet.

Ze světa práva

Osm právníků získalo Randovy medaile

Osm právníků získalo dne 31. října 2016 v pražském Karolinu medaile Antonína rytíře Randy za rozvoj právní vědy či praxe. Toto ocenění od roku 1992 uděluje Jednota českých právníků. Laureátům nebo jejich zástupcům jej předával předseda Ústavního soudu i Jednoty českých právníků JUDr. Pavel Rychetský. Uděleny letos byly čtyři stříbrné (obdrželi je Richard Mořic Belcredi in memoriam, dále Ivana Janů, Miloslav Jindřich a Jiří Nykodým) a čtyři bronzové medaile (Jiří Ondroušek, Daniela Sezemská, Danuše Spáčilová a Milan Závůrka).

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ

Bulletin advokacie online

Vše ze světa advokacie naleznete na www.bulletin-advokacie.cz.

Generální klauzule nekalých obchodních praktik

JUDr. DANA ONDŘEJOVÁ, Ph.D.

I. Aplikovatelnost a význam generální klauzule nekalých obchodních praktik

Generální klauzule nekalých obchodních praktik je obsažena v čl. 5 odst. 2 směrnice 2005/29¹ a § 4 odst. 1 ZOS.² V odborné zahraniční literatuře se označuje také jako „záchranná síť“ nebo „velká generální klauzule“,³ jindy se hovoří o „obecné klauzuli zakazující nekalé obchodní praktiky“⁴ nebo „indikativní listině“.⁵

Na rozdíl od generální klauzule nekalé soutěže (§ 2976 odst. 1 o. z.)⁶ není naplnění podmínek generální klauzule nekalých obchodních praktik předpokladem kvalifikace určitého jednání jako nekalé obchodní praktiky, když jednání může být shledáno nekalou obchodní praktikou i tehdy, pokud naplňuje pouze znaky některého z jednání upraveného v tzv. černé listině nekalých obchodních praktik⁸ nebo v některé z malých generálních klauzulí nekalých obchodních praktik (klamavých⁹ či agresivních¹⁰ obchodních praktik). Určité jednání tak může být nekalou obchodní praktikou, aniž by splňovalo podmínky generální klauzule nekalých obchodních praktik.

Nabízí se otázka, zda při naznačeném aplikačním přístupu, tedy že při naplnění znaků zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže (např. klamavé reklamy podle § 2977 o. z., klamavého označení zboží nebo služby podle § 2978 o. z., příp. vyvolání nebezpečí záměny podle § 2981 o. z.) již není třeba zkoumat podmínky generální klauzule nekalé soutěže, pokud by byl žalobcem spotřebitel. Přípustnost naznačeného přístupu by mohla být zdůvodněna potřebou vysoké ochrany spotřebitele založené (mj.) směrnicí 2005/29, ale také shodnou podstatou hmotněprávní úpravy naznačených nekalosoutěžních skutkových podstat, zakazujících klamavost, a klamavých obchodních praktik podle § 5 nebo 5a ZOS.

Osobně však takový přístup odmítám, neboť je potřeba vycházet z ust. § 2976 odst. 1 o. z. a navazující judikatury uvedené již výše, podle něhož se za nekalou soutěž považuje jednání, které naplňuje kumulativně znaky generální klauzule

nekalé soutěže podle § 2976 odst. 1 o. z., nikoliv takové, které naplňuje znaky některé ze zvláštních skutkových podstat při absenci naplnění znaků generální klauzule nekalé soutěže. I kdyby tak byly naplněny znaky klamavosti podle některé ze zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže (§ 2977 až 2987 o. z.), nikoliv však znaky generální klauzule nekalé soutěže (byť by za stavu klamavosti nebylo příliš pravděpodobné, že by tyto její znaky naplněny nebyly) a toto jednání současně naplnilo znaky klamavé obchodní praktiky podle § 5 nebo 5a ZOS, bylo by takové jednání kvalifikovatelné toliko jako klamavá obchodní praktika, nikoliv jako nekalá soutěž.

Případ, kdy určité jednání naplňovalo znaky klamavé obchodní praktiky podle čl. 6 směrnice 2005/29 (§ 5 ZOS), ale nenaplněvalo znaky generální klauzule nekalých obchodních praktik, a přesto bylo shledáno nekalou obchodní praktikou, řešil Soudní dvůr EU (rozhodnutí ze dne 19. 9. 2013, sp. zn. C-435/11):

CHS a Team4 Travel jsou dvě rakouské společnosti, které v Rakousku provozují konkurenční cestovní kanceláře, jež organizují a prodávají lyžařské kurzy a zimní prázdniny v Rakousku pro školní skupiny ze Spojeného království. Společnost

1 Směrnice EP a Rady 2005/29/ES ze dne 11. 5. 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnice EP a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení EP a Rady č. 2006/2004, dále rovněž „směrnice 2005/29“.

2 Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, dále rovněž „ZOS“ či „zákon o ochraně spotřebitele“.

3 N. Reich: Experiences with full harmonisation in Dir. 2005/29 after Plus – from black to grey lists? Revue Européenne de Droit de la Consommation č. 2/2011, str. 395.

4 „General prohibition“ nebo a contrario „general duty“. P. Shears: Overview the EU Unfair Commercial Practices Directive: Concentric Circles, European Business Law Review č. 4/2007, str. 785.

5 H.-W. Micklitz, J. Stuyck, E. Terry (general editors), D. Droshout (coordinating editor): Cases, Materials and Text on Consumer Law, Hart Publishing, Oregon, Oxford and Portland 2010, str. 291.

6 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále rovněž „o. z.“.

7 K tomu srov. např. rozhodnutí NS ze dne 29. 4. 2008, sp. zn.

32 Cdo 139/2008: „Při posuzování otázky, zda jednání soutěžitele splňuje podmínky zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže, je nutné nejprve zjistit, zda splňuje tři základní podmínky obecné skutkové podstaty nekalé soutěže, tj. generální klauzule.“ Obdobně rozhodnutí NS ze dne 14. 7. 2008, sp. zn. 32 Cdo 2085/2007: „Není nutné řešit podmínky konkrétních skutkových podstat, nebyla-li naplněna generální klauzule nekalé soutěže.“

8 Příloha č. 1 a č. 2 ZOS a příloha I směrnice 2005/29.

9 Viz § 5 a 5a ZOS a čl. 6 a 7 směrnice 2005/29.

10 Viz § 5b ZOS a čl. 8 a 9 směrnice 2005/29.

Team4 Travel ve své prodejní brožurě v angličtině pro zimní sezonu 2012 označila některá ubytovací zařízení za „exkluzivní“, přičemž tento výraz znamenal, že se na předmětné hotely vztahuje trvalý smluvní vztah se společností Team4 Travel a v uvedených datech nemohou být nabízeny jinou cestovní kanceláří. Společnost Team4 Travel uzavřela smlouvy s několika podnikateli poskytujícími ubytovací zařízení. Při uzavírání těchto smluv se ředitelka společnosti Team4 Travel u těchto zařízení ujistila o tom, že žádná předběžná rezervace nebyla uskutečněna jinými cestovními kancelářemi. Uvedené smlouvy obsahovaly ustanovení, na základě něhož poskytnuté pokojové kontingenty zůstávají v plné dispozici společnosti Team4 Travel a tato ubytovací zařízení se nemohou od smlouvy odchýlit, aniž by získala písemný souhlas od posledně uvedené společnosti. Kromě toho k zaručení exkluzivity ve prospěch společnosti Team4 Travel bylo sjednáno právo na ukončení smlouvy a další smluvní sankce. Následně si společnost CHS rovněž nechala zablokovat lůžkové kontingenty ve stejných ubytovacích zařízeních a pro stejná data jako společnost Team4 Travel. Předmětné hotely tedy porušily své smluvní povinnosti vůči společnosti Team4 Travel. Společnost Team4 Travel nevěděla, že společnost CHS uskutečnila konkurenční předběžné rezervace, a šířila své prodejní brožury a svůj sazebník pro zimní sezonu 2012. Společnost CHS podala návrh na vydání rozhodnutí dozorového orgánu, neboť se domnívala, že prohlášení o exkluzivitě obsažené v těchto dokumentech porušuje zákaz nekalých obchodních praktik.

SDEU dospěl k závěru, že v případě, kdy obchodní praktika splňuje všechna kritéria uvedená v čl. 6 odst. 1 směrnice 2005/29 k tomu, aby byla kvalifikována jako klamavá praktika vůči spotřebiteli, není namístě ověřovat, zda je taková praktika rovněž v rozporu s požadavky náležitě profesionální péče ve smyslu čl. 5 odst. 2 písm. a) směrnice 2005/29, aby mohla být platně považována za nekalou, a tudíž zakázána na základě čl. 5 odst. 1 směrnice 2005/29. SDEU tedy prohlásil o exkluzivitě ze strany společnosti Team4 Travel považoval za klamavou obchodní praktiku ve vztahu ke spotřebiteli, a to přesto, že daný podnikatel neporušil požadavky profesionální péče. K tomu lze dodat, že v rozporu s požadavkem profesionální péče i dobrými mravy soutěže naopak jednali poskytovatelé ubytovacích zařízení, což však nelze ve vztahu ke společnosti Team4 Travel považovat za nekalou obchodní praktiku (neboť se nejedná o obchodní praktiku podnikatele zaměřenou na spotřebitele), takové jednání by však bylo kvalifikovatelné podle práva proti nekalé soutěži (§ 2972 a násl. o. z.).

Generální klauzule nekalých obchodních praktik může slou-

žit jako „záchranná síť“ (z pohledu ochrany spotřebitelů či společnosti proti nekalým obchodním praktikám) pro takové obchodní praktiky podnikatelů, které nejsou kvalifikovatelné jako nekalé podle černé listiny či malých generálních klauzulí (tzv. třístupňový test nekalosti¹¹).¹² Generální klauzule by měla být aplikovatelná pouze v „extrémních případech“, kdy jednání není „zachytitelné“ přes předchozí ustanovení.¹³ N. Reich¹⁴ označuje generální klauzule jako „obecný právní rámec nekalých obchodních praktik“.

II. Jednotlivé podmínky generální klauzule nekalých obchodních praktik

V ust. § 4 odst. 1 ZOS je generální klauzule nekalých obchodních praktik vymezena následovně: „*Obchodní praktika je nekalá, je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejímu působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě. Je-li obchodní praktika zaměřena na určitou skupinu spotřebitelů, posuzuje se podle průměrného člena této skupiny.*“

V čl. 5 odst. 2 směrnice 2005/29 je generální klauzule nekalých obchodních praktik definována takto: „*Obchodní praktika je nekalá, pokud je v rozporu s požadavky náležitě profesionální péče a podstatně narušuje nebo je schopna podstatně narušit ekonomické chování průměrného spotřebitele, který je jejímu působení vystaven nebo kterému je určena, nebo průměrného člena skupiny, pokud se obchodní praktika zaměřuje na určitou skupinu spotřebitelů, ve vztahu k danému produktu.*“

Při srovnání obou generálních klauzulí je patrné, že se významově neliší. Jediným rozdílem je rozdílnost v použitém výrazu „odborná péče“ (ZOS) a „náležitá profesionální péče“ (směrnice 2005/29), o čemž bude pojednáno blíže v dalším textu.

Generální klauzule nekalých obchodních praktik tak tvoří dvě základní podmínky, které musí být naplněny kumulativně (shodně s podmínkami generální klauzule nekalé soutěže podle § 2976 odst. 1 o. z.), a to:

1. obchodní praktika musí být v rozporu s požadavky odborné (profesionální) péče;
2. obchodní praktika musí podstatně narušovat nebo být způsobilá podstatně narušit ekonomické chování (průměrného) spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejímu působení vystaven (ve vztahu k výrobku nebo službě).

1. Podmínka rozpornosti obchodní praktiky s odbornou (profesionální) péčí

ZOS stanoví jako jednu z kvalifikačních podmínek nekalých obchodních praktik „rozpornost s odbornou péčí“, zatímco směrnice 2005/29 „rozpornost s profesionální péčí“.

Oba pojmy jsou definovány shodně [§ 2 odst. 1 písm. p) ZOS, čl. 2 písm. h) směrnice 2005/29] jako „*úroveň zvláštních dovedností a péče, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti*“.¹⁵

Například J. Vavrečka však dovozuje, že „z pojmu profesionální péče by tedy bylo možné dovodit širší požadavky na ob-

11 Viz I. Navickaite-Sakalauskiene: Unfair Commercial Practices Directive: Implementation and Application Challenges in the Case Plus: Experiences with full harmonisation in Dir. 2005/29 after Plus – from black to grey lists? Revue Européenne de Droit de la Consommation č. 2/2011, str. 396.

12 K tomu blíže srov. rozhodnutí SDEU ze dne 19. 9. 2013, sp. zn. C-435/11, nebo NSS ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 7 As 110/2014. Stejně pravidlo vyplývá z rozhodnutí NSS ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 7 As 110/2014.

13 H.-W. Micklitz, J. Stuyck, E. Terryn (general editors), D. Droshout (coordinating editor), op. cit. sub 5, str. 104.

14 N. Reich, op. cit. sub 3, str. 395. Shodně H.-W. Micklitz, J. Stuyck, E. Terryn (general editors), D. Droshout (coordinating editor), op. cit. sub 5, str. 96.

15 Tuto definici bez vlastní přidané hodnoty přebírá také NS v rozhodnutí ze dne 2. 5. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2205/2012.

chodníka než z pojmu odborná péče, a to v určité oblasti aspektů dobré víry obchodníka“.¹⁶ S tímto názorem nesouhlasím.¹⁷ S ohledem na totožnou definici obou pojmů v uvedených pramenech (ZOS i směrnice 2005/29) a nezbytnost eurokonformního výkladu směrnice 2005/29 **dovozují totožný obsah obou přívrstků péče (odborná i profesionální).**

Výraz „odborná péče“ (resp. „odborná starostlivost“) používá také slovenská právní úprava generální klauzule nekalých obchodních praktik [srov. § 7 odst. 2 písm. a) slovenského zákona o ochraně spotřebitele¹⁸].

Ačkoliv směrnice 2005/29 (ZOS) definuje pojem „profesionální péče“ (odborná péče podle ZOS), nepřináší bližší návod, jak vysoký standard této péče mají národní zákonodárci nebo soudy nastavit.¹⁹ Odborná péče má být vykládána za použití objektivního měřítka průměrného profesionála (odborníka), jak vyplývá z § 5 o. z.²⁰ Konkrétní úroveň požadované odborné péče bude odvislá od podnikatelského oboru (zda to bude řemeslník, finanční či pojišťovací makléř, advokát, provozovatel e-shopu apod.).²¹

Výraz „náležitá profesionální péče“ je navázán na neurčitý právní pojem „poctivé obchodní praktiky“ a obsahuje hodnocení, která se mohou v jednotlivých členských státech odlišovat v závislosti na převládajících kulturních a morálních hodnotách.²²

2. Podmínka podstatného narušení nebo způsobilosti podstatně narušit ekonomické chování (průměrného) spotřebitele

Podle druhé podmínky generální klauzule nekalých obchodních praktik musí obchodní jednání podnikatele vůči spotřebiteli podstatně narušovat nebo být způsobilé podstatně narušit ekonomické chování (průměrného) spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejím působením vystaven (ve vztahu k výrobku nebo službě).

Z této podmínky vyvstává několik následujících dílčích podmínek (které musí být splněny rovněž kumulativně):

- a) jednání podnikatele musí **podstatně** narušit ekonomické chování spotřebitele,
- b) postačí, je-li jednání **způsobilé** podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele,
- c) narušeno či způsobilé k narušení musí být **ekonomické chování spotřebitele** a
- d) tímto dotčeným spotřebitelem je **spotřebitel, kterému je obchodní praktika určena, nebo který je jejím působením vystaven** (ve vztahu k výrobku nebo službě).

a) Jednání podnikatele musí narušit ekonomické chování spotřebitele *podstatně*

V generální klauzuli nekalých obchodních praktik je obsaženo hledisko bagatelnosti. Z tohoto ustanovení vyplývá, že k tomu, aby byla obchodní praktika nekalá ve smyslu uvedené generální klauzule, je nezbytné, aby ekonomické chování spotřebitele obchodní praktika narušovala (či byla způsobilá narušit) „podstatně“, tedy nikoliv pouze zanedbatelně. **Pojem „podstatně“ je jedním z neurčitých právních pojmů, jehož výklad bude záviset na okolnostech konkrétního případu.**

Právní úprava nekalých obchodních praktik je tedy navzdory své přímé (výslovné) ochraně spotřebitele ve své generální klauzuli méně přísná, než je tomu u generální klauzule nekalé soutěže (§ 2976 odst. 1 o. z.), která kritérium „podstatnosti“ újmy způsobené spotřebiteli neobsahuje.²³

b) Postačí, je-li jednání *způsobilé* podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele

Z generální klauzule nekalých obchodních praktik vyplývá, že postačí, pokud je jednání podnikatele „způsobilé“ podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, tedy existuje pouhá potenciální možnost, aby bylo ekonomické chování spotřebitele obchodní praktikou podnikatele narušeno, aniž by muselo k podstatnému narušení ekonomického chování spotřebitele skutečně dojít. Tato potencialita je podobná podmínce generální klauzule nekalé soutěže (§ 2976 odst. 1 o. z.) – „způsobilost přivodit újmu jinému soutěžiteli nebo zákazníkovi“.

c) Musí být narušeno či způsobilé k narušení *ekonomické chování spotřebitele*

Obchodní praktika podnikatele vůči spotřebiteli musí směřovat k podstatnému narušení (způsobilosti narušit) „ekonomické“ chování²⁴ spotřebitele.

Co se rozumí „podstatným narušením ekonomického chování spotřebitele“, definuje § 2 odst. 1 písm. s) ZOS [shodně čl. 2 písm. e) směrnice 2005/29] jako „*použití obchodní praktiky, která významně zhoršuje schopnost spotřebitele učinit informované rozhodnutí, což vede k tomu, že učiní rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil*“.

Ekonomickým chováním je nutno rozumět chování spotřebitele, jež má hospodářský (ekonomický) dopad do jeho sféry,

16 J. Vavrečka: Směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebiteli, dostupná na <http://www.elaw.cz/clanek/nekale-obchodni-praktiky-a-jejich-treti-opomijena-skupina.cz>.

17 Ke stejnému závěru dospívá M. Etliková: Generální klauzule nekalých obchodních praktik v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve světle judikatury SDEU, Rekodifikace a praxe č. 7-8/2016, str. 26.

18 Zákon č. 250/2007 Z. z., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

19 N. Reich, op. cit. sub 3, str. 395.

20 Blíže viz P. Lavický in P. Lavický a kol.: Občanský zákoník I, Obecná část (§ 1 až 654), Komentář, C. H. Beck, Praha 2014, str. 70; nebo F. Melzer, K. Csach in F. Melzer, P. Tégl a kol.: Občanský zákoník, § 1 až 117, Velký komentář, Svazek I, Nakladatelství Leges, s. r. o., Praha, str. 94 a násl.

21 K pojetí odborné péče při obchodování na úvěr blíže viz Z. Husták: Margin trading – k některým otázkám odborné péče, Obchodněprávní revue č. 7-8/2015, str. 223-224.

22 Srov. stanovisko generální advokátky V. Trstenjakové ve věci C-304/08 přednesené dne 3. 9. 2009. Dostupné na <http://curia.europa.eu>. K. Berk: The New European Law Unfair Commercial Practices and Competition Law, Oxford 2011, str. 702, spojuje profesionální péči s institutem obchodních zvyklostí a dobré víry.

23 Shodně P. Hajn: Oslabená ochrana spotřebitelů? K aktuálnímu výkladu směrnice o nekalých obchodních praktikách, Obchodněprávní revue č. 2/2009, str. 46.

24 V původním anglickém znění čl. 5 odst. 2 směrnice 2005/29 je uveden výraz „behaviour“ neboli „chování“. Např. v publikaci G. Howells, H.-W. Micklitz, T. Wilhelmsson: European fair trading law. The unfair commercial practices directive, Ashgate Publishing Limited, Hampshire (England) 2006, str. 58, se však tento pojem vykládá v kontextu čl. 1 směrnice 2005/29, z něhož vyplývá účel směrnice, jímž je „příspěvek k řádnému fungování vnitřního trhu a dosažení vysoké úrovně ochrany spotřebitele sblížením právních a správních předpisů členských států týkajících se nekalých obchodních praktik, které poškozují ekonomické zájmy (zvyraznila aut.) spotřebitelů“.

nikoliv jiné chování spotřebitele (např. sociální). Ekonomické chování spotřebitele představuje rozhodování, zda koupí zboží nebo službu a od koho, ale také zda vrátí zakoupené zboží zpět podnikateli – toto rozhodnutí záleží např. na tom, zda podnikatel spotřebiteli vrátí peníze či poskytnutou zálohu.²⁵

Tuto podmínku nenaplní obchodní praktiky, které nepoškozují ekonomické zájmy spotřebitelů. Podle textu směrnice 2005/29 (bod 7 její preambule) tato „*neupravuje obchodní praktiky, jež se uskutečňují převážně za jiným účelem, jako je např. obchodní komunikace zaměřená na investory, jako jsou výroční zprávy a podnikové propagační publikace. Neupravuje právní požadavky na vkus a slušnost, které jsou v jednotlivých členských státech značně rozdílné.*“ Takovými dalšími praktikami vyňatými z dosahu právní regulace nekalých obchodních praktik by byly např. praktiky dotýkající se ochrany lidské důstojnosti, zobrazující nahotu, násilí, společensky nebezpečné jednání,²⁶ sociální jednání nebo jednání poškozující ryze soukromé zájmy spotřebitelů bez ekonomického aspektu.

Ekonomické chování spotřebitele je nutno v pochybnostech vykládat spíše restriktivně.²⁷

25 Srov. P. Shears: Overview the EU Unfair Commercial Practices Directive: Concentric Circles, European Business Law Review č. 4/2007, str. 783.

26 Komise EU: Pokyny k provedení/uplatňování směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách ze dne 25. 5. 2016, SWD (2016) 163 final, dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/consumer-marketing/files/ucp_guidance_cs.pdf, str. 13.

27 Lze si představit situaci, kdy určitá obchodní praktika (např. smutný příběh v televizní reklamě na zmrzlinu) podníť spotřebitele k přemýšlení nad vlastní pracovní situací (nespokojeností) a bude impulsem (tzv. poslední kapkou) k tomu, aby spotřebitel podal z vlastní vůle výpověď v dosavadním zaměstnání. Nelze poté dovodit, že tato obchodní praktika podnikatele vedla k určitému ekonomickému chování spotřebitele (podání výpovědi a následně nezaměstnanosti spotřebitele a poklesu jeho životní úrovně).

28 Do oblasti působnosti nekalých obchodních praktik nespádají opatření chránící výlučně zájmy soutěžitelů (pokud členské státy EU nepřijaly rozšíření působnosti směrnice 2005/29 také na tyto praktiky). Spadají sem však obchodní praktiky smíšené – chránící jak ekonomické zájmy spotřebitelů, tak podnikatelů. Srov. Komise EU, op. cit. sub 26, str. 14 a 15.

29 K tomu blíže viz D. Ondřejová: Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku, Komentář, C. H. Beck, Praha 2014, str. 50-54.

30 Právní úprava klamavé reklamy podle § 2977 odst. 1 o. z. (nekalá soutěž) používá označení „osoby, jimž je určena nebo k nimž dospěje“.

31 Takovou osobou může být např. ten, kdo shlédne billboard obsahující určitou reklamu, a na jejím základě učiní obchodní rozhodnutí a zakoupí si propagovaný výrobek.

32 K těmto typovým jednáním blíže viz D. Ondřejová, op. cit. sub 29, str. 54-64.

33 Rozhodnutí SDEU ze dne 18. 7. 2013, sp. zn. C-265/12. Je tomu tak z důvodu, že „*finanční služby jsou ze své povahy složité a plynou z nich zvláštní rizika, o kterých spotřebitel není vždy dostatečně informován. Vázaná nabídka má kromě toho sama o sobě schopnost vyvolat u spotřebitele představu cenové výhody. Z toho plyne, že vázaná nabídka, jejíž součástí je finanční služba, představuje zvýšené riziko, že nebude transparentní, pokud jde o podmínky, cenu a přesný obsah uvedené služby. Taková nabídka může vést ke klamání spotřebitele o skutečném obsahu a skutečných vlastnostech nabízené kombinace zboží a zároveň jej připravit o možnost provést srovnání cen a kvality této nabídky s jinými odpovídajícími plněními jiných hospodářských subjektů.*“

34 Rozhodnutí SDEU ze dne 23. 4. 2009, spojené věci sp. zn. C-261/07 a C-299/07. V prvním případě dostali spotřebitelé vlastníci kartu TOTAL-CLUB za každé načerpání alespoň 25 litrů paliva bezplatnou asistenční službu. Ve druhém případě měli spotřebitelé, kteří si zakoupili dámský časopis „Flair“ poukázku na slevu ve výši 15 až 25 % na různé výrobky prodávané v různých obchodech s prádlem.

V rozhodnutí SDEU ze dne 14. 1. 2010, sp. zn. C-304/08, se jednalo o podmíněnou účast v spotřebitelské soutěži o ceny koupí zboží.

V rozhodnutí SDEU ze dne 11. 3. 2010, sp. zn. C-522/08, se jednalo o podmíněnou uzavření smlouvy o přístupu k internetu uzavřením smlouvy o telefonních službách.

V rozhodnutí SDEU ze dne 9. 11. 2010, sp. zn. C-540/08, se jednalo o podmíněnou účast v soutěži „Fotbalista roku“ zasláním kuponu z novin deníku Österreich.

Dojde-li obchodní praktikou k ovlivnění ekonomického chování (zájmu) jiného podnikatele, nikoliv spotřebitele, nebude předmětná podmínka naplněna.²⁸

d) Dotčeným spotřebitelem je (průměrný) spotřebitel, kterému je obchodní praktika určena, nebo který je jejím působením vystaven

Daný bod upravuje hledisko průměrného spotřebitele,²⁹ které je zcela zásadní při posuzování ovlivnitelnosti obchodní praktikou podnikatele.

ZOS ve svém § 4 odst. 1 neobsahuje výslovně výraz „průměrný“ spotřebitel, na rozdíl od čl. § 5 odst. 2 směrnice 2005/29. Ve smyslu obou úprav se však bude jednat o aplikaci shodného hlediska průměrného spotřebitele.

Obchodní praktika se musí posuzovat vždy pohledem průměrného spotřebitele, kterému je daná obchodní praktika přímo určena (je jejím od počátku zamýšleným adresátem), ale také spotřebitele, který je jejím působením vystaven³⁰ (osobou, k níž se taková obchodní praktika dostane nepřímou, kdo je takovou obchodní praktikou zasažen, ovlivněn³¹).

III. Tzv. nepojmenované nekalé obchodní praktiky (nekalé obchodní praktiky podle generální klauzule)

Jak již bylo uvedeno výše, v případě, že určitá obchodní praktika nespádá pod černou listinu ani některou z malých generálních klauzulí nekalých obchodních praktik (klamavou či agresivní), naplňuje však generální klauzuli nekalých obchodních praktik (§ 4 odst. 1 ZOS, čl. 5 odst. 2 směrnice 2005/29), jedná se o nekalou obchodní praktiku, zákonem však blíže nepojmenovanou. Lze očekávat, že nekalé obchodní praktiky spadající pod generální klauzuli budou rozvíjeny rozhodovací praxí SDEU či členských států EU a budou z nich vytvářena různá typová jednání (obdobně jako je tomu u nepojmenovaných či soudcovských skutkových podstat nekalé soutěže podle generální klauzule nekalé soutěže podle § 2976 odst. 1 o. z.³²).

Nekalé obchodní praktiky podle generální klauzule lze označovat také jako „nepojmenované“, „soudcovské“ nebo „obecné nekalé obchodní praktiky“.

V současné době lze z judikatury a dostupných oficiálních zdrojů dozorových orgánů dovodit následující příklady těchto praktik:

- Z rozhodovací praxe Soudního dvora EU:³³

Tzv. vázané nabídky neboli podmíněné dodání určitého zboží či poskytnutí služby jiným produktem či plněním, které s původním plněním nesouvisí, nebo bonusové přidání určitého zboží (služby) ke zboží (službě) zakoupenému spotřebitelem. SDEU v několika případech³⁴ shledal nedovolenou takovou vnitrostátní právní úpravu, která bez dalšího zakazovala vázané nabídky. Vzhledem k tomu, že zákaz vázaných nabídek není součástí tzv. černé listiny nekalých obchodních praktik, shledal takový zákaz SDEU nepřijatelným, aniž by byly posouzeny podmínky některé z malých generálních klauzulí či obecné generální klauzule nekalých obchodních praktik – právě do této by dané jednání pravděpodobně spadalo. To neplatí pro oblast finančních služeb, kde členské státy mohou vázané nabídky bez dalšího zakázat.

- Z rozhodovací praxe České obchodní inspekce:³⁵

Vyplněná kupní smlouva obsahovala ustanovení, dle kterého spotřebitel bere na vědomí a podpisem smlouvy potvrzuje, že současně s jejím uzavřením a na jeho žádost mu byla aktivována VIP karta, a že s touto aktivací bez výhrad výslovně souhlasí. Dle textu smlouvy spotřebitel dále bere výslovně na vědomí, že deaktivace VIP karty, k níž dojde při odstoupení od smlouvy či při jejím zániku jiným způsobem, je zpoplatněna částkou 8 000 Kč.

- Příklad uváděný Českou národní bankou:³⁶

Skupina spotřebitelů je po dlouhé cestě autobusem bez jídla a pití pozvána do restaurace, kde je spotřebitelům zdarma nabídnuto jídlo a pití a zároveň při té příležitosti jsou jim prezentována pravdivě a srozumitelně fakta o finančním produktu, kterým však nevěnují dostatečnou pozornost, protože obědvají. Po obědě však už následuje pouze stručný shrnující blok a spotřebitelům je nabídnuta k podpisu smlouva o pojištění.

- Příklad uváděný Generálním ředitelstvím zdraví a ochrany spotřebitele:³⁷

Malé zahradní centrum zahájilo prodej cizokrajných druhů rostlin a keřů pro zahrady. Zákazník si v březnu zakoupil jistý druh rostliny, ta ale za týden uhynula. Poté zjistil, že se ve skutečnosti jednalo o pokojový druh rostliny, který neměl být zasazen na zahradě. Když požádal zahradní centrum o náhradu, bylo mu řečeno, že to byla jeho chyba, že rostlina uhynula, že měl vědět, o jaký druh rostliny se jedná.

- Příklad uváděný Generálním ředitelstvím zdraví a ochrany spotřebitele:³⁸

Spotřebitel podnikateli dluží (opozdil se se splátkami) a podnikatel využívá nepatřičné ovlivňování, nabídne-li, že změní termín splacení dluhu pod podmínkou, že si spotřebitel zakoupí další výrobek.

- Příklad uváděný Generálním ředitelstvím zdraví a ochrany spotřebitele:³⁹

Manželé byli na dovolené v zahraničí, kde dostali stírací los, na němž je uvedeno, že vyhráli cenu. Souhlasili, že půjdou s obchodníkem cenu si vyzvednout. Byli zavezeni do vzdálené budovy bez možnosti vrátit se do města, v němž pobývali, museli podstoupit zdlouhavou prezentaci o rekreačním klubu, byli přinuceni k zaplacení zálohy a teprve poté byli zavezeni do svého apartmá.

- Příklad uváděný Generálním ředitelstvím zdraví a ochrany spotřebitele:⁴⁰

Zákazník se dohodl s instalátérem na opravě vadného radiátoru. Původně mu bylo řečeno, že práce bude stát 80 eur, namísto toho však přišel účet na 450 eur. Když zákazník odmítl zaplatit navýšenou částku, instalátér mu odpojil přívod horké vody.

IV. Závěrem

Generální klauzule nekalých obchodních praktik není na rozdíl od generální klauzule nekalé soutěže předpokladem pro kvalifikaci určitého jednání podnikatele vůči spotřebiteli jako závadného (nekalé obchodní praktiky). Její aplikace nastává tehdy, pokud nedojde ke kvalifikaci jed-

nání jako nekalé obchodní praktiky skrze tzv. černou listinu nekalých obchodních praktik (příloha č. 1 a č. 2 ZOS, příloha I směrnice 2005/29) nebo následně skrze tzv. malé generální klauzule klamavých (§ 5 a 5a ZOS, čl. 6 a 7 směrnice 2005/29) či agresivních (§ 5b ZOS, čl. 8 a 9 směrnice 2005/29) obchodních praktik (tzv. třístupňový test nekalosti).

Generální klauzule nekalých obchodních praktik se skládá ze dvou základních podmínek, které musí být kumulativně naplněny pro shledání obchodní praktiky jako nekalé.

První podmínkou je rozpornost obchodní praktiky s odbornou (profesionální) péčí, tedy takovou péčí, kterou lze od podnikatele ve vztahu ke spotřebiteli rozumně očekávat a která odpovídá poctivým obchodním praktikám nebo obecným zásadám dobré víry v oblasti jeho činnosti. Naplnění tohoto kritéria bude ponecháno dozorovým orgánům a soudům v konkrétních případech.

Druhou podmínkou je nezbytnost, aby obchodní praktika podstatně narušovala nebo byla způsobila podstatně narušit ekonomické chování (průměrného) spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejímu působení vystaven (ve vztahu k výrobku nebo službě). V této podmínce je zahrnuto kritérium bagatelnosti, tedy že ekonomické (nikoliv však jiné chování) průměrného spotřebitele musí být narušeno podstatně (tedy nikoliv zanedbatelně). Postačí však, pokud je obchodní praktika k narušení ekonomického chování průměrného spotřebitele způsobila (k tomuto narušení tedy nemusí ve skutečnosti vůbec dojít). Dotčeným spotřebitelem je modelový průměrný spotřebitel, a to takový, kterému je obchodní praktika určena, příp. který je jejímu působení fakticky vystaven.

Lze očekávat, že se postupem času vyvine rozhodovací praxe soudů a dozorových orgánů tak, že se z daných nepojmenovaných nekalých obchodních praktik podle generální klauzule vyvinou typová zakázaná jednání (obdobně, jak je tomu v případech nepojmenovaných či soudcovských skutkových podstat nekalé soutěže podle § 2976 odst. 1 o. z.).

- ✦ Autorka je odbornou asistentkou na katedře obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a advokátkou v Praze.

Tento příspěvek vznikl v rámci řešení grantu GA ČR „Vliv evropského práva na českou úpravu nekalé soutěže a nekalých obchodních praktik“, č. GA14-20147S.

35 Česká obchodní inspekce: Kontrola na předváděcí prodejní akci v Brně, dostupné z <http://www.sos-msk.cz/loi-nekale-obchodni-praktiky/>.

36 Česká národní banka, dostupné z https://www.cnb.cz/cs/faq/nekale_obchodni_praktiky.html.

37 Generální ředitelství zdraví a ochrany spotřebitele: Směrnice o nekalých obchodních praktikách, Nové zákony zabraňující nečestnému jednání vůči spotřebitelům, dostupné z http://ec.europa.eu/justice/consumer-marketing/unfair-trade/unfair-practices/is-it-fair/pdf/ucp_cs.pdf, str. 13.

38 Tamtéž, str. 14.

39 Tamtéž, str. 15.

40 Tamtéž, str. 15.

Právo akcionářů na dorovnání – soudní judikatura ve světle nové právní úpravy

JUDr. ALENA BÁNYAIOVÁ, CSc.

Judikatura v oblasti korporátního práva se musela potýkat s často se měnící, resp. často opravovanou a doplňovanou právní úpravou. Obchodní zákoník se, a to především v části týkající se společností, měnil za dobu své existence téměř šedesátkrát, a právě s jeho novelami se zrodil termín „technická novela“ pro opravy toho, co se předchozími novelami nepovedlo. Bylo tak na judikatuře, aby se překonaly nejasnosti, nepřesnosti a případně i chyby, jimiž vyvíjející se právní úprava trpěla.

Prítom ovšem některé pojmy, které např. v oblasti závazkových vztahů mají svůj ustálený obsah a jejichž výklad nečiní zvláštní potíže, dostaly v korporátní judikatuře týkající se dnes již zrušeného obchodního zákoníku význam poněkud nečekaný. Jde především o některá rozhodnutí Nejvyššího soudu zabývající se právem minoritních akcionářů na zaplacení dorovnání a jeho příslušenství při převzetí jmění většinovým akcionářem nebo při nuceném výkupu akcií tímto akcionářem. Jelikož tato rozhodnutí se vztahují k ustanovením obchodního zákoníku, jejichž obdoba je dnes obsažena v zákoně o přeměnách nebo v zákoně o obchodních korporacích, je užitečné si je připomenout a zamyslet se nad tím, zda obsah, který určitým pojmem tato rozhodnutí přisuzují, je správný.

Přítom ovšem některé pojmy, které např. v oblasti závazkových vztahů mají svůj ustálený obsah a jejichž výklad nečiní zvláštní potíže, dostaly v korporátní judikatuře týkající se dnes již zrušeného obchodního zákoníku význam poněkud nečekaný. Jde především o některá rozhodnutí Nejvyššího soudu zabývající se právem minoritních akcionářů na zaplacení dorovnání a jeho příslušenství při převzetí jmění většinovým akcionářem nebo při nuceném výkupu akcií tímto akcionářem. Jelikož tato rozhodnutí se vztahují k ustanovením obchodního zákoníku, jejichž obdoba je dnes obsažena v zákoně o přeměnách nebo v zákoně o obchodních korporacích, je užitečné si je připomenout a zamyslet se nad tím, zda obsah, který určitým pojmem tato rozhodnutí přisuzují, je správný.

1 Ust. § 220k odst. 1 obch. zák.: „Není-li výměnný poměr akcií spolu s případnými doplňky uvedeny ve smlouvě o fúzi přiměřený, má každý z akcionářů zúčastněné společnosti vůči nástupnické společnosti právo na dorovnání v penězích.“ Ust. § 220p odst. 4 obch. zák.: „Ustanovení § 220k odst. 1, 54 a 7 platí přiměřeně. Ve smlouvě o převzetí musí být menšinoví akcionáři upozorněni na to, že mají právo na vypořádání v penězích a právo žádat o přezkoumání výše vypořádání v penězích, s tím, že toto právo mají, i když na valné hromadě budou hlasovat pro smlouvu o převzetí, a že je mohou uplatnit ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy se zápis převodu jmění do obchodního rejstříku stane účinným vůči třetím osobám.“

2 Úprava obsažená v obchodním zákoníku stanovila následující postupy. Ust. § 183k odst. 1: „Vlastníci účastnických cenných papírů mohou od okamžiku obdržení pozvánky na valnou hromadu, popřípadě od oznámení jejího konání požádat soud o přezkoumání přiměřenosti protiplnění; (...)“. Ust. § 183m odst. 1 a 2 určovalo: „Oprávněné osoby mají právo na protiplnění v penězích, jehož výši určí hlavní akcionář; (...). Dosavadním vlastníkům zaknihovaných cenných papírů vzniká právo na zaplacení protiplnění zápisem vlastnického práva na majetkovém účtu v příslušné evidenci cenných papírů a vlastníkům listinných účastnických cenných papírů jejich předáním společností podle § 183l odst. 5 a 6 a úroku ve výši obvyklých podle § 502 (...)“.

Povaha nároku na zaplacení dorovnání

Podle § 45 a násl. zákona č. 125/2008 Sb., o přeměnách, má oprávněná osoba (minoritní akcionář) právo na dorovnaní rozdílu mezi hodnotou akcií a plněním (přiměřeným vypořádáním), které akcionář obdržel od přejímajícího společníka. Právo na dorovnání musí být uplatněno u povinné osoby nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy byl převod jmění na přejímajícího společníka zapsán do obchodního rejstříku. Od tohoto data také povinná osoba platí z dlužné částky úroky v zákonem stanovené výši; právo na úroky z prodlení tím není dotčeno. Jde o obdobu úpravy dříve, tj. do 30. 6. 2008, obsažené v § 220p ve spojení s § 220k obch. zák., kde ovšem byly stanoveny jiné lhůty pro uplatnění práva na dorovnání a uvedeny povinnosti související s právem minoritních akcionářů žádat o přezkoumání výše přiměřeného vypořádání.¹

Podle § 390 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, se mohou vlastníci účastnických cenných papírů, o nichž valná hromada společnosti rozhodla, že přecházejí na majoritního akcionáře, domáhat na tomto akcionáři dorovnání, pokud protiplnění, které jim poskytl za jejich cenné papíry, není přiměřené jejich hodnotě. Toto právo musí být u majoritního akcionáře uplatněno do tří měsíců od zveřejnění zápisu usnesení valné hromady do obchodního rejstříku. Od uvedeného dne také vzniká dosavadním vlastníkům účastnických cenných papírů právo na úrok z částky dorovnání (§ 388 z. o. k.). Tato úprava s určitými změnami přejímá řešení dříve obsažené v § 183i až 183m obch. zák. Rozdíly opět spočívají především ve lhůtách pro uplatnění práv a v opuštění úpravy práva minoritního akcionáře žádat soud o přezkoumání přiměřenosti protiplnění.²

K povaze práva na dorovnání plnění poskytnutého za zrušené nebo vykoupené akcie a podmínkám jeho uplatnění tak, jak toto právo bylo upraveno v obchodním zákoníku, se Nejvyšší soud podrobně vyjádřil v usnesení sp. zn. 29 Odo 1332/2005 a na myšlenky zde obsažené navázal v řadě dalších rozhodnutí, byť ne vždy zcela konzistentně. V citovaném usnesení se obsáhle zabýval tím, zda menšinoví akcionáři, pokud chtějí dosáhnout vyšší částky vypořádání za jejich zrušené akcie podle zmíněného § 220p obch. zák., musejí podat žalobu na určení výše přiměřeného vypořádání, nebo zda stačí, podají-li žalobu na plnění, v níž se budou domáhat zaplacení příslušné částky. Vysvětlil, že podání určovací žaloby není namístě, neboť žaloba na plnění, i když ji podal jeden menšinový akcionář, řeší celý obsah a dosah sporné výše vypořádání. Soudní rozhodnutí, jímž se žalobci přiznává právo na jinou výši vypořádání, je na základě odkazu na § 220k odst. 5

obch. zák. závazné co do základu práva i vůči jiným menšinovým akcionářům. Tím také tato žaloba má předejít případným dalším žalobám.

K možnosti minoritního akcionáře určit výši dorovnání tak, aby odpovídalo přiměřeně hodnotě zrušených akcií a aby tak žalobu na plnění mohl podat, Nejvyšší soud uvedl, že menšinový akcionář musí mít k dispozici informace, že znalecký posudek, který byl podkladem pro určení původní výše přiměřeného vypořádání, je nesprávný, a tak si musí učinit alespoň hrubou představu o tom, jakého vypořádání se má domáhat; pokud se v průběhu řízení ukáže, že dorovnání má být jiné, může akcionář žalobu buď částečně vzít zpět, nebo ji rozšířit o potřebnou částku.

V usnesení sp. zn. 29 Cdo 2403/2010 k povaze žaloby Nejvyšší soud dále dodal, že soud svým rozhodnutím deklaruje, jaká je výše přiměřeného vypořádání; nejde o rozhodnutí konstitutivní. Z toho lze dovodit, že Nejvyšší soud vychází z toho, že má-li minoritní akcionář žalovat na plnění, tedy na zaplacení dorovnání, jde o uplatnění peněžitého nároku, jehož výši musí v žalobě specifikovat.

V dalších rozhodnutích, a to stejného senátu, se objevuje pojetí již trochu jiné, byť na citovaná usnesení povětšinou odkazují. V řízení vedeném pod **sp. zn. 29 Cdo 4252/2010** Nejvyšší soud znovu připomíná, že **menšinový akcionář může žalovat pouze na zaplacení dorovnání, tedy žalobou na plnění**, a žádá jeho další práva, a to ani samostatné právo na určení výše vypořádání soudem, nelze z § 220k a 220p obch. zák. dovodovat. Nicméně dodává, že rozhodnutí o zaplacení požadovaného dorovnání nebrání, pokud navrhovatel v žalobě o zaplacení vůbec neurčí výši svého nároku. Opírá se přitom o své závěry týkající se práva akcionáře požadovat přezkoumání výše protiplnění za vykoupené akcie podle § 183k obch. zák.

Důvody jsou podle Nejvyššího soudu tyto: „*Podle mínění dovolacího soudu však lze na postup při rozhodování o přiznání práva na jinou výši vypořádání aplikovat závěr, formulovaný Nejvyšším soudem v R 104/2010, podle kterého soud při rozhodování o návrhu na zahájení řízení o přiznání práva na jinou výši vypořádání nebude vázán tím, jak navrhovatel v tzv. žalobním petitu zformuloval svou představu o výši vypořádání na jednu akci. Může tedy svým rozhodnutím určit výši vypořádání na jednu akci částkou vyšší nebo naopak (aniž by ve zbývajících částech návrhu zamítal) částkou nižší. Návrh na určení výše vypořádání bude projednatelný (soud o něm může zákonem předvídaným způsobem věcně rozhodnout) dokonce i tehdy, omezí-li navrhovatel svůj požadavek na určení výše vypořádání, aniž v žalobním petitu zformuluje svou představu o jeho výši na jednu akci. Je tomu tak proto, že obchodní zákoník (konkrétně ust. § 220k) předpokládá, že soud určí výši dorovnání, čímž v intencích ust. § 153 odst. 2 o. s. ř. vypořádá vztah mezi účastníky řízení způsobem předjímaným tímto právním předpisem...*“

V dalším rozhodnutí uvedenou myšlenku Nejvyšší soud zopakoval a rozvedl i ve vztahu k dalším podmínkám a lhůtám pro uplatnění práva na zaplacení dorovnání. V řízení vedeném pod **sp. zn. 29 Cdo 4778/2014** uzavřel, že pro absenci jiné úpravy v § 220k obch. zák. je dorovnání splatné podle § 340 odst. 2 obch. zák., tedy že **dlužník (hlavní akcionář) je povinen závazek splnit bez zbytečného odkladu poté, kdy byl věřitelem (minoritními akcionáři) o plnění požádán.** Dále kon-

statoval s odkazem na jinou judikaturu,³ že za doručení výzvy věřitele k plnění peněžitého závazku podle citovaného ustanovení obchodního zákoníku lze považovat i doručení žaloby dlužníkovi. Z těchto dvou skutečností (výroků) pak dovodil, že „*to znamená, že lze-li návrh na zahájení řízení o zaplacení dorovnání považovat zároveň za výzvu k plnění podle § 340 odst. 2 obch. zák. (je-li doručen hlavnímu akcionáři) a nemusí-li takový návrh z důvodů shora uvedených obsahovat představu navrhovatele o výši dorovnání na jednu akci, potom ani výzva k zaplacení dorovnání nemusí obsahovat výši požadovaného dorovnání*“. Vysvětlil ještě, že tento závěr reflektuje „*informační nerovnost obou stran*“, neboť pokud se hlavní akcionář „*rozhodne k převzetí jmění podle § 220p obch. zák., musí být schopen stanovit výši vypořádání tak, aby odpovídala požadavku přiměřenosti, a proto také musí být schopen vyhodnotit výzvu menšinového akcionáře k zaplacení dorovnání a určit výši případného dorovnání na jednu akci*“.

Stejný názor ohledně žaloby na zaplacení dorovnání vyslovuje k současné úpravě obsažené v § 390 z. o. k. i komentářová literatura. V prvním vydaném komentáři k tomuto zákonu se konstatuje, že návrh na dorovnání, o němž soud rozhoduje podle citovaného ustanovení, je návrhem na plnění, jímž se oprávněná osoba domáhá zaplacení dorovnání. Dodává se, že „*i nadále platí, že z právního předpisu (§ 376 a 390) vyplývá způsob vypořádání vztahu mezi účastníky řízení ve smyslu § 153 odst. 2 o. s. ř., a soud při rozhodování o návrhu na zahájení řízení není vázán tím, jak navrhovatel v tzv. petitu zformuloval svou představu o výši dorovnání*“. Komentář uzavírá, stejně jako zmíněné **usnesení NS sp. zn. 29 Cdo 4252/2010**, že **soud může přiznat méně či více, než žalobce požaduje, aniž by o rozdílu rozhodoval, a že o žalobě může rozhodnout, i když neobsahuje výši dorovnání, jež žalobce požaduje.**⁴

Uvedené závěry jsou **poněkud problematické**. Lze samozřejmě souhlasit s tím, že nárok na zaplacení dorovnání za zrušené akcie uplatňuje menšinový akcionář žalobou na plnění. Odpovídá to právní povaze tohoto nároku. Rozhodnutím valné hromady o převzetí jmění hlavním akcionářem (a splněním dalších zákonem stanovených náležitostí) vzniká právní vztah mezi hlavním akcionářem a akcionářem menšinovým, jehož obsahem je povinnost hlavního akcionáře zaplatit akcionáři menšinovému částku odpovídající hodnotě akcií, jejichž vlastnictví v důsledku tohoto rozhodnutí na hlavního akcionáře přešlo (přiměřeně vypořádání), a právo menšinového akcionáře zaplacení této částky po hlavním akcionáři požadovat. Práva a povinnosti stran vztahu mezi menšinovým a hlavním akcionářem se řídí příslušnými ustanoveními zákona, která upravují převod jmění na hlavního akcionáře (dříve § 220p obch. zák., dnes § 45 a násl. zák. o přeměnách). Lhůta, v níž má být závazek hlavního akcionáře k zaplacení dorovnání v případech, kdy vypořádání poskytnuté hlavním akcionářem není přiměřené, splněn, v zákoně upravena není

3 Rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 4322/2009, 32 Cdo 3923/2010 a 32 Cdo 645/2012.

4 P. Šuk in I. Štenglová, B. Havel, F. Cileček, P. Kuhn, P. Šuk: Zákon o obchodních korporacích, Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 590. Ke stejnému názoru se přihlásil T. Doležil a J. Lasák in J. Lasák, J. Pokorná, Z. Čáp, T. Doležil a kol.: Zákon o obchodních korporacích, Komentář, II. díl, Wolters Kluwer, a. s., Praha 2014, str. 1733.

a nebyla. Souhlasit lze tak se závěrem vysloveným v citovaných usneseních Nejvyššího soudu, že splatnost tohoto dluhu hlavního akcionáře je vázána na doručení výzvy k plnění menšinovým akcionářem.

Pochybnosti ovšem vyvolává tvrzení, že soud může rozhodovat o žalobě na zaplacení dorovnění, která postrádá údaj o výši požadované částky, a z něj dovozovaný závěr, že ani výzva, již menšinový akcionář žádá o splnění dluhu, jeho výši obsahovat nemusí.

V řízeních, o nichž je řeč, menšinový akcionář uplatňuje vůči hlavnímu akcionáři nárok na zaplacení určité částky (ať požaduje zaplacení dorovnění za zrušené akcie při převodu jmění na hlavního akcionáře, nebo dorovnění hodnoty akcií vykoupených hlavním akcionářem). Jde o spor mezi uvedenými akcionáři, spor o existenci práva na dorovnění a o jeho výši. Soud posuzuje reálný rozpor mezi hmotněprávními zájmy účastníků, urovnává existující spor. Nejvyšší soud to ostatně vyjádřil i v jenom z výše citovaných usnesení, kde řekl, že v rozhodnutí, jímž se přiznává právo na protiplnění, soud pouze deklaruje, jaká výše protiplnění je přiměřená, a proto toto rozhodnutí nemá konstitutivní povahu (29 Cdo 2403/2010), což je typické pro rozhodnutí v nesporných řízeních. Svou povahou je tak řízení o uvedeném nároku menšinového akcionáře řízením sporným, sporem o zaplacení dluhu a o jeho výši, byť do 31. 12. 2013 byla tato řízení řazena mezi řízení nesporná (srov. § 200e o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2013).⁵ Tomu přisvědčuje i současná procesní úprava – tyto spory nadále zůstávají v režimu o. s. ř.; zákonu č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, jsou vyhrazena řízení o statusových věcech právnických osob a některá další řízení vyjmenovaná v tomto zákoně.

Nárok na zaplacení dorovnění uplatňuje minoritní akcionář žalobou, žalobou na plnění, jak několikrát zdůraznil Nejvyšší soud v citovaných usneseních a jak potvrzují i zmíněné komentáře k současné úpravě práva akcionářů na dorovnění. Tato žaloba tedy musí splňovat požadavky § 79 o. s. ř., tj. musí z ní být patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Jak konstatoval Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 4328/2010, „*požaduje-li žalobce peněžité plnění, musí být ze žaloby patrné i to, jakou částku mu žalovaný má zaplatit; nemůže-li žalobce svůj peněžitý nárok přesně vyčíslit, musí jej uvést alespoň v přibližné výši*“. **Neuvede-li žalobce, čeho se domáhá, jde o podání neurčitě a soud by měl žalobce vyzvat podle § 43 o. s. ř. k opravě či doplnění žaloby. Není-li nedostatek odstraněn, nelze v řízení**

pokračovat; soud neví, co je předmětem sporu a nemá o čem rozhodovat, což občanský soudní řád vyjadřuje tím, že soud takovou žalobu usnesením odmítne (§ 43 odst. 2 o. s. ř.).

V usneseních, v nichž Nejvyšší soud řešil otázky náležitostí žalob na zaplacení dorovnění při převzetí jmění hlavním akcionářem (29 Cdo 4252/2010 a 29 Cdo 4778/2014), však uzavřel, že taková žaloba „projednatelná“ je, a lze tedy o sporu rozhodnout. Důvodem měla být skutečnost, že soud v daných případech není vázán petitem žalobce a podobně jako při rozhodování o určení výše přiměřeného protiplnění na jednu akcii podle § 183k obch. zák. „*určením výše dorovnění soud vypořádává vztah mezi účastníky řízení způsobem předjímaným v § 220p obch. zák.*“

Jak bylo řečeno, totéž přisuzuje komentářová literatura i současně úpravě práva na dorovnění obsažené v § 390 z. o. k. – podle ní vyplývá způsob vypořádání vztahu mezi účastníky řízení ve smyslu § 153 odst. 2 o. s. ř. z § 376 a 390 z. o. k., a proto i nyní soud může rozhodovat o nároku akcionáře na dorovnění, aniž by jej žalobce uplatnil v konkrétní výši.⁶

Tyto závěry ovšem neodpovídají povaze sporu vedeného o zaplacení dorovnění. Jak bylo řečeno a jak vyplývá z hmotněprávní i procesněprávní úpravy, v řízení **jde o spor** mezi menšinovým a hlavním akcionářem, menšinový akcionář uplatňuje majetkový nárok, žádá o splnění dluhu vzniklého v důsledku převodu jmění na hlavního akcionáře. Soud řeší existující spor o uplatněném nároku, tento spor musí celý vyřešit, tedy přisoudit nebo zamítnout může jen to, o čem žalobce žádá. Soud zde svým rozhodnutím neupravuje poměry účastníků do budoucna, jako je tomu v typickém nesporném řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, a kde tudíž soud návrhy účastníků řízení není vázán.⁷

Případný není ani argument, že ze zákona, tj. dříve z § 220p obch. zák. a nyní z § 376 a 390 z. o. k., vyplývá způsob vypořádání vztahu mezi účastníky řízení, a proto soud může jít mimo žalobní petit. Žádné z uvedených ustanovení není úpravou, již má na mysli § 153 odst. 2 o. s. ř., což je patrné už z toho, jak případy spadající pod toto ustanovení charakterizuje jak komentářová literatura, tak i soudní judikatura.⁸

Pokud komentáře k § 390 z. o. k. způsobem vypořádání vyplývajícím z právního předpisu rozumějí to, že zákon stanoví pro přiznání dorovnění hledisko přiměřenosti, je třeba poznamenat, že přiměřenost, resp. nepřiměřenost poskytnutého protiplnění hodnotě akcií je skutkovou podstatou pro vznik nároku na dorovnění. Existenci této skutkové podstaty musí akcionář tvrdit a prokazovat, aby se svým nárokem úspěšně. Hledisko přiměřenosti je pak hlediskem, jímž soud poměruje uplatněný nárok. Nic víc a nic méně. Je-li částka požadovaná akcionářem vyšší než přiměřená, přízná soud jen tolik, kolik tomuto hledisku odpovídá, a ve zbytku musí žalobu zamítnout. Zní-li žaloba na částku nižší, než je přiměřená, může ji soud žalobci přiznat jen tehdy, pokud žalobce svůj nárok odpovídajícím způsobem rozšíří.⁹

Rozhodování o nároku na dorovnění je svou povahou obdobné rozhodování o nároku na přiměřené zadostiučinění v peněžité podobě ve sporech z nekalé soutěže. I zde je hlediskem pro přiznání peněžitého zadostiučinění v určité výši přiměřenost. Soud přiznává peněžité zadostiučinění v konkrétní výši na základě své vlastní úvahy. Odborná literatura i judikatura

5 Podobně viz R. Zahradníková: Aplikace zákona o zvláštních řízeních soudních na některá řízení ve věcech obchodních korporací, *Jurisprudence* č. 5/2014; P. Zima: Sporné nesporné řízení, *Právní fórum* č. 6/2009.

6 Viz publikace citovaná v poznámce č. 4.

7 A. Winterová a kol.: *Civilní právo procesní*, Vysokoškolská učebnice, 5. aktualizované vydání, doplněné o předpisy evropského práva, Linde Praha, a. s., Praha 2008, str. 393 a násl.; R. Zahradníková, op. cit. sub 5.

8 L. Drápal, J. Bureš a kol.: *Občanský soudní řád I*, § 1 až 200za, Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 1034. Z dnešní úpravy, z níž vyplývá způsob uspořádání vztahů mezi účastníky řízení, lze jmenovat např. § 1144 a 1145 o. z. o zrušení spoluvlastnictví, § 2915 odst. 2 o. z. o náhradě škody způsobené několika osobami, § 1766 o. z. o změně nebo zrušení závazku při podstatné změně okolností, podobně § 2620 odst. 2 o. z.

9 Tento závěr je vysloven i v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 1332/2005, na něž i některá pozdější usnesení stejného senátu odkazují (např. usnesení sp. zn. 29 Cdo 4252/2010), aniž by bylo zcela zřejmé, zda a proč se od tohoto závěru odchylují.

Ilustrační foto

jsou ovšem zajedno v tom, že žalobce musí v žalobě požadovanou částku uvést a soud je petitum vázán do té míry, že nesmí uplatněnou částku překročit. Požadavku samozřejmě nemusí vyhovět buď vůbec, nebo v menším rozsahu, ovšem vždy musí vypořádat celý předmět sporu.¹⁰

Konečně namísto není ani tvrzení, že uvedený závěr reflektuje informační nerovnost obou stran a že tedy hlavní akcionář by měl být schopen určit výši dorovnání tak, aby byla přiměřená. Logika této úvahy zcela pomíjí, že mezi stranami je spor. Hlavní akcionář má jinou představu o přiměřenosti vypořádání než menšinový akcionář, proto po něm menšinový akcionář požaduje zaplacení dorovnání, vyzývá jej k plnění, a pokud hlavní akcionář neplní, obrací se na soud s majetkovým nárokem. Způsob uplatnění tohoto nároku pak musí splňovat požadavky určitosti, aby o něm bylo možno rozhodnout.

Úroky a úroky z prodlení

Judikatura, o níž byla řeč výše, a konečně i názory komentářové literatury k nové úpravě práva akcionáře na dorovnání, neposkytují jen příležitost k polemické diskusi o povaze žaloby na zaplacení dorovnání. Jak potvrzují další rozhodnutí Nejvyššího soudu, jsou spojeny se závažnými majetkovými důsledky, a to v souvislosti s úročením částky dorovnání požadovaného minoritními akcionáři. Podle § 220k odst. 7 obch. zák., má-li akcionář právo na dorovnání, úročí se dlužná částka, tj. částka přiměřeného vypořádání za zaniklé akcie, úrokem ve výši dvojnásobku diskontní sazby ČNB ode dne zápisu převodu jmění do obchodního rejstříku.

Podle dnešní úpravy obsažené v § 341a zák. o přeměnách platí přejímající akcionář úroky z uvedené dlužné částky rovněž ode dne zápisu převodu jmění do obchodního rejstříku, ovšem ve výši průměrné úrokové sazby z úvěrů poskytnutých bankami v České republice v roce předcházejícím roku, v němž byl převod jmění zapsán do obchodního rejstříku. Citované ustanovení zák. o přeměnách ještě dodává, že tím není dotčeno právo na úroky z prodlení. Podobně upravuje úročení protiplnění za zrušené akcie i § 388 z. o. k.

Uvedená ustanovení se týkají splatnosti a úročení částky přiměřeného vypořádání. Přiměřené vypořádání je splatné ve vazbě na zápis do obchodního rejstříku a právo na dorovnání, není-li

vypořádání přiměřené, je splatné na výzvu oprávněné osoby – menšinového akcionáře (§ 340 odst. 2 obch. zák. a nyní § 1958 odst. 2 o. z.). To dovedl i Nejvyšší soud ve výše citovaných rozhodnutích. Do prodlení se zaplacením dorovnání se tedy hlavní akcionář dostane tehdy, pokud na výzvu menšinového akcionáře nereaguje bez zbytečného odkladu. A zde je právě problém, který vyvolávají závěry Nejvyššího soudu o tom, že výzva menšinového akcionáře ani žaloba o zaplacení dorovnání nemusí obsahovat částku, kterou menšinový akcionář požaduje.

Je-li hlavní akcionář jako dlužník v prodlení s plněním výzvy k placení, vzniká mu povinnost platit úrok z prodlení. Neobsahuje-li výzva údaj o tom, co po dlužníkovi věřitel chce, je naprosto neurčitá a dlužník neví, co má plnit. Úrok z prodlení, který je vázán rovněž na doručení výzvy k plnění, také není určitelný, neboť zákonný úrok z prodlení (jak podle bývalé, tak současné úpravy) se počítá procentem z dlužné částky; pokud dlužná částka není určena, nelze určit ani úrok z prodlení. Nejvyšší soud, byť obecně uzavřel, že výzva k placení dorovnání nemusí obsahovat určení jeho výše, protože je nemusí obsahovat ani žaloba na toto plnění, se tímto aspektem svého závěru nezabýval, řešil jen důsledky případů, kdy údaj o výši plnění neobsahuje žaloba na zaplacení dorovnání. A řešil je poněkud kuriózním způsobem jak z hlediska procesních předpisů, tak hmotněprávní úpravy.

V usnesení sp. zn. 29 Cdo 4492/2010 posuzoval Nejvyšší soud úročení částky dorovnání v případě, kdy minoritní akcionáři žalobou v roce 2004 nejdříve žádali vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, která rozhodla o zrušení společnosti a převodu jmění na hlavního akcionáře a o určení výše přiměřeného vypořádání za zrušené akcie. Podáním z roku 2005 už uplatnili i majetkový nárok na zaplacení dorovnání, spolu se zákonným úrokem, ovšem neuvedli částku, kterou požadují. K výši požadovaného úroku podrobně vysvětlili, že úrok podle § 220k odst. 7 obch. zák. by měl být roven výši úroku z prodlení podle tehdejšího nařízení vlády č. 142/1992 Sb., a pokud jej citované ustanovení obch. zák. stanovilo jinak, šlo o legislativní nedopatření.

¹⁰ Např. D. Ondřejová: Přiměřené zadostiučinění z pohledu teorie a aktuální soudní praxe ve sporech z nekalé soutěže, Právní rozhledy č. 21/2009, str. 776, a judikatura tam citovaná.

Soudy rozhodující o uplatněném nároku se s tímto požadavkem vypořádaly zajímavě. Prvoinstanční soud určil na základě znaleckého posudku výši dorovnání a uložil hlavnímu akcionáři ji zaplatit. Pokud jde o úrok, pravil, že dorovnání se úročí podle § 220k odst. 7 obch. zák. ode dne zápisu převodu jmění do obchodního rejstříku úrokem ve výši dvojnásobku diskontní sazby ČNB, ale že nevidí důvod, proč od tohoto data nepřiznat minoritním akcionářům úrok z prodlení podle nařízení vlády č. 142/1992 Sb. Odvolací soud považoval uvedené řešení za nesprávné s odůvodněním, že pokud § 220k odst. 7 obch. zák. obsahuje vlastní úpravu příslušenství, nelze aplikovat předpis jiný. Změnil tedy prvoinstanční rozhodnutí tak, že menšinovým akcionářům přiznal „úrok z prodlení“ podle § 220k odst. 7 obch. zák. ode dne zápisu převodu jmění do rejstříku ve výši dvojnásobku diskontní sazby ČNB.

Konečně Nejvyšší soud ve zmíněném usnesení z 12. 9. 2012, sp. zn. 29 Cdo 4492/2010, vysvětlil, že **úrok a úrok z prodlení jsou dva různé instituty, každý má jinou funkci a nelze je směřovat**; úrok plní funkci úplaty za poskytnutí peněžních prostředků a úrok z prodlení je sankcí za porušení povinnosti včas plnit peněžité závazek. **Právo na dorovnání není splatné zápisem převodu jmění do obchodního rejstříku, ale až na výzvu menšinového akcionáře, a proto k datu zápisu nemohl být hlavní akcionář v prodlení s placením dorovnání.**

S vysvětlením Nejvyššího soudu ohledně rozdílu mezi úrokem a úrokem z prodlení je samozřejmě třeba souhlasit, nižší soudy jen ukázaly, že jim uvedené pojmy příliš jasné nejsou. Nicméně závěry Nejvyššího soudu otevřely problémy jiné a ty se týkají podmínek, za nichž lze úrok spojený s dorovnáním a úrok z prodlení přiznat. Nejvyšší soud k tomu konstatoval: „jelikož § 220k obch. zák. bez dalšího zakládá nárok akcionářů na zaplacení dorovnání včetně zákonného úroku (...), přizná soud v souladu s § 153 odst. 2 o. s. ř. bez dalšího i zákonný úrok podle § 220k odst. 7 obch. zák., a to bez ohledu na to, zda a v jaké výši akcionář jeho přiznání požaduje. Naopak úrok z prodlení podle § 369 obch. zák. soud může přisoudit pouze tehdy, jestliže se jeho zaplacení domáhá.“¹¹ (Zvýraznění dodáno.)

Základem tohoto tvrzení je opět myšlenka, že soud při rozhodování o nároku na dorovnání vypořádává vztah mezi hlavním akcionářem a menšinovými akcionáři podle § 153 odst. 2 o. s. ř., a to při rozhodování o zákonném nároku. Proto menšinovým akcionářům má přiznat úrok podle § 220k odst. 7 obch. zák., aniž by jej tito akcionáři vůbec uplatnili, ovšem úrok z prodlení jen tehdy, pokud jej navrhovatelé požadovali. **Vzhledem k tomu, že současná úprava dorovnání je prakticky stejná a komentáře k ní vysvětlují povahu žaloby na dorovnání a způsob rozhodování o ní stejně jako citované usnesení Nejvyššího soudu, lze očekávat, že i přístup k úročení bude stejný.**

Ovšem **obě části uvedené úvahy jsou problematické**. Jak bylo řečeno, soud rozhoduje o sporu, jehož předmětem je majetkový nárok menšinového akcionáře. **Soud svým rozhodnutím neupravuje poměry účastníků do budoucna**, a argumentace § 153 odst. 2 o. s. ř. proto není namístě. Totéž platí o závěrech týkajících se rozhodování o úroku podle § 220k odst. 7 obch. zák. (nyní podle § 388 z. o. k., popř. podle § 341a zák. o přeměnách) a úroku z prodlení.

Úrok a úrok z prodlení jsou příslušenstvím pohledávky. Před 1. 1. 2014 to říkal § 121 obč. zák. č. 40/1964 Sb. a nyní tak příslušenství pohledávky charakterizuje § 513 o. z.¹² Jak podle obč. zák. č. 40/1964 Sb. (§ 524 odst. 2), tak podle současné úpravy (§ 1880 odst. 1 o. z.) platí zákonná skutková domněnka, že s převodem věci hlavní (pohledávky) přechází i její příslušenství. Proto se tohoto druhu příslušenství nedotýkají diskuse vedené ohledně převodu věci s příslušenstvím, resp. ohledně otázky, zda, je-li převáděna věc hlavní, sdílí příslušenství věci „bez dalšího“ právní osud věci hlavní,¹³ a není třeba se k nim blíže vyjadřovat.

Nicméně, pokud menšinový akcionář žaluje na dorovnání a chce s touto pohledávkou i její příslušenství, platí pro uplatnění jeho nároku požadavky týkající se určitosti a srozumitelnosti žalobního petitu. Obecná charakteristika příslušenství pohledávky, jak je obsažena v citovaných ustanoveních, nerozlišuje mezi jednotlivými druhy tohoto příslušenství a nelze z ní dovozovat ani rozdílné podmínky pro uplatnění nároku na určitý druh příslušenství, a to ani podle toho, zda právo na příslušenství je založeno smlouvou nebo zákonem. To reflektuje i judikatura, která se zabývá určitostí žalobního petitu žádajícího zaplacení příslušenství uplatňované pohledávky. Konstatoje, že příslušenství pohledávky nemusí být sice v návrhu na zahájení řízení přesně vyčísleno, ale musí být uveden druh příslušenství, které žalobce požaduje, způsob, jímž lze určit jeho výši, a den, od kterého má být soudem toto příslušenství přiznáno.¹⁴

Stejně závěry je třeba vztáhnout i na úrok podle § 220k odst. 7 obch. zák., jakož i na úrok podle současné úpravy dané problematiky v § 388 z. o. k. a v § 341a zák. o přeměnách. **Je-li tento úrok jedním z druhů příslušenství pohledávky, tj. práva na zaplacení částky dorovnání, může jej soud akcionáři přiznat jen tehdy, pokud se jej dostatečně určitým způsobem domáhá**, tedy pokud v žalobě řekne, že požaduje zaplacení tohoto úroku a odkdy. Na tom nic nemění ani to, že právo na dorovnání přiznává menšinovému akcionáři zákon. Jak bylo řečeno, soud v řízení o návrhu na zaplacení dorovnání rozhoduje existující spor mezi akcionáři, nevypořádává vztah mezi nimi do budoucna. Není tak důvod, aby soud menšinovému akcionáři přiznával právo na jeden z druhů příslušenství uplatňované pohledávky, aniž by toto příslušenství akcionář požadoval, a u jiného druhu příslušenství stejné pohledávky mohl rozhodovat jen na základě návrhu tohoto akcionáře.

Požadavek na zaplacení úroku z dorovnání a vady návrhu na zahájení řízení

Jak bylo řečeno, v popisovaném případě minoritní akcionáři požadovali úrok podle § 220k odst. 7 obch. zák., ovšem charakterizovali jej jako úrok z prodlení. Totéž činily, byť s rozdílným odůvodněním, i oba nižší soudy. Nejvyšší soud způ-

11 Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 4492/2010, str. 5.

12 P. Koukal uvádí, že úrok z prodlení by v současné době měl být považován spíše za příslušenství dluhu [P. Koukal in P. Lavický a kol.: Občanský zákoník I, Obecná část (§ 1 až 654), Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, str. 1815.] Z hlediska zaměření tohoto článku toto rozlišování ovšem není významné, a proto se jím podrobněji nezabývám.

13 Viz např. K. Eliáš: Součást věci a příslušenství, Ad Notam č. 4/2007; J. Spáčil: Sporné otázky institutu „příslušenství věci“, Právní rozhledy č. 2/2002; rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 2772/2000.

14 Např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 22/2005, rozsudek Vrchního soudu v Praze publikovaný pod č. R 14/1998,

sob uplatnění nároku na požadované příslušenství dorovnání považoval za neurčitý, nižším soudům vytkl, že měly vyzvat navrhovatele – menšinové akcionáře k odstranění této vady jejich návrhu podle § 43 o. s. ř. Kromě uvedeného vysvětlení rozdílů mezi úrokem a úrokem z prodlení pak doplnil, že výzva k odstranění vad by měla navrhovatelům uložit, aby upřesnili, zda požadují **jen** zákonný úrok podle § 220k obch. zák. **nebo** i úrok z prodlení (zvýraznění dodáno).

Neurčitost podání menšinových akcionářů se v daném případě podle Nejvyššího soudu týkala údaje o tom, čeho se v rámci příslušenství domáhali, jejich žalobního návrhu. Podle § 43 o. s. ř. je soud povinen účastníka vyzvat k odstranění vady návrhu na zahájení řízení a poučit jej, jak opravu nebo doplnění podání provést, pokud pro vadu podání nelze v řízení pokračovat, např. právě pro vadu petitu. Jak se shoduje odborná literatura i judikatura Ústavního soudu, tato poučovací povinnost soudu neznamená, „že by soud mohl účastníky poučovat o hmotném právu, neboť pak by již nešlo o odstranění vad podání, které brání projednání a rozhodnutí věci, nýbrž o návod, jak by měl účastník postupovat, aby byl v řízení úspěšný; takový postup by byl v rozporu s rovným postavením účastníků v občanském soudním řízení“.¹⁵

Menšinová akcionária původně požadovali ve zmiňovaném řízení jediný druh příslušenství jejich tvrzené pohledávky. V řízení šlo o výši tohoto příslušenství, k této výši snažely obě strany argumenty a nižší soudy toto příslušenství právně kvalifikovaly a přiznaly v určité výši. Po obdržení výzvy podle § 43 o. s. ř. vydané po dovolacím usnesení prvoinstančním soudem **doplnili menšinová akcionária v roce 2013 své podání z roku 2005 tak, že upřesnili, že požadují úrok podle § 220k odst. 7 obch. zák. ode dne zápisu převodu do obchodního rejstříku a vedle toho i úrok z prodlení ode dne doručení výzvy k plnění hlavnímu akcionáři; výzvou k plnění přitom bylo zmíněné podání z roku 2005 neobsahující výši požadované částky. Oba druhy příslušenství jim byly přiznány, a to z částky dorovnání určené soudem na základě znaleckého posudku.**

Nejvyšší soud tedy namísto toho, aby posoudil, zda nižší soudy rozhodly o uplatnění nároku na příslušenství pohledávky správně, zda se vypořádaly s argumentací ohledně právního posouzení uplatněného příslušenství a jeho výše, vysvětlil navrhovatelům, že mají možnost žádat příslušenství dvě, resp. dva druhy příslušenství. Poučil tedy menšinové akcionáře o jejich hmotném právu, o tom, jaké příslušenství mohou požadovat a za jakých podmínek. Tím ovšem **porušil rovnost účastníků řízení** a právo hlavního akcionáře na spravedlivý proces zaručený čl. 36 Listiny základních práv a svobod.¹⁶ Majetkové důsledky byly bezprostřední. Podání menšinových akcionářů z roku 2013, jímž požadovali dva druhy příslušenství, nebylo považováno za nové uplatnění nároku na příslušenství, ale za doplnění či opravu původního podání z roku 2005, tj. ve smyslu § 43 o. s. ř. s účinky od tohoto podání v roce 2005. Vedle původně požadovaného úroku podle § 220k odst. 7 obch. zák. tak akcionáři získali ještě úrok z prodlení počítaný již od roku 2005, tedy za dobu, kdy jejich právo na úrok z prodlení bylo již téměř čtyři roky promlčeno.¹⁷ Samozřejmě, jelikož Nejvyšší soud vycházel z názoru, že výzva k plnění ani žaloba na dorovnání nemusejí obsahovat výši požadované částky, byl i přiznaný úrok z prodlení počítaný ode dne podání, které sice vyzývalo hlavního akcionáře k placení, ale neřeklo, kolik má zaplatit.

I tyto důsledky má problematické pojetí žaloby o zaplacení dorovnání jako žaloby, jejímž petitum soud není vázán, protože upravuje vztahy mezi hlavním a menšinovými akcionáři do budoucna podle § 153 odst. 2 o. s. ř.

Závěr

Judikatura, již se tento článek zabývá, pracovala s ustanoveními obch. zák., která jsou dnes již zrušena. Současná úprava práva na dorovnání při převodu jmění v zák. o přeměnách (§ 45 a násl.) je obdobou řešení obsaženého v obch. zák. jen s určitými změnami, resp. s upřesněním některých ustanovení, která za účinnosti obch. zák. nebyla považována za příliš jasná. Totéž lze říci o úpravě práva na dorovnání v případech, kdy valná hromada rozhodla o přechodu účastnických cenných papírů na majoritního akcionáře, obsažené v § 390 z. o. k. Komentáře k § 390 z. o. k. na tuto judikaturu navazují, vyslovují stejné závěry. Proto je diskuse o ní a její aplikovatelnosti v současné době potřebná a záměrem tohoto článku je ji otevřít.

Z povahy práva na zaplacení dorovnání, jak bylo upraveno v dnes již zrušených ustanoveních obch. zák., nebo podle současné úpravy zák. o přeměnách, vyplývá, že **pokud menšinový akcionář společnosti, jejíž valná hromada rozhodla o převodu jmění na přejímajícího akcionáře, není spokojen s výší přiměřeného vypořádání poskytnutého za jeho akcie v zanikající společnosti a chce požadovat dorovnání do přiměřené částky, musí toto své právo realizovat tak jako jakékoliv jiné majetkové právo. Musí vyzvat přejímajícího akcionáře k zaplacení určité částky odpovídající jeho představě o výši dorovnání, a pokud jeho právo přejímající akcionář dobrovolně neuspokojí, musí je uplatnit žalobou, v níž výši uplatněného nároku vyčíslí.** Podobně je tomu i v případě vytěsnění podle z. o. k.

Menšinový akcionář má právo na úrok z dlužné částky dorovnání a to ode dne zápisu převodu jmění do obchodního rejstříku. Tento úrok odpovídal za platnosti § 220k odst. 7 obch. zák. dvojnásobku diskontní sazby ČNB a v současné době je určován podle průměrné úrokové sazby z úvěrů poskytnutých bankami v České republice v roce předcházejícím roku, v němž byl převod jmění zapsán do obchodního rejstříku. **Požaduje-li akcionář tento úrok, musí jej v žalobě uvést a specifikovat i den, od něž jej požaduje.** Vedle toho má tento akcionář právo i na úrok z prodlení, nesplní-li hlavní akcionář jeho požadavek na zaplacení dorovnání bez zbytečného odkladu po obdržení výzvy k plnění.

✦ Autorka, advokátka v Praze a rozhodkyně, je členkou předsednictva Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR a členkou komise pro soukromé právo LRV.

15 L. Drápal, J. Bureš a kol.: Občanský soudní řád I, II, Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 277; dále např. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 233/97 a II. ÚS 634/04.

16 K tomu např. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 634/04 a I. ÚS 233/97.

17 Pro zajímavost lze ještě doplnit, že Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 1763/2011 posuzoval stejnou situaci, jaká je popsána výše, ovšem posoudil ji jinak. V tomto případě menšinová akcionária rovněž žalovali na zaplacení dorovnání a úroku podle § 220k obch. zák. a rovněž tvrdili, že úrok by měl být ve výši úroku z prodlení podle nařízení vlády č. 142/1992 Sb. Vrchní soud v Olomouci jim přiznal úrok podle § 220k obch. zák. ve výši podle tohoto ustanovení, tedy odpovídající dvojnásobku diskontní sazby ČNB, ovšem označil jej jako „úrok z prodlení“. Nejvyšší soud uzavřel, že nesprávně označení úroku přiznávaného podle § 220k obch. zák. jako úrok z prodlení nemění nic na věcné správnosti rozhodnutí odvolacího soudu.

Rozhodování o udělení a odvolání prokury

Dr. ZDENĚK ROSICKÝ

1. Úvod

Tento článek se zabývá výkladem ust. § 190 odst. 2 písm. e) (dále jen „ustanovení“) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen „z. o. k.“). Ustanovení uvádí, že do působnosti valné hromady společnosti s ručením omezeným patří schvalování udělení a odvolání prokury, ledaže společenská smlouva určí jinak.

z. o. k. má charakter smluvního zastoupení, občanský zákoník stanoví, že ji uděluje podnikatel, a proto ji může za společnost udělit pouze jednatel. Tento výklad se objevuje zejména v praxi, včetně praxe notářů. Zdá se, že tento výklad v současné době převládá.

2. Výklady v literatuře a v praxi

Na počátku účinnosti z. o. k. bylo ustanovení často vykládáno, i některými notáři, že ve společenské smlouvě lze určit, že **prokuru uděluje a odvolává valná hromada** (dále jen „širší výklad“).¹ Takový výklad je praktický a ocení ho zejména společnosti vlastněné zahraničními osobami, protože jmenování a odvolání lze provést na základě jednoho rozhodnutí místo dvou, což v praxi často znamená, že administrátor změny zajistí snadněji a rychleji příslušné dokumenty od lidí, kteří se nacházejí v různých místech mimo Českou republiku.

Jeden z komentářů k z. o. k. jde ve výkladu ještě dál a uvádí, že v případě, že společenská smlouva neobsahuje žádné ujednání o udělování a odvolávání prokury, pak prokuru uděluje a odvolává valná hromada.² Tento názor však nebere v úvahu, že ustanovení nehovoří přímo o udělení a odvolání prokury, ale o schvalování udělení a odvolání prokury. **Pokud tedy společenská smlouva neurčí jinak, do působnosti valné hromady patří schvalování, nikoliv rozhodování o udělení nebo odvolání prokury.** Neurčí-li tedy společenská smlouva jinak, uděluje a odvolává prokuru za společnost jednatel, a nikoliv primárně valná hromada.

Vedle výše uvedených výkladů existuje výklad, podle kterého

- 1 J. Lasák, J. Pokorná, Z. Čáp, T. Doležil a kol.: Zákon o obchodních korporacích, komentář, I. díl, Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 1006. V komentáři k ustanovení se uvádí: „... Samo udělení nebo odvolání prokury potom vykonávají jednatelé. Zákon však připouští i odchylnou úpravu ve společenské smlouvě, nejčastěji bude patrně přímo rozhodování o udělení, popř. odvolání prokury [valnou hromadou] ... Rozhodování se ... děje prostou většinou hlasů přítomných společníků a usnesení se neosvědčuje veřejnou listinou...“
- 2 I. Štenglová, B. Havel, F. Cileček, P. Kuhn, P. Šuk: Zákon o obchodních korporacích, komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 362, kde se uvádí: „... Mlčí-li společenská smlouva o tom, kdo uděluje prokuru, uděluje a odvolává ji valná hromada (konstrukce působnosti valné hromady je zde tedy opačná než v případě volby a odvolání likvidátora)...“
- 3 Pouze pro informaci a pro zajímavost odkazují na překlad z. o. k. do anglického jazyka, který publikovalo Ministerstvo spravedlnosti ČR na stránkách www.justice.cz v části nový občanský zákoník, zákony a stanoviska, překlady. Překlad do angličtiny uvádí, že do působnosti valné hromady patří udělování a odvolávání prokury: „Section 190, (2) The powers of the general meeting include: ... (e) appointment and recall of corporate agents, unless provided otherwise in the memorandum of association...“ Překlad tedy koresponduje s názorem uvedeným v poznámce č. 2 výše.
- 4 J. Dědič: K právní povaze usnesení valné hromady v rekodifikaci soukromého práva, Obchodněprávní revue č. 11/2011, str. 325; publikováno také na beck-online.
- 5 Na rozdíl od předchozího občanského zákoníku neobsahuje o. z. definici právního jednání. O. z. upravuje pouze následky právního jednání. Tato skutečnost však nemění nic na tom, že právní jednání směřuje ke vzniku, změně a zániku právních vztahů (práv a povinností). Blíže viz např. P. Lavický a kol.: Občanský zákoník, Obecná část, 1. vydání, C. H. Beck (on line), Praha 2014, str. 1941.

nelze udělení a odvolání prokury svěřit do výlučné působnosti valné hromady a ustanovení je třeba vykládat tak, že společenská smlouva může určit pouze, že souhlas valné hromady s udělením nebo odvoláním prokury není třeba (dále jen „užší výklad“). Jako hlavní argument se uvádí, že prokura má charakter smluvního zastoupení, občanský zákoník stanoví, že ji uděluje podnikatel, a proto ji může za společnost udělit pouze jednatel. Tento výklad se objevuje zejména v praxi, včetně praxe notářů. Zdá se, že tento výklad v současné době převládá.

3. Argumentace pro širší výklad

Osobně zastávám širší výklad. V tomto článku sumarizuji důvody, proč je podle mého názoru širší výklad správný.

a) Výklad ustanovení

Ustanovení uvádí doslovně následující: „... Do působnosti valné hromady patří ... (e) schvalování udělení a odvolání prokury, ledaže společenská smlouva určí jinak...“

Pokud by měl zákonodárce na mysli užší výklad, pak by místo spojení: „... ledaže společenská smlouva určí jinak...“ uvedl výslovně: „... ledaže společenská smlouva určí, že souhlas valné hromady není třeba...“ Jinými slovy řečeno, pokud by měl zákonodárce na mysli pouze jeden význam dovětku „... ledaže společenská smlouva určí jinak...“, pak by ho výslovně uvedl.

Jestliže ustanovení uvádí obecné spojení: „... ledaže společenská smlouva určí jinak...“, pak nemá na mysli pouze jeden význam. Má na mysli jakékoliv určení, které je v souladu se zákonem (tj. neurčitý počet určení). V současné době společenská smlouva může určit, že souhlas valné hromady s udělením a odvoláním prokury není třeba, ale může také určit, že udělení a odvolání prokury patří do působnosti valné hromady.³

Ustanovení je třeba považovat za speciální vůči ust. § 450 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“). Na právní poměry prokury se jistě uplatní o. z., ovšem pokud jde o udělení prokury a její odvolání, uplatní se z. o. k. jako speciální předpis. Pokud tedy vyložíme ustanovení tak, že udělení a odvolání prokury náleží do působnosti valné hromady, pokud to valné hromadě svěří do působnosti společenská smlouva, pak o udělení a odvolání prokury rozhoduje valná hromada.

Širší výklad koresponduje také s § 190 odst. 3 z. o. k., který upravuje, že valná hromada si může vyhradit rozhodování případů, které podle z. o. k. náleží do působnosti jiného orgánu společnosti. V souladu s tímto ustanovením lze tedy ve společnosti s ručením omezeným přenést na valnou hromadu rozhodování o udělování a odvolávání prokury.

b) Rozhodování valné hromady je právním jednáním

Rozhodování valné hromady představuje podle současné úpravy právní jednání.⁴ Obecně, právní jednání směřuje ke vzniku, změně nebo zániku právních vztahů.⁵ Právní jednání vyvolává právní následky, které jsou v něm vyjádřeny.

Může vyvstat otázka, zda se jedná o právní jednání společníků (resp. jediného společníka, pokud má společnost pouze jednoho společníka), nebo o právní jednání společnosti. Vycházím

z názoru, že se jedná o právní jednání společníků,⁶ a s tímto předpokladem dále v článku pracuji. Pro účely výkladu předmětného ustanovení není odpověď na tuto otázku rozhodující.

Bez ohledu na to, zda se jedná o právní jednání společníků nebo společnosti, nastávají účinky rozhodnutí valné hromady dovnitř společnosti a mohou nastat i vně společnosti (podle § 45 z. o. k. mohou nastat i vůči třetím osobám).⁷ Je otázkou, zda třetími osobami se mají na mysli jakékoliv třetí osoby nebo nějaký omezený okruh osob. Prof. J. Dědič uvádí, že se jedná o okruh osob stanovený zákonem.⁸ Vydeme-li z úvahy, že třetími osobami se mají na mysli pouze osoby, jejichž okruh stanoví zákon (jedná se tedy o užší vymezení okruhu osob), pak lze odpovědět, že při širším výkladu do okruhu takových osob spadá i prokurista (jak v souvislosti s udělením prokury, tak v souvislosti s odvoláním prokury). **Právním jednáním valné hromady lze tedy založit právní vztah společnosti k prokuristovi, tzn. udělit a odvolat prokuru. Účinky rozhodnutí valné hromady vůči prokuristovi nastávají okamžikem, kdy se o udělení prokury dozvěděl nebo dozvědět mohl.**

Jestliže příslušné rozhodnutí valné hromady vyjadřuje úmysl zřídít nebo odvolat prokuru, pak je způsobil takový následek vyvolat, a to jak vůči společnosti, tak vůči prokuristovi.

Pro úplnost je vhodné zmínit, že v případě rozhodování jediného společníka v působnosti valné hromady se jedná rovněž o právní jednání. Pro účely tohoto článku není třeba se rozhodováním jediného společníka v působnosti valné hromady zvlášť zabývat a poukazovat na jeho specifika.⁹

c) Předpokládá se platnost rozhodnutí valné hromady

Obecně platí, že rozhodnutí valné hromady se považuje za platné. Napadnout jej mohou pouze kvalifikované osoby a pouze v určitém časovém úseku. Kvalifikovanými osobami jsou pouze společníci, jednatel, člen dozorčí rady (je-li zřízena) nebo likvidátor. Pokud jde o časové vymezení, lze rozhodnutí valné hromady napadnout u soudu do tří měsíců, kdy se o něm oprávněná osoba dozvěděla nebo mohla dozvědět, nejpozději však do jednoho roku od přijetí rozhodnutí. **Jestliže tedy valná hromada rozhodne o udělení prokury nebo o jejím odvolání, je třeba takové rozhodnutí považovat za platné, dokud příp. nebude kvalifikovaným způsobem napadeno a soud nerozhodne o jeho neplatnosti.**

Pro předpoklad platnosti rozhodnutí valné hromady je důležitá ust. § 45 odst. 3 z. o. k., podle kterého ustanovení o. z. o zdánlivém právním jednání, o neplatnosti právních jednání, omylu a následcích neplatnosti právních jednání se na rozhodnutí orgánů společnosti, s výjimkou povinnosti nahradit újmu způsobenou neplatným právním jednáním, nepoužijí. Rozhodnutí valné hromady však musí být určité a srozumitelné. Pokud je rozhodnutí neurčité nebo nesrozumitelné, hledí se na něj jako by nebylo přijato (§ 45 odst. 2 z. o. k.).¹⁰

Pro širší výklad představuje určité riziko § 45 odst. 1 z. o. k. ve spojení s § 245 o. z. Podle uvedených ustanovení platí, že na rozhodnutí přijatá v záležitostech, o které valná hromada nemá působnost rozhodnout, se hledí, jako by nebyla přijata, tj. jsou nicotná. Při úzkém výkladu ustanovení tak může hrozit argument, že rozhodnutí valné hromady o udělení nebo odvolání prokury je nicotné, protože k takovému rozhodnutí nemá valná hromada působnost. I kdyby soudní judikatura nakonec došla k závěru, že je nutné aplikovat užší výklad ustanovení, pak rozhodnutí valné hromady o udělení

nebo odvolání prokury nemůže být považováno za nicotné, protože valná hromada má nepochybně působnost o prokure rozhodnout, a to minimálně tak, že udělení nebo odvolání prokury ze zákona schvaluje (neurčí-li společenská smlouva jinak). Rozhodnutí valné hromady o udělení nebo odvolání prokury by muselo být považováno za existující. Pouze technicky vzato by rozhodnutí valné hromady minimálně představovalo schválení udělení nebo odvolání prokury, přičemž by k rozhodnutí valné hromady chybělo právní jednání statutárního orgánu, které by prokuru udělilo nebo odvolalo. V takovém případě by se ale uplatnila domněnka platnosti rozhodnutí valné hromady ohledně udělení nebo odvolání prokury.

Otázkou je, kdy se k předmětné otázce vyjádří některý z vrchních soudů nebo Nejvyšší soud. Zamysleme-li se nad problémem z praktického hlediska, pak **nelze předpokládat, že by se v praxi objevilo větší množství případů, kdy by někdo napadl jmenování nebo odvolání prokury.** Vezmeme-li si jako modelový případ společnost s ručením omezeným, která je vlastněna jediným společníkem, která nemá dozorčí radu a která nepředpokládá, že půjde do likvidace, pak z praktického hlediska neexistuje *de facto* ohledně udělení prokury a zejména ohledně odvolání prokury žádné podstatné riziko – ovšem za předpokladu, že dojde k příslušnému zápisu o udělení nebo odvolání prokury do obchodního rejstříku.¹¹ Z praktického hlediska *de facto* neexistuje žádná osoba, která by měla zájem rozhodnutí jediného společníka v působnosti valné hromady napadnout. Jediný společník nebude sám napadat svoje rozhodnutí a k podání žaloby zbývá pouze jednatel. Pokud by snad taková myšlenka napadla jednatele, pak ho patrně jediný společník nenechá napadení svého rozhodnutí uskutečnit. Ve společnosti, která má více společníků, se může určité riziko objevit z důvodu případné nejednotnosti společníků.

4. Závěr

Ustanovení je třeba vykládat tak, že společenská smlouva může určit, že do působnosti valné hromady patří udělování a odvolání prokury. Rozhodování společníků na valné hromadě představuje právní jednání. Právní jednání má účinky dovnitř společnosti i vně vůči třetím osobám, jejichž okruh vymezuje zákon. Do okruhu takových osob patří i nově ustanovený prokurista a odvolaný prokurista. Právní jednání společníků na valné hromadě směřuje ke vzniku nebo zániku prokury a je schopno takové účinky vyvolat.

✦ Autor je advokátem v Praze.

6 Blíže viz např. J. Dědič, op. cit. sub 4.

7 J. Lasák, J. Pokorná, Z. Čáp, T. Doležil a kol., op. cit. sub 1, str. 359.

8 J. Dědič, op. cit. sub 4.

9 K rozhodování jediného společníka v působnosti valné hromady viz např. J. Dědič, J. Lasák: Rozhodování jediného společníka (akcionáře) včera, dnes a zítra, Obchodněprávní revue č. 9/2012, str. 241, publikováno také na beck-online.

10 K problematice zdánlivého rozhodnutí valné hromady a neplatnosti rozhodnutí valné hromady viz např. J. Dědič, op. cit. sub 4.

11 V době zpracování tohoto článku Městský soud v Praze zapisuje minimálně odvolání prokury valnou hromadou. Na základě této praxe lze předpokládat, že patrně zapisuje i udělení prokury na základě rozhodnutí valné hromady. Z toho lze vyvozovat, že patrně zastává širší výklad ustanovení. Na základě § 90 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, platí, že v případě, kdy nebyl návrh na zápis odmítnut, „... rejstříkový soud zkoumá, zda údaje o skutečnostech, které se do veřejného rejstříku zapisují, vyplývají z listin, které mají být k návrhu doloženy...“ Soud tedy neprovádí zápis formálně, ale po prozkoumání příslušného rozhodnutí valné hromady.

Dohodnutý trest aneb chybějící právní úprava sankcí v řízení o dohodě o vině a trestu

JUDr. PETRA ZAORALOVÁ

Úvod

S účinností od 1. 9. 2012 byl zákonem č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. řád“), a některé další zákony, do českého procesu zaveden angloamerický institut vyjednané spravedlnosti, známý ze systému práva common law – tzv. dohoda o vině a trestu.

Na poli odborné veřejnosti se často diskutuje o negativních důsledcích kolize institutu dohody o vině a trestu s mnoha procesními zásadami trestního práva, z nichž většinu institut modifikuje, není-li s nimi v přímém rozporu. V rámci tohoto příspěvku se zaměřuji na nesoulad dohody o vině a trestu se zásadou hmotněprávní – *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*. V českém právním řádu totiž **absolutně absenteje provázání procesní úpravy řízení o dohodě o vině a trestu s hmotněprávní úpravou sankcionování** v zákoně č. 40/2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“).

K institutu dohody o vině a trestu

Dohoda o vině a trestu je ujednání mezi státním zástupcem, obviněným a příp. poškozeným o konečném řešení trestní věci – tj. o vině, trestu, příp. ochranném opatření, a otázkách náhrady škody poškozenému. Materiálním požadavkem kladeným na osobu obviněného je jeho prohlášení o spáchání skutku, pro který je stíhán a který je předmětem trestního řízení (§ 175a odst. 3 tr. řádu). Proces sjednávání dohody o vině a trestu je procesem dvoufázovým, skládajícím se z jednání o dohodě o vině a trestu v přípravném řízení (§ 175a až 175b tr. řádu) a následného schválení či jiného úkonu ze strany soudu v řízení před soudem (§ 314o až 314s tr. řádu), jistou výjimku pak tvoří možnost podat návrh na nařízení předběžného projednání obžaloby, pokud by vzhledem k okolnostem bylo vhodné sjednání dohody o vině a trestu [§ 186 písm. g) tr. řádu].

Podle důvodové zprávy má být jednou z hlavních výhod no-

vého procesního institutu pro obviněného právě skutečnost, že jeho ochota spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení bude odměněna shovívavostí při určení druhu trestu a jeho výměry, který by měl být mírnější než trest uložený soudem v případě standardního průběhu trestního řízení.¹ **Principem dohody o vině a trestu tedy je, že obviněný, který se o své vině a trestu se státním zástupcem dohodne, a ulehčí tak práci orgánům činným v trestním řízení, zejména v procesu mnohdy časově náročného dokazování, má být odměněn mírnějším trestním postihem. Tento princip však za současného legislativního stavu zůstává pouze nepsaným pravidlem. Při řízení o dohodě o vině a trestu totiž nejsou zákonem stanoveny ani základní rámcová pravidla, která by měla být při stanovení sankce v dohodě o vině a trestu zohledňována.**

Chybějící hmotněprávní úprava sankcionování

V souladu se zásadou *nullum crimen sine lege, resp. nulla poena sine lege* je zákonodárce oprávněn a povinen stanovit pravidla pro ukládání sankcí v trestním zákoně. Jak již bylo naznačeno, v českém právním řádu však **chybí zákonný postup, který by, pokud jde o druh, výměru nebo způsob výkonu trestu, umožňoval zvýhodnit obviněné, kteří se se státním zástupcem o své vině a trestu dohodnou.**

Jedinou zákonnou zmínku o podobě sankcionování v procesní rovině nabízí ust. § 314r odst. 2 tr. řádu, které uvádí, že soud dohodu o vině neschválí, je-li nesprávná nebo nepřiměřená z hlediska druhu a výše navrženého trestu. Vodítka, která by udávala, jaký trest bude z hlediska řízení o dohodě o vině a trestu *přiměřený*, je v současné době nutné dovozovat z obecných pravidel pro ukládání trestů stanovených v § 39 a násl. tr. zákoníku. Systém trestních sankcí v ČR ponechává soudcům a zejména státním zástupcům v řízení o dohodě o vině a trestu značný prostor pro uvážení při výběru vhodné sankce, primární podíl na stanovení trestu v případě vyřízení věci formou dohody o vině a trestu má však státní zástupce. Z díkce ust. § 39 a násl. tr. zákoníku upravujících hmotněprávní hlediska ukládání sankcí však jednoznačně plyne, že ke kritériím ukládání trestních sankcí má přihlížet soud. Taková úvaha principiálně nemá spadat na státního zástupce, neboť jen soud je oprávněn rozhodovat o vině a trestu (čl. 90 Ústavy, čl. 40 odst. 1 Listiny). Zachování soudního monopolu při rozhodování v otázkách viny a trestu je v případě řízení o dohodě o vině a trestu dovozováno z ingerence soudu při jejím přezkumu (§ 314o a násl. tr. řádu). Na druhou stranu, není možné se vyhnout konstatování, že soud trest fakticky

¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb. [cit. 15. 6. 2016], dostupná na <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?0=6&CT=510&CT1=0>.

nestanovuje, neboť rozhodnutí soudu se omezuje na konstatování přiměřenosti či nepřiměřenosti (§ 314r odst. 2 tr. řádu) dohody z hlediska sjednaného trestu, soudy totiž nepřislouží stranami předloženou dohodu nijak měnit.

Taková konstrukce s sebou přináší nemalé aplikační problémy. Ty částečně shrnuje Musil, když uvádí, že „*trestněprocesní úprava si přivlastňuje „legitimaci“ ke stanovení zvláštního kritéria pro výměru trestu, aniž by však dostatečně určitým způsobem stanovila, jak konkrétně má být honorováno prohlášení viny*“.² K tomu bych dodala, že **podle současného právního stavu je pozice obviněného, který se zúčastní vyjednávání o jeho vině a trestu se státním zástupcem, naprosto shodná s pozicí obviněného, který zájem o uzavření dohody o vině a trestu nemá.** Nabízí se tedy otázka, zda v tomto směru nemůže docházet k určité nerovnosti mezi obviněnými.

Pokud jde o vlastní „trestněprávní honoraci“ prohlášení obviněného o spáchání stíhaného skutku, bude jej nepochybně možné zohlednit v rámci základních kritérií³ pro ukládání trestů obsažených v § 39 tr. zákoníku, který udává, že „*při stanovení druhu trestu a jeho výměry se přihlédne k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele, k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy*“.⁴ Domnívám se, že v případě dohody o vině a trestu bude příznivý postoj pachatele patrně možné zvážit při hodnocení jeho dosavadního způsobu života a možnosti jeho nápravy, nikoliv však v rámci povahy a závažnosti spáchaného činu. Není totiž možné, aby následně prohlášení, které ani nemusí mít znaky upřímné lítosti nad pachatelskými činy, mohlo ovlivnit závažnost jeho předcházejícího protiprávního jednání.⁴

Ust. § 39 odst. 3 tr. zákoníku dále udává, že „*při stanovení vhodného trestu soud dále přihlíží k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem*...“ Prohlášení učiněné obviněným při sjednávání dohody o vině a trestu, že spáchal skutek, který mu je kladen za vinu, ve smyslu § 175a odst. 3 tr. řádu, do výčtu polehčujících okolností v § 41 tr. zákoníku po přijetí předmětné novely trestního řádu zařazeno nebylo. Nadto, současný právní stav nepovažuje za výslovně uvedenou polehčující okolnost ani doznání obviněného, které je svou povahou prohlášení vyžadovaném zákonem při řízení o dohodě o vině a trestu velmi podobné.⁵ Na druhou stranu, určitá forma uznání viny či doznání je předpokladem aplikace polehčujících okolností dle ust. § 41 písm. k) až n) tr. zákoníku, která však nedopadají přímo na případ, kdy obviněný prohlásí v rámci řízení o dohodě o vině a trestu, že spáchal stíhaný skutek. Zbývá tedy jediné řešení, a sice že s **ohledem na demonstrativní povahu výčtu polehčujících okolností uvedených v ust. § 41 tr. zákoníku lze prohlášení obviněného o spáchání stíhaného skutku považovat toliko za polehčující okolnost nepojmenovanou.** Taková právní úprava je však zjevně nedostačující, neboť nenaplníuje základní cíl institutu dohody o vině a trestu – žádným určitým a jasně daným způsobem nepřivileguje obviněného, který projeví snahu „ulehčit práci“ orgánům činným v trestním řízení a svolí k uzavření dohody o vině a trestu. Přitom jasnost a určitost trestních norem je nezbytným atributem zaručujícím rovné nakládání s pachateli a zabraňující svévoli při aplikaci práva.⁶

Při zvažování vhodné trestní sankce není možné rezignovat ani na účel trestu. Sám Ústavní soud vyslovil názor, že účinn

ost trestního postihu klesá v závislosti na délce doby, která uplyne mezi spácháním trestného činu a jeho projednáním v trestním řízení,⁷ přičemž mírnější, ale rychleji uložená a vykonaná sankce může mít lepší individuálně i generálně preventivní účinek.⁸ Pokud jde o funkci, kterou má trestní sankce splňovat, existuje mnoho faktorů, které soudci musejí vzít v úvahu, aby došlo k naplnění účelu trestu.⁹ Nicméně hlavním motorem pro rozhodování soudů by měla být ochrana společnosti před pachateli trestných činů a s tím související možnost nápravy pachatele, tedy jak individuální prevence, tak generální prevence, neboť „*trest je prostředkem státního donucení, který stát užívá k ochraně zájmů chráněných trestním zákonem, ochraně společnosti před trestnými činy a jejich pachateli*“.¹⁰ Ve Spojených státech amerických, kde je dohodami o vině a trestu řešena naprostá většina trestních věcí, byl proveden výzkum týkající se faktorů, které soudci zvažují při volbě vhodného trestu. V této studii, která zkoumala činnost 17 soudců a 982 dospělých pachatelů, bylo zjištěno, že hlavním kritériem při ukládání sankcí byla v celých 36 % případů právě náprava pachatele a v 34 % případů jiné aspekty generální prevence.¹¹

Mimořádné snížení trestu odnětí svobody a dohoda o vině a trestu

Důvodová zpráva uvádí, že za účelem zvýhodnění obviněných, kteří projeví snahu procesně ulehčit vyřešení trestní věci státní

- 2 J. Musil: Dohoda o vině a trestu, in *Rekodifikace trestního práva procesního (aktuální problémy)*, Sborník č. 41, Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Praha 2008, str. 83 a násl.
- 3 V rámci individualizace trestání lze vymezit obecná hmotněprávní kritéria pro stanovení druhu trestu a jeho výměry, která se při ukládání trestů uplatní, a další pomocná kritéria, jež je možné použít jen v určitých případech a jejich funkce je spíše doplňková. Základními vodítky pro ukládání trestů jsou povaha a závažnost činu, osobní poměry pachatele a možnost jeho nápravy. Dále soud přihlédne k polehčujícím (§ 41 tr. zákoníku) a přitěžujícím okolnostem (§ 42 tr. zákoníku) a dále ke zvláštním podmínkám při ukládání jednotlivých druhů trestů. Tato kritéria jsou doplňována dalšími kritérii, která se uplatní jen v určitých případech, ve kterých to zákon dovoluje. Soud v další fázi zejména zkoumá, zda nejsou dány podmínky pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody (§ 58 tr. zákoníku), mimořádného zvýšení trestu odnětí svobody (§ 59 tr. zákoníku) či zda není vhodné využít institut upuštění od potrestání (§ 46 a násl. tr. zákoníku).
- 4 J. Lata: Účel a smysl trestu, LexisNexis CZ, Praha 2007, str. 83.
- 5 Prohlášení obviněného o spáchání stíhaného skutku ve smyslu ust. § 175a odst. 3 a odst. 6 písm. e) tr. řádu však není možno směřovat s doznáním obviněného – srov. důvodovou zprávu k zákonu č. 193/2012 Sb., op. cit. sub 1. Doznání, které je vlastní institutu zastavení trestního stíhání (§ 307 tr. řádu), musí zahrnovat doznání ke všem zákonným znakům stíhaného trestného činu, tedy musí se vztahovat na všechny znaky skutkové podstaty, včetně zavinění v zákonem předpokládané formě úmyslu či nedbalosti a protiprávnosti, což o prohlášení o spáchání skutku neplatí.
- 6 J. Musil, op. cit. sub 2, str. 86.
- 7 Srov. náleze Ústavního soudu ČR ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04.
- 8 Tento názor zastává např. J. Lata, op. cit. sub 4.
- 9 Srov. např. N. Walker: *Why punish?* Oxford University Press, Oxford 1991. V historii se vyvinuly a pomíjely různé koncepce, který smysl trestání viděly v různých odlišných aspektech – teorie absolutní vycházející z myšlenky „*punitur, quia peccatum est*“ – trestá se proto, aby nebylo páčáno zlo, teorie relativní, prosazující rehabilitační účinek trestu, kdy trest je léčením pachatele (polepšováním zločince), a preventivní účinek trestu (ochrana společnosti), přičemž v současnosti se prosazují teorie smíšené, kombinující prvek odplaty i nápravy zločince. K tomu srov. J. Jelínek a kol.: *Trestní právo hmotné, Obecná část, Zvláštní část*, Leges, Praha 2010, str. 347 a násl.; podrobně např. J. Lata, op. cit. sub 4.
- 10 J. Jelínek a kol., op. cit. sub 9, str. 349.
- 11 V 17 % případů pak byla zvažována represivní funkce trestního postihu, v 9 % případů speciální prevence a ve 4 % případů šlo o faktor zbavení osobní svobody, viz F. Adler, G. O. W. Mueller, W. Laufer: *Criminology*, McGraw-Hill, New York 1991, str. 354-355.

mu zástupci tím, že přistoupili na uzavření dohody o vině a trestu, lze využít možnost mimořádného snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby podle § 58 tr. zákoníku.¹² Mezi důvody postupu podle § 58 tr. zákoníku však nenalezáme o řízení o dohodě o vině a trestu jedinou zmínku. V takovém legislativním pojetí lze opět spatřovat určitou nedůslednost zákonodárce k otázce sankcionování tím, že žádným způsobem nepřivileguje obviněné, kteří na sjednání dohody přistoupili. Domnívám se však, že aplikace ust. § 58 tr. zákoníku zůstává pouze snovou myšlenkou zákonodárce, která není s to nahradit chybějící hmotněprávní úpravu, a to hned z několika důvodů.

Nejprve je nutné připomenout, že trest v případě uzavření dohody o vině a trestu nestanovuje soud, jako je tomu ve standardním řízení kulminujícím obligatorním hlavním líčením.¹³ Trest jakožto v zásadě obligatorní náležitost dohody určuje státní zástupce po domluvě s obviněným. Podíváme-li se na dikci ust. § 58 tr. zákoníku, jasně z něj vyplývá, že o mimořádném snížení trestu odnětí svobody může, popř. musí, po zvážení relevantních okolností, rozhodnout soud. Mimořádné snížení trestu odnětí svobody podle ust. § 58 tr. zákoníku představuje pro hlavní subjekt vyjednávání o vině a trestu s obviněným, tj. státního zástupce, institut, který je běžně spojován s činností soudu. Nejde o typický postup pro státní zástupce v přípravném řízení, proto lze také předpokládat, že státní zástupci v rámci sjednávání dohody o vině a trestu nebudou tuto hmotněprávní variantu často využívat.

Za druhé, pokud se podíváme na jednotlivé případy, ve kterých může soud takto snížený trest uložit, v případě dohody o vině a trestu přichází mimořádné snížení trestu odnětí svobody bez jakýchkoliv dalších podmínek v úvahu pouze podle ust. § 58 odst. 1 tr. zákoníku, pokud by „*použití trestní sazby odnětí svobody zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné vzhledem k okolnostem případu a k dosažení nápravy pachatele by postačil trest kratšího trvání*“. Okolnosti případu se však v plném rozsahu při vyřízení věci formou dohody o vině a trestu neobjasňují, neboť dokazování je v přípravném řízení značně omezeno. Podle důvodové zprávy totiž nebude „*nutné provádět vyčerpávajícím způsobem všechny dostupné důkazy, které by jinak byly potřebné pro podání obžaloby*“;¹⁴ z čehož plyne, že hranice dostatečné důkazní situace pro uzavření dohody o vině a trestu leží podle názoru zákonodárce někde mezi poznáním, které je vyžadováno pro zahájení trestního stíhání (srov. § 175a odst. 1 tr. řádu), a mezi podklady potřebnými pro podání obžaloby. Soud pak při schvalování uzavřené dohody dokazování, až na výjimky, vůbec neprovádí a jeho činnost ani ke zjištění všech okolnos-

tí případu nesměruje, nýbrž se omezuje na přezkum pravdivosti prohlášení obviněného, učiněného podle § 175a odst. 3 tr. řádu (srov. § 314q odst. 5 tr. řádu).

Lze polemizovat s názorem autorů komentáře k trestnímu řádu, kteří mají za to, že rozsah dokazování při vyřízení věci uzavřením dohody o vině a trestu by měl být srovnatelný s tím, který je vyžadován k podání obžaloby, v některých případech dokonce i vyšší.¹⁵ Takové pojetí se nepochybně staví proti základnímu smyslu a účelu institutu dohody o vině a trestu, tj. urychlení trestního řízení prostřednictvím zjednodušení zejména časově nejnáročnější fáze dokazování. Proto se domnívám, že ani tento jediný obecný důvod mimořádného snížení trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 tr. zákoníku nepřichází ve většině případů, kdy je sjednávána dohoda o vině a trestu, v úvahu.

Samozřejmě, ust. § 58 tr. zákoníku nabízí i další možnosti, jak může být trest mimořádně snížen, a to:

- odsuzuje-li pachatele, který napomohl zabránit trestnému činu, jež jiný připravoval nebo se o něj pokusil, jestliže vzhledem k poměrům pachatele a povaze jím spáchané trestné činnosti se má za to, že lze dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání (§ 58 odst. 2 tr. zákoníku),
- odsuzuje-li pachatele za přípravu, pokus nebo pomoc k trestnému činu a vzhledem k povaze a závažnosti jednání by použití trestní sazby odnětí svobody zákonem stanovené bylo pro pachatele nepřiměřeně přísné a lze-li dosáhnout nápravy pachatele i trestem kratšího trvání (§ 58 odst. 5 tr. zákoníku),
- jednal-li pachatel v právním omylu (za podmínek ust. § 58 odst. 6 tr. zákoníku), a dále
- v případě vybočení z mezí okolností vylučujících protiprávnost (§ 58 odst. 6 tr. zákoníku).

Nutno však podotknout, že se jedná o specifické případy, které opět neumožňují žádným způsobem zvýhodnit obviněného, který byl ochoten se se státním zástupcem dohodnout, oproti těm, kteří jsou za stejné jednání odsouzeni ve standardním hlavním líčení.

Nalezení správného řešení problému, tj. jakým způsobem nastavit pravidla sankcionování obviněných, kteří uzavřeli dohodu o vině a trestu, je nelehkým úkolem. Jako inspirace poslouží komparativní exkurz k řešením, která zvolily zahraniční právní řády.

Francouzská úprava pro obdobný institut – tzv. zkrácené řízení s předběžným uznáním viny („*la comparution sur reconnaissance préalable de culpabilité*“) – neobsahuje žádná specifická pravidla. Umožňuje uložení jakéhokoliv trestu s tím omezením, že trest odnětí svobody nesmí převyšovat jeden rok nebo polovinu zákonné trestní sazby.¹⁶ Aby žalobce motivoval obviněného k udělení souhlasu, obvykle navrhně mírnější trest, než který by obviněnému hrozil při klasickém projednání věci soudem, nicméně mnoho obviněných nemá přehled o obvyklém trestu.¹⁷

Polské trestní právo zná specifický institut tzv. dobrovolného podrobení se trestu („*zgoda na dobrowolne poddanie się karze karnym*“), v rámci takového postupu pak může být obviněnému, s jeho souhlasem, uložen mírnější trest. Podle okolností lze uplatnit i mimořádné snížení trestu odnětí svobody či dokonce podmíněně či nepodmíněně od potrestání upustit.¹⁸

12 Op. cit. sub 1.

13 Stanovení druhu trestu a jeho výměry není obligatorní náležitostí obžaloby, viz § 177 a násl. tr. řádu.

14 Op. cit. sub 1.

15 P. Šámal a kol.: Trestní řád, komentář, 7., dopl. a přepracované vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 2258 a násl.

16 Článek 495-8 Code de procédure pénale; francouzský trestní řád ze dne 31. 12. 1957 („C. p. p“).

17 Srov. P. Zeman: Zkrácené formy trestního řízení – možnosti a limity, 1. vydání, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2013, str. 23.

18 Viz čl. 335 Kodeks postępowania karnego; polský trestní řád ze dne 6. 6. 1997 („K. p. k“); srov. K. T. Boratyńska a kol.: Criminal plea bargains in the English and the Polish administration of justice systems in the context of the fair trial guarantees, Temida 2, Białystok 2011, str. 55.

Španělsko zná institut zjednodušeného soudního řízení založeného na dohodě stran, v rámci kterého se veřejný žalobce a obviněný mohou dohodnout na trestu, který může být snížen o jednu třetinu, aniž by se konalo hlavní líčení.¹⁹ Vyšetřující soudce dohodu při splnění všech zákonných předpokladů schválí, přičemž uložený snížený trest nesmí přesahovat dva roky odnětí svobody.²⁰

V **Itálii** je v případě uzavření dohody o vině a trestu („*patteggiamento*“) výměra trestu, po zvážení všech polehčujících a přitěžujících okolností, obligatorně snížena o jednu třetinu.²¹

Ve **Spojených státech amerických** mohl být podle Federálních pravidel pro ukládání trestů („*Federal Sentencing Guidelines*“) trest dohodnutý na základě „*guilty plea*“ snížen až o jednu čtvrtinu. Tato dříve závazná pravidla pro ukládání trestů byla rozhodnutím Nejvyššího soudu USA ve věci *Booker vs. United States*²³ v roce 2005, které navazovalo na předchozí rozhodnutí *Blakely vs. Washington*²⁴ z roku 2004, derogována na pravidla doporučujícího charakteru a závazná již nejsou.

V **Anglii a Walesu** taktéž existují přesně stanovená pravidla pro postup snížení trestu v rámci „*guilty plea*“, který je obvykle snižován o jednu čtvrtinu až jednu třetinu.²⁵

Konečně, ve **Slovenské republice** je otázka sankcionování řešena tak, že uzavření dohody o vině a trestu obviněným je důvodem fakultativního mimořádného snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici trestní sazby o jednu třetinu [srov. § 39 odst. 4 zákona č. 300/2005 Z. Z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů („STZ“)], přičemž výjimku tvoří taxativně uvedené závažné trestné činy, za které je možné uložit trest ve výměře 20 let a výše. V úvahu přichází i upuštění od potrestání pachatele [§ 232 odst. 3 zákona č. 301/2005 Z. Z., trestný poriadok, ve znění pozdějších předpisů („STP“)]. Není však vyloučeno, že soud v případě schválení dohody o vině a trestu uloží trest pod danou dolní hranici pouze za předpokladu, že současně budou naplněny i jiné důvody mimořádného snížení trestu odnětí svobody, např. pokud dojde ke schválení dohody o vině a trestu soudem s pachatelem, který se dopustil jen přípravy trestného činu nebo významnou měrou přispěl k objasňování trestného činu ve prospěch organizované zločinecké skupiny apod.

Slovenská právní úprava – náš vzor?

Mezi českými autory se někdy objevují názory, že český zákonodárce by se měl inspirovat právní úpravou slovenskou, která je pojetí dohodovacího řízení v českém procesu nejbližší. Často se tak navrhuje, aby byl § 58 tr. zákoníku udávající důvody mimořádného snížení trestu odnětí svobody obohacen o nový institut, a sice možnost mimořádného snížení trestu odnětí svobody v případě, že byla uzavřena dohoda o vině a trestu.

Tyto úvahy jsou samozřejmě relevantní. Nelze než souhlasit, že **chybějící hmotněprávní úprava sankcionování je nepochybně velmi závažným nedostatkem české právní úpravy**. Není však možné bez dalšího uvažovat tak, že úprava sankcionování obsažená ve slovenském právním řádu, která z důvodu posílení jistoty obviněného v otázce mírnější sankce nepochybně také zvyšuje využitelnost institutu v praxi, bude mít stejné účinky i v České republice. Je nutné si uvědomit, že slovenský trestní kodex je charakteristický svou přísností trestních sazeb (např. za trestný čin úkladné vraždy obdobný našemu ust. § 140 odst. 2

tr. zákoníku je stanovena trestní sazba 20-25 let, v případě kvalifikované skutkové podstaty jde pak o 25 let až doživotí).²⁶

Je tak zřejmé, že **slovenský právní řád poskytuje dostatek prostoru pro aplikaci mimořádného snížení trestu odnětí svobody pod dolní hranici, což se s ohledem na stanovené dolní hranice trestních sazeb v případě českého trestního zákoníku takto jednoznačně říci nedá**. S účelem trestu totiž úzce souvisí otázka spravedlnosti trestu, a není-li trestní sankce adekvátní, má to vliv na její účinnost. Trest uložený pachateli by neměl být ani přísnější, ale ani mírnější, než je nutné k ochraně společnosti před následky protiprávního jednání.²⁷ Domnívám se, že **v českém právním prostředí není vhodné příslušné trestní sazby bez dalšího snižovat**. Vezmeme-li v úvahu, že dohoda o vině a trestu nemůže být v českém trestním řízení uzavřena v řízení o zvlášť závažných zločinech, což ve Slovenské republice lze, v **kategorii přečinů a úmyslných trestných činů s horní hranicí nepřevyšující deset let jsou ve většině případů dolní hranice trestu odnětí svobody u jednotlivých trestných činů dostatečně nízké na to, aby zaručily, že nepodmíněný trest odnětí svobody bude ukládán pouze výjimečně**. U všech trestných činů, jejichž konkrétní výměra trestní sazby po zvážení všech kritérií pro ukládání trestní sankcí (§ 39 a násl. tr. zákoníku) včetně okolností polehčujících (§ 41 tr. zákoníku) a přitěžujících (§ 42 tr. zákoníku) nepřevyšuje tři léta, je možné výkon trestu odnětí svobody podmíněně odložit (§ 81 tr. zákoníku).

Toto komplexní alternativní opatření lze tak využít u nejšířšího okruhu trestných činů, včetně kategorie trestných činů, jejichž horní hranice převyšuje pět let, neboť základním kritériem zde není typová závažnost činu. Domnívám se tedy, že u většiny trestných činů, ohledně kterých může být dohoda o vině a trestu uzavřena, bude ust. § 81 tr. zákoníku aplikováno, neboť uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody u trestných činů, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje pět let, je možné pouze za předpokladu, že „*by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k tomu, aby pachatel vedl řádný život*“. Do této kategorie trestných činů, jejichž horní hranice nepřevyšuje pět let, spadá přibližně 57 % všech trestných činů obsažených ve zvláštní části tr. zákoníku.²⁸ Vyloučíme-li pak z celkového počtu trestných činů vyjmenovaných ve zvláštní části tr. zákoníku zvlášť

19 Viz čl. 795 Ley de Enjuiciamiento Criminal; španělský trestní řád ze dne 14. 9. 1882 („L. e. c.“).

20 Více viz P. Zeman a kol., op. cit. sub 17, str. 20-37.

21 Čl. 444. 1 C. p. p., srov. S. P. Frecerro: An Introduction to the new Italian Criminal Procedure, American Journal of Criminal Law č. 21/1994, str. 374.

22 United States Sentencing Commission, Guidelines Manual, Nov. 2015, Chapter 6. a násl. [cit. 15. 6. 2016], dostupné na <http://www.ussc.gov/sites/default/files/pdf/guidelines-manual/2015/GLMFull.pdf>.

23 *United States vs. Booker*, 543 U. S. 220, 125 S. Ct. 738 (2005).

24 *Blakely vs. Washington*, 542 U. S. 296, 124 S. Ct. 2531 (2004).

25 Sentencing Guidelines Council, Reduction in Sentence for a Guilty Plea [cit. 15. 6. 2016], dostupné na https://www.sentencingcouncil.org.uk/wpcontent/uploads/Reduction_in_Sentence_for_a_Guilty_Plea_-_Revised_20071.pdf; Srov. J. Štěpán: Některé rysy trestního řízení ve Spojených státech amerických, Právo a zákonost č. 5/1991, str. 291-303.

26 Srov. např. § 144 nebo 145 STZ, kde za trestný čin úkladné vraždy obdobný našemu ust. § 140 odst. 2 tr. zákoníku je stanovena trestní sazba 20-25 let, v případě kvalifikované skutkové podstaty jde pak o 25 let až doživotí.

27 J. Jelínek a kol., op. cit. sub 9, str. 355.

28 F. Ščerba: Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě, 2. vydání, Leges, Praha 2014, str. 40.

závažné zločiny, ohledně nichž dohodu o vině a trestu uzavřít nelze, dostáváme se na procentuální hranici mnohem vyšší.

Tuto úvahu dokládají statistické údaje Ministerstva spravedlnosti ČR. Pokud se podíváme na trestní sankce, které jsou v řízeních, v nichž došlo k uzavření dohody o vině a trestu, ukládány, zjistíme, že **postupu podle § 81 tr. zákoníku, umožňujícího uložení podmíněného trestu odnětí svobody, příp. postupu podle § 84 tr. zákoníku, kdy byl nad pachatelem při uložení podmíněného trestu odnětí svobody stanoven dohled, bylo využito v celých 84,5% případů. Nepodmíněný trest odnětí svobody byl pachatelům, kteří uzavřeli dohodu o vině a trestu, uložen pouze v 7,5% případů.** Ze statistických údajů rovněž vyplývá, že ve velké části případů je trest ukládán právě na samé dolní hranici trestní sazby stanovené za daný trestný čin ve zvláštní části tr. zákoníku.²⁹

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že **české trestní právo nabízí bohatý systém alternativ, jak ochotu obviněného vedoucí k odleh-**

čení trestní justice odměnit. Statistické údaje napovídají, že procesní vyřízení věci formou uzavření dohody o vině a trestu má nepochybný vliv na výběr vhodné trestní sankce. Takový stav je však podle základních principů, na kterých je trestní právo procesní postaveno (§ 1 odst. 1 tr. řádu), nežádoucí, neboť procesní způsob rozhodnutí by neměl mít vliv na hmotněprávní skladbu trestů.³⁰ Domnívám se, že právní zakotvení nové možnosti mimořádného snížení trestu odnětí svobody po vzoru Slovenské republiky s ohledem na fakultativnost takového postupu současnou situaci zásadním způsobem neovlivní a k posílení právní jistoty obviněných přímo nepovede.

V tomto ohledu proto *de lege ferenda považují za vhodné, aby prohlášení o spáchání skutku při sjednávání dohody o vině a trestu bylo alespoň výslovně zařazeno do výčtu polehčujících okolností v ust. § 41 tr. zákoníku*, neboť taková právní úprava zajistí, že v případě, že se obviněný podvolí sjednání dohody o vině a trestu, jeho pozice bude výhodnější oproti obviněnému, činicímu doznání v rámci standardního procesu. Pozitivum stanovení takového hmotněprávního pravidla lze sledovat v posílení jistoty obviněného a jeho obhajoby, tím, že jim bude dána „zákonná naděje“ dosažení o něco mírnějšího trestu.

29 Ministerstvo spravedlnosti ČR, údaje poskytnuté na žádost autorky.

30 Srov. např. A. Sotolář, F. Púry, P. Šámal: Alternativní řešení trestních věcí v praxi, C. H. Beck, Praha 2000, str. 18.

✦ Autorka je interní doktorandkou na katedře trestního práva PF UK v Praze.

Zamyšlení nad novelou zákona o trestní odpovědnosti právnických osob

JUDr. FILIP GVOZDEK

Úvod

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „TOPO“), je právním předpisem trestního práva, který nabyl účinnosti relativně nedávno, a to dne 1. 1. 2012. Ačkoli je tedy TOPO účinným a plně aplikovatelným právním předpisem teprve pátým rokem, byla na toto téma již napsána celá řada různých publikací, zejména pak odborných článků.¹ I přímo na stránkách Bulletinu advokacie se vede již několik posledních let poměrně intenzivní diskuse ohledně problematiky trestní odpovědnosti právnických osob.²

U odborných článků však nezůstalo a jednotlivé instituty trestní odpovědnosti právnických osob jsou podrobně rozebrány i v komentářové literatuře.³

Samotní legislativci se také věnovali dalším pracím na TOPO. Před novelizací TOPO, o níž pojednává tento článek, byl samotný TOPO novelizován již celkem pětkrát.⁴ Nešlo však o nějak významné změny, a proto je pro účely tohoto článku nehodlám zmiňovat.

Nejaktuálnějším počinem na půdě legislativních prací ve vztahu k TOPO a trestní odpovědnosti právnických osob obecně je vládní novela TOPO projednávaná Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky pod označením sněmovní tisk č. 304,⁵ Senátem Parlamentu České republiky pak pod označením senátní tisk č. 245⁶ (dále jen „novela“).

Novela byla projednávaná déle než rok a půl. Návrh novely

- 1 Např. K. Beran: Trestní odpovědnost právnických osob z hlediska teorie fikce, Trestněprávní revue č. 5/2014; J. Jelínek: Právnické osoby a působnost nového zákona, Právní rádce č. 1/2012; V. Kratochvíl: Trestní odpovědnost právnických osob a základní zásady trestního práva hmotného, Trestněprávní revue č. 9/2011; F. Púry, P. Šámal: Trestní odpovědnost v souvislosti s rozhodováním kolektivních orgánů, Právník č. 11/2013, a další.
- 2 Např. V. Pátek: Trestní odpovědnost právnických osob za porušení daňových předpisů, Bulletin advokacie č. 1-2/2012; J. Jelínek: K rozsahu kriminalizace jednání právnických osob, Bulletin advokacie č. 9/2014; J. Jelínek: K přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na právního nástupce, Bulletin advokacie č. 5/2015.
- 3 Např. J. Fenyk, L. Smejkal: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, Komentář, Příloha: Modelová interní opatření k předcházení trestné činnosti právnické osoby, Linde, Praha 2012; P. Forejt, P. Habarta, L. Trešlová: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim s komentářem, Linde Praha, Praha 2012; J. Jelínek, J. Herczeg: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, Komentář s judikaturou, Leges, Praha 2012; P. Šámal a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob, Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2012.
- 4 Zákony č. 105/2013 Sb., č. 141/2014 Sb., č. 86/2015 Sb., č. 375/2015 Sb. a č. 135/2016 Sb.
- 5 <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?t=304&o=7>.
- 6 http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?ke_dni=3.8.2016&0=10&action=detail&value=3874.

byl Poslanecké sněmovně předložen vládou již dne 3. 9. 2014, k jejímu schválení Poslaneckou sněmovnou došlo relativně nedávno, a to dne 24. 5. 2016. Poté musela takto schválená novela absolvovat zbytek „kolečka podpisů“, kdy prezident připojil svůj podpis dne 1. 6. 2016 a předseda vlády dne 6. 6. 2016.

Novela byla vyhlášena ve Sbírce zákonů dne 13. 6. 2016 v části ce 70 pod č. 183/2016 Sb. Vzhledem k tomu, že novela nabude účinnosti dne 1. 12. 2016, považuji za nezbytné poukázat na změny, které s sebou přináší.

Jádro novely

Novela obsahuje čtyři hlavní oblasti změn TOPO, přičemž za nejvýznamnější se obecně považují změny týkající se ust. § 7 a nového ust. § 8 odst. 5 TOPO. Další dílčí změny týkající se jednak místní působnosti TOPO, konkrétně zásady univerzality, jednak problematiky zániku trestnosti, konkrétně otázek spjatých s promlčením trestní odpovědnosti a vyloučením z promlčení, nejsou předmětem tohoto článku.

a) Ust. § 7 TOPO

Předmětné ust. § 7 TOPO patří mezi nejdůležitější ustanovení celého TOPO, neboť toto ustanovení v současné podobě obsahuje taxativní výčet trestných činů, kterých se právnická osoba může dopustit, resp. jde o trestné činy, kterých se *de facto* dopustí fyzická osoba uvedená v ust. § 8 odst. 1 TOPO, ale v souladu s konstrukcí tzv. přičitatelnosti trestného činu fyzické osoby právnické osobě dojde při naplnění podmínek § 8 odst. 2 TOPO ve svém důsledku k tomu, že se *de iure* trestného činu dopustila právnická osoba.

Současná podoba ust. § 7 TOPO byla nescetněkrát kritizována předními odborníky z teorie i praxe,⁷ zejména pak proto, že § 7 TOPO neobsahuje žádný trestný čin ze zvláštní části hlavy I. zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tr. zákoník“), tj. trestné činy proti životu a zdraví. Obzvláště nepochopitelné je nezařazení těchto trestných činů do výčtu trestných činů, kterých se právnická osoba může dopustit, ačkoli ust. § 7 TOPO výslovně obsahuje např. trestný čin vydírání (§ 175 tr. zákoníku) či sexuálního nátlaku (§ 186 tr. zákoníku), u nichž je způsobení těžké újmy na zdraví nebo smrti okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby.

S touto výtkou pak souvisí i další problém ust. § 7 TOPO, kterým je **nerespektování základních souvislostí mezi skutkovými podstatami jednotlivých trestných činů.** V tomto ustanovení tak najdeme určitý trestný čin, ale nikoli již jeho speciální nebo subsidiární obdobu. Proto např. taxativní výčet § 7 TOPO obsahuje trestný čin obchodování s lidmi (§ 168 tr. zákoníku), neobsahuje již ale trestný čin zbavení osobní svobody (§ 170 tr. zákoníku). Stejně tak § 7 TOPO obsahuje např. trestný čin vydírání (§ 175 tr. zákoníku), ale neobsahuje trestný čin loupeže (§ 173 tr. zákoníku). Proto se může stát, že se u právnické osoby bude jednání posuzované u fyzické osoby jako loupež kvalifikovat jako trestný čin vydírání, který je sankcionován mírněji.

Další výtku k ust. § 7 TOPO představuje skutečnost, že **neobsahuje některé významné majetkové trestné činy podle zvláštní části hlavy V. tr. zákoníku, přičemž těmito trestnými činy mám na mysli především tzv. úpadkové a související trestné činy** (zejména § 220 až 226 tr. zákoníku).

Novela zásadním způsobem mění koncepci výčtu trestných činů, kterých se právnická osoba může dopustit. Na první pohled významná změna je **obrácení taxativního výčtu trestných činů, které může spáchat právnická osoba.** Ačkoli tedy dosavadní úprava spočívá na výčtu pozitivním, tj. výslovném vyjmenování trestných činů, kterých se právnická osoba může dopustit, **novela tento výčet mění na výčet negativní, spočívající v explicitním vyjmenování trestných činů, kterých se právnická osoba dopustit nemůže.**

Z pohledu dopadů této novely je však mnohem významnější skutečnost, že **novela výrazně rozšiřuje okruh trestných činů, kterých se právnická osoba bude moci od 1. 12. 2016 dopustit.** Někteří odborníci hovoří o tzv. generální trestní odpovědnosti právnických osob.⁸ Současný pozitivní výčet obsahuje 83 trestných činů. Novela však již obsahuje negativní výčet o počtu **pouhých 21 trestných činů jmenovitě vyňatých, přičemž dále jsou z trestní odpovědnosti právnických osob vyňaty i trestné činy proti branné povinnosti uvedené ve zvláštní části hlavy XI. tr. zákoníku a trestné činy vojenské uvedené ve zvláštní části hlavy XII. tr. zákoníku.**

Positivním přínosem novely je, že nově tedy budou moci být právnické osoby trestně odpovědné za trestné činy, jejichž spáchání si lze jednoduše představit, např. jde o již zmíněné úpadkové trestné činy a trestné činy s nimi související (viz výše). Stejně tak vnímám jako pozitivum i to, že se do výčtu dostávají i trestné činy ze zvláštní části hlavy I. tr. zákoníku, kdy z trestní odpovědnosti právnických osob jsou vyňaty trestné činy zabití (§ 141 tr. zákoníku), vraždy novorozenceho dítěte matkou (§ 142 tr. zákoníku), účasti na sebevraždě (§ 144 tr. zákoníku) a trestný čin rvačky (§ 158 tr. zákoníku). Mezi další trestné činy, jichž se právnická osoba bude nyní moci dopustit, patří např. zpronevěra (§ 206 tr. zákoníku), neoprávněné užívání cizí věci (§ 207 tr. zákoníku), porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku (§ 227 tr. zákoníku) atd.

Je možné se domnívat, že zákonodárcovy snahy o rozšíření trestní odpovědnosti právnických osob i na trestné činy trestněprávními prostředky vůči právnickým osobám dosud nepostižitelné, jsou vedeny dobrými úmysly, zejména pak snahou o dosažení spravedlivějšího přístupu k sankcionování fyzických a právnických osob, protože právnické osoby (a zejména pak obchodní korporace) se dostávají do popředí společenského života a ekonomického vývoje a stávají se navíc i nedílnou součástí boje o politickou moc ve státě. Jejich dominantní vliv lze primárně sledovat v oblasti obchodu (vnitrostátního i mezinárodního) a průmyslu. Proto je z tohoto úhlu pohledu legitimní domnívat se, že rozšíření trestní odpovědnosti právnických osob povede k větší rovnosti mezi fyzickými a právnickými osobami.

I přesto se však domnívám, že **zvolený rozsah kriminalizace není správným řešením, když novela ve svém důsledku vytvořila generální trestní odpovědnost právnických osob.** TOPO je

7 Např. A. Gerloch, K. Beran a kol.: Funkce a místo právní odpovědnosti v recentním právním řádu, Leges, Praha 2014; J. Jelínek: Trestní odpovědnost právnických osob – ano, či ne? Právní rádce č. 12/2011; J. Vidrna: Je zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim zcela v souladu s ústavním pořádkem České republiky? Trestní právo č. 11/2012.

8 J. Jelínek: K rozsahu kriminalizace jednání právnických osob, Bulletin advokacie č. 9/2014, str. 19.

účinný krátkou dobu na to, aby již procházel poněkud turbulentními změnami. Rozšíření trestní odpovědnosti právnických osob v době, kdy si právnické osoby začaly postupně zvykat na možnou trestní odpovědnost ve vztahu k taxativnímu výčtu trestných činů, nepovažují v současnosti za vhodné. Jednak dosud nedisponujeme dostatečnými údaji, které by napomohly dostatečně zhodnotit účinnost TOPO, jednak zavedení generální trestní odpovědnosti právnických osob povede k razantnímu navýšení nákladů, které právnické osoby budou muset (nebo alespoň by měly) vynaložit na přizpůsobení *compliance* programů, které již pravděpodobně implementovaly dříve, ideálně již před samotnou účinností TOPO.

b) Nové ust. § 8 odst. 5 TOPO

V současné podobě obsahuje ust. § 8 TOPO pouze čtyři odstavce. Účinností novely ale dojde i k účinnosti odst. 5, který se do novely dostal na návrh ústavního právního výboru (viz sněmovní tisk č. 304/4) a který zní následovně: „*Právnická osoba se trestní odpovědnosti podle odstavců 1 až 4 zproští, pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchala protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 zabránila.*“

V první řadě je třeba upozornit, že novela též v rámci osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) TOPO operuje s novým pojmem, a to s tzv. „*osobou ve vedoucím postavení*“. I tento pojem byl do ust. § 8 TOPO vložen na základě návrhu ústavního právního výboru (viz sněmovní tisk č. 304/4).

Touto specifikací je dle mého názoru **jasná snaha zákonodárce zúžit okruh osob, jejichž protiprávní jednání je možné následně přičítat právnické osobě**, jednala-li taková osoba za právnickou osobu nebo v jejím zájmu.⁹ Současné znění ust. § 8 odst. 1 písm. a) TOPO totiž teoreticky vede k tomu, že lze přičítat právnické osobě jednání širokého okruhu osob. Ministr spravedlnosti Pelikán tak při svém vystoupení v Senátu Parlamentu ČR poukázal na příkladu, že půjde-li uklízečka koupit mycí nebo úklidové prostředky, bude ze zákona oprávněna jednat za svého zaměstnavatele. V uvedeném případě by tak uklízečka jednala jako zástupce právnické osoby podle § 8 odst. 1 písm. a) TOPO. Od 1. 12. 2016 již nebude uklízečka spadat pod ust. § 8 odst. 1 písm. a) TOPO, protože není „*osobou ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby*“. Nově by tedy již uklízečka mohla být pouze a jediné zaměstnancem či osobou v obdobném postavení podle § 8 odst. 1 písm. d) TOPO. **Aby tedy poté došlo k přičtení jejího trestného činu právnické osobě, musely by být naplněny podmínky ust. § 8 odst. 2 písm. b) TOPO.**¹⁰

9 Nyní účinné znění § 8 odst. 1 písm. a) TOPO obsahuje ještě další alternativu způsobu jednání, a to jednání jménem právnické osoby. Taková konstrukce ale není v souladu s rekonstruovaným soukromým právem, podle kterého již členové statutárního orgánu jednají za právnickou osobu toliko jako její zástupci [viz P. Lavický a kol.: *Občanský zákoník I, Obecná část* (§ 1 až 654), Komentář, C. H. Beck, Praha 2014, str. 835]. Proto opět ústavní právní výbor v již několikrát zmiňovaném sněmovním tisku č. 304/4 navrhl zrušení slov „*jejím jménem nebo*“.

10 Záznam z 23. schůze Senátu Parlamentu ČR ze dne 27. 4. 2016 je dostupný na adrese: <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/79820/67061>.

11 Vycházím z předpokladu, že zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů nespáchala trestný čin na podkladě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) TOPO.

12 J. Fenyk, L. Smejkal, op. cit. sub 3, str. 146.

13 P. Šámal a kol., op. cit. sub 3, str. 211.

Novela přichází s další možností vyloučení trestní odpovědnosti právnických osob, a to za předpokladu, že právnická osoba vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odst. 1 zabránila.

Nově tak osobami uvedenými v § 8 odst. 1 TOPO jsou: a) statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby; b) osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby, která u této právnické osoby vykonává řídicí nebo kontrolní činnost, i když není osobou uvedenou v písm. a); c) ten, kdo vykonává rozhodující vliv na řízení této právnické osoby, jestliže jeho jednání bylo alespoň jednou z podmínek vzniku následku zakládajícího trestní odpovědnost právnické osoby; a konečně d) zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů, i když není osobou uvedenou v písm. a) až c), jestliže lze právnické osobě trestný čin přičítat podle § 8 odst. 2 TOPO.

Než rozeberu samotné znění § 8 odst. 5 TOPO, považuji za nezbytné upozornit, že předmětné ustanovení není prvním liberačním ustanovením TOPO. **Od počátku účinnosti TOPO je v ust. § 8 odst. 2 písm. b) TOPO zakotvena možnost právnické osoby vyvinít se z trestní odpovědnosti za předpokladu, že trestný čin byl sice spáchán osobou uvedenou v § 8 odst. 1 písm. d) TOPO (zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů), ale právnická osoba provedla taková opatření, která měla provést podle jiného právního předpisu nebo která po ní lze spravedlivě požadovat, zejména provedla povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců, anebo učinila nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu.**¹¹

Podle Fenyka a Smejkal je možné rozdělit tato opatření do dvou kategorií, a to na opatření preventivní, jejichž účelem je předcházet páchání trestné činnosti zaměstnanci, a opatření reaktivní, jejichž účelem je zamezení následků již spáchaného trestného činu.¹²

Příkladem těchto preventivních a reaktivních opatření mohou být různé programy (tzv. *compliance* programy), školení zaměstnanců, provádění pravidelných kriminologických hodnocení konkrétního korporátního prostředí, kontrolování činnosti zaměstnanců apod.

Nestačí, aby tato opatření byla pouze „na papíře“, k účinnému vyvinění se vyžaduje jejich faktické dodržování. Dále je nezbytné, aby tato opatření byla pravidelně revidována a zlepšována a výsledky z nich plynoucí byly pravidelně vyhodnocovány. Dodržování a revize těchto opatření bývá zpravidla v gesci specializovaných oddělení či konkrétní osoby (tzv. *compliance officer*, interní či externí ombudsman).¹³

V současné znění ust. § 8 odst. 2 písm. b) TOPO se **mi jeví problematickým slovní spojení „lze spravedlivě požadovat“**. Jeho výklad je ale velmi důležitý, neboť prokáže-li právnická osoba, že její zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení spáchala trestný čin, který je obsažen v ust. § 7 TOPO jménem, v zájmu nebo v rámci činnosti právnické osoby, nebude trestně odpovědná, pokud provedla taková opatření, která měla provést podle jiného právního předpisu nebo která po ní lze spravedlivě požadovat. Vzhledem k tomu, že jde o slovní spojení trestnímu právu dosud neznámé, jde o pochybení zákonodárce, jehož úkolem bezesporu je, alespoň v rámci trestního práva,

jednoznačně vymezit používané pojmy, pokud adresátům norm neposkytne alespoň návod k interpretaci neznámého pojmu. Domnívám se, že absence významu tohoto slovního spojení je v rozporu se zásadami *nullum crimen*, resp. *nulla poena sine lege*, a proto, bude-li mít soud v konkrétní věci pochybnost, zda bylo spravedlivé požadovat po právnické osobě určitá opatření, měl by v souladu se zásadou *in dubio pro reo* rozhodnout ve prospěch obviněné právnické osoby.

K novému ust. § 8 odst. 5 TOPO je třeba uvést, že ve vztahu k jednání osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) TOPO je v současné době trestní odpovědnost právnických osob *de facto* koncipována jako odpovědnost objektivní bez možnosti vyvinění.¹⁴ Souhlasím též s názorem Vidrny, že tato úprava vede k presumpci viny a k vyloučení možnosti obhajoby právnické osoby, a proto není v souladu s čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, ve znění úst. zákona č. 162/1998 Sb., podle kterého je každý, proti němuž je vedeno trestní řízení, považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena.¹⁵ Proto lze kvitovat snahu zákonodárce o napravení současného stavu umožněním právnickým osobám vyvinět se za splnění podmínek v § 8 odst. 5 TOPO.

K podmínkám nového ustanovení mám ale výhrady. Kromě toho, že § 8 odst. 5 TOPO opětovně jako v případě § 8 odst. 2 písm. b) TOPO užívá nejasný pojem „*spravedlivě požadovat*“, který bude do značné míry určovat rozsah trestní odpovědnosti právnických osob a který nebyl zákonodárcem nijak vymezen, a proto bude na soudní praxi, aby se chopila vymezení jeho významu (bližší výklad viz výše), obsahuje nové ustanovení též kritérium tzv. „*vynaložení veškerého úsilí*“, které lze spravedlivě požadovat. Stejně jako v případě pojmu „*spravedlivě požadovat*“ není ani kritérium „*vynaložení veškerého úsilí*“ zákonodárcem nijak vymezeno. K tomu si jen dovoluji doplnit, že vynaložení veškerého úsilí představuje nejpřísnější možnou variantu, neboť nic více než veškeré úsilí nelze podle mého názoru požadovat.

Ačkoli je důraz kladen na to, že se nové ustanovení aplikuje ve vztahu k osobám uvedeným v § 8 odst. 1 TOPO, zůstává poněkud bez povšimnutí fakt, že se aplikuje nejen na osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až c) TOPO, ale stejně tak i na osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. d) TOPO. **Nové liberáčnické ustanovení tak ve svém důsledku obsahuje ve vztahu k zaměstnancům a osobám v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů dvojitou úpravu vyvinění.** Taková duplicitní úprava je dle mého názoru nežádoucí, a proto by bylo efektivnější, aby se na právnické osoby aplikovala možnost vyvinět se z trestněprávních jednání svých zaměstnanců nebo osob v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů pouze za podmínek § 8 odst. 2 písm. b) TOPO. Výhodu toho spatřuji zejména v tom, že řada právnických osob již disponuje účinnými *compliance* programy, které reflektují požadavek TOPO právě ve vztahu k zaměstnancům, a proto bych, mj. i z ekonomických důvodů, nezařezoval právnické osoby potýkáním se s možnými, dosud navíc zcela jasnými, dopady ust. § 8 odst. 5 TOPO na právnické osoby v důsledku trestněprávních jednání jejich zaměstnanců.

Závěr

Většina autorů se shoduje na tom, že TOPO novelizaci potřeboval (a stále potřebuje), přičemž novelizace se měla týkat ze-

jména kosmetických úprav, aby byl TOPO uveden do souladu s rekodifikovaným soukromým právem. TOPO tak stále používá pojem „*podnik*“, ačkoli tento byl nahrazen pojmem „*obchodní závod*“ (§ 502 o. z.). Pozitivní v tomto ohledu alespoň je to, že se zákonodárce rozhodl ze znění § 8 odst. 1 TOPO vypustit již obsoletní konstrukci, a to jednání „*jménem právnické osoby*“.

Razantní navýšení počtu trestných činů, kterých se může právnická osoba podle novely dopustit, nepovažuji v současné době za rozumný krok, neboť se dle mého názoru jedná o ukvapené rozhodnutí zákonodárce, které není uspokojivě odůvodněno a které není založeno na dostatečné empirické zkušenosti s aplikací TOPO. Proto jsem toho názoru, že zákonodárce měl ještě nějakou dobu (alespoň rok až dva) s přijetím novely takového rozsahu vyčkat, měl pečlivě sledovat veškeré statistiky uplatňování TOPO v praxi a teprve poté měly být zahájeny fundované debaty o případné rozsáhlé novelizaci TOPO.

Současně by novelizace reflektující výše uvedené měla také obsahovat některé další změny, zejména pak změny týkající se ust. § 10 odst. 1 TOPO, podle kterého přechází trestní odpovědnost právnické osoby na všechny právní nástupce právnické osoby. V současné době je nutné, aby se osoby aplikující TOPO ve vztahu k přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na její právní nástupce obracely na důvodovou zprávu k TOPO, ve které se dočtou, jak to vlastně s přechodem trestní odpovědnosti je. Aplikovat ale zákon, který obsahuje naprosto novou zásadu trestního práva pomocí historické metody interpretace, není dobře.

Mnoho právníků, zejména právě z řad advokacie, vnímá pozitivně nové ust. § 8 odst. 5 TOPO. Já osobně jsem v tomto ohledu poněkud skeptický. Ačkoli obecně musím uznat, že **vítám pokus zákonodárce zmírnit stávající úpravu přičitatelnosti trestného činu fyzické osoby právnické osobě, domnívám se, že navrhovaná úprava není řešena vhodným způsobem.** Je tomu tak zejména proto, že předmětné ustanovení s sebou přináší celou řadu nejasností. K interpretačním a následným aplikačním problémům v souvislosti se zněním nejednoznačného pojmu „*spravedlivě požadovat*“, které bude do značné míry určovat rozsah trestní odpovědnosti právnických osob, jsem se již vyjádřil výše. V tomto ohledu bude proto na soudní praxi, aby vymezila jeho význam. Stejně tak je tomu v případě kritéria „*vynaložení veškerého úsilí*“, které považuji za příliš přísné.

Protože ani novela dosud nevyjasnila celou řadu problémů, které aplikace TOPO představuje, zejména pak problémy spojené s nejasnou podobou *compliance* programů, jsou právnické osoby ponechány nejistotě, kdy budou bedlivě vyhlížet první soudní rozhodnutí již reflektující novelu, a současně jim přitom do té doby nezbyvá pravděpodobně nic jiného než doufat, že právě jejich *compliance* programy jsou dostačující, a nebude tak proti nim ani zahájeno trestní stíhání.

✦ Autor je externím doktorandem na katedře trestního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze a advokátním koncipientem v Praze.

14 L. Bohuslav: Přičitatelnost trestného činu právnické osobě, in J. Jelínek a kol.: Trestní odpovědnost právnických osob – bilance a perspektivy, Leges, Praha 2013, str. 148.

15 J. Vidrna: Je zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim zcela v souladu s ústavním pořádkem České republiky? [online], [cit. 2016-08-04]. Dostupné z: <http://www.akdpp.cz/publikacni-cinnost/je-zakon-o-trestni-odpovednosti-pravnicky-ch-osob-a-rizeni-proti-nim-zcela-v-souladu-s-ustavnim-poradkem-ceske-republiky/>.

Odčinění újmy na zdraví

Z hlediska ochrany ústavnosti může být problematické i omezené bodové hodnocení podle metodiky Nejvyššího soudu, neboť při odčinění újmy pojmově nelze rozhodovat na základě určitých tabulkově předvídaných bodových počtů, nýbrž výhradně vycházet z dokazování a s náležitým zřetelem k okolnostem konkrétní věci, což dal ostatně s účinností od 1. 1. 2014 jasně najevo i zákonodárce.

**Nález Ústavního soudu ze dne 2. 2. 2016,
sp. zn. IV. US 3122/2015**

Odůvodnění:

I. Řízení před obecnými soudy

1. Okresní soud v Kolíně rozsudkem ze dne 3. 7. 2013, č. j. 7 C 84/2011-222, ve spojení s doplňujícím usnesením ze dne 21. 8. 2013, č. j. 7 C 84/2011-241, výrokem I. uložil prvnímu vedlejšímu účastníku jako žalované povinnost zaplatit na náhradě škody na zdraví stěžovatelce (žalobkyni) částku 429 600 Kč. Výrokem II. řízení zastavil co do částek 24 000 Kč a 77 206 Kč s příslušenstvím v rozsahu odškodnění zaplaceného dobrovolně, a výroky III. až V. rozhodl o nákladech řízení.

2. Předmětem řízení před obecnými soudy byla náhrada škody vzniklá stěžovatelce v důsledku pracovního úrazu, který utrpěla jako zaměstnankyně vedlejšího účastníka Kaufland Česká republika, v. o. s., na pozici pracovnice provozu obchodu dne 20. 2. 2009 ve věku 45 let a který spočíval v silném poškození zad. Stěžovatelce při manipulaci se zbožím limitní hmotnosti (balíkem vod 6 x 1,5 litru) tzv. „ruplo v zádech“, došlo k vymknutí bederního obratle s následným celkovým omezením hybnosti a přetrvávajícími bolestmi. V důsledku pracovního úrazu musela být stěžovatelka dne 6. 5. 2010 podrobená operaci páteře (vyhřezlé ploténky) a lékařským nálezem ze dne 21. 2. 2011 pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost vykonávat práci daného druhu. Okresní soud vyšel z § 372 zákona č. 262/2006 Sb., v tehdy účinném znění (dále jen „zákoník práce“) a § 7 vyhlášky č. 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, v tehdy účinném znění (dále jen „vyhláška č. 440/2001 Sb.“). Na základě provedeného dokazování, zejména znaleckého posudku MUDr. L. P. ze dne 18. 2. 2013, stěžovatelce přiznal desetinásobek základního ohodnocení bolesti, tj. ze 133 bodů na 1 330 bodů, odpovídajícího při hodnotě jednoho bodu 120 Kč částce 159 600 Kč, a patnáctinásobek základního odškodnění ztížení společenského uplatnění, tj. ze 150 bodů na 2 250 bodů, odpovídajících částce 270 000 Kč.

3. Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 1. 2014, č. j. 23 Co 547/2013-275, 23 Co 548/2013, výrokem I. rozsudek okresního soudu ve výroku I. co do částky 145 800 Kč potvrdil, a co do částky 283 800 Kč změnil tak, že žalobu zamítl; navazujícími výroky II. až V. rozhodl o nákladech řízení. V odůvodnění se odvolací soud ztotožnil se skutkovým i právním hodnocením věci okresního soudu, dospěl ovšem k závěru, že jak bolestné, tak odškodnění ztížení společenského

ho uplatnění, je třeba zvýšit (toliko) na celkový pětinasobek základního bodového hodnocení, tedy na částky 79 800 Kč a 90 000 Kč, přičemž od výsledné částky 169 800 Kč odečetl 24 000 Kč, které byly stěžovatelce zaplacené již v průběhu řízení. Zvýšení provedené nalézacím soudem považuje odvolací soud za nepřiměřené, neboť ani znalec bodové hodnocení oproti základní sazbě podle vyhlášky č. 440/2001 Sb. nezvýšil. Poukázal na to, že odškodnění musí mít jisté hranice a racionální vztah k úrovni (základního) bodového ohodnocení.

4. Nejvyšší soud usnesením ze dne 6. 8. 2015, č. j. 21 Cdo 2530/2015-348, odmítl dovolání stěžovatelky proti rozsudku krajského soudu a zkonstatoval, že napadené rozhodnutí je v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu. Vzhledem k charakteru dovolacího řízení se blíže nezabýval námitkou rozporu přiznaného odškodnění se skutkovými okolnostmi případu.

II. Ústavní stížnost a vyjádření dalších účastníků

5. Proti usnesení Nejvyššího soudu a rozsudku krajského soudu se stěžovatelka brání ústavní stížností ze dne 16. 10. 2015, ve které navrhuje, aby Ústavní soud tato rozhodnutí zrušil. Byť usnesení dovolacího soudu výslovně nezahrnula do petitu, z obsahu ústavní stížnosti je nepochybné, že se domáhá i jeho zrušení. Stěžovatelka zejména namítá zásah do práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), který spatřuje v tom, že **odvolací soud oproti soudu prvního stupně její nárok na odškodnění nepřiměřeným způsobem zkrátil, aniž by svůj postup blíže odůvodnil**. Plně vycházel ze skutkového stavu, jak byl zjištěn okresním soudem, neprováděl další dokazování a nepochybnil ani žádné z tvrzení stěžovatelky ohledně závažnosti poškození jejího zdraví. Z rozsudku odvolacího soudu nelze vyčíst žádné konkrétní a pádné argumenty, které jej vedly k přehodnocení závěrů soudu nalézacího, přičemž na toto pochybení nezareagoval ani soud dovolací. Ve svém důsledku jí tak obecné soudy přiznaly částku v rozsahu několikanásobku průměrné mzdy, což je podle stěžovatelky v rozporu s principem proporcionality.

6. Krajský soud v Praze ve vyjádření k ústavní stížnosti ze dne 10. 11. 2015 odkazuje na odůvodnění svého rozsudku a vyjadřuje přesvědčení, že nezasáhl do ústavně zaručených práv stěžovatelky. Zdůrazňuje, že k moderaci odškodnění přistoupil právě z důvodu proporcionality ve vztahu k závažnosti následků úrazu.

7. Nejvyšší soud ve vyjádření k ústavní stížnosti ze dne 18. 11. 2015 navrhuje, aby byla ústavní stížnost odmítnuta. Námitky uplatněné v ústavní stížnosti považuje dovolací soud za vyjádření nesouhlasu neúspěšného účastníka s průběhem a výsledkem soudního řízení; je přesvědčen, že odvolací soud rozhodl způsobem, který nelze označit za zjevně excesivní a který nemá ústavněprávní přesah.

8. Vedlejší účastník Kaufland Česká republika, v. o. s., ve vyjádření k ústavní stížnosti ze dne 24. 11. 2015 navrhuje, aby byla ústavní stížnost zamítnuta a současně aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení; vyjadřuje přesvědčení, že obecné soudy postupovaly v souladu se zákonem i ústavním pořádkem. Odvolací soud podle něj své rozhodnutí řádně odůvodnil, při-

čemž v daném případě nedošlo ani k porušení principu proporcionality. Výrazné zvýšení odškodnění je určeno pro případy faktického vyřazení poškozeného ze života a uplatnění ve společnosti, což se ovšem v případě stěžovatelky nestalo.

9. Druhý vedlejší účastník se k ústavní stížnosti nevyjádřil.

10. Stěžovatelka podáním ze dne 5. 1. 2016 k vyjádření dalších účastníků i vedlejšího účastníka a) uvádí, že svoji ústavní stížnost i nadále považuje za důvodnou, přičemž plně odkazuje na argumentaci v ní uplatněnou.

III. Posouzení ústavní stížnosti

11. Ústavní soud nejprve přezkoumal náležitosti ústavní stížnosti a konstatuje, že byla podána včas, osobou oprávněnou a stěžovatelka je v souladu s § 30 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), zastoupena advokátem. Ústavní stížnost rovněž není nepřijatelná ve smyslu § 75 odst. 1 zák. o Ústavním soudu.

12. K posouzení věci si Ústavní soud vedle vyjádření účastníků a vedlejších účastníků vyžádal spis Okresního soudu v Kolíně vedený pod sp. zn. 7 C 84/2011.

13. O ústavní stížnosti rozhodl Ústavní soud veřejně bez nařízení ústního jednání, neboť v intencích § 44 věty první zák. o Ústavním soudu dospěl k závěru, že by od tohoto jednání nebylo možno očekávat další objasnění věci.

14. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti. Není součástí soustavy obecných soudů, a nepředstavuje proto ani další instanci přezkumu jejich rozhodnutí. Vedení vlastního řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, jakož i výklad a aplikace práva na daný případ, náleží obecným soudům. K zásahu do činnosti orgánů veřejné moci je povolán Ústavní soud výhradně tehdy, pokud z jejich strany došlo k porušení ústavně zaručených práv nebo svobod. Pro přezkum Ústavním soudem není sama o sobě rozhodná věcná správnost či konkrétní odůvodnění rozhodnutí obecných soudů, nýbrž výhradně dodržení ústavního rámce jejich činnosti.

15. Po seznámení s procesním spisem, vyjádřeními účastníků (vedlejšího účastníka), dospěl čtvrtý senát Ústavního soudu k jednomyslnému závěru, že **ústavní stížnost je důvodná**.

16. Ústavní soud vyšel ze zjištění, že obecné soudy všech stupňů shledaly naplnění předpokladů odpovědnosti společnosti Kaufland Česká republika, v. o. s., za škodu způsobenou stěžovatelce pracovním úrazem. Jejich rozhodnutí se liší pouze co do výše odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění. Zatímco soud prvního stupně stěžovatelce za aplikace § 372 ve spojení s § 388 zák. práce a § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. přiznal odškodnění ve výši 429 600 Kč ve výši desetinasobku základního bodového ohodnocení, resp. patnáctinasobku základního ohodnocení ztížení společenského uplatnění, odvolací soud nárok moderoval na částku 169 800 Kč jako na pětinasobek základního bodového ohodnocení odškodnění bolesti i ztížení společenského uplatnění. Učinil tak ovšem způsobem, který Ústavní soud považuje za ústavně nekonformní.

17. Ústavní soud konkrétně dospěl k závěru, že rozsudek Krajského soudu v Praze ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu, kterým bylo jeho rozhodnutí aprobováno, naplňuje

je znaky nepřijatelné svévole v soudním rozhodování, a bylo jím proto zasaženo do ústavně zaručeného práva stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Pojem svévole je třeba vztáhnout mj. na případy závažného nesouladu právních závěrů se skutkovými zjištěními či na interpretaci, která je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti, např. v podobě přepjatého formalismu [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. III. ÚS 677/07 (N 179/47 SbNU 371), ze dne 12. 7. 2006, sp. zn. III. ÚS 151/06 (N 132/42 SbNU 57), nebo ze dne 10. 3. 2005, sp. zn. III. ÚS 303/04 (N 52/36 SbNU 555), všechna zde uváděná rozhodnutí dostupná na <http://nalus.usoud.cz>]. Nezávislost rozhodování obecných soudů se uskutečňuje v ústavním a zákonném procesním a hmotněprávním rámci. Procesněprávní rámec představují především principy řádného a spravedlivého procesu, mezi které náleží povinnost soudů řádně odůvodnit jejich rozhodnutí.

18. Odůvodnění rozsudku krajského soudu vykazuje z pohledu požadavků ustálené judikatury Ústavního soudu deficity [srov. např. nálezy ze dne 6. 3. 1997, sp. zn. III. ÚS 271/96 (N 24/7 SbNU 153), ze dne 23. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 521/05 (N70/40 SbNU 691), nebo ze dne 12. 7. 2006, sp. zn. III. ÚS 151/06 (N 132/42 SbNU 57)]. Z pohledu ústavněprávních požadavků na rozhodovací činnost obecných soudů **nemůže obstat postup krajského soudu, který moderoval výši odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění stěžovatelky z částky 429 600 Kč na 169 800 Kč, tedy takřka na jednu třetinu částky přiznané soudem prvního stupně, aniž by důsledně a srozumitelně vyloučil, jaké důvody jej k tomuto postupu vedly**.

19. Krajský soud se omezil na konstatování, že ani znalec bodové hodnocení bolestného oproti základní sazbě podle vyhlášky č. 440/2001 Sb. nezvýšil. K tomu je třeba uvést, že znalec sice může sám zvýšit bodové hodnocení postupem podle § 6 odst. 1, nicméně je to vždy soud, kdo rozhoduje o konkrétní výši odškodnění a jeho případném zvýšení podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., a to na základě okolností konkrétního případu a skutkových zjištění o jeho závažnosti, přičemž tuto svoji odpovědnost nemůže přenášet na znalce, jehož úkolem je (výhradně) vysvětlit skutkové okolnosti, na kterých závisí rozhodnutí soudu a k jejichž posouzení je třeba odborných znalostí, kterými soud nedisponuje (§ 127 odst. 1 o. s. ř.). Přestože soud nesmí přezkoumávat odborné skutkové závěry znalce, je znalecký posudek jen jedním z důkazů, které je soud povinen hodnotit podle klíčové zásady volného hodnocení důkazů (§ 132 o. s. ř.), tedy každý zvlášť a všechny v jejich vzájemné souvislosti. K zásadní roli úvahy soudu při rozhodování o mimořádném zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 9. 2013, sp. zn. III. ÚS 2365/11 (N 162/70 SbNU 511), nebo ze dne 25. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 92/08 (N 36/52 SbNU 367).

20. Jestliže odvolací soud výši odškodnění přiznanou soudem prvního stupně snížil, byl povinen konkrétně a jasně vysvětlit, jaké důvody jej k takovému postupu vedly, přičemž z ust. § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. nijak nevyplývá, že by výše odškodnění musela být vyčíslena jako určitý konkrétní násobek základního bodového hodnocení. Citované ustanovení, které již pozbylo účinnosti, hovoří jen o „přimě-

řeném“ zvýšení, nikoliv o násobcích bodového ohodnocení. Nedostačující je pak i obecná úvaha odvolacího soudu, že výše odškodnění musí mít jisté hranice a racionální vztah k úrovni základního bodového ohodnocení. Krajský soud žádným způsobem, např. porovnáním s jinými případy či potenciálními odlišnými skutkovými okolnostmi, nespecifikoval, proč právě pětinasobek základního bodového hodnocení odpovídá konkrétním okolnostem případu a je přiměřený. Při posouzení věci mimoto zcela převzal skutková zjištění provedená okresním soudem, neprováděl další dokazování a k moderaci nároku dospěl pouze na základě poměrně elementární úvahy.

21. Ve světle procesního postupu krajského soudu je přiznaná částka odškodnění značně problematická vzhledem k zásadnímu poškození zdraví, které stěžovatelka v důsledku pracovního úrazu utrpěla a které je spojeno nejen s dlouhodobým pozbytím zdravotní způsobilosti vykonávat práci daného druhu, ale i s významnými doživotními následky. Byť Ústavní soud není povolán nahrazovat rozhodovací činnost obecných soudů a vyjadřovat se ke konkrétní výši odškodnění, jeví se přiznaná částka ve výši 169 800 Kč vzhledem ke skutkovým okolnostem případu a rozsahu poškození zdraví stěžovatelky a za situace, kdy stanovení konkrétní částky nebylo krajským soudem ani řádně odůvodněno, jako rozporná s principem proporcionality. V této souvislosti je přitom třeba znovu zdůraznit, že ust. § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. nepředpokládá, že by výše odškodnění musela být vyčíslena jako určitý konkrétní násobek základního bodového hodnocení, přičemž postupné masivní rozšíření tohoto ustanovení v soudní praxi vypovídá o celkově problematické koncepci této (dřívější) podzákoné úpravy.

22. Jak vyložil již v nálezu ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 350/03 (N 186/38 SbNU 499), a znovu potvrdil v nálezu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 2955/10 (N 64/64 SbNU 735), Ústavnímu soudu sice nepřisluší konstatovat, v jaké konkrétní výši by náhrada imateriální újmy za ztížení společenského uplatnění měla být přiznána, i v těchto věcech je však nutno vycházet z principu proporcionality. **Obecné soudy mají při posuzování konkrétních případů prostor k úvaze, v jakých případech a k jakému zvýšení přistoupí na základě § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., z hlediska ochrany ústavnosti však obecné soudy musejí dbát na to, aby přiznaná výše odškodnění ztížení společenského uplatnění byla založena na objektivních a rozumných důvodech a aby mezi přiznanou výší (peněžní částkou) a poškozením zdraví jako způsobenou škodou (újmou) existoval vztah přiměřenosti.**

23. V projednávané věci bylo odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění v důsledku pracovního úrazu třeba vyčísřit pomocí bodového hodnocení na základě § 372 zák. práce ve znění účinném do 30. 9. 2015 a podle sazby odpovídající konkrétnímu způsobu poškození zdraví a stanovené v příloze vyhlášky č. 440/2001 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2013. Obecné soudy byly nicméně i v takovém případě povinny rozhodnout o navýšení základní bodové sazby ve smyslu § 388 zák. práce ve spojení s § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb. tak, aby výsledná částka odškodnění co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které poškozený utrpěl v důsledku pracovního úrazu. Nemuselo se přitom vůbec jednat o určitý násobek základního bodového hodnocení, tím méně byly obecné soudy povin-

ny odůvodňovat, proč vzhledem k okolnostem věci zvolily právě konkrétní násobek.

24. V této souvislosti je třeba poukázat na zjevnou a dlouhodobou disproporci mezi základními sazbami odškodnění podle vyhlášky č. 440/2001 Sb. a skutečným rozsahem újmy poškozených, a to zejména v typově závažnějších případech. Tato disproporce a celkově problematická konstrukce bodového hodnocení ostatně vedla ke zrušení vyhlášky tzv. novým občanským zákoníkem s účinností od 1. 1. 2014. Ve vztahu k úpravě povinnosti k odčinění újmy na zdraví podle občanského zákoníku následně došlo k celkové koncepční změně právní úpravy, která stanoví konkrétní výše zcela ponechává na posouzení soudu. Jako nezávazné vodítko byla následně Nejvyšším soudem vydána Metodika k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 o. z.), dostupná na www.nssoud.cz, která sice zavádí určitou podobu bodového hodnocení, avšak pouze pro oblast odčinění bolesti. Pro oblast ztížení společenského uplatnění metodika bodový systém zcela opouští a vymezuje obecný rámec vlivu na dosavadní aktivity a participace, přičemž vychází z Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví vypracované Světovou zdravotnickou organizací. Lze dodat, že z hlediska ochrany ústavnosti může být problematické i omezené bodové hodnocení podle metodiky Nejvyššího soudu, neboť při odčinění újmy pojmově nelze rozhodovat na základě určitých tabulkově předvídaných bodových počtů, nýbrž výhradně vycházet z dokazování a s náležitým zřetelem k okolnostem konkrétní věci, což dal ostatně s účinností od 1. 1. 2014 jasně najevo i zákonodárce.

25. Pro oblast odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání bylo po zrušení vyhlášky č. 440/2001 Sb. s výrazným časovým odstupem na základě zmocňovacího ust. § 271c zák. práce, ve znění účinném od 1. 10. 2015, přistoupeno k vydání prováděcího nařízení č. 276/2015 Sb. účinného od 26. 10. 2015, které pro oblast pracovních vztahů znovuzavádí systém bodového hodnocení, a to jak pro odčinění bolesti, tak i ztížení společenského uplatnění. Takový postup se nicméně z pohledu Ústavního soudu jeví jako problematický jednak tím, že prováděcí předpis přinejmenším ve vztahu k odčinění ztížení společenského uplatnění nerespektuje systém stanovení náhrady podle metodiky Nejvyššího soudu. Zejména však opomíjí výchozí premisu rekodifikovaného civilního soukromého práva, na níž staví rovněž metodika Nejvyššího soudu (srov. bod I. preambule), totiž že rozhodovací činnost soudů při stanovení konkrétních částek odčinění je třeba oprostít od vlivu moci výkonné, která není oprávněna limitovat soudy v přiznávání spravedlivé a dostatečné náhrady. Nařízení č. 276/2015 Sb. mimoto fixuje hodnotu jednoho bodu na 250 Kč, avšak metodika Nejvyššího soudu odvozuje hodnotu bodu od průměrné mzdy.

26. Byť si je Ústavní soud vědom toho, že obecné soudy byly při posouzení projednávané věci vázány tehdy účinnou úpravou § 372 ve spojení s § 388 zák. práce a vyhlášky č. 440/2001 Sb., při stanovení konkrétní výše odškodnění jim nic nebránilo zohlednit i navazující, zásadním způsobem odlišný vývoj, který reflektoval neudržitelnost dosavadní právní úpravy jak co do celkové koncepce, tak i co do hodnoty jednoho bodu. Zatímco totiž rozhodnutí soudu prvního stupně

bylo vydáno ještě před účinností tzv. nového občanského zákoníku, napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo vynešeno již za jeho účinnosti a dovolací soud o věci rozhodoval s výrazným časovým odstupem, více než rok a půl po projednání metodiky v březnu 2014.

27. Široká oprávnění obecných soudů při rozhodování o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění podle předchozí právní úpravy přitom byla potvrzena i judikaturou Ústavního soudu, který v nálezu ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 50/05 (2/2008 Sb., N 161/47 SbNU 133), vycházel z možnosti obecných soudů vyhláškou č. 440/2001 Sb. jako protiústavní vůbec neaplikovat a o výši odškodnění rozhodnout výhradně podle okolností konkrétní věci. Tímto nálezem zamítl návrh Obvodního soudu pro Prahu 1 na zrušení § 444 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v tehdy účinném znění, jako zmocňovacího ustanovení k vydání vyhlášky č. 440/2001 Sb., přičemž v odůvodnění zdůraznil, že soudce je ve smyslu čl. 95 odst. 1 Ústavy vázán výhradně zákonem a je oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu s ústavním zákonem, což se týká i § 7 vyhlášky č. 440/2001 Sb. Zdůraznil, že **dojde-li přitom obecný soud k závěru, že jde o podzákoným předpisem stanovené pravidlo chování, které je v kontextu daného případu v rozporu se zákonem, je povinen je nepoužít a v odůvodnění rozhodnutí objasnit důvody takového postupu.** K diskreci obecných soudů při určování výše odškodnění ztížení společenského uplatnění za použití vyhlášky č. 440/2001 Sb. srov. též nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. I. ÚS 501/13, nebo ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. III. ÚS 350/03 (N 186/38 SbNU 499).

K otázce vzájemného návrhu účastníka řízení

Jestliže účastník řízení uplatňuje svůj nárok v řízení před soudem za situace, kdy o části tohoto nároku již bylo pravomocně rozhodnuto zamítavým rozsudkem, znamená to, že i kdyby bylo dodatečně prokázáno, že jej tento účastník důvodně uplatnil v celém žalovaném rozsahu, jeho žalobě bude možné vyhovět jen ve zbývajících, doposud nerozhodnutých částech. Rozhodnutí nad její rámec brání překážka věci rozsouzené (§ 159a odst. 4 o. s. ř.), jejímž smyslem je zajištění právní jistoty pro účastníky řízení tam, kde již bylo o určitém nároku či jeho části pravomocně rozhodnuto. Uvedená překážka však již sama o sobě nemá vliv na to, v jakém rozsahu lze uplatněný nárok v mezích stávajícího předmětu řízení přiznat. Snížení výsledné částky, která má být přiznána, o část, o které již bylo rozhodnuto, by přicházelo v úvahu jen v případě, jestliže by rozsudkem, jenž ji měl založit, bylo žalobě vyhověno. V opačném případě by pro takové snížení nebyl dán žádný důvod a jeho provedení by mohlo mít za následek porušení práva dotčeného účastníka řízení na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

**Nález Ústavního soudu ze dne 10. 5. 2016,
sp. zn. IV. ÚS 2741/15**

IV. Závěr

28. Na základě výše uvedených důvodů Ústavní soud stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 2 písm. a) zák. o Ústavním soudu výrokem I. vyslovil, že usnesením Nejvyššího soudu a rozsudkem krajského soudu bylo porušeno ústavně zaručené základní právo stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Vzhledem k tomu, že ústavní stížnosti bylo vyhověno, Ústavní soud podle § 82 odst. 3 písm. a) zák. o Ústavním soudu výrokem II. obě rozhodnutí zrušil.

29. Na obecných soudech v dalším řízení bude, aby znovu projednaly případ stěžovatelky a o jejím nároku na náhradu škody způsobené pracovním úrazem rozhodly při respektu k výše uvedenému právnímu názoru Ústavního soudu tak, aby výsledná částka přiznaného odškodnění co nejvíce odpovídala okolnostem konkrétní věci a skutečným následkům, které stěžovatelka utrpěla v důsledku pracovního úrazu.

30. O návrhu vedlejšího účastníka na přiznání náhrady nákladů řízení rozhodl vycházející z toho, že v intencích § 62 odst. 4 zák. o Ústavním soudu se jedná o postup spíše výjimečný, přicházející v úvahu pouze v odůvodněných případech a podle výsledku řízení. V projednávané věci je vyhovění návrhu na přiznání náhrady nákladů řízení bezpředmětné již vzhledem k výsledku řízení, neboť vedlejší účastník neměl ve věci úspěch. O jeho návrhu proto Ústavní soud rozhodl výrokem III. tak, že jej podle § 43 odst. 2 písm. a) zák. o Ústavním soudu odmítl jako návrh zjevně neopodstatněný.

♣ Právní věta redakce.

Odůvodnění:

Na Ústavní soud se obrátili stěžovatelé (v řízení před obecnými soudy měli postavení žalovaných), kteří namítali, že v řízení před obecnými soudy došlo k porušení jejich práva na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Mezi stěžovateli a vedlejší účastníci, která je obchodní společností podnikající v oblasti stavebnictví, byla 26. 5. 2005 uzavřena smlouva o dílo. Vedlejší účastnice se touto smlouvou zavázala zhotovit pro stěžovatele novostavbu rodinného domu a ti byli povinni uhradit jí dohodnutou cenu 3 129 139 Kč, a to v šesti splátkách v závislosti na dokončení jednotlivých etap výstavby. Žalobou podanou dne 15. 6. 2007 u okresního soudu se vedlejší účastnice domáhala po stěžovatelích zaplacení částky 469 026 Kč s příslušenstvím. Stěžovatelé podle jejího názoru nedostali své povinnosti zaplatit kupní cenu, když nezaplatili poslední dvě splátky ve výši 469 370 Kč a 156 461 Kč. Prvně uvedená (v pořadí pátá) splátka měla být zaplacena po zhotovení vnitřních rozvodů kanalizace, vody, elektroinstalací, ústředního topení, provedení vnitřních omítek, podlah a osazení zařízení předmětů. Druhá splátka (v pořadí šestá) pak měla být zaplacena po kolaudaci díla a předání rozhodnutí o kolaudaci stěžovatelům jako objednatelům. Nad rámec těchto částek stěžovatelé nezaplatili ani fakturovanou cenu za provedené vícepráce, která činila 187 063 Kč.

Vedlejší účastnice se však nedomáhala zaplacení součtu uvedených částek, neboť dne 21. 11. 2006 uzavřela se stěžovateli dohodu o majetkovém vyrovnání, v níž souhlasila s poskytnutím 30% slevy ve vztahu k celkové dlužné částce. Ve vztahu k částce 100 000 Kč zároveň uznala nárok stěžovatelů na zaplacení smluvní pokuty. Obě strany prohlásily, že nemají vůči sobě žádné finanční závazky a vzájemné pohledávky, kromě těch, které učinily předmětem majetkového vyrovnání. Z těchto důvodů požadovala vedlejší účastnice zaplacení pouze snížené částky ve výši 469 026 Kč, která byla částečně (ve výši 312 565 Kč) fakturována fakturou ze dne 21. 11. 2006, splatnou 30. 11. 2006 a částečně (ve výši 156 461 Kč) fakturou ze dne 9. 3. 2007, splatnou 16. 3. 2007. K zaplacení této pohledávky byli stěžovatelé před podáním žaloby písemně vyzváni.

V průběhu řízení stěžovatelé svými podáními, zejména ze dne 14. 7. 2008 a ze dne 10. 5. 2011, vznесли vzájemný návrh, kterým se po vedlejší účastnici domáhali zaplacení částky 1 761 799 Kč. Podle jejich názoru se sleva poskytnutá v dohodě o majetkovém vyrovnání vztahovala pouze na závažné vady díla, konkrétně na vady hrubé stavby, které vytýkali již dříve a které byly podle vypracovaného znaleckého posudku neodstranitelné. V žádném případě se však podle stěžovatelů nevztahovala na vady a nedodělky, které byly vytknuty a vedlejší účastníci uznány při předávání díla, kdy se vedlejší účastnice zavázala k jejich odstranění na vlastní náklady do 20. 12. 2006, případně na další vady, které byly zjištěny později. Nárok stěžovatelů byl vyčíslen jako součet slev za blíže specifikované odstranitelné či neodstranitelné vady (celkem mělo jít o částku 1 040 299 Kč) a smluvních pokut, na které jim měl vzniknout nárok v důsledku včasného neodstranění vad [mělo jít o částku 240 000 Kč za 12 reklamovaných vad (12 x 20 000 Kč) a částku 481 500 Kč, tedy 300 Kč za každý den prodlení]. V rozsahu žalované částky 469 026 Kč uplatnili stěžovatelé proti vedlejší účastnici započtení, ve zbytku, tedy co do částky 1 292 733 Kč, se vzájemný návrh stal samostatným předmětem řízení.

Rozsudkem okresního soudu byla žaloba, kterou se vedlejší účastnice domáhala zaplacení částky 469 026 Kč (výrok I.), jakož i úroků z prodlení z částky 156 461 Kč od 17. 3. 2007 do zaplacení (výrok III.), zamítnuta. Vyhověno bylo pouze v rozsahu, ve kterém byly předmětem žaloby úroky z prodlení z částky 312 565 Kč od 1. 12. 2006 do 30. 11. 2007 (výrok II.). Žádnému z účastníků nebyla ohledně uvedeného nároku přiznána náhrada nákladů řízení (výrok IV.). Dále byla vedlejší účastnici uložena povinnost zaplatit stěžovatelům částku 728 033 Kč (výrok V.), přičemž co do částky 565 700 Kč byl jejich vzájemný návrh zamítnut (výrok VI.). Dále bylo uvedeným rozsudkem rozhodnuto o nákladech řízení (VII., VIII., IX., X.).

V odůvodnění svého rozhodnutí okresní soud konstatoval, že vedlejší účastnice měla nárok na zaplacení částky 469 026 Kč, jenž odpovídá uzavřené smlouvě o dílo a jejímu dodatku ze dne 21. 11. 2006. Pokud jde o vzájemný návrh stěžovatelů, soud prvního stupně uznal jejich nárok na zaplacení částky 9 000 Kč jako smluvní pokuty za 30 dnů po 300 Kč. Po této lhůtě se ve smyslu § 19 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, měly již odstra-

nitelné vady považovat za neodstranitelné a stěžovatelé měli mít nárok na slevu z ceny díla. Dále soud uznal nárok stěžovatelů na zaplacení částky 240 000 Kč jako smluvní pokuty za 12 vytčených vad a částky 948 059 Kč jako slevu z ceny díla za vady neodstranitelné, a to na základě provedeného znaleckého posudku. Celkový oprávněný nárok žalovaných tedy podle okresního soudu činil 1 197 059 Kč, což po odečtení započtené částky činí částku 728 033 Kč. Úroky z prodlení přiznal soud prvního stupně vedlejší účastnici pouze z částky 312 565 Kč, neboť stěžovatelé se podle okresního soudu s jejím zaplacením dostali do prodlení od 1. 12. 2006 do 29. 11. 2007; následujícího dne byl vedlejší účastnici doručen projev k započtení. Obdobný nárok z částky 156 461 Kč od 17. 3. 2007 soud prvního stupně zamítl. Splatnost uvedené částky byla totiž podmíněna odstraněním kolaudačních závad, ke kterému do okamžiku započtení nedošlo.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podali vedlejší účastnice (proti výrokům I., III., IV., V., VII. a VIII.) i stěžovatelé (proti výrokům II., VI., VII., VIII. a IX.) odvolání. Usnesením krajského soudu bylo řízení o odvolání stěžovatelů zastaveno z důvodu jeho zpětvzetí (výrok I.). Odvolání vedlejší účastnice odvolací soud vyhověl a rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích I., III., IV., V., VII., VIII. a IX. zrušil (výrok II.). Rozsudek soudu prvního stupně byl totiž podle názoru odvolacího soudu založen na některých neúplných či nesprávných skutkových zjištěních, jakož i na některých nesprávných právních závěrech. Z důvodu neurčitosti podle krajského soudu nebyla platná dohoda o majetkovém vyrovnání, neboť z ní nebylo zřejmé, jakých nároků se týkala. Krajský soud rovněž soudu prvního stupně vytkl, že se nezabýval existencí vad díla a neučinil ani zjištění o konkrétních vadách díla, o jejich vytčení a stěžovateli uplatněných nárocích.

Následně ve věci opět rozhodoval okresní soud, který – vázán právním názorem odvolacího soudu – o žalobě vedlejší účastnice, kterou se domáhala zaplacení částky 469 026 Kč, rozhodl stejným způsobem, a to tak, že ji zamítl (výrok I.). Úroky z prodlení jí přiznal pouze z částky 312 565 Kč od 1. 12. 2006 do 30. 11. 2007 (výrok II.), ve vztahu k úrokům z částky 156 461 Kč od 17. 3. 2007 do zaplacení žalobu zamítl (výrok III.). O vzájemném návrhu stěžovatelů rozhodl okresní soud tak, že vedlejší účastnici uložil povinnost zaplatit stěžovatelům částku 727 073 Kč (výrok IV.). Dále bylo rozhodnuto o nákladech řízení (výroky V., VI., VII. a VIII.).

Soud prvního stupně ani při opětovném rozhodování ve věci nepovažoval za sporné, že stěžovatelé dlužili vedlejší účastnici částku 469 026 Kč z titulu nedoplatku ceny díla, a shodně rozhodl i o úrocích z prodlení. Dále učinil skutková zjištění, kdy na základě znaleckého posudku měl za prokázané, že dílo skutečně mělo vady vytčené stěžovateli a že jim vznikl nárok na slevu z ceny díla ve výši 806 280 Kč. Nárok jim podle soudu prvního stupně vznikl i na úhradu částky 6 600 Kč (22 x 300 Kč) jako smluvní pokuty za 30 dnů za všechny vady vytčené při předání díla a na zaplacení částky 420 000 Kč (21 x 20 000 Kč) za 21 vytčených vad v reklamacích ze dne 21. 11. 2006 a 20. 12. 2007. Celkový nárok stěžovatelů tedy činil 1 232 880 Kč. Vzhledem k tomu, že předmětem řízení byl (po částečném zamítnutí žaloby prvním rozsudkem soudu prvního stupně v rozsahu 565 700 Kč) jejich nárok pouze

ve výši 1 196 099 Kč, přičemž ve vztahu k částce 469 026 Kč došlo k započtení, byla vedlejší účastnici uložena povinnost zaplatit stěžovatelům částku 727 073 Kč.

Proti výše uvedenému rozsudku okresního soudu podali všichni účastníci odvolání. Ve věci tak podruhé rozhodoval krajský soud, který svým rozsudkem zrušil výrok II. rozsudku soudu prvního stupně, pokud jde o úrok z prodlení z částky 312 565 Kč, jdoucí od 1. 12. 2006 do 30. 11. 2007 (výrok I.). Důvodem byla skutečnost, že o tomto nároku bylo rozhodnuto již prvním rozsudkem soudu prvního stupně, který v této části nebyl zrušen. Zároveň byl tento výrok změněn tak, že žaloba o přiznání úrokového příslušenství z uvedené částky jdoucí od 1. 2. 2007 do zaplacení se zamítá (rovněž výrok I.), když o této části uplatněného nároku nebylo doposud rozhodnuto. Dále byl uvedený rozsudek okresního soudu změněn ve výroku IV. tak, že vedlejší účastnici krajský soud uložil povinnost zaplatit stěžovatelům 92 132 Kč a co do částky 634 941 Kč vzájemný návrh zamítl; jinak byl rozsudek soudu I. stupně ve výrocih I. a III. potvrzen (výrok II.). Výroky III., IV. a V. bylo rozhodnuto o nákladech řízení.

Odvolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí dovodil, že stěžovatelům vznikl vůči vedlejší účastnici nárok na slevu z ceny díla ve výši 797 143 Kč a nárok na smluvní pokuty ve výši 160 500 Kč a 200 000 Kč, tedy celkem 1 157 653 Kč. Nárok vedlejší účastnice na zaplacení části ceny díla ve výši 312 565 Kč (za dokončenou pátou etapu díla) podle odvolacího soudu zanikl do částky 99 900 Kč zápočtem vzájemných splatných pohledávek, učiněným podáním stěžovatelů doručeným soudu prvního stupně dne 19. 11. 2007, jímž stěžovatelé započítávali tvrzený nárok na smluvní pokutu ve výši 1 400 000 Kč za neodstranění vad vytčených při převzetí díla. Důvodně však došlo k zápočtu pohledávek pouze do částky 99 900 Kč, když stěžovatelům vznikl nárok na smluvní pokutu ve výši 300 Kč denně za období od 21. 12. 2006 do 9. 6. 2008, což je 333 dnů. Zbylý nárok vedlejší účastnice na úhradu části ceny díla za pátou etapu ve výši 212 665 Kč a za šestou etapu ve výši 156 461 Kč pak podle odvolacího soudu zanikl zápočtem pohledávek, který stěžovatelé učinili podáním doručeným soudu prvního stupně 9. 6. 2008. Tentýž den nastala v důsledku ustoupení od požadavku odstranění vad též splatnost pohledávky vedlejší účastnice na doplacení poslední uvedené částky. Uvedeným zápočtem podle krajského soudu zanikl i nárok vedlejší účastnice na zákonný úrok z prodlení z částky 212 665 Kč za období od 1. 12. 2007 do 8. 6. 2008 a nárok na zákonný úrok z prodlení z doplatku ceny díla ve výši 156 461 Kč od 17. 3. 2007 (tj. od právní moci rozhodnutí o kolaudaci stavby) do 8. 6. 2008, celkem ve výši 30 785 Kč. Stěžovatelům tak podle odvolacího soudu vznikl specifikovaný nárok v celkové výši 1 157 643 Kč. Protože však byl do částky 565 700 Kč pravomocně zamítnut výrokem VI. v pořadí prvního rozsudku okresního soudu a zároveň částečně započten oproti nároku vedlejší účastnice na zaplacení doplatku ceny díla ve výši 469 026 Kč a dále do uplatněného nároku na úrok z prodlení ve výši 30 785 Kč, byl vzájemný návrh stěžovatelů shledán důvodným jen v rozsahu částky 92 132 Kč. Ve zbylé části, tedy ve výši 634 941 Kč, byl zamítnut.

Rozsudek odvolacího soudu (v pořadí druhý) napadli stěžovatelé dovoláním, které Nejvyšší soud jako nepřipustné odmítl.

V rozsahu, ve kterém dovolání směřovalo proti měnicímu výroku, jímž odvolací soud zamítl žalobu vedlejší účastnice o zaplacení úroků z prodlení z částky 312 565 Kč, bylo dovolání subjektivně nepřipustné (tento výrok byl ve prospěch stěžovatelů). Pokud jde o zamítnutí vzájemného návrhu co do částky 634 941 Kč, stěžovatelé podle dovolacího soudu nepředložili k řešení žádnou otázku hmotného nebo procesního práva, která by zakládala přípustnost dovolání podle § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“).

V ústavní stížnosti stěžovatelé namítali, že **odvolací soud v napadeném rozsudku nesprávně posoudil výši jejich oprávněného nároku, když od něj odečetl částku 565 700 Kč z důvodu, že o ní již bylo pravomocně rozhodnuto rozsudkem prvního stupně. Jejich vzájemný návrh byl z tohoto důvodu zamítnut ve výši 634 941 Kč, což se jako procesní neúspěch promítlo i do nákladového výroku.**

V rozsahu, ve kterém ústavní stížnost směřovala proti výroku IV. napadeného rozsudku, posoudil Ústavní soud ústavní stížnost jako podanou osobou k tomu zjevně neoprávněnou; v tomto výroku stanovená povinnost se totiž týká jen vedlejší účastnice, takže tímto výrokem nemohla být porušena základní práva a svobody stěžovatelů. Ve vztahu ke zbylé části ústavní stížnosti Ústavní soud přistoupil k jejímu věcnému projednání, a v tomto rámci ji shledal **částčně důvodnou.**

V rámci vlastního posouzení Ústavní soud konstatoval, že v projednávané věci stěžovatelé, kteří měli v řízení o žalobě vedlejší účastnice o zaplacení částky 469 026 Kč s příslušenstvím postavení žalovaných, využili možnosti podat vzájemný návrh podle § 97 o. s. ř., kterým se po vedlejší účastnici domáhali zaplacení částky 1 761 799 Kč. Soud prvního stupně tento návrh pravomocně zamítl co do částky 565 700 Kč, přičemž ve vztahu k zbytku nároku řízení dále pokračovalo. Odvolací soud, který ve věci opakovaně rozhodoval, následně sice uznal, že ve zbylé části, která zůstala předmětem řízení, je tento vzájemný návrh v převažujícím rozsahu důvodný, napadeným rozsudkem však výši přiznaného nároku snížil o částku 565 700 (neshledal ji v tomto rozsahu důvodnou), neboť o ní již bylo pravomocně rozhodnuto.

Ústavní soud považoval námitku stěžovatelů, podle níž nebyl dán pro snížení jejich oprávněného nároku, které provedl odvolací soud, žádný věcný důvod, za ústavněprávně relevantní. V této souvislosti Ústavní soud zdůraznil, že součástí zásad spravedlivého procesu je i zákaz svévole [srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 10. 10. 2002, sp. zn. III. ÚS 74/02 (N 126/28 SbNU 85), nebo nález ze dne 1. 10. 2014, sp. zn. I. ÚS 2486/13, body 35 až 37 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz>)], jenž se vztahuje na veškerý postup orgánů veřejné moci, a tudíž i na procesní postup a rozhodování obecných soudů, včetně jejich skutkových zjištění a právních závěrů. Jedním z požadavků plynoucích z tohoto zákazu je přitom povinnost obecných soudů náležitě odůvodnit svá rozhodnutí a vysvětlit v nich všechny relevantní úvahy, na nichž jsou založena. Jejich závěry musí obstát z hlediska obecně akceptovaných metod výkladu práva [např. nález ze dne 18. 10. 2011, sp. zn. IV. ÚS 1796/11 (N 178/63 SbNU 69)].

Ústavní soud konstatoval, že pokud účastník řízení uplatňuje svůj nárok v řízení před soudem za situace, kdy o části

tohoto nároku již bylo pravomocně rozhodnuto zamítavým rozsudkem, znamená to, že i kdyby bylo dodatečně prokázáno, že jej tento účastník důvodně uplatnil v celém žalovaném rozsahu, jeho žalobě bude možné vyhovět jen ve zbývající, tedy doposud nerozhodnuté, části. Rozhodnutí nad její rámec brání překážka věci rozsouzené (§ 159a odst. 4 o. s. ř.), jejímž smyslem je zajištění právní jistoty pro účastníky řízení tam, kde již bylo o určitém nároku či jeho části pravomocně rozhodnuto. Uvedená překážka však již sama o sobě nemá vliv na to, v jakém rozsahu lze uplatněný nárok v mezích stávajícího předmětu řízení přiznat. **Snížení výsledné částky, která má být přiznána, o část, o které již bylo rozhodnuto, by přicházelo v úvahu jen v případě, jestliže by rozsudkem, který ji měl založit, bylo žalobě vyhověno, k tomu však v dané věci nedošlo.**

Podle názoru Ústavního soudu je tedy zřejmé, že ke snížení oprávněného nároku stěžovatelů o 565 700 Kč došlo ze strany odvolacího soudu, aniž by k tomu existoval jakýkoliv rozumný důvod. V odůvodnění napadeného rozsudku se poukazuje pouze na existenci překážky věci rozsouzené, která však pro posouzení nároku stěžovatelů nemohla mít žádný význam. Právní závěry odvolacího soudu ohledně výše jejich oprávněného nároku proto podle Ústavního soudu nesou prvky svévole a z ústavněprávního hlediska je nelze akceptovat.

Ústavní soud současně přisvědčil i tvrzení stěžovatelů, že za situace, kdy jimi uplatněný nárok byl v podstatě součtem dílčích nároků z různých právních titulů, nelze při hodnocení, na jakou část nároku se vztahuje překážka věci rozsouzené, vyjít jen z celkové výše částky, o které již bylo rozhodnuto. Vždy je třeba hodnotit u každého z těchto dílčích nároků zvlášť, v jakém rozsahu o něm bylo pravomocně rozhodnuto, a teprve z tohoto závěru vyvozovat, zda a do jaké částky lze v řízení o zbylé části celkového nároku vyhovět jednotlivým dílčím nárokům. Ústavní soud uvedl, že žádné takové posouzení však odvolací soud neučinil a místo toho pracoval jen s celko-

vou částkou 565 700 Kč, o které bylo pravomocně rozhodnuto výrokem IV. prvního rozsudku soudu prvního stupně, a tuto odečetl od celkové výše oprávněného nároku stěžovatelů. I v tomto ohledu je proto odůvodnění rozsudku krajského soudu neúplné a nedostatečné.

Ústavní soud dovodil, že uvedená pochybení odvolacího soudu se výrazně promítají do výsledku řízení o vzájemném návrhu stěžovatelů tak, že napadeným rozsudkem bylo porušeno jejich právo na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny. V tomto ohledu ovšem jde pouze o ty jeho části, v nichž bylo rozhodováno o právech a povinnostech stěžovatelů a v nichž bylo rozhodnuto v jejich neprospěch. V první řadě jde o jeho výrok II. v části, ve které byl změněn výrok IV. v pořadí druhého rozsudku okresního soudu tak, že do částky 634 941 Kč se zamítá vzájemný návrh stěžovatelů. Průmět je dán ale i ve vztahu k výrokům III. a V. napadeného rozsudku, neboť jimi uložená povinnost se odvíjí právě od procesního neúspěchu stěžovatelů. Pokud jde o výrok I. a zbylé části výroku II., jimiž bylo rozhodnuto ve prospěch stěžovatelů, zde Ústavní soud žádné porušení jejich základních práv a svobod neshledal.

Na základě výše uvedených skutečností Ústavní soud ústavní stížnosti stěžovatelů částečně vyhověl a zrušil výrok II. napadeného rozsudku krajského soudu v části, ve které byl změněn výrok IV. v pořadí druhého rozsudku okresního soudu tak, že co do částky 634 941 Kč se zamítá vzájemný návrh stěžovatelů. Ústavní soud dále zrušil i výroky III. a V. napadeného rozsudku krajského soudu. Ústavní soud konečně vyslovil, že v dalším řízení, jehož předmětem bude právě tato částka, bude úkolem odvolacího soudu – vázaného závazným právním názorem vysloveným v tomto nálezu – opětovně posoudit rozsah, v jakém lze vzájemný návrh stěžovatelů považovat za oprávněný.

❖ Rozhodnutí zaslala JUDr. RENATA RÁZKOVÁ, Ph.D.,
asistentka soudce Ústavního soudu.

Odměna advokáta za dobu před podáním návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu

Obhájci, kterého si obviněný zvolil ještě před přiznáním nároku na bezplatnou obhajobu, náleží v případě, že je takový nárok obviněnému přiznán, odměna a náhrada hotových výdajů zpravidla ode dne podání důvodného návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu (ust. § 33 odst. 2 tr. řádu). Je-li však nutné, aby v zájmu zachování práva obviněného na právní pomoc a obhajobu činil obhájce určité úkony ještě před podáním takového návrhu, náleží mu odměna a náhrada hotových výdajů i za tyto úkony, pokud byly učiněny v téže věci jako následné podání důvodného návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu a v časové souvislosti s ním.

**Nález Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2016,
sp. zn. I. US 848/16**

Odůvodnění:

Na Ústavní soud se obrátila stěžovatelka, která se domáhala zrušení výroku II. usnesení okresního soudu a také usnesení krajského soudu, a namítala, že vydáním napadených rozhodnutí bylo porušeno právo na spravedlivý proces zaručené čl. 36 odst. 1 a dále čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), a to ve smyslu práva nemajetné osoby na bezplatnou obhajobu. Stěžovatelka dále namítala, že bylo porušeno její právo na naplnění legitimního očekávání garantované čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě, právo vlastnit majetek garantované čl. 11 odst. 1 a 4 Listiny a právo podnikat a získávat prostředky pro své životní potřeby prací zaručené čl. 26 odst. 1 a 3 Listiny.

V předmětné věci stěžovatelka přijala dne 3. 3. 2015 od obviněného plnou moc k jeho obhajobě v trestním řízení. Obviněný dopisem doručeným dne 9. 3. 2015 požádal okresní soud, aby rozhodl, že má nárok na bezplatnou obhajobu dle § 33 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále

jen „tr. řád“). Této žádosti okresní soud dne 2. 6. 2015 vyhověl, avšak nespécifikoval, od jaké doby má obviněný na bezplatnou obhajobu nárok.

Po pravomocném skončení trestního řízení stěžovatelka požádala okresní soud o náhradu nákladů obhajoby. Okresní soud jí však výrokem II. usnesení nepřiznal náhradu nákladů vynaložených v období od 3. do 9. 3. 2015, tj. v době mezi převzetím obhajoby a podáním žádosti obviněného o přiznání nároku na bezplatnou obhajobu. Své rozhodnutí okresní soud odůvodnil tím, že stát hradí odměnu a hotové výdaje obhájce až za období po podání návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu. Proti tomuto výroku podala stěžovatelka stížnost ke krajskému soudu, který ji zamítl. V odůvodnění usnesení **krajský soud mj. uvedl, že z komentářové literatury i z ustálené praxe vyplývá, že okamžikem, od kdy stát hradí náklady obhajoby, je až právní moc rozhodnutí o přiznání bezplatné obhajoby.**

Ústavní soud přezkoumal napadená rozhodnutí a dospěl k závěru, že **ústavní stížnost je důvodná.** Ústavní soud konstatoval, že advokát je nepostradatelným aktérem při řádném výkonu spravedlnosti, významnou roli plní zejména v rámci systému ochrany základních práv a svobod. Vzhledem ke klíčové roli advokátů při ochraně základních práv a svobod je podle Ústavního soudu třeba vzít v úvahu rovněž otázky s výkonem advokacie spojené, tedy i problematiku odměňování advokátů. Nastavením pravidel pro odměňování advokátů nebo způsobem jejich aplikace jsou totiž ovlivněny nejen finanční zájmy advokáta jako podnikatele, ale i naplnění role advokáta jako ochránce základních práv a jeho pozice v systému řádného výkonu spravedlnosti. Uvedené platí rovněž pro advokáty, kteří vystupují v rámci trestního řízení jako obhájci obviněných. Také oni jsou především ochránci základních práv a svobod, zejména práva obviněného na obhajobu a na spravedlivý proces.

V situaci, kdy o výši odměny obhájce nerozhoduje na základě dohody s advokátem sám obviněný, ale stát, např. proto, že obviněný je nemajetný, a stát je tudíž povinen obviněnému uhrazením odměny obhájce napomoci k realizaci ústavně zaručeného práva na právní pomoc, je nutné dbát, aby způsob určení odměny obhájce neměl nepřiznivý vliv na základní práva a svobody obviněného, tedy zejména aby v důsledku neporušoval jeho právo na obhajobu. K takové situaci by mohlo dojít např. tehdy, pokud by v důsledku nevhodného nastavení odměňování byli obhájci postaveni před volbu, zda dostojí své roli ochránce základních práv a svobod i za cenu porušení svého ústavně zaručeného práva získávat prostředky pro své životní potřeby prací (nemajetnou osobu budou obhajovat i za cenu finanční ztráty), nebo zda naopak upřednostní zachování svých vlastních práv a svou roli advokáta jako podnikatele a obhajování nemajetných osob budou odmítat, v důsledku čehož nebude ústavně zaručené právo na právní pomoc a obhajobu pro tyto osoby dostatečně zajištěno. **Takové nastavení odměňování obhájců, které by obhájce nutilo vybrat si ze dvou alternativ, které by však obě vedly k porušení ústavně zaručených práv, by podle Ústavního soudu nebylo možné označit za ústavně konformní.**

Z výše uvedeného Ústavní soud dovodil, že v projednávané věci se jedná nejen o ústavně zaručená práva stěžovatelky, ale

především o právo jejího klienta na obhajobu. Právo na obhajobu je jedním z nejdůležitějších základních práv osob, proti nimž se vede trestní řízení, a směřuje k dosažení spravedlivého rozhodnutí, jehož vydání je nejen v zájmu trestně stíhané osoby, ale nepochybně také v zájmu demokratického právního státu založeného na účtě k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 odst. 1 Ústavy). Prostřednictvím práva na obhajobu se má dosáhnout toho, aby nevinný byl ospravedlněn a pachatel byl odsouzen jen za trestný čin, který spáchal, postupem, který respektuje jeho procesní práva, a za tento trestný čin mu byl uložen spravedlivý trest. Z tohoto důvodu a dále vzhledem k nutnosti zajistit základní práva a svobody všem osobám bez rozdílu majetku (srov. čl. 3 odst. 1 Listiny) musí být právo na obhajobu zajištěno všem, tedy stejně osobám majetným i nemajetným. Proto, může-li si majetný obviněný smluvně zajistit a zaplatit obhájce, a realizovat tak své právo na obhajobu, musí být zajištěno, aby možnost efektivního výkonu práva na obhajobu měl i nemajetný obviněný. Uvedené přitom musí platit nejen v případech tzv. nutné obhajoby, ale obecně v rámci celého trestního řízení; tedy v jakékoliv situaci, kdy by majetný obviněný mohl díky svému majetku profitovat z pomoci obhájce (obhájce si zaplatit), musí i nemajetný obviněný mít možnost, a to rychlou a účinnou (s ohledem na požadovanou rychlost úkonů v trestním řízení), zvolit si obhájce a radit se s ním. Náklady na realizaci práva nemajetného obviněného na obhajobu pak nemůže nést toliko obhájce, který s převzetím jeho obhajoby z dobré vůle souhlasil, neboť by tím byla ohrožena konkurenceschopnost tohoto obhájce v rámci volného trhu s právními službami (byl by znevýhodněn vůči jiným advokátům) a rovněž by bylo porušeno jeho ústavně zaručené právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací.

Proto je podle Ústavního soudu nutné přijmout taková opatření, aby obhájce, který z dobré vůle převezme obhajobu nemajetné osoby, nebyl oproti ostatním znevýhodněn. Nejsou-li zde taková opatření, je právo nemajetných obviněných na efektivní obhajobu skrze obhájce nepřipustně ohroženo, neboť jej lze uplatnit pouze v situacích, kdy se nemajetnému obviněnému podaří najít advokáta, který je ochoten převzít jeho obhajobu bez nároku na přiměřenou odměnu, a tedy na svůj vlastní úkor. Z těchto důvodů nelze podle Ústavního soudu v projednávané věci rezignovat na ochranu práva na obhajobu, ačkoliv to zde nenáleží přímo stěžovatelce, nýbrž jejímu klientovi. Při rozhodování o odměně stěžovatelky totiž obecné soudy fakticky zasahovaly právě do práv jejího klienta, nemajetného obviněného.

Ústavní soud uvedl, že ústavně zaručeným právem, které v projednávané věci svědčí přímo stěžovatelce, je právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací, zaručené čl. 26 odst. 3 Listiny. V nálezu ze dne 27. 11. 2008, sp. zn. III. ÚS 363/06 (N 204/51 SbNU 557) a v nálezu ze dne 15. 9. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 13/14 (297/2015 Sb.), Ústavní soud dovodil, že o zásluhu do tohoto práva lze uvažovat rovněž v kontextu rozhodování soudů o výši odměny osob, jež jsou pro výkon spravedlnosti klíčové; v uvedených věcech šlo o exekutory a soudní znalce. K porušení tohoto práva pak dochází, pokud je výše přiznané odměny extrémně nepřiměřená.

Ústavní soud poukázal na to, že právní normou, která je re-

levantní pro určení výše odměny advokáta, který v trestním řízení na základě smlouvy o zastoupení obhajoval osobu, již byl přiznán nárok na bezplatnou obhajobu, je ust. § 33 odst. 2 tr. řádu. Ústavně konformní interpretace tohoto ustanovení musí chránit jak právo obhájce, tak i (především) základní práva jeho nemajetného klienta na právní pomoc a obhajobu, zakotvená v čl. 37 odst. 2, čl. 40 odst. 3 Listiny a čl. 6 odst. 3 písm. b) a c) Úmluvy.

Obhájce je totiž v řízení podle § 151 odst. 3 a 6 tr. řádu, v rámci kterého uplatňuje nárok na zaplacení odměny a náhrady hotových výdajů za zastupování osoby, již byl přiznán nárok na bezplatnou obhajobu, reprezentantem nemajetného obviněného, tedy nositele uvedených práv. Uplatňováním vlastního základního práva na přiměřenou odměnu za příspěvi k výkonu spravedlnosti, vyplývajících z čl. 26 odst. 3 Listiny, tedy obhájce zástupně uplatňuje i základní práva svého klienta na právní pomoc a obhajobu podle čl. 37 odst. 2, čl. 40 odst. 3 Listiny a čl. 6 odst. 3 písm. b) a c) Úmluvy, protože obojí je v takovém případě dotčeno současně [srov. bod 12 nálezu ze dne 10. 12. 2013, sp. zn. III. ÚS 2801/11 (N 213/71 SbNU 501), bod 18 nálezu ze dne 25. 11. 2010, sp. zn. II. ÚS 889/10 (N 237/59 SbNU 405) a podobně též náleze ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. II. ÚS 2894/08 (N 191/54 SbNU 361)]. Ochranou finančních zájmů advokáta jsou v tomto případě implicitně chráněna rovněž ústavně zaručená práva jeho klienta. Není-li totiž zvolenému obhájci přiznán nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů za zastupování obviněného, jemuž byl přiznán nárok na bezplatnou obhajobu v plném rozsahu, pak musí zbývající část, nedohodnou-li se advokát a obviněný jinak, hradit obviněný. A právě tento aspekt, uvedl Ústavní soud, je důvodem, proč musí být v situaci, kdy se jedná o odměnu a náhradu hotových výdajů obhájce, kterého si zvolil nemajetný obviněný, finančním zájmům advokáta poskytnuta ústavněprávní ochrana.

Ústavní soud konstatoval, že **právo na právní pomoc a na obhajobu obviněnému náleží již od počátku trestního řízení a vztahuje se na všechny jeho fáze**, což je zřejmé z dikce ust. čl. 37 odst. 2 Listiny, ve kterém se uvádí, že každý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení, a potvrzuje to i konstantní judikatura Ústavního soudu [viz např. náleze ze dne 3. 12. 2001, sp. zn. IV. ÚS 561/01 (N 190/24 SbNU 411)]. Ústavní soud v minulosti dospěl rovněž k závěru, že vzhledem k autoritativnímu postavení orgánů činných v trestním řízení náleží právo na právní pomoc již podezřelému, resp. obecně osobě předvolané za účelem podání vysvětlení, tj. vztahuje se již na prověřovací fázi přípravného řízení [náleze ze dne 5. 6. 1996, sp. zn. II. ÚS 98/95 (N 42/5 SbNU 359), nyní již viz § 158 odst. 5 tr. řádu]. Stejný závěr učinil i Evropský soud pro lidská práva, když konstatoval, že čl. 6 Úmluvy zpravidla vyžaduje, aby bylo obviněnému umožněno využít právní pomoc již v počátečních fázích policejního vyšetřování (viz rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Salduz proti Turecku* ze dne 27. 11. 2008, č. 36391/02, § 52).

Ústavní soud dovodil, že rovněž nemajetnému obviněnému tedy náleží právo na obhajobu, přičemž meze tohoto jeho práva, resp. pozitivních závazků státu z tohoto jeho práva plynoucích (zaplatit namísto obviněného odměnu obhájci a náhradu jeho hotových výdajů), stanoví zákon, a to ust. § 33

odst. 2 tr. řádu. Toto ustanovení je s ohledem na větu první čl. 4 odst. 4 Listiny, podle kterého při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu, nutno vykládat v kontextu obecnějšího práva na právní pomoc, které bez pochyby náleží i nemajetným (srov. čl. 3 odst. 1 Listiny, podle kterého se základní práva zaručují všem bez rozdílu majetku), a tedy při respektování výše naznačených principů.

Přitom je podle Ústavního soudu nutno mít na paměti, že **právo nemajetných osob na právní pomoc není na podústavní úrovni dosud uspokojivě provedeno** (srov. bod 29 nálezu ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15, dostupného na <http://nalus.usoud.cz>, nebo E. Wagnerová, V. Šimíček, T. Langášek, I. Pospíšil a kol.: Listina základních práv a svobod, Komentář, Wolters Kluwer ČR, a. s., Praha 2012, str. 775), což platí i v oblasti trestního práva. Nemajetná osoba má totiž možnost navrhnout, aby jí byl přiznán nárok na bezplatnou obhajobu, avšak lhůtu pro projednání návrhu již trestní řád ani jiný předpis nestanoví (určité vodítko poskytuje pouze komentářová literatura, podle které má být rozhodnuto „bez zbytečného odkladu“, viz P. Šámal a kol.: Trestní řád, Komentář, C. H. Beck, Praha 2013, str. 414), podání návrhu ani nebrání dalšímu postupu orgánů činných v samotném trestním řízení a přiznání nároku na bezplatnou obhajobu také nezakládá povinnost zopakovat již provedené úkony.

Ze stejných důvodů nelze za uspokojivé provedení práva nemajetných osob na právní pomoc považovat ani ust. § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Zejména v případě, že je nemajetný obviněný zadržen a vyslychán, neexistuje efektivní prostředek, jímž by se mohl domoci včasného naplnění svých ústavně zaručených práv na právní pomoc a obhajobu, totiž získání garance státu, že náklady obhajoby za něj uhradí stát. Dostatečnou ochranu nemajetnému obviněnému neposkytuje ani institut nutné obhajoby (§ 36 a násl. tr. řádu), neboť, nejsou-li dány jiné zvláštní podmínky (omezení svéprávnosti obviněného, hrozící trest převyšující hranici pěti let aj.), tento institut nezajistí ustanovení obhájce obviněnému v tak klíčových případech, jakými jsou omezení obviněného na svobodě, je-li realizováno jinou formou než vazbou (tj. je-li obviněný zadržen), či jeho první výslech.

Ústavní soud dále uvedl, že **z těchto důvodů v praxi nemajetnému obviněnému, který hodlá využít své ústavně zaručené právo na právní pomoc a obhajobu, v situaci, kdy vzhledem k efektivitě trestního řízení nelze s úkony činěnými v jeho rámci posečkat na rozhodnutí o přiznání nároku na bezplatnou obhajobu, nezbyvá nic jiného než si advokáta zvolit (tj. uzavřít s ním smlouvu o zastoupení) současně s podáním návrhu na přiznání garance zaplacení jeho odměny a náhrady hotových výdajů ze strany státu.** Vzhledem k tomu, že shromažďování důkazů osvědčujících nemajetnost obviněného může být časově náročné, může nastat i situace, kdy je úplný (perfektní) návrh na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu podán až poté, co je nemajetný obviněný vzhledem k probíhajícím úkonům v rámci trestního řízení (zadržení, výslech) nucen, chce-li uplatnit svá ústavně zaručená práva na právní pomoc a obhajobu, si obhájce zvolit. I k těmto skutečnostem je třeba přihlídnout, má-li být ust. § 33 odst. 2 tr. řádu, podle kterého se nemajetnému obviněnému přiznává nárok na to, aby náklady jeho obhajoby (zcela nebo

zčásti) hradil stát, aniž by se zároveň stanovila jakákoliv časová hranice tohoto nároku, vyloženo tak, aby nebylo porušeno právo nemajetné osoby na právní pomoc a aby bylo šetřeno podstaty a smyslu jejího práva na obhajobu.

Vzhledem k výše uvedenému, zejména vzhledem k neexistenci lhůt pro rozhodnutí o přiznání nároku na bezplatnou obhajobu (a příp. o následném ustanovení obhájce za předpokladu, že si o něj obviněný požádá), absenci nutné obhajoby u zadržených či vyslychaných obviněných a stále nenaplněnému příslibu zákonodárce na přijetí komplexní úpravy bezplatné právní pomoci, je podle názoru Ústavního soudu nutno ust. § 33 odst. 2 tr. řádu interpretovat tak, že obhájci, kterého si obviněný zvolil ještě před přiznáním nároku na bezplatnou obhajobu, náleží v případě, že je takový nárok obviněnému přiznán, odměna a náhrada hotových výdajů zpravidla ode dne podání důvodného návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu (ostatně k tomuto dni se nemajetnost obviněného také osvědčuje). Je-li však nutné, aby v zájmu zachování práva obviněného na právní pomoc a obhajobu činil obhájce určité úkony ještě před podáním takového návrhu, náleží mu odměna a náhrada hotových výdajů i za tyto úkony, pokud byly učiněny v téže věci jako následné podání důvodného návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu a v časové souvislosti s ním. Naopak nelze podle Ústavního soudu přijmout takovou interpretaci předmětného ustanovení, která jde k tíži obhájce, jenž na sebe z dobré vůle převzal finanční riziko spojené se zastupováním nemajetného obviněného a který tak nejen v zájmu obviněného, ale i v zájmu spravedlnosti jako takové *de facto* plní roli absentujícího kvalitního systému právní pomoci nemajetným.

Ústavní soud dovedl, že v souzené věci obecné soudy ust. § 33 odst. 2 tr. řádu ústavně konformním způsobem nevyložily. Stěžovatelce sice byla přiznána odměna a náhrada hotových

výdajů za dobu od data podání perfektního návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu, avšak nikoliv již za dobu, jež podání tohoto návrhu těsně předcházela, ačkoliv v ní stěžovatelka činila úkony, které do kompletace podkladů osvědčujících nemajetnost obviněného, a tedy do podání perfektního návrhu na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu nemohly posečkat (účast u výslechu obviněného, podání stížnosti proti usnesení o zahájení trestního stíhání, účast u vazebního zasedání). Tím, že okresní soud a krajský soud stěžovatelce nepřiznaly odměnu a náhradu hotových výdajů za uvedené úkony, povinnost jejich úhrady *de facto* přenesly na nemajetného obviněného, a tím porušily jeho právo na obhajobu a právní pomoc. Stěžovatelce pak dostaly do situace, kdy by měla u nemajetného obviněného nárokovat splnění svých finančních nároků, ačkoliv jeho obhajobu přebírala z dobré vůle s vědomím, že se jedná o osobu nemajetnou, a právě s ohledem na tuto skutečnost neprodleně pro obviněného zpracovala perfektní návrh na přiznání nároku na bezplatnou obhajobu. Rozhodováním o výši odměny stěžovatelky na základě přijetí interpretace ust. § 33 odst. 2 tr. řádu, která takový postup umožnila, tak okresní soud a krajský soud porušily ústavně zaručené právo stěžovatelky získávat prostředky pro své životní potřeby prací, resp. z něj vyplývající právo na přiměřenou odměnu za příspěví k výkonu spravedlnosti. Jelikož usnesením krajského soudu a výrokem II. usnesení okresního soudu došlo k porušení práva stěžovatelky zaručeného čl. 26 odst. 3 Listiny, Ústavní soud podané ústavní stížnosti vyhověl a napadená rozhodnutí zrušil.

❖ Rozhodnutí zaslala JUDr. RENATA RÁZKOVÁ, Ph.D.,
asistentka soudce Ústavního soudu.

Odměna advokáta – osvobození od soudních poplatků

V případě zpětného odejmutí osvobození od soudních poplatků nezaniká se zpětným účinkem právo ustanoveného zástupce žádat stát v souladu s ust. § 140 odst. 2 o. s. ř. o úhradu odměny za zastupování a hotových výdajů s tím spojených.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4066/2015

Odůvodnění:

Usnesením Okresního soudu v Kladně ze dne 15. 9. 2005, č. j. 9 C 129/2001-332, byl žalobcům jako zástupce k ochraně jejich zájmů ustanoven podle § 30 o. s. ř. advokát JUDr. J. H. V období od 8. 10. 2005 do 30. 6. 2010 zastupoval oba žalobce, od 1. 7. 2010 již pouze L. H., neboť řízení bylo ve vztahu k žalobkyni zastaveno. Usnesením Okresního soudu v Kladně ze dne 15. 3. 2012, č. j. 9 C 10/2008-764, ve znění usnesení Kraj-

ského soudu v Praze z 20. 6. 2012, č. j. 23 Co 286/2012-791, bylo zpětně od 1. 10. 2005 žalobci odejmuto osvobození od soudních poplatků a bylo zrušeno usnesení, jímž mu byl v řízení k ochraně jeho zájmů ustanoven zástupce.

Okresní soud v Kladně usnesením ze dne 9. 10. 2014, č. j. 9 C 10/2008-870, přiznal ustanovenému zástupci žalobce,

NOVINKA C. H. BECK

Dušan Hendrych a kol.

Správní právo Obecná část, 9. vydání

2016, vázané, 600 stran
cena 990 Kč, obj. číslo A115

Objednávejte na www.beck.cz

inzerce

advokátu JUDr. J. H., odměnu a náhradu hotových výdajů za zastupování v řízení v celkové výši 121 726 Kč s tím, že uvedená částka bude zástupci proplacena z rozpočtových prostředků soudu do třiceti dní od právní moci usnesení. Vázán právním názorem odvolacího soudu v předchozím zrušujícím usnesení soud přiznal JUDr. J. H. odměnu pouze za zastupování žalobkyně J. P. za období od 1. 10. 2005 do 2. 6. 2010 (zpětvzetí žaloby) a při stanovení tarifní hodnoty vycházel z částky 154 477 Kč, odpovídající hodnotě věci, které žalobkyně požadovala vydat.

K odvolání JUDr. J. H. Krajský soud v Praze usnesením ze dne 31. 3. 2015, č. j. 23 Co 497/2014-880, usnesení soudu prvního stupně potvrdil, neboť za období od 1. 10. 2005 do 8. 8. 2012, kdy nabylo právní moci usnesení o zpětném odejmutí osvobození od soudních poplatků přiznaného žalobci a o zrušení usnesení o ustanovení zástupce žalobci, soud prvního stupně správně nepřiznal JUDr. J. H. odměnu za zastupování žalobce, náhradu hotových výdajů a daň z přidané hodnoty.

Proti usnesení Krajského soudu v Praze podal ustanovený zástupce dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení otázky, která v rozhodovací praxi odvolacího soudu doposud nebyla řešena, a **to zda v případě zpětného odejmutí osvobození od soudních poplatků zaniká se zpětným účinkem i právo ustanoveného zástupce žádat stát v souladu s § 140 odst. 2 o. s. ř. o úhradu odměny za zastupování a hotových výdajů s tím spojených.** Namítá, že ze žádného ustanovení nevyplývá, že v případě zpětného odejmutí osvobození od soudních poplatků účastníkovi se zpětně ruší i to, že mu byl ustanoven zástupce. Dovojuje, že zrušením rozhodnutí o ustanovení zástupce končí zastoupení účastníka ke dni právní moci takového rozhodnutí, tedy v daném případě dne 31. 7. 2012, takže ustanovený zástupce z řad advokátů má vůči státu nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů za vykonanou právní službu i v případě, že zastupovanému účastníkovi bylo zpětně odejmuto osvobození od soudních poplatků. Navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou, shledal, že dovolání je podle § 237 o. s. ř. **přípustné**, neboť rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky procesního práva dovolacím soudem dosud neřešené.

V dané věci byl oběma žalobcům k ochraně jejich zájmů ustanoven zástupcem advokát JUDr. J. H., který žalobce v řízení zastupoval do doby, než rozhodnutím soudu bylo jeho ustanovení zástupcem zrušeno.

Zástupci ustanovenému podle § 30 odst. 1 o. s. ř., který je advokátem, platí stát jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování (§ 140 odst. 2 věta první o. s. ř.). Je-li účastník osvobozen od soudních poplatků, vztahuje se osvobození též na jeho hotové výdaje a na odměnu za zastupování (§ 138 odst. 3 o. s. ř.). Zaplatit státu náhradu hotových výdajů advokáta a odměnu za zastupování je pak povinen ten, komu byla uložena povinnost k náhradě nákladů řízení zastoupenému účastníkovi (§ 149 odst. 2 o. s. ř.).

Jestliže byl účastník podle § 138 odst. 1 o. s. ř. osvobozen od soudních poplatků a soud dodatečně zjistí, že jeho poměry již osvobození neodůvodňují, popř. již dříve neodůvodňovaly, rozhodne usnesením o odejmutí osvobození od soudních poplatků podle § 138 odst. 2 o. s. ř., a to i se zpětnou účinností, a byl-li účastník v řízení zastoupen ustanoveným zástupcem podle § 30 o. s. ř., soud zruší usnesení o ustanovení zástupce. Funkce zástupce a jeho oprávnění zastupovat účastníka končí až právní mocí tohoto usnesení. Účinky procesních úkonů, které do té doby ustanovený zástupce za účastníka učinil, zůstávají zachovány (srov. L. Drápal, J. Bureš a kol.: Občanský soudní řád I, Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 198).

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1610/2014, uzavřel, že ustanovený advokát má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů ve výši určené podle advokátního tarifu. Jde o odměnu za práci, advokát má legitimní očekávání, že tuto odměnu obdrží, a jde rovněž o zajištění právní pomoci a přístupu ke spravedlnosti osobám, jejichž sociální poměry jim neumožňují obstarat si placenou právní pomoc.

Zásadně je stát povinen podle § 140 odst. 2 o. s. ř. hradit ustanovenému advokátovi hotové výdaje a odměnu za dobu od jeho ustanovení (obdobně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2015, sp. zn. 22 Cdo 2482/2015) a platí mu výdaje a odměnu za vykonané úkony právní služby po celou dobu, po níž byl ustanoven zástupcem účastníka. Okolnost, že § 138 odst. 1 o. s. ř. umožňuje odejmout přiznané osvobození zpětně, neznamená, že lze zpětnou účinnost přiznat i rozhodnutí o zrušení usnesení o ustanovení zástupce. **Tak, jak zákon (§ 30 o. s. ř.) neumožňuje ustanovit zástupce se zpětným účinkem, neumožňuje zpětně ani ukončit funkci ustanoveného zástupce a odebrat mu zpětně oprávnění k zastoupení účastníka v řízení. Za účelně provedené úkony právní služby proto ustanovenému zástupci náleží adekvátní náhrada stanovená dle advokátního tarifu.**

Na základě výše uvedeného je zřejmé, že právní názor, z něhož vycházel odvolací soud, je nesprávný, a proto Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.). Právním názorem odvolacího soudu je odvolací soud vázán.

❖ Rozhodnutí zaslal a právní větou opatřil Mgr. VLADIMÍR JANOŠEK, advokátní koncipient v Brně.

**DOPRAVA, POZEMNÍ
KOMUNIKACE,
PŘEPRAVA CESTUJÍCÍCH**

- změny zákona o pozemních komunikacích
- novela zákona o přepravě cestujících v návaznosti na nový zákon o veřejných zakázkách
- celkem 16 předpisů

více informací na www.dop.sagit.cz

Václav Filip, David Fyrbach:

Společnost s ručením omezeným

Wolters Kluwer ČR, a.s.,
Praha 2016, 616 stran, 780 Kč.

Jak název napovídá, autoři právě vydané publikace se zabývali všeobecně známým tématem, a to otázkami spojenými s nejvyužívanějším typem obchodní společnosti, tedy společností s ručením omezeným. To vše v kontextu zákona o obchodních korporacích a nového občanského zákoníku.

Čtenář je v knize seznámen s otázkami spojenými se zakládáním společnosti a jejího zápisu do obchodního rejstříku. Samozřejmě je pozornost věnována společníkům společnosti s ručením omezeným a orgánům této korporace. Autoři se blíže věnují valné hromadě, jednatelům, dozorčí radě a dalším orgánům.

Lze přivítat také rozsáhlé pojednání o skládání účtů. Tato část řeší praktické otázky, od vedení účetnictví přes vyhotovování účetní závěrky až po dělení zisku a sestavování výroční zprávy a zprávy o vztazích. Pozornost je věnována rovněž zvyšování a snižování základního kapitálu, ale také poskytování příplatku do vlastního kapitálu a jeho vrácení.

Konečně autoři detailně pojednali o likvidaci společnosti a celé škále témat, která s likvidací s. r. o. souvisejí.

Na rozdíl od řady jiných publikací se v tomto případě rozhodně nejedná o nezávazný popis dalšího právního nástroje. Naopak jde o přehledně členěného praktického rádce, který pokrývá komplexním způsobem celou řadu otázek spojených s denním fungováním společnosti s ručením omezeným, a to od úplné teorie po prakticky využitelné nástroje. Autoři se systematicky věnují jednotlivým aspektům společnosti s ručením omezeným. Přitom seřadili jednotlivá témata dle využitelnosti v praxi a odkazují průřezově na relevantní ustanovení z celého právního řádu.

V kontextu stále ještě mladého a neověřeného zákona o obchodních korporacích se stávají velmi významnými odkazy na relevantní judikaturu a odbornou literaturu. V řadě otázek je čtenáři předestřena celá škála nejrůznějších právních názorů jiných autorů. S nimi

se autoři někdy ztotožňují, jindy nabízejí svůj vlastní pohled na řešení sporných otázek. V dalších případech si pomáhají odkazy na právní úpravu v okolních zemích a tamější ustálenou judikaturu. Publikace mimo jiné dobře pomáhá vymezit zatím ještě ne vždy zřejmé hranice mezi smluvní volností a kogentními pravidly nového zákona.

To, co činí knihu mimořádně použitelnou pro praxi, je však především velké množství relevantních vzorů nejrůznějších dokumentů a didakticky popsaných návodů na řešení příslušné praktické situace, která při vedení společnosti s ručením omezeným může nastat. Autoři sestavili mnoho praktických „check-listů“ a dalších přehledů, které pomohou každému, kdo využívá předmětnou formu společnosti. Velká pozornost je věnována tomu, v jaké formě je jaký dokument třeba vyhotovit, případně jaké přílohy je potřeba doložit. V těchto praktických postřezích a návodech je více než zjevná reflexe bohaté praktické zkušenosti při aplikaci obchodního práva obou autorů, a to jak z pohledu advokáta, tak i z pohledu korporátního právníka.

Svým charakterem tak kniha přesahuje rámec právní učebnice, ale je spíše praktickou přehlednou příručkou, kterou by měl mít v knihovně doslova každý, kdo přijde do kontaktu se společností s ručením omezeným. Jde o publikaci, kterou lze směle doporučit nejen právníkům a ekonomům, ale také jednatelům a společníkům tohoto typu korporace. Pro výborné prolnutí teorie a praxe lze

tuto knihu také doporučit všem studentům práva a ekonomie, neboť jim umožní představit si plasticky problémy, které v praxi i teorii vznikají.

✦ Mgr. ŠTĚPÁN HOLUB, advokát
a mediátor, rozhodce u Rozhodčího soudu
při Hospodářské komoře ČR
a Agrární komoře ČR

Michal Králík:

Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy

Leges, Praha 2016, 1 488 stran,
5 500 Kč.

Nakladatelství Leges začátkem léta 2016 překvapilo právní knižní trh publikací nazvanou „Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy“, která nemá v České republice obdoby, a bez nadsázky lze hovořit o tom, že se jedná o „historický“ počín, ke kterému nelze než autorovi i nakladatelství pozdravit. Je tomu tak za prvé proto, že jde o práci z poměrně opomíjeného oboru, a za druhé ještě velmi obsáhlou a do hloubky zpracovanou.

Sport člověka fascinuje od pradávna, ať už jeho institucionalizované počátky vidíme v olympijských antických hrách, gladiátorských kláních ve starém Římě, nebo v pravěkých náboženských tancích.¹ Skutečností je, že se jedná o činnost, která měla ve společnosti své významné místo, a lze konstatovat, že v současné době na svém významu v souvislosti se zájmem, resp. potřebou zdravého životního stylu ještě nabývá tak, že se postupně stává masovým fenoménem dnešní doby.

S tím pochopitelně roste zájem o právní náhled na tuto oblast lidské činnosti, který v mnoha evropských i mimoevropských zemích postupem doby vyústil i v relativně samostatnou právní oblast, nazývanou sportovní právo (jakkoliv se nejedná o jednoduše ohraničitelný obor), která zahrnuje prvky různých právních

¹ C. Morgenroth: Sportrecht, Eine leicht verständliche Einführung, Altenberge: niederle media, 2015, str. 7.

odvětví – zejména však práva civilního (a to jak odpovědnostního, tak smluvního), trestního, ústavního, evropského nebo pracovního. Otázky spadající do této oblasti práva jsou v zahraničí také plnohodnotným právnickým tématem, sportovní právo je na mnoha zahraničních univerzitách vedeno jako samostatný studijní předmět, dokonce jej lze studovat i postgraduálně jako samostatný studijní obor.²

V České republice však o takovém rozvoji sportovního práva hovořit nelze, představíme-li si, že se v odborné veřejnosti nezřídka ještě objevují ohledně uznání jeho významu a existence reakce, ukazující na jeho naprosto podcenění.

O to záslužnější je počín soudce Nejvyššího soudu Michala Králíka, který není na poli sportovního práva žádným nováčkem, ba naopak je už poměrně zkušeným hráčem.³ To platí – jak se lze dozvědět ze zajímavé úvodní pasáže na obálce knihy – v jeho případě i o sportu jako takovém. Autor již v roce 2001 napsal pro rozvoj oboru poměrně zásadní publikaci *Právo ve sportu*,⁴ čímž (nejen sobě) vytvořil půdu pro výběr a rozpracování dalších konkrétních témat ve sportovním právu, což mimo jiné sám učinil v množství svých tuzemských i zahraničních⁵ časopiseckých státech.

2 Např. LL.M. studium na univerzitě v Bayreuthu (Německo) nebo na univerzitě v Kremži (Rakousko).

3 O tom svědčí zejména jeho rozsáhlá tuzemská i zahraniční publikační činnost v oboru sportovního práva, která je citována v seznamu literatury recenzované publikace, jakož např. i jeho členství v redakční radě prestižního časopisu *Handbook of Research on Law, Ethics, and the Integrity in the Sports Industry (USA)*.

4 M. Králík: *Právo ve sportu*, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2001.

5 Ze seznamu autorovy zahraniční literatury ke sportovnímu právu lze vyzdvihnout jeho publikační činnost např. v Německu, Kanadě, Velké Británii, Řecku, Austrálii, Švýcarsku, Brazílii nebo Holandsku.

Michal Králík

legos

Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy

Téma, které si vybral pro monografii, se týká odpovědnostních vztahů sportovců za úrazy, jež si způsobili navzájem; zahrnuje přitom jak civilní, tak trestní odpovědnost. Publikace je sepsána na bezmála 1 500 stranách převážně za použití komparativní metody. Autor v publikaci mapuje nejen historický vývoj, ale zejména současný stav právní nauky a judikatury většiny evropských, ale i nemála mimoevropských zemí. Umožňuje tak čtenáři proniknout do netušené hloubky. Komparace je pojata velmi poctivě; v rámci každé ze zpracovaných zemí autor zohledňuje naprostou většinu relevantních pramenů, což je např. v případě Německa, které se vyznačuje nepředstavitelnou šíří publikací a judikatury ke sportovním úrazům, výkonem téměř nadlidským. Skutečnost, že podobně jsou zpracovány všechny „zásadní země“ sportovního práva jak z civilně, tak trestněprávního pohledu, dává tušit, že autor věnoval publikaci mnoho času a úsilí.

Recenzovaná publikace je přehledně rozčleněna tak, že po historickém úvodu následuje výklad nejdříve civilní a poté trestní odpovědnosti v právních rádech jednotlivých zemí. Výklad civilní a trest-

ní odpovědnosti spojuje autor do jedné části v případě České republiky a Slovenska, což se jeví velmi účelným, protože pro tuzemské potřeby má čtenář komplexní přehled tématu na jednom místě.

Z pohledu recenzenta s radostí konstatuji, že svůj čas a úsilí autor nevyvaloval nadarmo, neboť se jedná o publikaci naprosto mimořádnou a nedostižnou. Lze na ní kromě širší komparace a podrobného přehledu zahraničních i tuzemských názorů právní nauky a judikatury rovněž ocenit zobecňující pojetí; nejde o pouhý souhrn informací nebo jejich rozřazení. Naopak, publikace přináší nové náhledy a nová pojetí diskutovaných problémů, čímž může být nápomocna nejen tuzemskému vývoji právní vědy sportovního práva, ale také rozhodovací praxi soudů.

Čtenáře a možné zájemce o knihu je však třeba upozornit na to, že vzhledem k její exkluzivitě, kvalitě a rozsahu je kniha finančně nákladnější a počet vydávaných výtisků je omezen.

Závěrem mohu shrnout, že recenzovanou publikaci považuji za velmi zdařilou, s ohledem na její obsah a rozsah dokonce za průkopnické dílo, které čtenáře nadchne a poskytuje zajímavý teoretický a praktický náhled do problematiky odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy v širších (nejen) komparativních souvislostech.

S ohledem na výše uvedené není možné na otázku, zda lze publikaci široké odborné veřejnosti doporučit, odpovědět jinak než tak, jak si autor na obálce knihy sám odpovídá, když uvažuje o tom, zda bylo jeho správným životním rozhodnutím upřednostnit kariéru právnickou před profesionálně sportovní, sloganem současného fotbalového prostředí: „*Tak určitě...*“.

♣ JUDr. EVA DOBROVOLNÁ, Ph.D., LL.M.,
katedra občanského práva Právnické fakulty
MU v Brně

www.webspis.cz – český advokátní systém

webspis

TRADICE

JEDNODUCHOST

PŘEHLEDNOST

Ing. Michal Baumgartner
+420 725 444 448
mbaum@pravniklub.cz

inzerce

Žížala v síni slávy

Dřív to bylo na světě tak, že každý den v roce patřil nějakému svatému. Bylo Matěje, Josefa, Františka, Marty, Anny a Alžběty. Marie bylo v roce dokonce hned několikrát. Stát se sva-

tým a dostat se do kalendáře nebylo jen tak. Svatořečení čili kanonizace se řídilo kánony církevního práva a pro právníky to byl dobrý džob, zvláště pro tzv. ďáblový advokáty. Být advocatus diaboli byla ještě lepší funkce než advocatus Zemani, čili poradce prezidenta Zemana.

Zmatek nastal, když církevními právníkům džob odňaly PR agentury. Zavedly na zkoušku den žen a den dětí a skončily u dne vegetariánů a dne žížal. Posuvným svátkem, něco jako Velikonoce, je den daňové svobody. Dnů v roce začalo citelně chybět, a tak přišly na řadu noci. Nocí kostelů a nocí muzeí to začalo, kde to skončí, neví ani ve Vatikánu. Noc jeskyní a noc obytných přívěsů? Noc bartolomějská?

Pak se muselo sáhnout už i po úsvitu, čímž vznikl Úsvit přímé demokracie neboli Úsvit nepřímé totality, jakož i hnutí Za raních červánků, jehož programem je nemít žádný program.

Na řadě je teď soumrak, např. soumrak dolů, železáren, hypoték, atomových elektráren a informačních technologií. Soumrak zastupitelské demokracie bude znamenat úpadek poslanců, senátorů a hejtmanů. Vyvrcholí to soumrakem PR agentur, což už bude úplný konec. Co si počneme bez Bison & Rose, s. r. o.? Kdo dodá masám jejich oblíbené hrdiny? Kdo zaplní nesčetné síně slávy?

Kdysi měl každý svatý svůj kostel. Ti globální jich měli tisíce po celé zeměkouli, ti lokální desítky ve své zemi. A i ti nejchudší svatí, případně pouze blahoslavení, měli někde aspoň svou kapličku, oltář anebo viseli na stěně nízké světničky a nezřídka i jen tak na stromě v lese. Idyla. Teď musíte viset v síni slávy.

Síň slávy je virtuální zařízení určené pro každého, kdo si to může dovolit. Vstup do ní se připravuje dílčími krůčky na různých místních úrovních. Začnete třeba jako nejlepší párkař Dne dětí 2005 na Míráku na Vinohradech a skončíte jako živnostník roku 2017 pro celou ČR. Umělci často startují svou kariéru jako bambini di Postoloprtae a pak jsou z nich i vícenásobní zlatí slavíci. Sportovci se zase už od předškolního věku batolí po ledových plochách a fotbalových trávnících, dokud je nedraftují do NHL nebo je nekoupí Manchester United. Také krásky mají své soutěže, a totéž platí i o kočíčkách a pejscích. Teprve když máte tohle všechno za sebou, zaplatili jste nesčetné účastnické poplatky, ubytovací, stravovací i cestovní náklady a probjovali se podle okolností aspoň do čtvrtfinále, můžete pomýšlet na vstup do síně slávy.

Krucialní otázka tedy zní, zda tohleto všechno stojí za to a zda to s tou soutěživostí trochu nepřeháníme. Každé druhé slovo, které teď slyšíme, je „konkurenceschopnost“ a „vysoutěžit“. Mnohá konkurenceschopná vicemiss ze Zadova si takto dokonce vysoutěžila za manžela multimiliardáře Hrabíše, Šalkalu či Celnera a teď čeká, kdy jí manžela znárodní kandidátka na senátorku Pitásková nebo ministryně Karlička. Ty totiž po oligarších taky šilhají. Konkurenční boj je po čertech tvrdý, a kdo bude nakonec v síni slávy, se teprve uvidí.

Situaci nevyjasnily ani krajské a senátní volby. V síni slávy je po nich sice Čunek, Zimola a Jermanová, k čemuž si můžeme smutně pogratulovat, ale na druhou stranu vypadli takoví klasikové, jako bývalí Hašek, Foldyna, Škromach, Hušák, Konvička, Mynář a Nejedlý, což je důvod pro gratulaci veselou. Smíšené pocity lze mít při gratulacích Čuňasovi, Slovákovi a Harapesovi, ale málo platné, běh času nezastavíš ani v síních slávy umělců. „Dneska ctí tě za svatého, zítra budeš sviňák,“ jak pravil Havlíček. Platí to o Peroutkovi i o Zemanovi.

Konkurenční boj zuří i mezi politology včetně politiků. Málokterý komentuje volby s přihlédnutím k aféře Šlachta a jejich výsledky nepřipisuje nikdo z nich k tíži neústupných policejních reformátorů Chovance a Tuhého. Lze čekat, že ti konkurence nejschopnější ještě navrhnou ústavní změny, podle nichž bude mít každý kraj nejen hejtmana, ale i vlastního přímo voleného krajského prezidenta. Ten bude pověřovat vítěze voleb sestavením krajské vlády, nerozhodne-li se rovnou pro vládu úřednickou. Souběh mezi funkcí celostátního prezidenta a krajských prezidentů vyloučen nebude. Rozhodne lid. Sídla pro krajské prezidenty je u nás habaděj. Jen namátkou lze jmenovat hrady a zámky v Českém Krumlově, v Jičíně, na Kunětické Hoře a na Bezdězu. Potíže budou ovšem ve Středočeském kraji, kde o sídlo prezidenta bude usilovat Karlštejn, hrad Žebrák a Krejčířova vila v Černošicích. Politolog, který tohle vymyslí, a politik, který to prosadí, má jisté, že bude viset v síni slávy hned vedle Thatcherové, Farage, Johnsona, Mayové, Trumpa a rodinky LePenových. Orbán, Fico a Kaczyński k tomu mají ještě daleko, ale prezident Zeman stojí od síně slávy už jen krůček. Všechno teď záleží na Kmoníčkově v USA a Forejtovi ve Vatikánu.

Zbývá vyzvat laskavé čtenáře, aby se hlásili, kdo dosud v žádné síni slávy nevisí. Cože? Nikdo se nehlásí? Všichni jsme slavní?

A jak se těšíte na přímé volby krajských prezidentů? Za neúčast bude pokuta až 50 tisíc, ale eur. Že je dnešní humor dost šibeniční? Autor se omlouvá.

Říjen 2016

✿ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát jako zástupce bez souhlasu klienta vezme zpět žalobu a klienta o tom, i o dalším vývoji neinformuje, a to ani na jeho žádost.

Kárně obviněnému advokátovi s pozastaveným výkonem advokacie se doručuje poštou do sídla.

Kárné rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 15. 1. 2016, sp. zn. K 92/2015

Kárně obviněná JUDr. L. Š., Ph.D., advokátka, se dopustila kárného provinění

tím, že

poté, co dne 10. 1. 2014 převzala právní zastoupení L. N. jako žalobkyně v řízení vedeném u okresního soudu proti žalované firmě o zaplacení 50 000 Kč, při jednání u tohoto soudu dne 14. 1. 2014 vzala žalobu v celém rozsahu zpět, aniž by k tomu měla od L. N. pokyn nebo souhlas, a poté, co jí bylo doručeno rozhodnutí soudu ze dne 14. 1. 2014, kterým bylo řízení zastaveno, L. N. neinformovala o doručení tohoto rozhodnutí a o možnosti podat proti němu odvolání, přičemž sama odvolání nepodala, v důsledku čehož byla věc dne 14. 3. 2014 pravomocně skončena, a ačkoliv byla klientkou opakovaně telefonicky, e-maily a dopisem ze dne 9. 5. 2014 žádána o podání informace o stavu její věci, této její žádosti do současné doby nevyhověla,

tedy

- nechránila práva a oprávněné zájmy klienta a neřídila se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednala čestně a svědomitě a nevyužila důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnila v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržovala pravidla profesionální etiky ukládající jí
 - povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
 - povinnost klienta řádně informovat, jak vyřizování jeho věci postupuje, a
 - poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů,

čímž porušila

- ust. § 16 odst. 1, 2 zákona o advokacii,
- ust. § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 etického kodexu.

Za to se jí podle § 32 odst. 3 písm. c) zák. č. 85/96 Sb., o advokacii, ukládá kárné opatření

pokuta ve výši 25 000 Kč.

Kárně obviněná je povinna zaplatit České advokátní komoře částku 8 000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení.

Náklady řízení jsou splatné do 15 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet České advokátní komory.

Z odůvodnění:

V dané kárné věci nařídil kárný senát jednání na den 15. 1. 2016 a k tomuto jednání byla poštou na adresu svého sídla předvolána kárně obviněná. Zásilka kárně obviněné se však vrátila s poznámkou, že adresát je na uvedené adrese neznámý.

Kárný senát se tedy nejprve zabýval otázkou, zda je za dané situace možno mít předvolání k jednání kárného senátu za doručení a zda lze jednat i v nepřítomnosti kárně obviněné. Kárný senát vychází z ust. § 55e odst. 1 zák. o advokacii, v němž se stanoví, že písemnosti určené advokátovi doručuje Komora do jeho sídla. Podle odst. 2 téhož ustanovení se předvolání účastníka kárného řízení k jednání doručuje do vlastních rukou a podle odst. 3 pak platí, že pro doručování písemností podle odst. 2 se použijí ustanovení správního řádu o doručování písemností ve správním řízení.

K tomu je nutno připomenout, že kárně obviněná má pozastavenou činnost, což má za následek, že datová schránka takového advokáta musí být znepřístupněna. K této otázce zaujalo výkladové stanovisko představenstvo ČAK již na své schůzi z 13. a 14. 2. 2012. Doručení do datové schránky tedy nepřicházelo v úvahu a správně bylo použito doručení prostřednictvím pošty.

Jestliže Komora nemá k dispozici jinou adresu sídla, než která je uvedena ve výpisu z matriky, a jestliže se z takové adresy vrátí zásilka s poznámkou pošty „na uvedené adrese neznámý“, pak je nutné mít za to, že se jedná o překážku v doručování ve smyslu ust. § 24 odst. 3 správního řádu, neboť adresát neposkytl součinnost nezbytnou k řádnému doručení. Zároveň tím adresát znemožnil předání poučení ve smyslu § 23 odst. 5 správního řádu a za takové situace se písemnost považuje za doručenu dnem, kdy k neúspěšnému pokusu o doručení došlo, což je v daném případě den 18. 12. 2015. Od tohoto dne uplynula do termínu jednání rovněž více než desetidenní lhůta.

Kárný senát spatřuje neposkytnutí součinnosti adresáta v tom, že kárně obviněná nenahlásila Komoře, na jakou adresu má být doručováno, pokud se nezdržuje v sídle, a ani neúčinnila žádná opatření k tomu, aby jí kupř. byly písemnosti adresované do sídla preposílány na jinou adresu.

Co se týče věci samé, vycházel kárný senát z provedeného dokazování, a to především ze stížnosti klientky kárně obviněné L. N. z 9. 3. 2015 a z doplnění této stížnosti z 16. 5. 2015. Z této stížnosti vyplývají jednotlivé body obsažené ve výroku kárné žaloby.

Skutečnosti tvrzené klientkou kárně obviněné v její stížnosti jsou potvrzovány do určité míry i vyjádřením advokátky, která po určitou dobu na žádost kárně obviněné její klientku rovněž zastupovala.

Kárně obviněná se ke stížnosti své klientky písemně vyjádřila a kárný senát k obsahu tohoto vyjádření rovněž přihlédl. Z tohoto vyjádření je zřejmé, že kárně obviněná skutečně klientku zastupovala, potvrdila, že cestovala k okresnímu sou-

du a zde vzala žalobu zpět s ohledem na stav věci. Tvrdí, že měla v tomto směru souhlas klientky, bohužel pouze ústní, neboť komunikace s klientkou probíhala hlavně telefonicky. Uvádí dokonce, že před jednáním s předstihem čtyř dnů hovořila se zástupcem protistrany a sdělila mu, že jede k jednání s mandátem vzít žalobu zpět. Uvádí k tomu, že považuje za nedůstojné navyšovat náklady sporu klientům tím, že se bezúčelně navýší náklady soudního jednání.

Kárný senát při hodnocení celého textu vyjádření kárně obviněné musel konstatovat, že kárně obviněná v několika směrech vůbec nepopřela či nevyvrátila to, nač si stěžovala klientka a co bylo posléze předmětem výroku kárné žaloby. V otázce, zda měla souhlas či pokyn vzít žalobu zpět, si kárně obviněná popírá, že by neměla ke zpětvzetí souhlas, ovšem nikterak nedokladuje toto tvrzení. Navíc nepřipadá kárnému senátu logické, mít s předstihem několika dní mandát klientky ke zpětvzetí žaloby, žalobu přitom zpět nevzít, cestovat k jednání, a vyvolat tak na obou stranách další náklady za jednání u soudu, jízdné a ztrátu času, a to i za situace, kdy právní zástupce protistrany cestuje k okresnímu soudu do místa pro něho vzdáleného.

Za této důkazní situace dospěl kárný senát k závěru, že skutek popsany ve výroku kárné žaloby se skutečně stal a byl potřebným způsobem prokázán.

Kárný senát pak konstatoval, že jednání kárně obviněné popsané ve výroku kárné žaloby je skutečně porušením povinností advokáta popsaným v ust. § 16 odst. 1 a 2 a v ust. § 17 zák. o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 etického kodexu. Kárný senát se prakticky ztotožnil s právní kvalifikací skutku, jak ji provedla kárná žaloba. Co se pak týče závažnosti jednání kárně obviněné, je kárný senát toho názoru, že tato závažnost je natolik intenzivní, že se skutečně jedná o kárné provinění.

S ohledem na okolnosti věci nemohlo v daném případě být přistoupeno k upuštění od uložení kárného opatření, a to jednak s ohledem na postoj kárně obviněné, a jednak s ohledem na to, že povinnost informovat klienta nebyla splněna ani do současné doby. Nelze mít za to, že samotné projednání by bylo postačující.

Při rozhodování o ukládání kárného opatření přihlédl kárný senát ke kritériím, která jsou formulována v § 24 odst. 2 kárného řádu. Jak je již naznačeno shora, povaha skutku má svoji závažnost a je možno říci závažnost nemalou, když **jednání advokáta, jehož se dopustila kárně obviněná, se přičítá základnímu smyslu poskytování právní služby**. Dispozici se žalobou ve smyslu zpětvzetí žaloby v celém rozsahu lze činit jen s výslovným pokynem či souhlasem klienta. Není předepsáno, že by tento souhlas musel být učiněn písemně, ale advokát se v případě kolize s klientem vystavuje nebezpečí, že nebude schopen pokyn či souhlas klienta prokázat.

I další porušení povinností kárně obviněné nasvědčuje tomu, že kárně obviněná s klientkou řádně nekomunikovala, klientku o zásadních skutečnostech neinformovala, což ostatně vedlo kárný senát k tomu, že se přiklonil k vyličení věci ze strany stěžovatelky. Advokát je povinen chránit oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny, je povinen jednat čestně a svědomitě a využít důsledně všechny zákonné prostředky v zájmu klienta. Tyto povinnosti nelze splnit, pokud advokát neinformuje

muje klienta o doručení rozhodnutí soudu, o možnosti podat odvolání a o tom, v jaké lhůtě je možno tak učinit. Je nepochybně povinností advokáta řádně klienta informovat o tom, jak vyřizování jeho věci postupuje, a poskytovat mu včas vysvětlení a podklady potřebné pro uvážení dalších příkazů.

Porušení těchto povinností ve vztahu ke klientovi má svou závažnost a vyžaduje i konkrétní postih.

Kárný senát neměl dostatek podkladů k tomu, aby posoudil následky jednání kárně obviněné. Z podkladů, které jsou v kárném spisu k dispozici, nevyplývají konkrétní údaje o tom, zda měla klientka šanci uspět se svým nárokem, pokud by žaloba nebyla vzata zpět, kárný senát neměl ani konkrétní informace, zda a nakolik byla klientka kárně obviněné v souvislosti se zpětvzetím žaloby a se zastavením řízení zavázána k úhradě nákladů protistraně. Za následek jednání kárně obviněné je ovšem v každém případě nutno považovat újmu na důstojnosti advokátního stavu. Tak, jak se chovala kárně obviněná, se advokát ke klientovi chovat nesmí.

K osobě kárně obviněné měl kárný senát k dispozici údaje z matričního listu, z nichž vyplývá kromě sídla firmy i skutečnost, že kárně obviněná má výkon advokacie pozastaven podle ust. § 9 odst. 1 písm. b) zák. o advokacii, tedy z důvodu, že jí ve vykonávání advokacie brání po dobu delší čtyř měsíců jiná překážka. K osobním poměrům neměl kárný senát bližší informace, uvažoval tedy, že osobní poměry kárně obviněné jsou standardní. Kárný senát proto dospěl k závěru, že dostatečným kárným opatřením, které vystihuje povahu skutku a další okolnosti, jakož i míru zavinění a osobní poměry kárně obviněné, je pokuta ve výši 25 000 Kč.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA, vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Christian Bibelriether

Advokát · Rechtsanwalt

Právní služby v Německu

(již od roku 1998)

česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

tel.: 0049 851 33403
00420 910 259 869
fax: 0049 851 34327

www.advokanc.de

advokat@advokanc.de

inzerce

Dva speciální pojistné produkty pro advokáty

Pojišťovací makléř WI-ASS ČR s. r. o., člen RENOMIA GROUP, exkluzivní makléř České advokátní komory, nabízí pro advokáty zapsané na seznamu vedeném Českou advokátní komorou také další zvýhodněné pojistné produkty.

V návaznosti na již dříve publikovaný článek v BA č. 5/2016 – „Zvýhodněné pojištění motorových vozidel“, bychom vás rádi informovali o dalších produktech, které jsme ve spolupráci s Generali pojišťovnou, a. s., připravili exkluzivně pro advokáty. Jsou jimi „pojištění majetku advokátních kanceláří“ a „pojištění přerušení provozu“.

Pojištění majetku advokátních kanceláří

Jedním z těchto produktů, které jsme připravili exkluzivně pro advokáty, je pojištění majetku advokátních kanceláří, uzavírané na základě rámcové smlouvy o spolupráci při pojišťování majetku sjednané u Generali pojišťovny, a. s.

Předmětem pojištění je majetek ve vlastnictví advokátní kanceláře a jeho ochrana proti nepředvídatelným událostem. Pojistná ochrana může být rozšířena i na majetek ve vlastnictví jiných osob, který je využíván k provozu advokátní kanceláře. Užívání takového majetku však musí být upraveno na základě smluvního vztahu.

Maximální pojistná částka pro pojištění majetku na živelní rizika činí 50 000 000 Kč na jednu pojistnou smlouvu a pro riziko odcizení 5 000 000 Kč na jednu pojistnou smlouvu.

Pojištění majetku advokátních kanceláří vám poskytne ochranu před následky:

- živelních nebezpečí (požár, povodeň, vichřice, krupobití, tíha sněhu, vodovodní škody apod.);
- odcizení (krádež vloupáním a loupež);
- vandalismu;
- rozbití skla;
- přepravy peněz a cenností;
- elektronických rizik atd.

Pojištění je možné sjednat proti vybraným nebezpečím nebo v rozsahu „all risks“ (proti všem nebezpečím). V případě pojištění majetku v rozsahu „all risks“ se pojištění vztahuje na všechny škody s výjimkou těch, jejichž příčina je výslovně vyloučena v pojistných podmínkách nebo v pojistné smlouvě.

Jedná se o jednoduché a přehledné pojištění, které poskytuje vynikající ochranu za výhodnou cenu. Ta je určena dle stanovených sazeb, popřípadě individuálně v případě požadavků na další druhy pojištění.

Jak stanovit správně pojistnou částku?

Pojistná částka by měla odpovídat pojistné hodnotě pojištěného

ho majetku v době uzavření pojistné smlouvy, to znamená **nové ceně**, není-li ujednáno jinak. Nová cena je částka, která odpovídá v daném místě nákladům na znovupořízení stejné nebo srovnatelné hmotné věci (movité či nemovité) sloužící ke stejnému účelu. Pojistná částka se stanovuje zvlášť pro budovy a ostatní stavby a zvlášť pro hmotné movité věci. Pojistnou částku stanovuje pojištník nebo pojištěný na vlastní odpovědnost.

Co riskujete, pokud je pojistná částka stanovena nesprávně?

Při stanovení pojistné částky je velmi důležité vědět, co všechno je do pojištění zahrnuto. Správné stanovení pojistné částky je důležité proto, aby nedošlo k **podpojištění**. To znamená, aby v případě totální škody způsobené pojistnou událostí stačila částka na obnovu všech pojištěných věcí (např. v případě požáru, výbuchu).

Příklady škod:

- Poškození vybavení kanceláře vodou vytékající z vodovodního zařízení.
- Odcizení movitých věcí z advokátní kanceláře.
- Poškození kancelářské a výpočetní techniky přepětím v síti.

Pojištění přerušení provozu z důvodu pracovní neschopnosti a požáru

Ve spolupráci s Generali pojišťovnou, a. s., jsme dále připravili výhradně pro advokáty speciální pojistný produkt – **pojištění přerušení provozu z důvodu pracovní neschopnosti a požáru**, a to opět za výhodných sazeb a podmínek.

Domníváme se, že sjednání tohoto produktu je pro advokáta velmi užitečným řešením jeho finanční situace, především jeli přerušeno provozu způsobeno jeho delší pracovní neschopností, kdy i přes tento pracovní výpadek musí být schopen dostát veškerým svým závazkům (např. platit nájemné, mzdy zaměstnanců atd.).

Předmět pojištění

Úhrada následné škody způsobené přerušением provozu, kterou se rozumí:

- **ušlý zisk** (kterého by pojištěný dosáhl, kdyby k přerušению provozu nedošlo),
- **stálé náklady** (které musí pojištěný vynakládat i po dobu přerušения provozu).

Pojistná nebezpečí

- **nemoc nebo úraz**, v jejichž důsledku byl pojištěný uznán práce neschopným, čímž nemohl vykonávat svoji činnost,
- **požár**, který znemožnil provoz advokátní kanceláře.

Roční pojistná částka

Roční pojistná částka se stanovuje jako **součet stálých nákladů a zisku za minulé roční účetní období**.

Advokát si může stanovit i nižší částku, než je výše uvedená roční pojistná částka.

Časová spoluúčast

Časová spoluúčast je doba sjednaná (zvolená pojištěným) v pojistné smlouvě, po uplynutí které pojistitel poskytuje pojistné plnění (k výběru je 14 či 21 dní).

Výjimkou je pracovní neschopnost způsobená úrazem, pokud je pojištěný bezprostředně hospitalizován v nemocnici na dobu přesahující 24 hodin. V tom případě časová spoluúčast odpadá a pojistitel poskytuje pojistné plnění od počátku pracovní neschopnosti.

Roční pojistné

Na výši ročního pojistného má vliv vstupní věk zájemce o pojištění, zvolený limit pojistného plnění/pojistná částka a zvolená délka časové spoluúčasti.

Pojistné je daňově uznatelným nákladem, protože se jedná o majetkové pojištění, kdy pojistné plnění je pojišťovnou zasláno na podnikatelský účet pojištěného.

Pojistná událost, limit pojistného plnění

Podmínkou vzniku nároku na pojistné plnění je, že v důsledku pracovní neschopnosti či škody způsobené požárem pojištěný nevykonává předmětnou nezávislou činnost, jinou závislou činnost, nepodniká ani nevykonává jinou samostatnou výdělečnou činnost.

✿ Mgr. ZDENĚK TUREK, jednatel WI-ASS

V případě dotazů či konkrétních požadavků jsou vám pracovníci našeho oddělení k dispozici na níže uvedených kontaktech:

Region Čechy – pobočka Praha		Region Morava – pobočka Olomouc		
Ing. Pavla Bednářová	Zdeněk Chovanec	Ivo Drábek	Libor Karný	Pavel Somol
T: 222 390 843	T: 274 812 921	T: 585 225 324	T: 585 230 256	T: 585 225 339
M: 739 544 412	M: 605 298 336	M: 736 628 108	M: 730 522 520	M: 603 501 676
bednarova@wiass.cz	chovanec@wiass.cz	drabek@wiass.cz	karny@wiass.cz	somol@wiass.cz

Delegace ústavněprávního výboru Národní rady SR jednala s vedením ČAK

DELEGACE ÚSTAVNĚPRÁVNÍHO VÝBORU NÁRODNÍ RADY SLOVENSKE REPUBLIKY, VEDENÁ PŘEDSEDOU VÝBORU JUDr. RÓBERTEM MADEJEM, Ph.D., SE DNE 17. ŘÍJNA 2016 SEŠLA V SÍDLE ČAK V PRAZE NA JEDNÁNÍ S PŘEDSEDOU ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY JUDr. MARTINEM VYCHOPNĚM.

Sedmičlenná delegace, kterou vedle R. Madeje tvořili další členové ústavněprávního výboru Národní rady SR a obchodně-ekonomická rada Dagmar Urbanová, se během návštěvy Prahy snažila načerpat zkušenosti od představitelů všech českých právnických profesí. Za českou stranu se jednání zúčastnili také kolegové z ústavněprávního výboru Senátu ČR v čele s předsedou tohoto výboru JUDr. Miroslavem Antlem.

Hlavními tématy jednání slovenské delegace a vedení ČAK byly především zkušenosti s aplikací nových soukromoprávních předpisů u nás a problematika rekodifikace soukromého práva procesního na Slovensku, která je u našich sousedů účinná od začátku července tohoto roku. Dále se probíraly otázky týkající se advokátního stavu, zejména pak vzdělávání koncipientů a advokátů, nově zvažovaný systém advokátních zkoušek u nás a zkušenosti slovenských kolegů, kde se změna již uplatňuje v praxi. V této souvislosti se obě strany dotkly také množství a úrovně právnických vysokých škol v obou zemích, úrovně soudnictví a jejich zástupců, jakož i přístupu soudů k veřejnosti.

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ
✿ Foto BARBORA PETRÁČKOVÁ

Z jednání představenstva ČAK

PŘEDSTAVENSTVO ČAK SE VE DNECH 10. A 11. ŘÍJNA 2016 SEŠLO NA SVÉ 32. SCHŮZI V TOMTO VOLEBNÍM OBDOBÍ V SÍDLE ČAK, V KAŇKOVĚ PALÁCI V PRAZE. JAKO VŽDY PROJEDNALI ČLENOVÉ PŘEDSTAVENSTVA ČAK NEJPRVE POZASTAVENÍ VÝKONU ADVOKACIE NĚKTERÝM KOLEGŮM – ADVOKÁTŮM ČI VYŠKRTNUTÍ ZE SEZNAMU ADVOKÁTŮ.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň informoval představenstvo o jednání, které společně s tajemníkem ČAK absolvoval v ústavně právním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ve věci novely zákona o advokacii. Zde bylo předkladatelům tlumočeno negativní stanovisko Notářské komory ČR ke změně právní úpravy prohlášení o pravosti podpisu a zadržení knihy v průběhu kontroly. Přes snahu předsedy ČAK dále trvá negativní postoj ústavně právního výboru k připomínce ČAK ve věci § 19 zákona o advokacii.

Vedoucí odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK JUDr. Johan Justoň informoval představenstvo ČAK o věcném záměru zákona o státem zajišťované bezplatné právní pomoci s tím, že vláda podruhé projednala věcný záměr a uložila Ministerstvu spravedlnosti přepracovat jej a znovu předložit. V této souvislosti se ukládá odboru sledovat případné změny a zásahy do poslaneckého návrhu zákona o advokacii. Dále JUDr. Justoň informoval o probíhajících jednáních Legislativní rady vlády ČR, zejména o průběhu legislativních prací na zákoně o realitním zprostředkování, kdy po jednání LRV byl návrh z důvodu zásadních koncepčních problémů vrácen předkladateli. Odboru bylo uloženo věc rovněž dále sledovat.

Člen představenstva JUDr. Vladimír Papež informoval o ústavních stížnostech advokáta JUDr. Tomáše Hulvy ve věci návrhu na zrušení § 14b advokátního tarifu a ve věci návrhu na zrušení § 12a advokátního tarifu. Po projednání představenstvo ČAK uložilo dr. Papežovi projednat s JUDr. Hulvou ob-

sah návrhu a případnou součinnost s ČAK. JUDr. Papež informoval, že k této záležitosti svolá sekci pro advokátní tarif.

Člen představenstva JUDr. Michal Žižlavský informoval představenstvo o aktuálním stavu novely insolvenčního zákona. Poukázal na skutečnost, že v legislativním procesu přetrvávají být dodržovány standardní legislativní postupy a koncepční změny se stávají součástí předkládaných návrhů až na půdě Poslanecké sněmovny. To je konkrétně i případ návrhu, který novelizuje § 3 insolvenčního zákona. Představenstvo uložilo JUDr. Žižlavskému problematiku dále sledovat a představenstvo průběžně informovat.

Na jednání představenstva se dostavil JUDr. Petr Poledne, Ph.D., místopředseda kontrolní rady ČAK, který členy představenstva seznámil s problematikou nepřiměřeně nízkých sazeb odměny advokáta v nabízených zadávacích řízeních. V diskusi převážil názor, že smyslem úpravy je především spravedlivá soutěž advokátů, její férovost, zabránění nabízení podvodných nabídek a ochrana kvality poskytovaných právních služeb. Pro vyloučení pochybností a s přihlédnutím ke smyslu a účelu ust. čl. 19 etického kodexu ve spojení s jeho čl. 10 dále převážil názor, že bude na místě doplnit toto ustanovení o „zákaz nabízení nepřiměřeně nízkých cen“. Odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK bylo uloženo připravit věcný záměr úpravy etického kodexu na listopadové zasedání představenstva. Mezinárodní odbor ČAK v součinnosti připraví přehled dostupných právních úprav této problematiky v rámci EU.

Na jednání představenstva ČAK se dále dostavil JUDr. Marek Nespala, který komentoval výroční zprávu o činnosti výboru odborné pomoci a na ochranu zájmů advokátů a podněty výboru pro představenstvo. Po diskusi byl pověřen, aby ve spolupráci s odborem vnějších vztahů a s odbornými sekci připravili do březnového čísla BA materiál o činnosti a závěrech výboru s odborným komentářem – jako tzv. monografické číslo BA s advokátní problematikou.

Podrobný zápis z 32. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním konci-pientům k dispozici na www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání.

✿ icha

Tenisový turnaj advokátů 2016

VE DRUHÉM ZÁŘIJOVÉM VÍKENDU, TEDY 9. A 10. 9. 2016, SE KONAL JIŽ 24. ROČNÍK CELOSTÁTNÍHO TURNAJE ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY V TENISE, A TO JIŽ POSEDMÉ V MARIÁNSKÝCH LÁZNÍCH.

Soutěžilo se tradičně v několika kategoriích. Počasí nám tentokrát v souladu s předpovědí přálo, proto byla překvapující poměrně nízká účast. Turnaj svou přítomností však okořenily dorazivší dámy z různých koutů České republiky, a tak absence některých skalních účastníků byla rychle zapomenuta.

Dámskou kategorii nakonec vyhrála po velkém třísetovém boji **Erika Knopová** před **Gabrielou Doudovou** a třetí **Evou Nýdlovou**. **Pánskou kategorii MASTERS** letos nakonec zcela ovládl **Petr Matoušek**. Na druhém místě skončil **Evžen Zörkler**, na třetím **Michal Žizlavský**. V „méně prestižní“ kategorii **junior** (tentokrát do takřka 50 let – mladí nám přestávají jezdit), zvítězil kolega **Karel Jandus**, druhý byl kolega **Tomáš Kocourek** a třetí **Ervin Perthen**.

V deblech byla opět neúspěšnějším párem dvojice **Matoušek – Zörkler**, která v napjatém finále porazila duo **Jandus – Jirásek**. Účastníci turnaje děkují studentům a pracovníkům Hotelové školy v Mariánských Lázních za občerstvení, které pro ně po celou dobu turnaje připravovali, a zaměstnancům Grandhotelu Pacifik za skvělý večerní raut.

Závěrem si vás dovoluji pozvat na jubilejní 25. ročník, který se bude konat ve dnech 8. a 9. 9. 2017.

✿ JUDr. LADISLAV JIRÁSEK, advokát v Mariánských Lázních

19. ročník golfového turnaje české advokacie

Dne 22. září 2016 se konal již 19. ročník golfového turnaje české advokacie. Na greenech golfového resortu Beroun se o Pohár předsedy České advokátní komory utkalo v přátelské atmosféře na padesát hráčů a hráček z řad advokátů a advokátních koncipientů. Pohár předsedy České advokátní komory si za vítězství v hlavní kategorii (nejlepší brutto výsledek) nakonec odnesl **Martin Pokorný** se skóre 73 ran. Turnaj organizovala advokátní kancelář Wolf Theiss za laskavé podpory České advokátní komory a společnosti EPRAVO.CZ, a. s.

Výsledky turnaje:

Best brutto

Pořadí	Jméno	Skóre
1	Pokorný Martin	73
2	Kodeš Miloš	81
3	Mašín Emanuel	87
4-5	Sedláček Jan	90
4-5	Hanzlík Michal	90

MUŽI	HCP 0-18	HCP 18,1-36	HCP 37-54
1.	Pokorný Martin	Sochor Marek	Majer Richard
2.	Sedláček Jan	Dulík Juraj	Batěk Pavel
3.	Štěpán Viktor	Karabec David	Navrátil Jiří

ŽENY	HCP 0-18	HCP 18,1-36	HCP 37-54
1.	Barcalová Barbora	Foltýnová Šárka	Korejzová Petra
2.	Kopcová Martina	Procházková Tereza	Kadláčková Petra
3.	Sivá Lucie	Bilinská Iva	-

✿ JUDr. JAN MYŠKA, Ph.D., partner AK Wolf Theiss

POZVÁNKA

NA 3. ROČNÍK TENISOVÉHO TURNAJE VE ČTYŘHŘE

O VÁNOČNÍ POHÁR ČESKÉ A SLOVENSKÉ ADVOKACIE

osobní záštitu nad turnajem převzal předseda České advokátní komory **JUDr. Martin Vychopeň**
a předseda Slovenské advokátní komory **JUDr. Lubomír Hrežd'ovič**

Termín: **2. 12. – 3. 12. 2016**

Místo: **Park Holiday Congress & Wellness Hotel, Praha–Benice**

Harmonogram: **pátek**

08:00 příjezd a registrace účastníků

09:00 oficiální zahájení turnaje

12:00 oběd

18:00 ukončení prvního hracího dne, exhibice hostů

19:00 večerní část - slovo předsedy České advokátní komory, raut, kulturní program, degustace vín

sobota

09:00 zahájení druhého hracího dne

13:00 slavnostní vyhlášení vítězů

Registrace: s ohledem na velký zájem a kapacitu turnaje potvrdíte prosím svou účast na e-mail: ak@zizlavsky.cz

Startovné: **900,- Kč** (v rámci turnaje je zajištěno občerstvení a večerní program)

Další informace na: +420 727 958 592

organizace turnaje

ZIZLAVSKY

Stálé zastoupení ČAK v Bruselu informuje

★ Z legislativy Evropské unie

Nová směrnice o prozatímní právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné

Dne 13. 10. 2016 Rada EU udělila konečný souhlas se směrnicí o prozatímní právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby zbavené osobní svobody a právní pomoci v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkáčského rozkazu. Oproti návrhu Komise byla oblast působnosti směrnice rozšířena, aby za určitých podmínek zahrnovala právo na právní pomoc ve všech fázích trestního řízení.

Původní návrh stanovil pouze právo na prozatímní právní pomoc, která se měla vztahovat výhradně na počáteční fázi trestního řízení před přijetím konečného rozhodnutí o právní pomoci.

K určení toho, zda má dotčená osoba na právní pomoc nárok, budou moci země EU využívat posouzení majetkových poměrů a odůvodnění. Cílem posouzení majetkových poměrů je vyhodnotit, zda dané osobě skutečně chybí dostatečné prostředky na uhrazení právní pomoci, zatímco posouzení odůvodnění umožňuje určit, zda je poskytnutí právní pomoci s ohledem na okolnosti případu v zájmu spravedlnosti. Po vyhlášení v Úředním věstníku budou mít členské státy 30 měsíců na provedení směrnice ve svých vnitrostátních právních předpisech.

Návrh nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce

Cílem nařízení je vytvořit Úřad evropského veřejného žalobce pro boj proti trestným činům ohrožujícím finanční zájmy EU, zejména v případech s přeshraničním rozměrem. Na nařízení se pracuje již od roku 2013. Rada pro spravedlnost a vnitřní věci v říjnu 2016 dosáhla předběžné dohody o po-

sledním souboru článků tohoto nařízení, jejichž projednávání nebylo během předcházejících předsednictví dokončeno. Tyto zbývající články se týkají pravidel soudního přezkumu, spolupráce se třetími zeměmi a s nezúčastněnými členskými státy a vztahů s Eurojustem. Ministři poprvé projednali celé znění nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce, a to konkrétně z hlediska účinnosti a nezávislosti. V jednáních se bude pokračovat s cílem dosáhnout konečné dohody na prosincovém zasedání Rady.

Komise navrhla úpravu autorského práva

Digitální technologie mění způsob produkce a distribuce hudby, filmů, televizních a rozhlasových pořadů, knih a tisku a mění i způsob přístupu k nim. Z tohoto důvodu se začala Evropská komise zabývat modernizací autorského práva a 14. 9. 2016 představila své návrhy na jeho modernizaci, konkrétně dvě směrnice a dvě nařízení. Navrhované změny mají zajistit zejména větší výběr a snadnější přístup k obsahu online a z jiných členských států, úpravu autorských práv pro potřeby vzdělávání a výzkumu a udržitelný trh pro tvůrce, kreativní odvětví a tisk.

Návrhy jsou součástí strategie pro jednotný digitální trh z května 2015. Doplnují návrh nařízení o přenositelnosti právního obsahu z prosince 2015, revizovanou směrnicí o audiovizuálních mediálních službách a sdělení o online platformách z letošního května.

★ Z judikatury evropských soudů

SDEU: Stanovisko generálního advokáta ve věci C-342/15 (Leopoldine Gertraud Piringer)

Dne 21. 9. 2016 bylo publikováno stanovisko generálního advokáta Macieje

Szpunara ve věci C-342/15 (*Leopoldine Gertraud Piringer*), týkající se odmítnutí rakouského soudu zapsat do katastru nemovitostí poznámku o prodeji nemovitosti z důvodu, že ověření pravosti podpisu na návrhu nebylo učiněno notářem, nýbrž českým advokátem. Generální advokát se mj. domnívá, že směrnice 77/249/EHS¹ ani čl. 56 SFEU² nebrání, aby vnitrostátní právní úprava vyhradila ověřování pravosti podpisů na listinách nezbytných pro vznik a převod věcných práv k nemovitostem soudům a notářům.

ESLP: Correia de Matos proti Portugalsku (č. 56402/12) postoupeno velkému senátu

Senát ESLP, kterému byl přidělen případ *Correia de Matos proti Portugalsku* (stížnost č. 56402/12), postoupil jeho projednávání Velkému senátu. Případ se týká trestního řízení vedeného proti stěžovateli, advokátovi, pro urážku soudce a faktu, že mu nebylo umožněno vést svou vlastní obhajobu v tomto trestním řízení, protože místní soudy vyžadovaly, aby byl zastoupen jiným advokátem.

★ Z činnosti Rady evropských advokátních komor (CCBE)

CCBE odsoudila pokusy o znovuzavedení trestu smrti v Turecku

CCBE publikovala 10. 10. 2016 stanovisko proti možnému znovuzavede-

1 Směrnice Rady ze dne 22. 3. 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů (77/249/EHS).

2 Čl. 56 SFEU (bývalý článek 49 Smlouvy o ES). Podle následujících ustanovení jsou zakázána omezení volného pohybu služeb uvnitř Unie pro státní příslušníky členských států, kteří jsou usazeni v jiném členském státě, než se nachází příjemce služeb. Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem rozšířit použitelnost této kapitoly též na poskytovatele služeb, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí a kteří jsou usazeni v Unii.

ni trestu smrti v Turecku. Ke stanovisku se připojilo 35 mezinárodních i národních organizací a advokátních komor, a to včetně ČAK. ČAK tak spolu s dalšími zahraničními advokátními komorami (Anglie, Austrálie, Belgie, Dánsko, Francie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Rakousko, Španělsko, Švédsko, Kanada-Quebec) a mezinárodními advokátními organizacemi (např. UIA, FBE, AIJA, ECBA a další) vyjádřila přesvědčení, že zrušení trestu smrti přispívá globálně k podpoře a ochraně lidské důstojnosti a postupnému vývoji lidských práv. Právo na život je zaručeno národními i mezinárodními úmluvami. ESLP vykládá právo na život jako nezcizitelný atribut lidských bytostí a přisuzuje mu nejvyšší hodnotu v hierarchii lidských práv.

Stanovisko CCBE k návrhu na doplnění směrnice o praní špinavých peněz

CCBE vydala dne 16. 9. 2016 své stanovisko k návrhu na doplnění směrnice 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu ze dne 5. 7. 2016, ve kterém opětovně **zdůrazňuje své obavy, které již v minulosti zmiňovala v souvislosti se 4. směrnicí proti praní špinavých peněz.**

CCBE se domnívá, že smysl směrnice, kterým bylo v první řadě bojovat proti praní špinavých peněz a financování terorismu, se obrátil spíše v potírání vyhýbání se daňovým povinnostem a daňovým únikům. Přestože CCBE dlouhodobě podporuje zavedení efektivních opatření proti daňovým únikům, tento návrh neshledává ani proporcionálním, ani dostatečně účinným, navíc není vhodné, aby regulace, jejímž smyslem je jiná problematika, upravovala oblast výběru daní. CCBE dále nevidí důvod pro další návrh, jelikož již 4. směrnice proti praní špinavých peněz výrazně přesahuje mezinárodní standardy v dané oblasti, a není důvod je tedy měnit ještě před jejím vstupem v platnost.

Stanovisko CCBE k návrhu nařízení Komise Dublin IV

Dne 16. 9. 2016 vydala CCBE stanovisko k návrhu nařízení Komise COM (2016) 270, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu pří-

slušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, které je reformou nařízení 604/2013 Dublin III.

CCBE zastává názor, že **návrh nového nařízení v několika oblastech ještě více komplikuje stávající systém, a to zejména tím, že: nevytváří žádná kritéria pro určení státu zodpovědného za posuzování žádosti;** vytváří tzv. předběžné posouzení pro stát, jehož kompetence je založena na základě doručení první žádosti o mezinárodní ochranu; limituje přesun do jiného členského státu pod hrozbou sankcí; vytváří překážky pro nezletilé bez doprovodu pro aplikaci diskrečních ustanovení; vytváří opravný mechanismus usidlení pro spravedlivé rozdělení zodpovědnosti mezi jednotlivé členské státy, což z velké části kopíruje v současnosti aplikovaný dočasný mechanismus relokace, který se ukázal jako neúspěšný. Z těchto důvodů navrhuje CCBE **zpětvzetí návrhu a jeho kvalitativní přepracování** tak, aby odpovídal mezinárodním lidskoprávním standardům.

Návrh CCBE na revizi směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách

Dne 16. 9. 2016 vydala CCBE svůj návrh na revizi směrnice 93/13/ES o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách. Návrh je odpovědí na REFIT (program Evropské komise pro účelnost a účinnost právních předpisů EU) v oblasti práva na ochranu spotřebitele. CCBE vidí potřebu v novelizaci směrnice zejména za účelem zvýšení úrovně ochrany spotřebitele a právní jistoty.

CCBE navrhuje zvýšení úrovně harmonizace směrnice na maximální možnou, což sníží překážky, které jsou dnes kladeny na spotřebitele různorodou aplikací unijních předpisů na národní úrovni. Dále CCBE apeluje na zakotvení přednosti individuálních ujednání před obecnou úpravou. Dále CCBE navrhuje vytvoření tzv. „černého seznamu“ pojmů, které jsou vždy nepřiměřené, a tzv. „šedého seznamu“ pojmů, které mohou být nepřiměřené. Tyto pojmy by měly nadále usnadňovat činnost Soudního dvora zejména při zvažování, zda určitá smluvní ustanovení spadají do nepřiměřených ujednání.

★ Různé

Komise navrhla povinný rejstřík transparentnosti pro všechny orgány EU

Evropská komise dne 28. 9. 2016 navrhla vytvořit rejstřík transparentnosti, který by byl povinný pro všechny tři orgány EU – Evropský parlament, Radu a Komisi. Rejstřík se vztahuje na všechny činnosti prováděné s cílem ovlivnit proces tvorby právních předpisů a provádění politiky orgány EU. První rejstřík transparentnosti zřídila Komise společně s Evropským parlamentem v roce 2011. V dubnu 2014 byl pak aktualizován interinstitucionální dohodou, nicméně zůstává platný pouze pro tyto dva orgány. Registrace v něm je v současnosti dobrovolná, přičemž jeho etickým kodexem se dnes řídí více než 9 800 subjektů, včetně ČAK.

Zpráva o fungování justičních systémů

Evropská komise pro efektivitu justice (CEPEJ) Rady Evropy v říjnu 2016 publikovala obsáhlou zprávu č. 23 ohledně trendů fungování justičních systémů v pozorovaných 45 evropských zemích. Zpráva obsahuje podrobné informace o justičních systémech, organizaci soudů, rozpočtů, soudců, státních zástupců i advokátech. Nově je publikována i speciální tematická studie č. 24 věnovaná využití informačních technologií u soudů.

✿ Odbor mezinárodních vztahů ČAK

Veškeré informace jsou k dispozici v rubrice „Vybrané aktuality z EU“, kterou pravidelně zpracovává odbor mezinárodních vztahů ČAK a která je k dispozici na stránkách www.cak.cz/Mezinarodni-vztahy/Zastoupeni-ČAK-v-Bruselu-a-EU a v Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz.

Výroční kongres AIJA 2016 v Mnichově

JAKO KAŽDOROČNĚ OD ROKU 1962, I NA KONCI LETOŠNÍHO LÉTA SE VE DNECH 23. AŽ 27. SRPNA 2016 KONAL VELKOLEPÝ, JIŽ 54. VÝROČNÍ KONGRES MEZINÁRODNÍ ASOCIACE MLADÝCH PRÁVNÍKŮ – AIJA, KTERÉHO SE V MNICHOVĚ ZÚČASTNILO KOLEM 650 ADVOKÁTŮ A PODNIKOVÝCH PRÁVNÍKŮ Z 55 RŮZNÝCH ZEMÍ SVĚTA.

AIJA – Mezinárodní asociace mladých právníků (International Association of Young Lawyers) – je jedinou celosvětovou organizací pro advokáty a právníky do 45 let. AIJA pořádá mnoho odborných konferencí, seminářů, kurzů a dalších akcí, z nichž nejvýznamnější je právě její výroční kongres.

Tentokrát se nejvýznamnější a členy nejvíce očekávaná událost této mezinárodní organizace soustředila do sousedního Německa. Lokalizace konání kongresu v těsné blízkosti úchvatné Englischer Garten v centru Mnichova vytvořila společně s vysoce atraktivním odborným i společenským programem ideální atmosféru pro výměnu zkušeností, setkání se známými kolegy i navázání nových kontaktů.

Kongresy asociace AIJA, sdružující přes 4 000 individuálních členů a 60 kolektivních členů z 90 různých zemí, pravidelně zaznamenávají nejhojněj-

ší účast ze všech až dvaceti seminářů a konferencí, které tato organizace během roku pořádá. Proto jsou při výběru jednotlivých témat a přípravách odborného i doprovodného programu výročního kongresu na jeho pořadatele kladeny značné nároky. Dle ohlasů lze však soudit, že letošní ročník, stejně jako předcházející kongresy v Praze (2014) a v Londýně (2015), zcela naplnil očekávání účastníků.

Mnichovský kongres se vyznačoval pečlivě vybraným tématem **úvodního semináře** předcházejícího samotnému kongresu, které znělo „**jak zůstat konkurenceschopný**“ („*Staying competitive*“). Koncept i moderaci tohoto celodenního semináře zajišťovala kanadská psycholožka a koučka Debra Forman. Program byl zaměřen na praktické řešení základních otázek, kterým právník na počátku své kariéry obvykle čelí a jejichž úspěšné zvládnutí vede ke kýženému postupu v budování vlastní právní praxe. Lektorce se díky demonstraci praktických ukázek a prezentaci účinných tipů podařilo dosáhnout stanoveného cíle semináře, jehož atraktivitu navíc významně podtrhla jeho interaktivní forma. Účastníkům byly osvětleny klíčové dovednosti

profesionála v oblasti práva a zprostředkovány cesty ke strategickému myšlení a profesní kreativitě. Mezi stěžejní témata semináře se řadily otázky pochopení právního trhu, sestavení podnikatelského plánu, udržení si vybudované pozice na trhu, vytvoření a rozvíjení pracovního týmu a neméně důležité záležitosti spojené s marketingem a networkingem.

Neotřelým a vítaným prvkem semináře se staly vstupy, ve kterých prostřednictvím interview nebo hraní rolí zprostředkovali své vlastní zkušenosti vybraní účastníci semináře.

Skvělou se ukázala i myšlenka zpracovat podnětný materiál, který všichni účastníci semináře následně obdrželi. Ten obsahoval shrnutí základních premis a zejména pak strukturu vlastního business plánu, který si zájemci mohli aktivně sami zpracovat v návaznosti na obsah semináře dle připravené předlohy. Z obsahu semináře si tak bylo možné odnést to nejcennější, tj. vlastní představy a popis konkrétních kroků k tomu, jak zůstat na současném trhu s právními službami konkurenceschopný.

Po celodenním semináři následovala již tradičně první společná událost pro všechny účastníky kongresu, a to

tzv. **profesionální speed dating**. Účastníci vytvářejí dvojice a mají několik minut na vzájemné představení, které je však zaměřeno nikoliv na jejich osobní, nýbrž na profesní život. Speed dating je tak ideálním způsobem, jak navázat první kontakt, seznámit se s profesním zaměřením kolegů, vyměnit si vizitky a získat alespoň základní představu o pracovní činnosti ostatních účastníků. Mimochodem, tento specifický způsob seznamování si budete moci vyzkoušet i v České republice, neboť **ČAK prostřednictvím odboru mezinárodních vztahů organizuje ve dnech 4-5. 11. 2016 pravidelné Česko-slovensko-německé advokátní fórum (tentokrát v Plzni) na téma „přeshraniční spolupráce“ a součástí oficiálního programu bude právě i historicky první profesionální speed-dating organizovaný ČAK.**

Následující tři dny byly naplněny nepřeborným množstvím různorodých přednášek a workshopů z rozličných právních odvětví. Některé semináře se věnovaly i velmi praktickým problémům, se kterými se ne jeden advokát denně potýká, jako je např. *time management*. Tento seminář interaktivní formou přinutil účastníky zamyslet se nad svým přístupem, důvody permanentního nedostatku času, ale i možnostmi, jak tato úskalí moderní doby překlenout.

V rámci přednášky o **standardních klauzulích v převodních smlouvách** (tzv. SPA) přednášející shrnuli a prezentovali výsledky M & A průzkumu, na kterém se svými poznatky a zkušenostmi podílelo 57 členů AIJA. V rámci průzkumu bylo zohledněno 188 akvizičních transakcí z 31 různých zemí světa. Bylo velice podnětné se dozvědět o trendech v M & A transakcích v jiných státech a provést srovnání s českou jurisdikcí. Na závěr semináře se přítomní rozdělili do skupin představujících dvě strany akvizice a byla jim dána příležitost podělit se se svými kolegy o postřehy k poměrně komplikované případové studii ohledně nabytí rodinného podniku s aspekty přesahujícími do různých odvětví práva.

Hojnou účast zaznamenal i workshop na téma **harmonizace kapitálových trhů**. Jelikož se v současné době v transakcích jakožto poskytovatelé financování stále častěji objevují mezinárodní syndikáty finančních institucí, právě harmonizace kapitálových trhů by měla napomo-

ci zjednodušit a zvýšit transparentnost přeshraničních transakcí. Cílem workshopu bylo nalézt a zhodnotit výhody a rizika harmonizace. Část přednášky pak byla věnována polemice ohledně Brexitu a jeho potenciálního dopadu na kapitálové trhy.

Odborný cyklus završil seminář zaměřený na **reklamní právo**, v jehož rámci své poznatky o tom, co je v jejich domovském státě v reklamě dovoleno, co zapovězeno, jaká je obvyklá výše přiznávané náhrady škody atp., srovnávali řečníci z Ruska, Německa, Číny, Velké Británie, Nizozemska a Indie.

Každý výroční kongres zahrnuje i **speciální přednášku s názvem „hlas profesí“**, která bývá vždy věnována tématu, jež je pro dané období aktuální a hojně diskutované.

Pro rok 2016 bylo zvoleno téma **mi-grance – uprchlíci a lidská práva**. První příspěvek přednesl Dr. Scalia z mezinárodní neziskové organizace se sídlem v Bruselu „Advokáti bez hranic“ (Avocats sans frontiers), který přiblížil činnost této organizace. Na přednášku navázal Dr. Brüggman z Německého advokátního spolku (DAV), který představil **projekt „Evropští advokáti na Lesbu“**, který DAV inicioval ve spolupráci s Radou evropských advokátních komor (CCBE). Cílem projektu je zajistit právní pomoc migrantům v tzv. hotspots, tedy centrech pro registraci uprchlíků, aktuálně v hotspotu „Moria Camp“ na Lesbu. Česká advokátní komora, stejně jako další evropské advokátní komory a mezinárodní instituce, projekt podpořila, a to nejen finančně, ale i prostřednictvím výzvy českým advokátům, aby se do projektu zapojili jako dobrovolníci. K dnešnímu dni se přihlásilo již přes 300 advokátů dobrovolníků a z toho šest českých advokátů – jeden český dobrovolník byl již dokonce i vybrán. *(Jednalo se o Mgr. Davida Netušila – o jeho zkušenostech s Lesbou si můžete přečíst v BA č. 10/2016 na stranách 16-17 – pozn. red.)*

Po přednášce následovala oficiální zahajovací ceremonie v budově BMW, které předcházelo historicky první **setkání zástupců advokátních komor a mezinárodních institucí**, jako je např. CCBE, UIA, IBA, EYBA, ABA a další.

Aby měli mezinárodní právníci dostatečný zážitek z bavorského Mnichova,

Setkání zástupců advokátních komor a mezinárodních institucí.

připravili organizátoři pro účastníky velmi netradiční *day out* ve stylu Oktoberfestu, pro který byl předepsán povinný dress code: dirndl a lederhosen. Vidět na jednom místě 650 právníků v těchto typických bavorských tradičních krojích pak jednoznačně bude patřit k nezapomenutelným zážitkům tohoto kongresu.

Ve stylu Oktoberfestu.

Jaké překvapení bude pro účastníky 55. kongresu připraveno ve dnech od 28. 8. do 1. 9. 2017, se dozvědí v Tokiu, příští destinaci výročního kongresu AIJA zaměřeného na téma umělé inteligence.

- ✿ Mgr. DENISA MOLNÁR, národní zástupkyně AIJA pro Českou republiku, advokátka v Praze
- ✿ JUDr. EVA INDRUCHOVÁ, LL.M., Ph.D., členka výkonného výboru (Executive Committee) AIJA, vedoucí odboru mezinárodních vztahů ČAK
- ✿ JUDr. EVA ROPKOVÁ, LL.M., členka AIJA, advokátka v Chocni

informace a zajímavosti

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

ve čtvrtek 1. prosince 2016

Společné jmění manželů, vypořádání SJM v soudní praxi a aktuální judikatura NS ke společnému jmění manželů

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu

ve čtvrtek 15. prosince 2016

Vztahy mezi právními profesemi (advokát, notář, soudní exekutor) v minulosti a současnosti

Lektor: JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, advokát, emeritní soudce Ústavního soudu

ve čtvrtek 8. prosince 2016

Mediace a mimosoudní řešení spotřebitelských sporů mezi advokátem a spotřebitelem na ČAK

Lektorky: JUDr. Martina Doležalová, Ph.D., advokátka a zapsaná mediátorka, smírce jmenovaný předsedou ČAK pro řešení spotřebitelských sporů mezi advokátem a spotřebitelem, předsedkyně sekce ADR ČAK, spoluautorka zákona o mediaci, předsedkyně komise pro státní zkoušky z mediace

PhDr. Andrea Matoušková, ředitelka Probační a mediační služby, lektorka a školitelka mediace, zapsaná mediátorka a zkušební komisařka pro státní zkoušky z mediace

ve čtvrtek 12. ledna 2017

Civilní proces a jeho ústavněprávní aspekty

Lektor: JUDr. Jaromír Jirsa, soudce Ústavního soudu

ve čtvrtek 19. ledna 2017

Antidiskriminační právo

Lektoři: doc. JUDr. Zdeněk Kühn, Ph.D., LL.M., S.J.D., soudce Nejvyššího správního soudu
JUDr. Pavla Boučková, Ph.D., advokátka

ve čtvrtek 26. ledna 2017

Ekonomické a daňové minimum pro opatrovnické spory

Lektorka: Ing. Veronika Mindlová, daňový poradce se zaměřením na finanční a daňové poradenství a se specializací na rodinné právo

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**.
Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pi Marie Knižová.

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

v úterý 22. listopadu 2016

Podílové spoluvlastnictví v novém občanském zákoníku se zaměřením na rozhodovací činnost Nejvyššího soudu

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu

ve čtvrtek 24. listopadu 2016

Náhrada škody v podnikání

Lektor: JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M., odborný asistent na katedře obchodního práva Právnické fakulty UK v Praze

ve čtvrtek 1. prosince 2016

1. Úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí
2. Vybrané procesní otázky v řízení před soudem prvního stupně, odvolacím soudem, případně soudem dovolacím

Lektor: JUDr. Jiří Zrůstek, soudce Krajského soudu v Brně

ve čtvrtek 15. prosince 2016

Trestní zákoník – vybrané problémy

Lektor: JUDr. František Púry, Ph.D., předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**. Telefonické informace: 542 514 401 – pí Karolína Župková.

Seminář pro advokáty pořádaný regionem Severní Čechy v BEST WESTERN Hotel Vladimír v Ústí nad Labem

v pátek 25. listopadu 2016

Aktuální otázky občanského práva hmotného i procesního z pohledu rozhodovací praxe

Lektoři: JUDr. Michal Mědílek, soudce Vrchního soudu v Praze
JUDr. Stanislav Sviták, soudce Krajského soudu v Ústí nad Labem

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**.

asociace insolvenčních správců

Asociace insolvenčních správců si vás dovoluje pozvat na brněnský seminář:

Aktuální otázky insolvenčního řízení

Přihlašte se
na www.asis.cz
nebo e-mailem
na seminare@asis.cz.

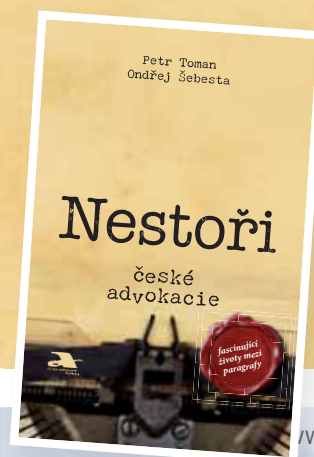
Účastnický poplatek
za semináře:
1 590 Kč členové ASIS,
2 790 Kč ostatní účastníci

Přednášejí: Mgr. Eva Krčmářová a Mgr. Jan Kozák, soudci
Krajského soudu v Brně
Datum konání: 29. listopadu 2016 od 9 do 16 hodin
Místo konání: Hotel Continental Brno, Kounicova 680/6, Brno

OBJEDNÁVEJTE PŘEDNOSTNĚ

NA WWW.BULLETIN-ADVOKACIE.CZ/NESTORI
či na e-mailu NESTORI@IMPAX.CZ

Cena: 350 Kč + 100 Kč poštovné a balné (zasíláme na dobírku kurýrní službou DPD)

„Aktuální trendy v odškodňování újmy na zdraví“ – zpráva z konference

DNE 7. ŘÍJNA 2016 SE KONALA V PRAŽSKÉM PALÁCI DUNAJ KONFERENCE NA TÉMA „AKTUÁLNÍ TRENDY V ODŠKODŇOVÁNÍ ÚJMY NA ZDRAVÍ“. TÉMA BYLO VYSOCE AKTUÁLNÍ, COŽ POTVRDIL I VYSOKÝ ZÁJEM O ÚČAST NA TÉTO KONFERENCI. VYSOKÝ POČET PŘEDNÁŠEJÍCÍCH BYL NEPOCHYBNĚ ZÁRUKOU PESTRÉHO PŘEHLEDU V OBLASTI AKTUÁLNÍCH TRENDŮ V ODŠKODŇOVÁNÍ ÚJMY NA ZDRAVÍ A MEZI POSLUCHAČI BYLI NEJEN ADVOKÁTI, ALE ROVNĚŽ I ZÁSTUPCI POJIŠŤOVEN, PODNIKOVÍ PRÁVNÍCI A PRACOVNÍCI STÁTNÍCH ORGANIZACÍ.

Konference byla pořádána Českou asociací právníků, která se snaží navázat na úspěšná léta fungování a na konferenci, která se uskutečnila na půdě České advokátní komory v listopadu 2009 pod názvem „Femina iuris“. Jednalo se však o poněkud skromnější akci bez doprovodného programu, nicméně vysoce odborně zaměřenou, kdy ohlasy účastníků konferenční byly pozitivní.

Prvním příspěvkem byl příspěvek **JUDr. Jaromíra Jirsy**, soudce Ústavního soudu ČR, který účastníky seznámil s **aktuální judikaturou Ústavního soudu v odškodňování újmy na zdraví**. Zdůraznil, že v současné době, kdy v případě sporů, projednávaných dle občanského zákoníku, neexistuje právní předpis, který by stanovoval, jak postupovat při určování výše odškodnění, je třeba dbát na vysokou argumentační schopnost a popis následků a dopadů do života poškozeného. Odkázal na rozhodnutí Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 3183/2015, I. ÚS 2844/2014, IV. ÚS 3122/2015 a na možnosti získat aktuální přehled na webových stránkách www.usoud.cz. **JUDr. Jirsa** zdůraznil, že je vždy zapotřebí citlivě stanovit vyšší odškodnění, a že Metodika Nejvyššího soudu ČR, která byla publikována pod R 63/2014, by měla sloužit spíše jako vodítko pro mimosoudní odškodňování.

MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M., se zabýval otázkou **aplikace Metodiky Nejvyššího soudu ČR v oblasti odškodňování**. Snažil se popsat klady a zápory tohoto systému a přinést i malé srovnání úpravy, obsažené v občanském zákoníku a zákoníku práce, který je v současné době svébytným předpisem

Skupinové foto přednášejících. Zleva: **JUDr. Klára Kořínková, Ph.D.**, **MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M.**, **JUDr. Marie Cilínková**, **JUDr. Jaromír Jirsa**, **JUDr. Michal Ryška**, **JUDr. Klára Dvořáková**, **MUDr. Mgr. Mária Švehelka**.

a odškodňování újmy na zdraví je upravováno jak zákoníkem práce, tak vl. nař. 276/2015 Sb.

JUDr. Marie Cilínková se zabývala **procesními aspekty v případě spravedlivého odškodňování při poškození zdraví a ztrátě života**, upozornila na aplikaci evropských směrnic ve sporech o náhradu nemajetkové újmy, a pokusila se přiblížit současná rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, vydaná v případech náhrady újmy za úmrtí, a to konkrétně 4 Tdo 1402/2015 a 6 Tdo 1421/2015, která by se měla stát pouze základem pro přiznání odškodňování v případech úmrtí. **JUDr. Marie Cilínková** doplnila svůj výklad zejména zkušenostmi ze své mnohaleté praxe, kdy nelze zapomenout na její obdivuhodnou snahu a odvahu prosazovat zájmy klientů v rámci řízení před soudy všech stupňů, které v konečném důsledku znamenají i prostor pro tvorbu nové judikatury Ústavního soudu ČR v odškodňování újmy na zdraví.

JUDr. Michal Ryška řešil ve svém vystoupení **problematiku obrácení důkazního břemene při absenci nebo insuficienci zdravotnické dokumentace**. Odkázal na náleží Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 75/04, z něhož vyplývá, že je věcí obecných soudů, aby s ohledem na konkrétní případ zvážili rozložení důkazního břemene mezi účastníky řízení. Obdobně lze odkázat i na náleží Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 167/96. V případech sporů o náhradu na odčinění nemajetkové újmy a zejména při postupu lege artis je mnohdy velmi složité, aby žalobce, tedy poškozený, prokázal předpoklady odpovědnosti žalované nemocnice, či jiného zdravotnického zařízení, za škodu. Je evidentní, že i judikatura Nejvyššího soudu ČR je kolísavá, **JUDr. Michal Ryška** poukázal na rozhodnutí, která jsou pro poškozené jak pozitivní v tom směru, že nemusí přísně prokazovat zavinění na straně škůdce, postupujícího non lege artis, tak však i negativní, kdy na poškozeného jsou kladeny nadlimitní nároky v unesení důkazního břemene, že

škůdce nepostupoval non lege artis. Za zmínku stojí nejnovější usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 30 Cdo 1144/2014 ze dne 28. 6. 2016.

MUDr. Mgr. Igor Piños, CSc., se zabýval rovněž **základy odpovědnosti ve zdravotnictví, problematikou znaleckých posudků soudních znalců a znaleckých ústavů**. Odkázal na stereotypy, na kapacity, které společně zasedají ve výborech odborných společností, dobře se znají, jsou na sobě závislí, vzájemně si oponují disertační, habilitační a podobné práce, což v konečném důsledku vede k nikoliv nestranným závěrům znaleckých posudků. Řešením je nepochybně vznik nezávislých znalců, aby byl zaručen účastníkům řízení, a to zejména poškozeným v případě sporů s lékaři, spravedlivý proces.

MUDr. Mgr. Mário Švehelka pojal svůj příspěvek jako **úvalu nad pozitivními a negativními dopady občanského zákoníku v případě odškodňování újmy na zdraví**, s důrazem na vznesení námítky promlčení ohledně konkrétních nároků na odškodnění újmy – škody na zdraví. Doporučil v případě jakýchkoli průtahů či obstrukcí ze strany zdravotnického zařízení aplikovat ust. § 6 o. z., které hovoří o tom, že nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního jednání či z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

JUDr. Ondřej Dostál, Ph.D., LL.M., si vybral příspěvek na vysoce aktuální téma, kterým je **používání nových léčebných přípravků**, mezi něž patří používání kmenových buněk jako nových technologií v léčbě pacientů. Poukázal na složitost používání těchto přípravků, které jsou nadále považovány za přípravky moderní, ale experimentální, kdy každý z pa-

cientů by měl vyslovit souhlas před tím, než bude v případě jeho léčby takovýto nový přípravek použit. V případě, že pacient souhlas neposkytne a efekt léčby se nedostaví, má nárok na odškodnění, a to jak z titulu bezdůvodného obohacení, tak i z titulu náhrady škody, resp. újmy.

JUDr. Klára Dvořáková, M.A., se zabývala **náhradou škody v cestovním právu**, neboť se množí případy požadavků klientů s náhradou újmy za narušení dovolené. Odkázala na rozsudek NS ČR sp. zn. 33 Cdo 3661/2013. Srovnala příklady z české, německé a britské praxe, přiblížila rovněž i příklady limitů náhrady škody u smlouvy o zájezdu, které jsou upraveny na základě mezinárodních úmluv.

Konference se zúčastnil i tvůrce Metodiky Nejvyššího soudu ČR JUDr., **MUDr. Roman Žďárek, Ph.D., MBA**, který zdůraznil, že doposud nebyla vypracována žádná alternativa tohoto systému. Do diskuse se rovněž přihlásil i **JUDr. Antonín Mokry**, který odkázal na dvojkolejnost v odškodňování újmy na zdraví, a to dle občanského zákoníku a zákoníku práce. Diskuse na toto téma by byla nepochybně bouřlivá, ale vzhledem k počtu příspěvků a množství informací bylo nutné respektovat i časový harmonogram konference, kdy jsme mohli závěrem konstatovat, že tato akce naplnila svůj cíl a účastníky seznámila s aktuálními trendy v odškodňování újmy na zdraví.

České advokátní komory patří poděkování, že se tato akce mohla na její půdě a za její podpory uskutečnit.

✿ JUDr. KLÁRA KOŘÍNKOVÁ, Ph.D., advokátka v Praze

✿ Foto JUDr. ANDREA BYSTRÁ

Advokátní stáž v Německu

NA ZÁKLADĚ VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ POŘÁDANÉHO ČESKOU ADVOKÁTNÍ KOMOROU JSEM BYLA V ÚNORU 2016 VYBRÁNA, ABYCH SE ZA ČESKOU REPUBLIKU ZÚČASTNILA MULTILATERÁLNÍHO PROGRAMU (STÁŽE) PRO MLADÉ ADVOKÁTKY A ADVOKÁTY DO 35 LET.

Program samotný je organizován ve spolupráci Spolkové advokátní komory (BRAK), Německého advokátního spolku (Deutscher Anwaltverein e. V.) a německé Nadace pro mezinárodní právní spolupráci (Stiftung für internationale rechtliche Zusammenarbeit, e. V. – IRZ).

Stáž se konala v období **od 22. 8. 2016 do 1. 10. 2016**, takže byl dostatečný prostor pro to, zorganizovat si v Čechách vše potřebné a připravit se na pobyt v zahraničí. V tomto období rovněž byla ze strany IRZ průběžně poskytována řada informací, které přípravu na pobyt velmi usnadňovaly. IRZ dále nabídla možnost, abych si sama vybrala město i kon-

Společné foto všech účastníků stáže. V první řadě uprostřed stojí hlavní organizátorka stáží, hraběnka von Vitzthum, vlevo vedle ní její kolegyně Nita Zhorzholiani.

krétní advokátní kancelář, u které bych chtěla stáž absolvovat – předpokladem však současně bylo to, abych od této advokátní kanceláře získala příslušný příslib, že mne za účelem pracovní stáže přijme. Druhou variantou bylo, že mís-

to k absolvování pracovní stáže vyhledá IRZ; tuto možnost jsem zvolila i já, přičemž informaci o tom, kde budu stáž absolvovat a kde budu ubytována, jsem se dozvěděla přibližně v polovině dubna 2016.

První část stáže (od 22. 8. 2016 do 31. 8. 2016) byla věnována teoretické přípravě účastníků a konala se v Königswinteru, obci vzdálené necelou půlhodinu MHD od centra Bonnu. Zde jsme se sešli s dalšími účastníky programu – celkově bylo do programu zapojeno 17 advokátů ze 12 zemí střední a východní Evropy, resp. Asie (ČR, SR, Maďarska, Bulharska, Rumunska, Srbska, Turecka, Ruska, Moldávie, Gruzie, Arménie a Ukrajiny).

V rámci této teoretické části jsme absolvovali především řadu přednášek zaměřených zejména na fungování advokacie v Německu či oblast německého občanského a obchodního práva (ale též specificky na pracovní i insolvenční právo, aspekty elektronické komunikace či úmluvu CISG); přednášejícími byli z valné většiny advokáti významnějších německých advokátních kanceláří nebo pracovníci BRAK.

Po úvodní teoretické části stáže přišla na řadu část praktická (1. 9. 2016 až 28. 9. 2016), v jejímž rámci jsme byli rozděleni po celém území Německa do hostitelských advokátních kanceláří v různých městech. Mně byla ze strany IRZ „přidělena“ advokátní kancelář König Rechtsanwalte v Trevíru (spolková země Porýní-Falc). Klíčem, dle kterého jsme byli takto rozděleni, mělo být především naše odborné zaměření, příp. poptávka po národnosti (resp. jazykové vybavenosti) stážisty ze strany té které hostitelské advokátní kanceláře.

Při mém příjezdu do Trevíru mě na vlakovém nádraží očekávali hned dva advokáti „mé“ advokátní kanceláře. Následující den jsem byla všem advokátům i dalším pracovníkům kanceláře představena a byla mi přidělena vlastní kancelář s PC. Zeptali se mě, jakému typu práce bych se po dobu svého pobytu nejraději věnovala, resp. jaké obory práva mne nejvíce zajímají. Projevila jsem zájem především o německé pracovní právo, problematiku náhrady škody a obecně o právo procesní. Na základě toho se mi poté jednotliví advokáti snažili vyjít vstříc – např. jsem dostala k prostudování spis týkající se – slovy české právní terminologie – nelegální práce v podobě výkonu závislé práce mimo základní pracovněprávní vztah („švarcsystému“) – a na jeho základě jsem pak měla možnost s jedním ze specialistů na pracovní právo kreativně vymýšlet argumentaci na podporu tvrzení klienta. Jeden z partnerů kanceláře mi domluvil s jednou ze soudkyň místního pracovního soudu termín, a já tak měla možnost u ní absolvovat během jednoho dne několik soudních jednání a příp. s ní projednávané věci dále prodiskutovat.

Další z partnerů advokátní kanceláře mi pak domluvil schůzku s místopředsedou místního správního soudu, s nímž jsem měla možnost prodiskutovat otázky německého správního soudnictví. U správního soudu jsem se dále zúčastnila jednání se somálskými uprchlíky, kteří podali žalobu proti zamítavému rozhodnutí o udělení azylu ze strany BAMF, jakož i třech jednání ve věcech stavebního práva – v jednom případě jsem dokonce se senátem soudu jela do nedaleké obce Bitburg, kde soudci na místě samém chtěli posoudit umís-

tění stavby na pozemku vzhledem k územnímu plánu obce (skutečně se jednalo o iniciativu soudu v rámci náležitého posouzení věci).

Jeden z advokátů kanceláře je zapsaným advokátem nejen v Německu, ale i v Lucembursku, a vzal mě na jeden den do Lucemburku, kde mne jeho místní mladá kolegyně provedla lucemburským justičním systémem a ukázala mi, jak tam funguje soudnictví ve věcech pracovního práva.

Po skončení praktické části stáže jsme se ještě na dva dny s ostatními kolegy sjeli zpět do Königswinteru, kde v rámci oficiální části proběhlo vyhodnocení naší činnosti v uplynulém měsíci. Paní Andrea Gräfin von Vitzthum, která s námi za IRZ po celou dobu komunikovala a program organizačně zaštiťovala, měla pro tento účel připravenou sérii otázek. Z jednotlivých příspěvků bylo patrné, že se činnost v advokátních kancelářích během stáže velmi lišila v závislosti na velikosti a umístění té které kanceláře; jako příklad lze uvést bulharského kolegu, který stáž absolvoval u Freshfields v Düsseldorfu a který se za celou dobu stáže nezúčastnil jediného soudního řízení, neboť kancelář se úzce specializuje na korporátní poradenskou činnost.

Po této oficiální části jsme ještě jako skupina jeli na odpolední návštěvu Bonnu, kde nám IRZ objednala komentovanou prohlídku města. Ve večerních hodinách jsme pak šli společně na večeři, kde jsme se rozloučili a poděkovali paní Andree Gräfin von Vitzthum a Nitě Zhorzholianiové, která se o nás rovněž po dobu našeho pobytu v Königswinteru starala. Celkově hodnotím absolvovanou stáž jako velký přínos jednak po odborné stránce, kdy se mi naskytl velmi zajímavý srovnání s právním systémem, jehož kultura je té naší poměrně velmi blízká, jednak po stránce osobní – jak mezi advokáty kanceláře König v Trevíru, tak mezi ostatními účastníky programu jsem měla možnost poznat velmi dobré a zajímavé osobnosti, s nimiž jsem strávila příjemný a produktivní čas.

Ráda bych touto cestou poděkovala České advokátní komoře za to, že mi umožnila se této stáže zúčastnit, neboť ji hodnotím jako jednu ze svých dosud nejlepších odborných zkušeností, a dále též JUDr. Pavlovi Holcovi a JUDr. Karlovi Zuskovi, s jejichž advokátní kanceláří spolupracuji, za jejich vstřícnost, pochopení a podporu při mých četných vzdělávacích aktivitách.

✿ JUDr. MICHAELA HÁJKOVÁ, LL.M.,
advokátka v Praze

Česká advokátní komora pravidelně každým rokem nabízí mladým českým advokátům možnost stáže v zahraničí (konkrétně v Německu a ve Francii). Příští výběrové řízení proběhne v roce 2017. Pro aktuální informace sledujte stránky odboru mezinárodních vztahů ČAK, případné dotazy adresujte na: international@cak.cz.

Ř Á D K O V Á I N Z E R C E

Prodám zánovní talár XL za 3 500Kč, tel. 241 471 309.

Pozvánka na

XXI. turnaj advokátů a advokátních koncipientů ve squashu & XVI. turnaj advokátů a advokátních koncipientů v bowlingu

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

srdečně Vás zveme na výroční **XXI. turnaj advokátů a advokátních koncipientů ve squashu**, který se uskuteční pod záštitou regionálního sdružení advokátů Praha.

Předcházející ročník tedy, dvacátý, byl zpestřen účastí šestnáctinásobného mistra republiky ve squashu Jana Koukala, který vyzval ve světové exhibici čtyřnásobného mistra světa Gregory Gaultiera ke vzájemnému utkání. Výsledek není důležitý, ale to, co oba hráči předvedli, bylo z říše squashových snů. Pro nás amatéry bylo neuvěřitelné, že po více než 45 minutách dlouhých výměn odcházeli oba aktéři z kurtu bez jakékoliv známky únavy a jejich dresy nebyly propoceny. Tito hráči byli mezi prvními, kteří gratulovali **historickým vítězům XX. turnaje ve squashu**, kterými se stali již podesáté sympatický a nestárnoucí matador **Martin Honek** a v ženách stále půvabná **Yveta Ferdusová**.

Viceprezidenti tohoto turnaje Bánský a Meduna přijali výzvu Jana Koukala ke společnému exhibičnímu utkání. Přestože byli dva, utkání s mistrem republiky prohráli, avšak odcházeli z kurtu s pocitem, že squash je sport rytířů. V tomto duchu se neslo celé sportovní odpoledne, které bylo zakončeno **bowlingovým turnajem, v pořadí patnáctým**, jehož vítězi se stali v mužích **Ivo Dražný** a v ženách opětovně **Lucie Bělohorská**.

Všem vítězům gratulujeme, což bylo organizátory uskutečněno i na společném rautu, který se protáhl do pozdních nočních hodin.

XXI. turnaj ve squashu se uskuteční v sobotu 17. 12. 2016 v SB Centrum Chodov, K Horkám 2284/1, Praha 4 - Chodov s prezentací účastníků od 12:45 hodin.

Vlastní turnaj bude zahájen v **13:00 hodin** po rozlosování a úhradě účastnického poplatku ve výši **650 Kč za hráče turnaje**. Účastnický poplatek zahrnuje pronájem kurtů, cenu vítězům a celodenní pitný režim v průběhu turnaje.

XVI. turnaj v bowlingu se uskuteční téhož dne 17. 12. 2016 od 17 do 20 hodin také v SB Centru Chodov.

Účastnický poplatek na turnaj v bowlingu je ve výši **550 Kč za jednu osobu**.

Účastnický poplatek zahrnuje pronájem bowlingových drah, občerstvení, cenu vítězům.

Vyhlášení vítězů obou turnajů bude po 20 hodině v restauraci SB Centra, kde bude raut a společné posezení s kolegy a vítězi turnajů.

Závazné přihlášky do obou turnajů, prosím, zasílejte s uvedením jména, roku narození a sídla vaší AK či zaměstnavatele nejpozději do 12. 12. 2016 do 12 hodin buď na adresu AK JUDr. Petra Meduny - meduna@akmeduna.cz, nebo na adresu JUDr. Marka Bánského - mark.bansky@akbansky.cz.

Za organizační výbor se na vás jako vždy těší

JUDr. PETR MEDUNA & JUDr. MAREK BÁNSKÝ
viceprezident viceprezident

Pozvánka na Krakonošův pohár 2017

Dobrý den, vážení závodníci tradičního Krakonošova poháru, dovolte mi vás pozvat na

33. ročník naší sportovní a společenské kratochvíle na běžkách.

Závod KRAKONOŠŮV POHÁR 2017

se koná v sobotu 21. ledna 2017 od 11.00 hodin ve Špindlerově Mlýně.

Prezence závodníků na osmikilometrovou trasu stopy BUĎ FIT (poblíž restaurace Myslivna) započne o 20 minut dříve, tj. od 10.40 hodin.

Závod je určen pro **advokáty/advokátky a advokátní koncipienty/koncipientky zapsané na seznamu ČAK**, popř. jejich rodinné příslušníky.

Ostatní závodníci jsou vítáni, nicméně se mohou zúčastnit pouze mimo soutěž.

Přihlásit se můžete na: http://www.action-m.com/krakonosuvpohar/prihlaska_online_2017.html

Přihlášku, prosím, odešlete nejpozději **do 7. ledna 2017!**

Chcete-li přijet, uhradte startovné ve výši 200 Kč/osobu na účet Mileny Zeithamlové číslo 221442101/0100 u Komerční banky Praha 10, s použitím variabilního symbolu „2101“.

Podrobnosti ohledně ubytování budou uveřejněny v listopadu na webových stránkách Krakonošova poháru 2017 - www.action-m.com.
Nezapomeňte, prosím, informovat a pozvat kolegy.

Za organizátory

Milena Zeithamlová

Vršovická 68, 101 00 Praha 10, mobil 602 324951, tel. 267 312 333, www.action-m.com

Vážené dámy, vážení pánové,

zveme vás na

XVI. reprezentativní ples Městského soudu v Praze,

který se koná **10. 12. 2016** v Paláci Žofin.

Vstupenky objednávejte e-mailem na: vstupenky@plessoudu.cz nebo na telefonním čísle 226 210 120.

Více informací na www.plessoudu.cz.

Za pořadatele: Městský soud v Praze a agentura CRS, a. s.

90

JUDr. Václav Král slaví devadesátiny

DEVADESÁTÝCH NAROZENIN SE V TĚCHTO DNECH DOŽIVÁ JUDr. VÁCLAV KRÁL (*29. 11. 1926 V LYSÉ NAD LABEM).

S Vaškem jsme bydlíštěm ob jeden dům sousedé, a tak se tu a tam v ulici i potkáváme. V poslední době jsem pozoroval, že Vašek už není v té formě jako dřív, ale pořád v lepší než já ve svých dvaosmdesáti. S věkem jsem tedy ztrátu jeho formy nespojoval, považoval ji za přechodnou, a přemýšlel o tom, že mu příležitostně doporučím intenzivnější trénink na tenisových kurtech a hippodromech. Ostatně on mi v souvislosti s mou formou taky radil, abych přestal kouřit, tak proč bych si nedovolil poradit i já jemu. Ale nic naplat, všechno je to horší. Vaškovi je devadesát. ČAK mi to potvrdila, a tam se to musí vědět. A udržování formy v devadesáti není úplně jednoduché.

Dr. Král a já gratulant jsme pracovali ve stejné advokátní kanceláři dobrých třicet let. K tomu, abych připomínal jeho výborné výkony na poli advokacie a práva, se necítím dost kompetentní, ale Václav byl nejen advokátem. Byl a dosud je i soudním tlumočnickem nesčetných jazyků od francouzštiny přes angličtinu, němčinu, španělštinu, italštinu až po latinu. U advokátů se dříve právní pomoc spojovala s činností překladatelskou a tlumočnickou mnohem víc než dnes. Mělo to své výhody, zejména že se jazyková znalost pojila i se znalostí cizích právních řádů a reálií té které země. V tomto ohledu je Vašek silná osobnost, ale samozřejmě nejen v tomto ohledu.

Po roce 1990 jsme se s Václavem sice rozešli do různých advokátních kanceláří, ale sešli jsme se zase na půdě České advokátní komory. Dr. Král tam řadu let působil v mezinárodním oddělení a zasloužil se o mezinárodní styky ČAK na úrovni četných advokátních nadnárodních organizací i na úrovni bilaterální.

Občas jsme tehdy spolu i někam cestovali. To ještě u nás nebyly mobily, a Václav byl vášnivý telefonista. První jeho kroky po přistání kdekoliv vedly k telefonní budce. Ocenili jste pak ovšem to, že už byly zajištěné vstupenky na koncert Charlese Aznavoura nebo sjednaná schůzka v Palais de Justice. Jo, kde ty loňské sněhy jsou!

V poslední době se naše komunikace s dr. Králem týká především tlumočení do latiny. S překlady z latiny nejsou potíže, protože jde většinou o diplomy a podobné akademické listiny. Ale s rostoucí vzdělaností našich podnikatelských kruhů se teď na Vaška valí požadavky na překlady rozličných textů do latiny. Jeden předválečný klasický filolog se smyslem pro humor líčil, jak jim už v sextě byly zadávány překlady do latiny, přičemž za nejzdařilejší větu považoval „Tuleň nese domovníkovi psaní“. Proti současným nárokům je to směšně jednoduché. Nevěřili byste, co dnešní podnikatel potřebuje sdělit zákazníkům v latině. Inu, Vašek se mnou v těchto věcech občas konzultoval, ale mám pocit, že jsem mu moc nepomohl.

Tak Vašku, *ad multos annos*, a hodně úsměvů při překladech do latiny. Jako cvičný text pro udržování formy Ti k devadesátinám posílám toto:

*Když klikáš, myši, hacker tě slyší.
Dej bacha na past, instaluj Avast.*

Vsadím se, že s tím nehneš, Vašku, ani když místo rýmů použiješ časomíry.
V každém případě se drž, ať napíšeš k devadesátinám mně.

KAREL ČERMÁK

Právníkovy zápisky

Koncem letošního září mne čekala lázeňská léčba a já si uvažoval, že nejen svalstvo, ale i mozek budu zaměstnávat méně obvyklými způsoby – že zapomenou na pedagogické úkoly, které mne pak budou očekávat ve zbývající části roku. Podařilo se mi to jen zčásti – zřejmě i proto, že jsem se neubráníl vlivu tištěných a vysílaných slov.

V Lidových novinách a jejich páteční příloze jsem se jako obvykle vrhl na pravidelný dotazník Tomáše Halíka, v němž se mimo jiné klade otázka: *Kdybyste měl svému dítěti dát na cestu životem jednu knihu, která by to byla?* Odpovědi bývají často očekávatelné (Robinson Crusoe, Malý princ...), nebo neočekávaně náročné (Vojna a mír). V čísle z 23. 9. 2016 odpovídal Miroslav Volařík, dvojnásobný vinař roku a několikanásobný Král vín. Podle něj by takovým dílem bylo *Slovácko sa súdí* od Zdeňka Galušky. Napadlo mne, že tuto knížku (jako jednu z více) by učitelé na právnické fakultě mohli doporučovat svým studentům na jejich cestu profesním životem.

Do lázní jsem si koupil knihu od Melanie Gideonové *Manželka 22* (přeložila Monika Pernicová, vydalo nakladatelství Domino v Ostravě v roce 2013). Zvolil jsem ji možná pro její název (evokoval inteligentně humorné dílo s titulem *Hlava 22*, které bych ostatně také doporučoval budoucím právníkům). Takovou volbu jsem uskutečnil přesto (nebo snad právě proto?), že knížka byla zařazena do ediční řady „Inteligentní romány pro inteligentní ženy“. Můj výběr mohla ovlivnit i skutečnost, že onen svazek s více než čtyřmi sty stranami nabízel knihkupectví v Písku za velmi výrazně zlevněnou cenu. Okamžitě jsem si potvrdil myšlenku, kterou šířím při přednáškách o soutěžním právu, že vlastně většinou nevíme, proč učiníme určité nákupní rozhodnutí, a nanejvýš si ho dodatečně dokážeme zdůvodnit. Také jsem se vrátil k obvyklé přednáškové úvaze o tom, jak problematické jsou ustanovení evropské směrnice o nekalých obchodních praktikách a také českého zákona o ochraně spotřebitele. Podle nich je totiž klamavou taková obchodní praktika, bez níž by spotřebitel neučinil určité nákupní rozhodnutí. Rovněž jsem si představil studijní úkol pro studenty: Posuďte, zda název knihy *Manželka 22* neparazituje na titulu jiného knižního díla nazvaného *Hlava 22*, které pojednává o jednom z pravidel obsažených za druhé světové války v americkém vojenském předpisu a jeho hlavě 22. Od takových myšlenek se mne snažil odpoutat až text na straně 129 knížky pani Melanie Gideonové, kde jsem se dočetl: *Nespěchat je zásadní, když chce člověk žít bohatším životem. Slovem „bohatší“ nemyslím peníze. Myslím schopnost užívat si všeho, co život v přítomné chvíli nabízí, místo ustavičného přemýšlení o krok dopředu.*

Na rozhlasové stanici Vltava rád poslouchám pořad *Osudy*, který je pravidelně vysílán ve všední dny vždy před polednem. V pondělí 17. října 2016 zahájil své vzpomínky dětský onkolog, profesor Josef Koutecký. Vyprávěl o svém dětství v době druhé světové války a o klukovské partě, jejíž členové tehdy hodlali žít podle přísných skautských zásad. Jednou se vypravili na celodenní výlet. Rodiče je vybavili chudými válečnými obědy, jejichž složení i množství bylo různorodé. Kluci chtěli být vůči sobě spravedliví, a proto smíchali všechna jídla od rodičů; pokrm takto vzniklý a obtížně požitelný rozdělili pak na stejné porce. Uvědomil jsem si znovu, že nedomyšlené úsilí o spravedlnost se dokáže „hádat“ s hodnotou účelnosti.

Spravedlnosti věnovala pozornost i televizní stanice Prima ZOOM, zajímavá zejména svými přírodovědnými pořady. Jeden, svým způsobem svérázný, vysílali v úterý 18. října kolem půl osmé ráno. Vystupoval v něm odborník, který získal dost netypickou dvojí vysokoškolskou kvalifikaci; vystudoval přírodní vědy a právo. Tvrdil mimo jiné, že důkladné studium si zaslouží nejen mozky těch, kdo jednají v rozporu s právem, ale také mozky těch, kteří je podle práva posuzují a odsuzují, uplatňující přitom analytické schopnosti mozku i jeho projevy emocionální. Posléze uvedené uvažování se prý projevuje v tom, že dopravní nehoda (a stejná míra zavinění na jejím vzniku) se odsoudí odlišně, jestliže při ní došlo jen k hmotné škodě, nebo například k úmrtí dítěte. Ve vědě o právu nejde vůbec o nový problém. On již Aristoteles rozlišoval mezi spravedlností rozdělovací (stejný trest za stejnou míru viny; stejné odměny za stejně záslužnou činnost) a spravedlností vyrovnávací (v úvahu se berou i následky závadného jednání či výsledky jednání záslužného). Jedna ze starořímských moudrostí tvrdila, že náhoda (jen někdy nešťastná) je stálou průvodkyní nedbalosti. A francouzský profesor, právní vědec profesor Tunc, poukazyval na výzkum, podle kterého i solidní řidič automobilu (žádný pirát silnic) udělá každé čtyři minuty chybu, která jen za jisté shody okolností vede ke katastrofickým následkům. Řekl bych, že prostřednictvím vyrovnávací spravedlnosti se dostává jistého zadostiučinění pozůstalým po obětech silničních či jiných nehod, a tlumí se tak jejich pomstychtivost. Snad se takto působí i preventivně – zvyšuje se celková míra opatrnosti u lidí ve své podstatě odpovědných.

V úterní poledne pokračovaly na Vltavě vzpomínky profesora Kouteckého, který neobyčejně poutavě vyprávěl o své lékařské praxi. Mimo mnohé jiné označil medicínu za jediný obor lidské činnosti, v němž se člověk setkává s lidskou bolestí, nejistotou. O právu a právnících však mnohdy platí totéž.

✿ prof. PETR HAJN

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- advokátem byl i první prezident Švýcarské konfederace Jonas Furrer? Furrer (1805-1861) vystudoval práva v Curychu, Heidelbergu a Göttingenu, jako advokát působil od r. 1832 ve Wintherthuru a od r. 1836 v Curychu. Již v r. 1830 se Jonas Furrer stal svobodným zednářem, v r. 1844 byl jedním ze zakladatelů Velké lóže Alpina a jejím prvním hlavním řečníkem. Do politiky vstoupil zprvu jako poslanec, později předseda kantonálního parlamentu, prezidentem Švýcarské konfederace byl poprvé zvolen 21. 11. 1848, opakovaně pak ještě v letech 1852, 1855 a 1858. Furrer vydal v r. 1832 monografii Dědické právo ve městě Winterthur (*Erbrecht der Stadt Winterthur*).

- dne 12. 5. 1921 předložil Poslanecké sněmovně Národního shromáždění poslanec za Deutsche Nazional-sozialistische Arbeitspartei Rudolf Jung (1882-1945) s dalšími jedenadvaceti vesměs německými poslanci návrh zákona o úpravě platů a služebních poměrů zaměstnanců notářských a advokátních? Podle návrhu měli mít úředníci stanoven plat podle platových stupňů, po nejméně šestiměsíční době zaměstnání za každé kalendářní pololetí nárok na nákupní přídavek ve výši plného měsíčního platu a příbytečně ve výši 10 % plného měsíčního platu, na pří-

spěvek v nemoci, na novoročné ve výši plného měsíčního platu a na dovolenou. Návrh nebyl sněmovnou přijat. Nutno dodat, že Deutsche Nazional-sozialistische Arbeitspartei byla v Československu v r. 1933 rozpuštěna, Jung odešel do Německa, kde se stal v r. 1936 poslancem Říšského sněmu a do českých zemí se vrátil v r. 1944 jako říšský zplnomocněnec pro pracovní nasazení. Zemřel po zatčení v květnu 1945 ve vazbě v pankrácké věznici před zahájením soudního procesu.

- Pařížská advokátní komora uspořádala dne 14. 9. 2016 setkání s dalajlamou? U této příležitosti byla konána konference na téma Odpovědnost, právo a prostředí (*Responsabilité, droit et environnement*). Dalajlamovým čestným hostem byl při tomto setkání bývalý francouzský ministr spravedlnosti, advokát a doktor honoris causa Právnické fakulty Univerzity Karlovy Robert Badinter. O dalajlamově návštěvě Pařížské advokátní komory a jeho knize Umění dobra (*L'art du bonheur*) informuje časopis Bulletin, č. 14/2016 (dostupné z: http://dl.avocatparis.org/com/bulletins_en_pdf/Bulletins_2016/Bulletin-14_26.pdf).

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Jan Luhan: Novelle des Gesetzes über die Rechtsanwaltschaft und Entwurf der neuen Prüfungsordnung	3
--	---

Aktuelles

Kann der Vorsitzende des Gerichts gegen das Gesetz eigenmächtig verfahren? Michal Žižlavský	4
Das Bulletin der Rechtsanwaltschaft hat seinen sechzigsten Geburtstag gefeiert Ivana Cihlářová	6
Sechzig Jahre des Bulletins der Rechtsanwaltschaft und die slowakischen Rechtsanwälte Peter Kerecman	13
Das Bulletin der Rechtsanwaltschaft von Mandák Stanislav Balik	17
Galaabend des Juristen des Jahres: Eintrittskarten vergriffen icha	19
Informationen über die Pflichtgebühren der Rechtsanwälte für das Jahr 2017	20
Information über den Europäischen Tag der Rechtsanwälte 2016 Lenka Vojřová	23
Aktuell im Recht Hana Rydlová	24

Aus Rechtstheorie und Praxis**Artikel**

Die Generalklausel der unlauteren Handelspraktiken Dana Ondřejová	25
Das Recht der Aktionäre auf Ausgleich – Rechtssprechung der Gerichte im Licht der neuen Rechtsregelung Alena Bányaiová	30
Entscheidungen über die Erteilung und den Widerruf der Prokura Zdeněk Rosický	36
Vereinbarte Strafe bzw. fehlende Rechtsregelung der Sanktionen im Verfahren über die Vereinbarung über Schuld und Strafe Petra Zaoralová	38
Betrachtung über die Novelle des Gesetzes über die strafrechtliche Verantwortlichkeit der juristischen Personen Filip Gvozdek	42

Aus der Judikatur

Wiedergutmachung des Gesundheitsschadens	46
Zur Frage des gegenseitigen Antrags des Verfahrensbeteiligten	49
Das Honorar des Rechtsanwalts für die Zeit vor der Einreichung des Antrags auf Zuerkennung des Anspruchs auf kostenlose Verteidigung	52
Honorar des Rechtsanwalts – Befreiung von Gerichtsgebühren	55

Aus der Fachliteratur

Václav Filip, David Fyrbach: Gesellschaft mit beschränkter Haftung (Štěpán Holub)	57
Michal Králík: Zivilrechtliche und strafrechtliche Verantwortlichkeit der Sportler für Sportunfälle (Eva Dobrovolná)	57

Aus der Rechtsanwaltschaft**Kolumne von Karel Čermák**

Regenwurm im Ehrensaal	59
-------------------------------------	----

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka	60
Zwei spezielle Versicherungsprodukte für Rechtsanwälte Zdeněk Turek	62
Die Delegation des Verfassungsausschusses des Nationalrats der Slowakischen Republik verhandelte mit der Führung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer Hana Rydlová	63
Aus der Verhandlung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha	64
Tennis-Turnier der Rechtsanwälte 2016 Ladislav Jirásek	65
19. Jahrgang des Golf-Turniers der tschechischen Rechtsanwaltschaft Jan Myška	65
Einladung zum 3. Tennis-Turnier (Doppelspiel) „Um den Weihnachtspokal der tschechischen und slowakischen Rechtsanwaltschaft“	66

Aus Europa

Die Ständige Vertretung der Tschechischen Rechtsanwaltskammer in Brüssel informiert	67
Jubiläumskongress AIJA 2016 in München Denisa Molnár, Eva Indruchová, Eva Ropková	69

Informationen und Wissenswertes**Was Sie wissen sollten**

Vorträge und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter in den Bildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer	71
Einladung zum Brünner Seminar „Aktuelle Fragen des Insolvenzverfahrens“	72
Aktuelle Trends in der Entschädigung des Gesundheitsschadens – Bericht aus der Konferenz Klára Kořínková	73
Anwalts-Studienaufenthalt in Deutschland Michaela Hájková	74
Einladung zum XXI. Squash-Turnier der Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter & XVI. Bowling-Turnier der Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter	76
Einladung zum Rubezahl-Pokal 2017	77
Einladung zum XVI. Repräsentationsball des Stadtgerichts Prag	77

Aus der Juristen-Gesellschaft

JUDr. Václav Král feiert seinen neunzigsten Geburtstag Karel Čermák	78
--	----

Zum Schluss

Notizen eines Juristen Petr Hajn	79
Eine Zeichnung von Lubomír Lichý	80
Wissen Sie, dass... Stanislav Balik	80

Inhaltsverzeichnis	81
Zusammenfassung/Summary	82
Table of Contents	83

Dana Ondřejová: Die Generalklausel der unlauteren Handelspraktiken

Die Generalklausel der unlauteren Handelspraktiken (§ 4 Abs. 1 ZOS, Artikel 5 Abs. 2 Richtlinie 2005/29) ist im Gegensatz zur Generalklausel des unlauteren Wettbewerbs keine Voraussetzung dafür, dass eine bestimmte Handlung des Unternehmers gegenüber dem Verbraucher als anstößig qualifiziert werden kann (unlautere Handelspraktiken). Deren Anwendung kommt nur zustande, wenn es nicht zur Qualifizierung der Handlung als unlautere Handelspraktiken mittels der sogenannten Schwarzen Liste der unlauteren Handelspraktiken (Anlage Nr. 1 und Nr. 2 ZOS, Anlage I Richtlinie 2005/29) oder anschließend mittels der sogenannten kleinen Generalklausel der trügerischen (§ 5 und 5a ZOS, Artikel 6 und 7 Richtlinie 2005/29) oder aggressiven (§ 5b ZOS, Artikel 8 und 9 Richtlinie 2005/29) Handelspraktiken (Drei-Stufen-Test der Unlauterkeit) kommt. Der Beitrag analysiert einzelne Bedingungen der Generalklausel und sogenannte unbenannte Tatbestände von unlauteren Handelspraktiken.

Alena Bányaiová: Das Recht der Aktionäre auf Ausgleich – Rechtsprechung der Gerichte im Licht der neuen Rechtsregelung

Die gegenwärtige Regelung der Rechte der Aktionäre auf Ausgleich bei der Übertragung des Vermögens im Gesetz über die Umwandlungen (§ 45 und anschl.), ist eine Analogie der Lösung, die im Handelsgesetz nur mit bestimmten Änderungen bzw. Präzisierung einiger Bestimmungen enthalten ist, die während der Wirksamkeit des Handelsgesetzes als nicht besonders klar betrachtet wurden. Dasselbe kann man von der Regelung des Rechts auf Ausgleich in Fällen sagen, wo die Generalversammlung über den Übergang der Teilnehmer-Wertpapiere auf den Mehrheitsaktionär entschieden hat, welcher im § 390 des Gesetzes über die Handelskorporationen enthalten ist. Kommentare zum § 390 des Gesetzes über die Handelskorporationen schließen an die Rechtsprechung zu den aufgehobenen Bestimmungen des Handelsgesetzes an und kommen zu denselben Schlussfolgerungen. Der Zweck des Artikels ist, eine Diskussion über einige Schlussfolgerungen dieser Rechtssprechung und über deren Anwendbarkeit in der heutigen Zeit zu eröffnen. Der Artikel beschäftigt sich vor allem mit dem Charakter und den Erfordernissen der Klage auf Bezahlung des Ausgleichs sowie mit Fragen bezüglich der Geltendmachung des Anspruchs des Aktionärs auf Zinsen aus dem Ausgleich-Schuldbetrag.

Zdeněk Rosický: Entscheidungen über die Erteilung und den Widerruf der Prokura

Die Bestimmung des § 190, Absatz 2, Buchst. e) des Gesetzes Nr. 90/2012 Sb. über die Handelskorporationen muss so ausgelegt werden, dass der Gesellschaftsvertrag bestimmen kann, dass die Erteilung und der Widerruf der Prokura in die Kompetenz der Generalversammlung fällt. Die Entscheidungen der Gesellschafter bei der Generalversammlung stellen eine Rechtshandlung dar. Eine Rechtshandlung hat Auswirkungen sowohl innerhalb der Gesellschaft als auch außerhalb der Gesellschaft gegenüber dritter Personen, deren Kreis durch das Gesetz definiert wird. Zu einem solchen Personenkreis gehören auch der neu bestellte Prokurist sowie der abgerufene Prokurist. Die Rechtshandlung der Gesellschafter bei der Generalversammlung zielt auf die Entstehung oder das Erlöschen der Prokura ab und kann solche Wirkungen hervorrufen.

Petra Zaoralová: Vereinbarte Strafe bzw. fehlende Rechtsregelung der Sanktionen im Verfahren über die Vereinbarung über Schuld und Strafe

Im tschechischen Strafprozess wird das Institut der Vereinbarung über Schuld und Strafe seit mehr als drei und halb Jahren angewandt, das eine neue Erledigung von Strafsachen aufgrund der Vereinbarung zwischen dem Staatsanwalt und dem Beschuldigten über dessen Schuld und die auferlegte Strafe ermöglichte. Der Beitrag behandelt die Möglichkeiten der Auferlegung von Strafen im Rahmen des Verfahrens über die Vereinbarung über Schuld und Strafe, dessen Sinn es ist, eine mildere Strafe für den Beschuldigten zu erreichen, welcher den Willen zeigt, sich mit dem Staatsanwalt auf seiner Schuld und den Tatumständen des Falls zu einigen. Die explizite Rechtsregelung eines nachsichtigeren Herantretens zu diesen Beschuldigten fehlt in der tschechischen Rechtsordnung, und es ist nicht ganz klar, wie genau die Erklärung des Beschuldigten über die begangene Straftat im Rahmen der Vereinbarung über Schuld und Strafe belohnt werden soll.

Filip Gvozdek: Betrachtung über die Novelle des Gesetzes über die strafrechtliche Verantwortlichkeit der juristischen Personen

Der Artikel behandelt die Problematik der Novelle des Gesetzes Nr. 418/2011 Sb. über die strafrechtliche Verantwortlichkeit der juristischen Personen und das Verfahren gegen diese Personen, die am 24. Mai 2016 durch das Abgeordnetenhaus des Parlaments der Tschechischen Republik verabschiedet wurde. Diese Novelle erweitert grundsätzlich den Kreis der Straftaten, die eine juristische Person ab dem 1. Dezember 2016, wo die Novelle wirksam wird, begehen kann. Andererseits ist auch das Bemühen des Gesetzgebers in der Novelle ersichtlich, den juristischen Personen zu ermöglichen, sich der strafrechtlichen Verantwortlichkeit für die Handlung des statutarischen Organs und/oder der führenden Personen im Rahmen der juristischen Person zu entledigen, denn die Novelle verankert im Gesetz den neuen § 8 Abs. 5, laut dem sich die juristische Person der strafrechtlichen Verantwortlichkeit entledigt, wenn sie sämtliche Mühe aufgewandt hat, die von ihr berechtigterweise verlangt werden konnte, um eine rechtswidrige Tat zu verhindern.

Dana Ondřejová: General clause on unfair commercial practices

The general clause on unfair commercial practices (§ 4(1) of the Business Corporations Act, Art. 5(2) of Directive 2005/29) is not, unlike the general clause on unfair competition, a prerequisite for qualifying certain conduct of entrepreneurs towards consumers as improper (unfair commercial practices). It is applied when conduct is not qualified as an unfair commercial practice based on the Black List of unfair commercial practices (Annexes and 1 and 2 to the BCA, Annex I to Directive 2005/29) or subsequently based on „small general clauses“ on misleading (§§ 5 and 5a of the BCA, Articles 6 and 7 of Directive 2005/29) or aggressive (§ 5b of the BCA, Articles 8 and 9 of Directive 2005/29) commercial practices (referred to as a three-step test of unfair dealings). The article discusses each condition of the general clause and unnamed facts of unfair commercial practices.

Alena Bányaiová: Shareholders' right to make-up pay – court case law in the light of new legislation

The current regulation of shareholders' right to make-up pay in the Transformation Act (§ 45 et seq.) is an analogy to the solution contained

in the Commercial Code, only with some changes or rather specification of some provisions which were considered unclear when the Commercial Code was in effect. The same can be said about the regulation of the right to make-up pay in cases where the General Meeting decides on a devolution of participating securities to a majority shareholder, which is stipulated in § 390 of the Business Corporations Act. Commentaries on § 390 of the BCA follow up on case law on the no longer applicable provisions of the Commercial Code and draw the same conclusions. The intention of the article is to open up a discussion on some conclusions of this case law and its applicability at present. The article mainly deals with the nature and particulars of an action seeking payment of a make-up pay, and with questions of claiming a shareholder's right to interest from a make-up pay which is due.

Zdeněk Rosický: Decisions on granting and revoking procuration

§ 190(2)(e) of Act No. 90/2012 on Business Corporations must be interpreted as meaning that a company's Memorandum of Association may determine that the General Meeting's powers include granting and revoking procuration. Decision-making of members in the General Meeting represents legal acts. Legal acts have effect inside the company as well as outside the company, towards third parties, who are defined by law. These third parties include a newly appointed proctor and the removed proctor. Legal acts of members in the General Meeting are directed towards the creation or termination of procuration and are able to cause such effects.

Petra Zaoralová: Agreed punishment or Lack of regulation of sanctions in proceedings on agreement on guilt and punishment

The institution of agreement on guilt and punishment has been present in Czech criminal procedure law for more than three and half years. It allows for a new procedural settlement of criminal cases through an agreement between the prosecutor and the accused person about their guilt and the punishment imposed. The article discusses the possibilities of imposing punishments in proceedings on agreement on guilt and punishment, whose purpose is to achieve more lenient criminal sanction for accused persons who show their willingness to agree on their guilt and facts of the case with the prosecutor. However, Czech laws lack explicit regulation of this more lenient approach to such accused persons and it is therefore not entirely clear how exactly the accused person's declaration on having committed the prosecuted crime as part of an agreement on guilt and punishment should be rewarded.

Filip Gvozdek: Some thoughts on the amendment to the law on criminal liability of legal entities

The article discusses the amendment to Act No. 418/2011 Coll., on criminal liability of legal entities and proceedings against them, which was approved by the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic on 25 May 2016. This amendment significantly expands the range of offences that may be committed by a legal entity from 1 December 2016, which is the date the amendment takes effect. On the other hand, the amendment also reveals the legislature's intent to allow legal entities exculpate themselves from criminal liability for acts of their governing body and/or persons in leading positions in a legal entity as it enshrines a new provision in the law (§ 8(5)) stipulating that a legal entity exculpates itself if it has made every effort that may be reasonably required from it to prevent commission of the crime.

Leading Article

Jan Luhan: Amendment to the Act on the Legal Profession and draft of new examination regulations	3
---	---

Current News

Can the president of the Court willfully evade the law? Michal Žižlavský.....	4
The Bar Bulletin has celebrated 60 years Ivana Cihlářová.....	6
60 years of the Bar Bulletin and Slovak lawyers Peter Kerecman.....	13
Mandák's Bar Bulletin Stanislav Balík.....	17
Lawyer of the Year gala evening: tickets sold out icha.....	19
Information about lawyers' mandatory payments for 2017.....	20
Information about the European Lawyers day 2016 Lenka Vojřová.....	23
Currently in law Hana Rýdlová.....	24

Legal Theory and Practice**Articles**

General clause on unfair commercial practices Dana Ondřejová.....	25
Shareholders' right to make-up pay – court case-law in the light of new legislation Alena Bányaiová.....	30
Decisions on granting and revoking procuration Zdeněk Rosický.....	36
Agreed punishment or Missing regulation of sanctions in proceedings on agreement on guilt and punishment Petra Zaoralová.....	38
Some thoughts on the amendment to the law on criminal liability of legal entities Filip Gvozdek.....	42

Judicial Decisions

Redress for personal injury.....	46
On the issue of a party's counterclaim.....	49
Lawyer's remuneration for the time before filing an application for admitting a claim for free defence.....	52
Lawyer's remuneration – exemption from court fees.....	55

Professional Literature

Václav Filip, David Fyrbach: Limited liability company (Štěpán Holub).....	57
Michal Králík: Civil and criminal liability of sports participants for sports-related injuries (Eva Dobrovolná).....	57

Legal Profession**Karel Čermák's Column**

Earthworm in the Hall of Fame.....	59
------------------------------------	----

Czech Legal Profession

Disciplinary Practice Jan Syka.....	60
Two special insurance products for lawyers Zdeněk Turek.....	62
Delegation of the Constitution Law Committee of the National Council of the Slovak Republic has negotiated with the CBA Board Hana Rýdlová.....	63
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha.....	64
Lawyers' tennis tournament 2016 Ladislav Jirásek.....	65
19th year of the Czech legal profession's golf tournament Jan Myška.....	65
Invitation to 3. Annual tennis tournament of doubles „Christmas Cup of the Czech and Slovak Legal Professions”.....	66

Europe

Permanent representation of the CBA in Brussels informs.....	67
2016 Annual AIJA Congress in Munich Denisa Molnár, Eva Indruchová, Eva Ropková.....	69

Information and Points of Interest**You should know**

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association.....	71
Invitation to a seminar in Brno „Current issues in insolvency proceedings”.....	72
Current trends in compensation for body injury – report from a conference Klára Kořínková.....	73
Law internship in Germany Michaela Hájková.....	74
Invitation to the XXI tournament of lawyers and lawyer's apprentices in squash & XVI tournament of lawyers and lawyer's apprentices in bowling.....	76
Invitation to the Rüberzahl Cup 2017.....	77
Invitation to the XVI ball of the Municipal Court in Prague.....	77

Legal Society

JUDr. Václav Král celebrating his 90th birthday Karel Čermák.....	78
---	----

Finally

Lawyer's Diary Lawyer's Diary Petr Hajn.....	79
Drawing by Lubomír Lichý.....	80
Did you know that... Stanislav Balík.....	80

Inhaltsverzeichnis.....	81
Zusammenfassung/Summary.....	82
Table of Contents.....	83

Složme se týraným dětem na bezpečný domov

Přispějete-li částkou 50 Kč měsíčně ve prospěch
veřejného Konta Naše dítě **123131123/0600**,

dokážeme společně podpořit náhradní rodinnou péči,
Klokánky, azylové domy a další ohrožené děti.

Děkujeme Vám, www.nasedite.cz.

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

Požadujeme:

- aktivní přístup k řešení problémů
- vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu
- dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování
- pečlivost a samostatnost
- odpovídající odborné znalosti
- schopnost organizace a týmové spolupráce
- znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou)

Nabízíme:

- zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou
- zajímavou a různorodou práci v mladém kolektivu
- perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu
- možnost publikační činnosti
- příjemné pracovní prostředí
- motivující finanční ohodnocení

V případě zájmu zasílejte své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“. Kontaktní telefon: 251 566 005

MSB Legal, v.o.s., advokátní kancelář

Bucharova 1314/8, 158 00 Praha 13, tel.: +420 251 566 005, fax: +420 251 566 006, e-mail: praha@msblegal.cz, www.msblegal.cz

DLA Piper, jedna z největších globálních advokátních kanceláří s pobočkami ve více než 30 zemích, hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA A PROFESSIONAL SUPPORT LAWYER

POŽADUJEME

- skvělou úroveň odborných znalostí, samostatnost, logické myšlení
- vynikající znalost AJ slovem i písmem (znalost dalšího jazyka výhodou)
- motivaci k osobnímu i profesionálnímu růstu
- komunikativnost, schopnost práce v týmu
- loajalitu, flexibilitu a vysoké pracovní nasazení

NABÍZÍME

- zázemí úspěšné mezinárodní advokátní kanceláře
- práci s významnou národní i mezinárodní klientelou
- motivující finanční ohodnocení
- mladý a přátelský kolektiv
- možnost dalšího profesního rozvoje

ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA A STUDENT/KA

POŽADUJEME

- vynikající znalost AJ slovem i písmem (znalost dalšího jazyka výhodou)
- aktivní přístup k řešení právních problémů
- schopnost týmové práce
- loajalitu, flexibilitu a vysoké pracovní nasazení

NABÍZÍME

- zázemí úspěšné mezinárodní advokátní kanceláře
- motivující finanční ohodnocení
- mladý a přátelský kolektiv
- možnost dalšího profesního růstu
- benefity

V případě Vašeho zájmu, prosím zašlete svůj strukturovaný životopis v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: martina.dusatko@dlapiper.com nebo na adresu DLA Piper Prague LLP, organizační složka, k rukám Martiny Dušátko, Perlová 5, 110 00 Praha 1.

DLA Piper je vysoce hodnocenou a doporučovanou advokátní kancelář v žebříčcích Legal 500/Chambers 2014.

OCT16 | 3167742

PwC Legal

mezinárodní
advokátní
kancelář

pwc

Mezinárodní advokátní kancelář hledá kandidáty na tyto pozice:

- **Advokát/ Vedoucí advokát se znalostí nemovitostního práva – Praha**
- **Vedoucí advokát se znalostí obchodního práva – Brno**
- **Koncipient – pro oblast daňových litigací – Praha**
- **Koncipient – pro oblast obchodního práva – Brno**

Co nabízíme:

- Zajímavou práci v dynamicky rostoucí mezinárodní advokátní kanceláři.
- Jedinečnou příležitost pracovat pro lokální i mezinárodní klienty a možnost pravidelně hovořit cizími jazyky.
- Zaslíbení do světa špičkového poradenství, podnikových financí a daní.
- Unikátní příležitost pracovat na vybraných projektech s vyhlášenými odborníky ve svých oborech v rámci celosvětové sítě PwC.
- Podporu v dalším vzdělávání, profesním i osobnostním rozvoji.
- Kariéerní postup dle schopností a dosažených výsledků.

Vaše CV, prosím, zasílejte na e-mail: katerina.fialova@cz.pwc.com